PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PL
248
S58Z53
1891

Sirri Pasa, Giritli
Mektubat-i Sirri Pasa

Sirri Paşa: Mektubat
Ist. 1309
2 vols. in 1.

Rare

£7/2/–

مکتوبات سرّی پاشا

والئ ولایت دیاربکر

صاحب وناشری

کتابجی آراکل

معارف نظارت جلیله‌سنک رخصتیله اوچنجی دفعه اوله‌رق
طبع اولنمشدر. رخصتنامه نومروسی ۹۱۹

استانبول

مطبعهٔ نشان بربریان

۱۳۰۹

1015356

محررات رسمیه. مؤلفات ادبیه و مخابرات سیاسیه‌ده مسلك جدیدی، و قلم بدایع بدیدی ایله نام و شانی شهرت بخش عالم ادبیات اولان دولتلو سری پاشا حضرتلرینك فکراً و ادباً انموزج ارباب قلم و معارف بولنان آثار جلیلهٔ نافعه‌لری جمله‌سندندر .

مندرجاتی . مؤثر و متعدد نطقلری . عمیق مطالعه‌لری. دقیق ملاحظه‌لری. ادیبانه و حکیمانه یازلمش بعض مکتوبلری . عریضه‌لری . الحاصل ولایات شاهانه‌نك اصلاحات مادیه و معنویه‌سنجه هر بری بر نمونهٔ امتثال اولمغه شایان بر طاقم محررات و مخابرات رسمیه . مکتوبات خصوصیه و مواد سائرهٔ مهمه‌یی حاویدر .

شو اثر عالیقدرلری. ایلك دفعه اوله‌رق طربزون ولایت جلیله‌سی مطبعه‌سنده طبع ایدلمش اولدیغندن

درسعادت و ولایات شاهانه‌جه منافعی تعمیم اولنه‌مامش ایدی.

عاجزلری بو یولده آثار نافعه‌نك نشرینه واسطه اولمغه آرزوكش اولدیغم و قدرشناسلغی عین افتخار بیلدیكم ایچون ایكنجی طبعنی درعهده ایلدم. بونك ارزرینه ارساله عنایت بیوردقلری سائر بعض مسوده‌لرك ضمیله «مكتوبات سری پاشا» عنوانیله طبع و موقع استفاده‌یه وضع اولنمشدی.

مكتوبات سری پاشانك مطالعه‌سندن هركسك مستفید و متلذذ اوله‌جقلری عاجزلرنجه بی‌اشتباه اولمغله اوته‌دنبرو نشر ایلدیكم آثار میاننده مشارالیه حضرتلرینك بو اثر بدیعلرینك بو كره‌ده اوچنجی دفعه اوله‌رق طبع و نشرینه واسطه و نائل اولیشم باشقه‌جه موجب مفخرت و محظوظیت چاكرانه‌م اولمشدر.

صاحب و ناشری
كتابجی آراكل

مکتوبات سیاسیه

نطق رسمی [*]

بزجه هر سعادتك مدار منفردی شمدی قرائت اولنان شو امر عالیده مندرج، ارادات و ارشادات سنیهٔ حضرت پادشاهی یه امتثالدن عبارتدر .

جناب الله موفق بالخیر ایتمك ایستدیکی قوللریچون توفیقات الهیه‌سنك اسباب حصولنی‌ده برابر خلق ایدرکه او اسبابدن بری‌ده یرلیغ بلیغ الهی وتبلیغ رسالتپناهیدن صکره اولی‌الامرك امرینه اطاعتدر .

بو مثاله امتثال ایدنلر ایچون عدم موفقیت اصلا ممکن و متصور دکلدر .

حتی بوکا مبنیدرکه «انسان ایچون برامرده موفق بالخیر اولمامق مطلقا یاسوء نیت و یا قصور همتدن نشأت ایدر» دیرلر .

[*] فی ۱۲ ربیع الاول سنه ۱۲۹٦ و فی ۲٦ مارت‌سنه ۱۲۹٥ تاریخنده طربزونده اراد اولنمشدر .

ولى نعمت بيمتمز پادشاهمز افنـدمز حضرتلرى عصر-
مزده عدل و احسان قواعدينى . مجددانه دكل، عادتا موجدانه
دنيايه جك بر صورتده تأسيس و تقرير بيورديلر .

عدل مجسم، و روح جسم عالم اطلاقنه سزا اولان بويله بر
پادشاه رحيمك امرينه نصل امتثال اولنماز ؟

بن اموز موكوله مجه بر وقت بو خط حركتدن آيرلميه جغم،
همده آيرلمق نصل ممكن اوله بيلور ؟

اميدم كه رفقاى كرامم دخى بو بابده آراء صائبـه و معاونت
كريمانه لريله بنى تقويه بيوررلر .

هله اهالى، وطنپرور اولان طوغرى مأمورلردن بر وقت
معاونتلرينى دريغ ايتمزلر .

چونكه الله دخى طوغرى يه معيندر .

جنس و ملت تفريق ايتميـه رك اهالينـك هر صنفى قانون
نظرنده مساويدر .

حضور قانونده اقويا ايله ضعفا برابردر .

بنم ايسه بلكه ده ضعفايه رفقم اوفردر .

انسـان ايچون دنيـاده اوبقوسز طورمق قابل اوله يدى
اويقو زمانى دخى عباداللهك مصالحنى رؤيته حصر ايدردم .

حكومت قپولرى هر كس ايچون هر زمان آچيقدر .

حتى كيجه يارى سى بيله ايسته ين طرفمزه مراجعت ايده بيلور .

عند پادشاهيده و حد ذاتنده شرع وقانوندن اعز واقدس بر شى يوقدر .

حكم شرع وقانونه متابعت ايدنلر، جميــع زمانده ممدوح و مقبول؛ وخلافى حركتده بولنانلر دائماً مقدوح ومدخول اولورلر.

آرقداش و وطنداشلريمك جملهسنى بوفكرده كندمله متحد بولهجغمى و انشاالله تعالى دولت ومملكتــه عائديك چوق آثار نافعهيه موفقيتله طرف اشرف حضرت پادشــاهى ايچون جملهدن خيرلى دعالر آلديرهجغمى اميد ايلرم .

همان جنــاب حق حبيب اكرمى حرمتنــه موفق بالخير بيورسون آمين .

تحريرات عموميه

—

عواطف سنيهٔ حضرت پادشاهيدن طربزون ولايتى واليلكى بوكره عهدهٔ عاجزى يه توجيه بيورلمغله مركز ولايتــه مواصلت ومستعيناً بتــوفيق الله تعالى رؤيت وتمشيت امور موكولهيه بدأ و مباشرت اولندى .

بيانه حاجت اولمديغى اوزره نخبهٔ آمال ومقاصد سنيهٔ حضرت

ظل اللهی اولان ترقیات مدنیه و معموریت مملکیه‌نك تمامیٔ حصولی تقریر امنیت و نشر عداله وابسته در . بین الامم حکومتلرك علت غائیهٔ تشکلی دخی بودر .

ایمدی حکم قضا و قدر اوله‌رق بو صوك سنه‌لرده دوچار اولدیغمز مصائب طاقتفرسادن عبرت آلان ارباب انتباهه خفی دکلدرکه حالمزی تعمیر و استقبالمزی تأمین ایده‌جك چارهٔ منفرده شو ایکی مقصد مقدس پادشاهینك تسهیل حصولنه مستند در . بونلر معاملات حکومتده اصل دیمك اولوب هیچ بر وقت پیش نظر دقت و اعتنادن دور ایدلمامليدر .

یعنی امنیت عمومیه‌یی اخلاله و معادلات سنیه‌یه مغایر حاله تصدی وضعفایه تعدی ایدنلرك شدیداً و سریعاً منع و زجری مأمورین دولت اوزرینه واجبدر .

سائر مواد مهمه دخی بوكا متفرع اولوب جمله‌دن بریسی و بلکه‌ده کافهٔ حسنیات مدنیه وکمالات انسانیه‌نك متوقف علیهی اولمق حسبیله برنجیسی تعمم انتشار معارفه خدمت، وشو آرالق خزینهٔ جلیله‌نك مصادف اولدیغی بحران مالی‌یی فی الجمله تخفیف ایچون اموال امیریه‌یی اخلال خاطر وکوکله باقمیه‌رق یرلو یرندن سریعاً تحصیل وجبایته مسارعت ایتمکدرکه واجبهٔ ذمت اولان بو خصوصه بحق اعتنا و دقت صحیحاً جالب ممدوحیت و خلافی حال و حرکت موجب مقدوحیت اوله‌جغنده اشتباه یوقدر .

برده معلوم اولدیغی وجهله کافهٔ معاملات حکومت مخابره

تحتنده جریان ایتدیکی حالده اکثر محللرده برمادهٔ مهمه وغیر مهمه ایچون مقام ولایتدن اوچ درت دفعه و بلکه دها زیاده اشعار و استشعار وقوع بولمدقجه ملحقاتدن جواب آلمق قابل اوله میورکه بو حال دخی امر ایله مأمور آره سنده کی ارتباط طبیعی وقانونی یی تماماً اخلال؛ و امور اجرائیه یی دوچار عقدهٔ تأخیر و اشکال ایلدیکندن استجوابی متضمن اولان محررات وخصوصیله تلغرافنامه لر جوابلرینك اعطاسنده وتبلیغ اولنه جق اوامرك انفاذ واجراسنده ممکن اوله بیلدیکی قدر التزام سرعت واستعجال ایدلمك بغایت مطلوب و ملتزمدر.

شورا سیده محقق بیلنمیدرکه عصرمزده سعادت وسلامت عمومیه آنجق فعلیاته منحصر؛ ویار واغیار هپ بوکا ناظر و منتظردرلر. بناءً علیه بی دربی نشر اولنان اوامر علیه وقوانین عدلیه احکامی قولیات دائره سنده براغلمامیدرکه بو بابده کی مقاصد سنیهٔ حضرت ولی النعمته بزده وسعمز قدر خدمت و مهما امکن اداء شکر نعمت ایتمش اولهلم.

الحاصل عون و عنایت باری ایله طرف عاجزیدن ولایتك امور کلیه وجزئیه سنده ایفای حق نظارت اولنه جغی کبی رفقای کرامم دخی امور مأموره لرنجه دائما ابراز مآثر کار آکاهی و رؤیتله درعهده ایتمش اولدقلری وظائف مهمه نی تمامیله ایفایه همت بیوره جقلرینی قویاً امید ایلرم باقی

فی ١٨ ربیع الاول سنه ٩٦ و فی ٢٩ مارت سنه ٩٥

تذكره صورتى [*]

حضور عرفان موفورلرنده معارف عموميه‌نك منافعندن بحث ايتمك، بر مرد بصيره وجود شمس منيره‌دائر دليل ايرادينه قالقيشمق قبيلندن اوله‌رق عبث وبى لزومدر. بناءً عليه ذات كمالاتسمالرى كبى بر تحرير كاملك امور معارفجه كرك معلومات نافعه، كرك تدابير واقعه‌سندن ولايتمز خلقنك عموماً مستفيد، وبو وسيله ايله مكاتب رسميه وعموميه‌نك سايهٔ معارفوايهٔ حضرت پادشاهيده مظهر انضباط و انتظام جديد اولمسى ايچون بوكره تحت رياست اكملانه‌لرنده اوله‌رق بر معارف قوميسيوننك تشكيلى نزد عاجزيده بالتنسيب اعضالق ايچون شمديلك خاطره كلوب انتخاب ايديلان ذواتك اساميسنى مبين پوصله لفاً بعث وتسريب قلندى.

مومى اليهمك جمله‌سى ابناى وطنلرينك لامعهٔ معارفله تنوير افكار ايتملرينى جداً وحقيقةً آرزو ايدر معارفپرور وحميتكستر ذاتلر اولمق حسبيله مذاكرات واقعه‌ده آراء صائبه‌لرندن بحق استفاده اولنور اميدنده‌يم.

قلت بضاعه وكثرت مشاغل ايله برابر بو عبد عاجزى دخى

---

[*] اشبو تذكره ١٢٩٦ ذى الحجه‌سنده طربزون مركز نائبى فاضل مشهور مصطفى حمدى افندى مرحومه يازلمشدر.

بو شرفلى جمعيتك اعضاسندن عد بيوررسه‌كز حقيقةً مفتخر
و متشكر اولورم .

همان ذوات مومى اليهمى نزد عاليلرينه دعوت و سلام
مخصوص عاجزانه‌مله اشبو مأموريت خيريه‌لرينى تبليغه همت
وتوفيقات الهيه‌يه استناداً ايشه مباشرت بيورملرى مرجودر .
جناب حق ابناء وطنك دين و دنيالرينى معمور ايده‌جك
خيرلو آثارك وجوده كتيرلمسنه موفق بيورسون آمين. باقى امر
و اراده افندم حضرتلرينكدر .

تذكره صورتى [*]

اولاد وطنك تعليم وتربيه‌سنى تسهيل و تعميم كبى نفع
و فائده‌سى امر دين ودنيايه عام وشامل اولان برسعادت‌سرمديه‌نك
واسطهٔ حصولى اولمق انسان ايچون نه بيوك شرف وافتخاردر .
ايشته ولايتمز اركانندن بويله برشرفه نائليت آرزوسنده اولان
ارباب دانش وعرفانى جمع ايله اليمزدن كله‌بيله‌جك خدمتى جداً
ايفايه چالشمغى تصميم ايدرك برانجمن معارف تشكيلنى تنسيب ايلدم.

[*] فى ٢٧ شباط سنه ٩٧ تاريخنده قسطمونيده مأمورين
و اشرافدن بعض ذواته يازلمشدر.

بوانجمنده ذات حمیتسماتلری کبی احتیاجات عصر و زمانه واقف اولان افکار منوره اصحابنك وجودی جمعیته شرف ویره جکندن انجمنك رسم افتتاحیله رئیسنی انتخاب واوقات اجتماعنی تعیین ایتمك اوزره بمنه تعالی اوکمزده‌کی جمعه کونی قبل الصلاة حکومت دائره‌سنده کائن مجلس ادارهٔ ولایتـه مخصوص اوطه‌یی تشریف بیورملری رجا اولنور.

مقدمه‌سی خلوص نیتله باشلانان هر شی بعونه تعالی دائما حسن موفقیتله نتیجه‌پذیر اولور.

آنکچون نزده جناب حقك توفیقات وتسهیلات الٓهیه‌سنه مظهریتـله مساعئ مصروفه‌مزك ثمراتنی طوپلایه‌بیله‌جکمز شمدیدن امیدوار اوله‌بیلیرز افندم.

تذکره صورتی [*]

مملکتمزده ترقئ معارف اسبابنك استحصـالیچون کچن سنه مرکز ولایتده بر مجلس تشکیل ایدلمشیدی.

مجلس مذکور برمدت کرك حکومت دائره‌سنده، کرك علی

---

[*] ۳۰ مارت سنه ۹۷ تاریخنده طرزونده مجدداً تشکیل اولنوب الیوم دوام ایدن معارف قومیسیونی اعضاسنه یازلمشدر.

طريق المناوبه اعضاى مجلسك خانه‌لرنده اجتماع ايله تعمم انتشار معارف خصوصنده اېجه مساعئ مشكوره ابراز ايده‌بيلمش ايسه‌ده عسكره‌لرى هر نصلســه اجتماعات و مذاكرات لازمه‌ده مجلس اولكى قدر دوام واهتمام كوستره‌مديكندن اليوم مجلس مذكورك وجود و عدمى مساوى بر حالده كيدر.

سعادت حال ملك وملتك اصل واساسى ايسه انتشار معارف وعلوم قضيهٔ خيريه‌سى اولوب ذات شوكتسمات حضرت پادشاهينك نخبهٔ آمال وافكار معالى آثار جناب خلافتپناهيلرى دخى الك زياده بو جهته معطوف ومصروف و بو حوالى خلقى دخى لله الحمد فوق العاده آثار فطانت وذكا ايله موصوف ايدوكنـــه ؛ و او جهتله سابقى كبى فضيلتلو نائب افندى حضرتلرينك تحت رياست عليه‌لرنده اوله‌رق شو مقصد مقدسك تسريع وتسهيل حصولنه بحق خدمت ايده‌جك يكى بر مجلس معارف هيئتنـــك تشكيلى مطابق الوجوب حكمنده كورنديكنه بناءً ذات معارفسماتلرى كبى بر فضلك آراء صائبه‌سندن استفاده آرزوسيله مجلس مذكور اعضالغى خدمت فخريه‌سنى لطفاً قبول بيوره‌جقلرى اميد واثقيله ترقيم رجانامه‌يه ابتدار قلندى باقى اراده افندمكدر.

مكتوب خصوصى [*]

—

مشترك تلغرافنامۀ عاليلرى قلبمده‌كى حسيات معارفجويانه‌يى يكيدن تحريك ايله برابر كوزلرمدن اشك تأثر آقتدى .
يابن بدبختم ، ياخود وطنكز بختيار دكلدر كه بوكون ملت اسلاميه‌نك اعاظم احتياجندن اولان معارف نافعه‌نك ترقيسنه خدمت ايده‌جك هرنه‌يه تشبث ايتمش ايسه‌م حتى هم نبى ، همده معارفى‌سونلر طرفندن‌بيله انواع موانعه تصادف ايدرك تصورات و تشبثات خالصانه و خيرخواهانه‌م كاملاً نتيجه‌سز قالمشدر .
بو حالى وطنكزك بختيارسزلغندن زياده كندى بدبختلغمه حمل ايده‌بيليرم .
چونكه قرآن كريمده بر كلام معجز اثر واردر : جناب رب العالمين بيورمش كه « ايحسب الانسان ان يترك سدى » .
ايمدى امين اوليكز كه سزك بوكوزل وطنكزى و عقل و ذكاجه نادرالامثال اولان اولاد وطنكزى دها چوق زمانلر بويله باشى بوش براقمازلر .
انشاءالله يقينده بر كون كله‌جك كه شو بنم تصورات خيريه‌م طوعاً و كرهاً حيز آراى حسن حصول اوله‌جقدر .

---

[*] كره‌سوندن طربزونه بعض ذواته يازلمشدر.

لکن قورقارم که او شرفی اقبالخواه بی‌اشتباهکز اولان بو عبد عاجز قزانه‌میه‌جقدر.

ایشته بنم ایچون جای اسف آنجق بوراسیدر.

اما نه چاره؟! جناب حق هرقولنه برمظهریت ویرمشدرکه آنی بشقه‌سی بیاك چالیشسه اکتسابه موفق اوله‌مز.

آنکچون بنده تصوراتمی فعله چیقارمغه پرده‌کش حیلولت اولنلره دکل؛ کندی بخت وطالعمه کوسه‌رك محول الحول والاحوال اولان الله ذوالجلالك دیکر خیرلی ایشلره اولسون بنی موفق بیورمسنی؛ وانوار معارفت ومدنیتك اشراقات جهان آراسی حتی قپالی کوزلری بیله آچوب هرکسك ادراك معالییه شتاب، و بو منفرد واسطهٔ منجیه ایله سعادت دارینی اکتساب ایلدیکی بر زمانده حالا کرانخواب غفلتدن باشنی قالدیرمیان اخوان دینمزی بر آن اول اویاندرمسنی تمنی واستدعا ایلرم باقی عبرت

١٨ نیسان سنه ٣٠٠

نطق [*]

—

افنديلر !

سزى تبشير ايدرم . استقبالمز اميندر .

علو همت، خلوص نيته مقارن اولورسه هانكى مشكل واركه اقتحام اولنه مسون .

واقعا بعضا بر بلوط پارچه سى ده كونشه حائل اوله بيلير ! لكن ممكن دكل آنك ضياسنى محو ايده مز . آن اولور كه ينه پرتوريز انجلا اولور .

حقيقت ده اويله در .

بلوطك كونشه حيلولتى قبيلندن اوله رق بعضا روى حقيقته ده موقت پرده چكن بولنور ! اما ممكن دكل آنى ستر ايده مز . زمان اولور كه ينه پرده برانداز و رونما اولور .

ايشته بوكون اويله برحقيقت واميد، كونشك پارلاق ضيالرى كوزلرمزى قماشديروب طوريور .

مدنيت ومعرفت دنيالان عطاياى قدرت دخى سيل خروشانه بكزر كه آكا هيچ برشى سدراه اوله مز . قارشوسنه كلانى ــ طاغ قدر قوى ده اولسه ــ خس و خاشاك كبى سيلر سپورر .

[*] طربزون مكتب اعداديسنك تأسيسنده ايراد اولنمشدر، فى ١٨ ذى الحجه سنه ١٣٠١ و فى ٢٧ ايلول سنه ١٣٠٠

بو کون بزده اویله برموج طوفانخیز ترقی اوکنده بولنیورزکه توفیق الٰهی وسائقهٔ نفوذ پادشاهی ایله بزی ایستر ایستهمز ایلری سوروب کوتورهجکدر.

آنکچون ینه تکرار ایدرمکه استقبالمز امیندر.

افندیلر!

معلومکزدرکه وطن، اولاد وطن ایچون سویلیر.

اولاد وطنه ایدیلهجك الك بیوك خدمت ایسه آنلره سعادت دنیویه و اخرویه یی قزاندیرهجق بر قزانجه دلالت ایتمکدن عبارتدرکه اوده تحصیل علم و معرفتدر.

تحصیل علم و معرفت، دارالتعلیمه محتاجدرکه بونلرده پادشاه دل آکاه افندمز حضرتلرینك سایهٔ شاهانهلرنده چوغالیور.

ینه او سایهٔ مقدسهدهدرکه ملکمزده سائر ترقیات نافعهٔ مدنیه دخی شمندوفر خیزینه مشابه برسرعتله ایلری کیدهیور. سوزم طوغریدر.

هله ماضی یه بر نظر رجعی عطف اولنسون.

عصر حاضر حضرت پادشاهینك ترقیاتیله اسکی حالمز موازنه بیورلسون.

اول وقت شو سوزمك عین حقیقت اولدیغی تردد سز تسلیم اولنور.

اوت! محقق بیلملییزکه دولت علیهنك تاریخ تاسسندنبری که

آلتی یوز بوقدر ییلدر؛ عثمانلیلر اشبو دور حضرت عبدالحمید خانی کبی بر دور مسعود ترقی کورمه‌مشلردر.

بز دایلمزده بوکون سایهٔ شاهانه‌لرنده تأسیسیله مفتخر اولدیغمز شو مکتب عائیدر.

بو بر مکتبدر که قپولری ــ جنس وملت، دین و مذهب تفریق ایتمیه‌رك ــ عموماً اولاد وطنه آچیق طوتیله‌جقدر.

ان شاء الله شوکتمآب افندمز حضرتلرینك سایهٔ ملوکانه‌لرنده اشبو مکتب فیضدن نیجه ارباب قابلیت واستعداد یتشه‌جکدر که بر زمان‌ده مقدس وطنمز آنلرله افتخار ایده‌جکدر.

آنکچون بن دخی یوزیمی محراب ملکوته چویره‌رك مسبب الاسباب ومسهل الصعاب اولان الله ذوالجلاله عظیم شکرلر ایدرم که سایهٔ سامیء ولی النعمتده نفعی عمومه شامل بویله بر تأسیس نفیس علمینك برنجی طاشنی قویمغه بو عاجز قوللری موفق بیورمشدر.

..... جلیله‌سنه عریضه

جناب رب عزت. مشید ارکان دین ودولت اولان ولی نعمت بیمنتمز شهریار تقوی شعار افندمز حضرتلرینك بیت المعمور قلب

شاهانه‌لرینی مهبط انوارفیض و سرور، وعهد عدل ملوکانه‌لرنده معابد ومساجد اسلامیه‌یی اقامهٔ مراسم دین مبین ایله برقات دها مزین ومعمور بیورسون.

مقدما صامسونده وقوعبولان حریق کبیرده محترق اولوب خاقان فردوس آشیان عبدالعزیز خان حضرتلرینك نام عالیلرینه اوله‌رق انشاسنه بدأ ایدیلان اولو جامعك تخصیصات مرتبه‌سی کفایت ایتمامکله هنوز اکمالی میسر اوله‌مامشیکن بوکره جانیك سنجاغی متصرف لاحقی سعادتلو رشید پاشا حضرتلرینك تشویقات همکارانه‌سیله متحیزان مأمورین محلیه بر آیلق معاشلرینی ترك واعطا واهالینك اصحاب ثروت ویساری دخی آنلرك بو اثرینه اقتفا ایدرك دفعهً طوپلانیلان یوز بیك غروش اعانه ایله سایهٔ موفقیتوایهٔ حضرت پادشاهیده همان اتمام انشاسنه بدأ و مباشرت و بو وسیلهٔ جمیله ایله دخی جمله طرفندن دعوات مفروضهٔ حضرت ظل‌اللهی زیورزبان مصادقت اولندیغنه دائر لواء مذکور اداره مجلسندن ورود ایدن مضبطه‌نك لفاً تقدیمیله کرك پاشای مشارالیهك، کرك آکا پیرو اولان سائر ارباب همت وحمیتك اشبو سعی جمیل پیامبر پسندانه‌لری تقریر عالیه عرض اولنور باقی هر حالده

فی ٢٠ مارت سنه ٩٦

تحريرات عموميه

يازق كه ذكاى فطريلرى غبطه‌بخشاى اهالىٔ سائره اولان بو حوالى خاقى، برچوق فرق متضاده‌يه منفرق اولدقلرندن ايچلرندن ــ حتى اسم و شهرتلرى بيله حكومتجه مضبوط و معلوم اولان ــ بعضلرى محض فساد اخلاق اثرى اوله‌رق كرك يكديكرلرى، كرك مأمورين حكومت عليهنده انواع عزويات ومفترياتى حاوى « مخبر صادق » و « مخبر مستقيم » و « عموم اهالى » و « عموم اهالى وكيلى » كبى امضالرله بر طاقم عرضحاللر، تلغرافلر، مكتوبلر تصنيع وترتيب ايله مقامات عاليه‌يه وولايته تقديم ايتمك ودها جسورلرى بويله بر نقاب ايله احتجاب ايتمكده لزوم كورميه‌رك ومحق وعدل صورتنده كورينه‌رك كنديلرينى ميدان علانيته قويمقده وحقلرنده شكايت ايتدكلرى اشخاصك وجودلرى بالكده واجب الازاله ايدوكنى ادعا ايلمكده ايسه‌لرده اكثريا مجازات ترهيبيه‌يى استلزام ايده‌جك صورتده دكل، حتى رسماً سؤال وجوابى بيله ايجاب ايده‌جك يولده دادارهٔ مقال وبيان حالدن عاجز اولوب مرام ومقصدلرى مجرد خلافكيرلرى اولان طرفى لسانه ويرمكله ــ ولوكه موقتاً اولسون ــ ناموس وحيثيتنى اخلال ايتمك كبى بر غرض فاسده خدمت ومتابعتدن عبارت ايدوكى وهله اهالى نامنه اوله‌رق

کیمسه‌نك له وعلیهنه ترتیب ایدیلان عرض ومحضرلرك چوغنده‌کی مهرلری مرتبلری جیبلرنده طاشیه‌رق ایستدکجه تصنیع ایلدکاری اوراق اشتکائیه‌یه باصمقده وکیمی دخی اوقومق یازمقدن بی بهره اولان ساده دلان اهالی‌یه ضمننده بر ضرر و فساد اولمیان بشقه بر مصلحته دائر ایدوکنی بیان ایتمسی اوزرینه او بیچاره‌لر دخی حقیقت حالی بیلمیه‌رك، و بعضلری بیلورلرسه‌ده بر آدم حقنده بش اون وحتی ایسترسه بشیوز کشینك یالکز « شویله بویله‌در » دیمسیله موادمعروضه هرنه‌ایسه بالتحقیق درجهٔ ثبوته ایصال ایدلمدکجه مشتکی عنه اولان کیمسه حقنده آنك هیچ بر ضرری اوله‌میوب بلکه بالعکس کندیلرینه مضر اوله‌جغنی درك وتفرس ایتمیه‌رك علی العمیا مهرله‌مکده اولدقلری حکومت سنیه‌جه بداهت درجه‌سنده معلوم وثابت ایدوکندن مأمورین حکومت واحاد اهالیٔ مملکتك له وعلیهنه اوله‌رق ترتیب ایدیلان بو مثللو ورقه‌لرك نظر حکومتده ذره‌جه قدر و اعتبار واهمیتی یوقدر.

حکومت سنیه هرکسك فریاد داد خواهی و تظلمنی استماع ایله محافظهٔ حقوق عباده هرآن حاضر و آماده و باخصوص سایهٔ عدالتوایهٔ حضرت پادشاهیده بلا واسطه اصحاب دعاوینك مصالحنی رؤیت ایچون محاکم عمومیه دائما مفتوح وکشاده ایدوکنه بناءً خلقی تربیه‌سزلکه آلیشدیران وفساد اخلاقه یاردمی اولان اومقوله محضرلر ترتیبی تکلفنه، و برطاقم مجهول امضالرله برده آرقه‌سندن اقردی سویله‌مکه حاجت اولمیوب مدعی ومخبر کیم ایسه

میدان علانیته‌ده چیقه‌رق و حقلی اولدیغی برایش ایچون سایهٔ عدالتوایهٔ حضرت پادشاهیده هیسه‌دن خوف واحتراز ایتمه‌رك افاده وادعاسی نه ایسه آچیقدن آچیغه طوس طوغری سویله‌ملیدر.

هله مأمورین حکومت ایچون حقنده حسن شهادتی حاوی خلقه محضرلر ترتیب ایتدیرمك کبی بر کوچکلك تصور اولنه‌مز.

چونکه هر مأمور قانون دولتك تعیین ایتدیکی وظائف مخصوصه ایله مکلف اولوب او وظائفه توفیق حرکت و رضای عالئ حضرت پادشاهی‌یه موفق صورتده ایفای حسن خدمت ایدرسه نزد عالی واهالیده البته ممدوح و مقبول. وعکسی حالنده بالطبع مقدوح و مسئول اولور.

آنلرك نیك و بد حاللرینی‌ده دائما نظارت وتفتیشلری آلتنده بولندقلری مرجعلری خارجده کلردن البته ایی بیلور.

بناءً علیه وظیفه‌سنی تمامیله ایفا ومغایر رضای‌عالی حالاتدن اتقا ایدنلر ایچون ریب مرامك تزویرات و تصنیعاتی بر وجهله ضرر ویرمیه‌جکی کبی وظیفه‌سنی ایفا و حرکات غیر مرضیه‌دن اتقا ایتمدیکی مرجعنجه مثبت و معلوم اولانلرده بیلور بیلمز حقنده حسن شهادت ایدن خلقك محضرلری اصلا و قطعاً فائده‌بخش اولمز.

بو سببدن ناشی‌شکر وشکایته دائر یاپیلان ویازیلان اومقوله مزوّر محضرلر، ورقه‌لر، مکتوبلر و تلغرافلرك عدم قبولنه

و مرتبلرينك تأديبنه ولايجه قطعياً قرار ويريله‌رك كيفيت تعميماً ملحقاته بيلديرلديكى كبى باب عالى جانب ساميسنه‌ده عرض وبيان حال اولنمش اولمغله جمله‌نك معلومى اولمق اوزره اعلان كيفيته ابتدار قلندى .

فى ۷ مايس سنه ۹۵

اردو قائمقاملغنه تحريرات

—

لغرض بعض طرفدن عليهكزده شكايتلر وقوعه كلمكه باشلاديغندن بحثله مقدما حسن خدمات و مساعيكزى تقديراً اهالى جانبندن ويرلمش اولان اوراق سورتلرينك كوندرلديكنه دائر فى ۲۸ نيسان و فى ٥ مايس سنه ۹۵ تاريخلو ايكى قطعه تحريرات بهيه‌لرى آلندى .

محقق اوله‌رق معلومكز اولميدركه كيمك حقنده‌اولورسه اولسون بر مادۀ مخصوصه تعيين ايدلميه‌رك و شاكى، مخبر هر كيم ايسه اسمنى تصريح ايتميه‌رك وقوعبوله‌جق شكايتلر ولايجه اصلا وقطعاً مسموع وملتفت اولميوب مادۀ مخصوصه تعيين ايلديكى حالده ده اوماده بالمحاكمه اصولاً ثابت اولمدقجه آنكده ذره قدر حكم و تأثيرى اولەمز .

کذلك ایفای وظائفده تکاسللری ولایتجه معلوم اولان مأمورلرك کندی حقلرنده حسن شهادتی حاوی اهالیدن طوپلادقلری اوراقك دخی اصلا وقطعاً فائدهسی یوقدر .

مأمورین دولتك ممدوحیت ومقبولیتی آنجق وظائف موکولهلرینی مرضیٔ عالی‌یه مطابق صورتده حسن ایفایه دقت ومسارعت ومقدوحیت ومسئولیتی دخی آنك عکسنه حرکتله حاصل اولور که بوده دائما ولایتك پیش نظر تدقیقنده اولوب بناءً علیه نه وظیفهسنی حسن ایفا ایدن مأمورلر حقنده غرضدن منبعث اولان شکایتلرك آنلره ضرری، نهده تکاسللری وسائر سوء حاللری ولایتجه مثبت ومعلوم اولنلره اهالی طرفندن بیلور بیلمز وقوع بولان حسن شهادتلرك فائدهسی اولهبیلور .

ایشته بوراسی همیشه پیش نظر اعتبار و اعتناده طوتیله‌رق آکا کوره حرکت ایدرسه‌کز هر صورتله امین ومستریح اولورسکز . کوندردیککز اوراق عدم لزومنه مبنی لفاً اعاده قلندی .

فی ۱۳ مایس سنه ۹٥

نطق [*]

—

افندیلر !

معلومکز درکه وقت مرهونی حلول ایتمدکجه بو عالمده هیچ بر شی تیسر نمای حصول اولەمز .

ایشته عثمانلیلری دخی بحق بختیار ایدەجك نه قدر اسباب و وسائل ثروت وسعادت وار ایسه کافەسنی جناب حق عهد سعید حضرت عبدالحمید خانی ایچون صاقلامشدر .

واقعا جلوس همایون حضرت پادشاهیدنبری ممالك عثمانیەنك عمران وسامانی قابلیت اصلیەسیله متناسب اولەرق فوق العاده بر سرعتله ترقی ایتمکدەدرکه بونی هرکس تصدیق ایدر .

ازجمله بو کون سایهٔ شاهانەده رسم کشادینی اجرا ایتدیکمز شو طریق کبیر و مهمی صدق افادەمه دلیل اولمق اوزره سزه ارائه ایدەبیلیرم .

طولی طقسان کیلومترویه قریب اولان بر طریقه نه وقت باشلاندیغنی تخطر ایدرمیسکز ؟

تام اون بش ییلدر !

حال بوکه کچن سنەیه کلنجەیه قدر بش آلتی کیلومترودن

[*] ٨ ذی الحجه ٣٠١ و ١٧ ایلول ٣٠٠ تاریخنده اردو طریقنك کشادنده ایراد اولنمشدر .

زیادەسی یاپیلەمیان بو اوزون یولی بر سایهٔ شاهانەدە شو صوڭ ایکی سنەدە یالکز بوز یکرمی بوقدر کون چالشمقله کشاد و اکمال ایتمشز در .

کذرکاهی سراپا یوکسك طاغلرە، یالچین قیالرە، جسیم اورمانلرە مصادف اولان بو یولك موقعاً متانتنی، صعوبتنی، بونکله برابر عملهٔ مکلفەمزڭ عدداً قلتنی بیان اهل انصاف، بو اقدام وغیرتە البتە ستایشخوان اولور .

بو ایسە بشقە بر شی دکل، مجرد توفیق الٰهی ویمن توجه حضرت خلافتپناهی اثریدر .

اهالیمزڭ بو یولدە مشهود اولان فداکارانە سعی و غیرتنی باخصوص مأمورین ومتحیزان قضانك فوق‌العادە همت وخدمتنی حکومت سنیە نامنە اولەرق لسان شکران ایلە علناً تقدیر ایلرم .

قائممقام پاشا ! مأمور افندیلر !

سزی تبریك ایدرم . ایکی‌ولایت جسیمەیی مسعود ایدەجك بیوك بر مجرای تجارت آچدیکز .

سیواس کبی نیجە بلاد معمورهٔ داخلیەیی ساحلمزە تقریب ایتدیکز !

عالم مدنیت منتدار سعیکز در .

وار اولك .

غیرت وحمیت شخصلرندە تجسم ایتمش اولان بویلە بر هیئت محترمە ریاستندە بولنمق شرفنە نائلیتمدن طولایی بن دخی کندیمی

بختیار عد ایدرك ولی نعمت بیتمز. شوکتلو پادشاهمز افندمز حضرتلرینه دعا ایدرم.

بیورکز! یولمز آچیقدر.

نطق [*]

افندیلر!

سبب اجتماعمزی سزه آکلاته‌یم:

حق رحمت ایلسون، فائق افندینك وفاتی اوزرینه طربزونه بر مفتی تعیینی لازم کلدی.

معلومکزدر که هر یرده وباخصوص بویله مرکز ولایت اولان بر محلده مفتی اوله‌جق ذاتك هم متشرع ومتفقه اولمسی. همده قوانین و نظامات دولته و مقتضیات زمانه‌یه واقف بولنمسی شرطدر.

چونکه مفتی، متشرع ومتفقه اولمزسه خدمت افتادن مقصود اصلی اولان فائدهٔ جلیله فوت اولور.

قوانین ونظامات دولته ومقتضیات زمانه‌یه واقف اولمزسه اعضای طبیعیه صفتنده مجلس اداره‌ده بولنمسندن دولت وملت مستفید اوله‌مز.

[*] ۱٦ نیسان سنه ۹۷ تاریخیله ایراد اولنمشدر.

آنکچون مفتی افندیلر جامع الجهتین اولمق لازم کلور .
حمد اولسون طرزونده بوصفتلری حائز اچه علما واردر.
فقط بونلرك هپسی بردن مفتی اولهمز یا ! . . .
بونلردن مناسبنی ترجیح ایتمك اقتضا ایدر دیو کچنده حاکم افندی حضرتلری ایله برلکده دوشوندك دیدك که «علمای کرامك اکثریسی درس ایله مشغولدرلر. مفتی افندیلر ایسه مجالس ادارهنك الك ایلرو کلور اعضای طبیعیهسندندرلر که بهمه حال هر اجتماعده حاضر بولنوب آرای صائبهلرندن استفاده ایدلمك اهم و الزمدر.
«مشغولیتلری زیادهاولنلر ایسه بویله صورت دائمهده مجالس ادارهده بولنهمزلر . حتی فائق افندی مرحوم بیله چوق دفعه مجلس ادارهده بر مصلحت مهمهنك مذاکرهسی ختام بولمقسزین کندولری مجلسی ترك ایله درسه کیتمکه مجبور اولیوردی .
« بنـاءً علیه هم صفات مطلوبهیی حائز اولمق، همده بویله بر مشغولیت دائمهسی بولنامق اوزره مناسب برذات آرادق. کبار مدرسیندن حمامیزاده محمد افندی خاطرمزه کلدی. تمام بوذات مفتیلکه اهلدر. دیهرك باتلغراف مقام جلیل مشیخت علیایه عرض ایلدك. بونك اوزرینه جواباً آلدیغمز تلغرافنـامهده افندیٔ مومی الیهك انتخابنامهسیله مضبطهسنك تنظیم وتقدیمی اراده بیورلدی.
اولوقت مجرد ایشی دغدغهیه دوشورمامك ایچون یالکز مجالس ومحاکم موجوده اعضای مسلمهسـنك افکار و آراسنه مراجعتی تنسیب ایدرك اعضای مومی الیهمی جمع ایله لاعلی التعیـین مفتیلکه

مناسب بر ذاتى انتخاب ايتملرينى سويلدم. اعضاى مجتمعه‌دن اون آلتى ذات خاتونيه مدرسى حافظ محمد افنديى انتخاب ايدوب حمامى زاده اقليتده قالدى.

بزم حاكم افندى ايله برلكده دها اول حمامى زاده‌يى ترجيح ايديشمز ايسه، اولجه بيان ايتديكم ملاحظه‌يه مبنى ايدى. يعنى مملكتمزده حمامى زاده‌دن بشقه مناسبى يوقدر معناسنه مبنى دكلدى. انكچون آراى اعضايه لدى المراجعه حافظ محمد افندى اكثريتى قزانجه، يه‌دوشوندم كه حافظ محمد افندى‌ده حقيقةً مفتيلكه اهل ومقتدر وصفات مطلوبه‌يى حائز بر ذاتدر. اولسه اولسه مشغوليت تدريسيه‌سى مجلسه مداومته فى الجمله مانع اولور ديه خاطره كلور. مع مافيه بوده انتخاب مذكورى فسخه مدار عد اولنه بيله جك اسبابدن دكلدر. بناءً عليه بن‌ده اكثريتله وقوعبولان اشبو انتخابى بالتصديق ياپيلان انتخابنامه‌يى مقام مشيخت عليايه تقديم ايلدم.

بوكا جواباً آلديغم امرنامه‌ده حمامى زاده محمد افندى علماً، درايةً پك چوق اقرانته فائق اولديغى باب والاى فتواجه‌ده معلوم ايكن، اجرا ايديلان انتخابده كنديسنك ايكى رأيدن زياده رأى قزانمامش اولمسى مطلقا امر انتخابه غرض وفساد قارشمسندن نشأت ايتمش اوله جغى بيانيله انتخابك تجديدى اراده بيورلمش ايدى.

ايشته بن اولوقت اعضاى مجالس ومحاكمه حصر ايتميه‌رك بويله بر جمعيت عموميه عقديله يكيدن رأى طوپلامغه حسب الامر

مجبور ایدم. فقط کلان امرده یالکز اجرا ایدیلان انتخابه غرض و فساد قارشدیغی بیان بیوریلوب انتخابك تجدیدی بو سببدن ناشی اراده بیورلمش ایدی. حالبوکه او انتخابه غرض و فساد قارشمدیغنی بن پك اعلی بیلیردم. آنکچون اولکی انتخابی ایدن ذواتی بر دها چاغروب صورسه‌یدم ینه اولکی سوزلرینی تکرار ایده‌جکلرنده شبهه‌م یوغیدی. ذوات مومی الیهمدن بشقه‌لرینی چاغروب دیکر بر مجلس انتخاب عقد ایتسه‌یدم اولوقت دخی یا حمامی زاده ویاخود بشقه‌سی اکثریت قزانمق محتمل ایدی که او حالده مقدما جریان ایدن انتخابه غرض و فساد قارشمش اولدیغی ظننی تأیید ایده‌جکدی. مفتی تعییننده ایسه مطابقا بویله آرای عمومیه یه مراجعت ایچون بر قانون و نظام مخصوص یوقدر. شیخ الاسلام افندی حضرتلری صفات مطلوبه‌یی حائز اولنلردن کیمی مراد بیورورلرسه آنی ترجیح و تعیینده مختار درلر.

بناءً علیه بنده کندولرینه یازدیغم جوابده «حمامی زاده محمد افندی‌یی بزده اولا ترجیح ایتمشیدك. فقط افندمز بونك ایچون انتخابنامه تنظیم و تقدیمنی اراده بیوردیکز. مفتی انتخابنده ایسه اهالیدن نه قدر آدم چاغریلوب صورلمق لازم کله‌جکنه دائر البته بر امر و نظام یوقدر. او جهتله بنده‌کزده یالکز مجالس و محاکم موجوده اعضای مسلمه‌سنك آراسنه مراجعتله اکتفا ایتمشیدم. آنلرده اکثریتله خاتونیه مدرسی انتخاب ایلدیلر. خاتونیه مدرسی ایسه علم و فضیلت و سائر جهتجه حمامی زاده‌دن دون

دکلدر. او سببدن ناشی بنده‌کزده‌بو انتخابی صواب کوردم. یوقسه امرانتخابه بر کونه غرض وفسادقارشمامشدر. اویله فساد وغرض قارشمش اولیدی: الك اول اعتراض ایدن بنده‌کز اولوردم. ایمدی، ایکیسندن هانکیسنی ترجیح بیورررسه‌کز آنی تعیین ایتمك رأی عالیکزه منوطدر.» دیدم.

بونك اوزرینه آرتق حافظ محمد افندینك مفتیلك منشوری کلور امیدنده ایکن برده‌ بنه بر امرنامهٔمشیختپناهی ایله طربزون علما و اشرافی طرفندن مبعوث اولمق اوزره بر چوق مهرلو ایکی عرضحال کلدی. بونلردن اشراف نامنه اولان عرضحال درسعادتده یاپلمش وعلما نامنه اولان دخی بورادن کوندرلمشدر. درسعادتده یازیلان عرضحالده متولی زاده، آلای بکی زاده، آرناود زاده کبی معتبر ذاتلرکده امضالری وار ایسه‌ده دها بشقه بیلمدیکم آدملرکده امضالری کوریله‌یور.

طربزوندن کیدن عرضحالده دخی نقیب الاشراف افندی پدرمز ومدرسیندن درویش افندی، سعید افندی، کامل افندی و سائر ذوات متعارفه‌دن بعض علمانك مهر و امضالری وار ایسه‌ده بونلرك درجه‌سنده اولمیانلرکده مهرلری واردر.

بو ایکی عرضحالده مهری اولان ذاتلر «اوتوز سنه‌دنبری مفتی افندیلره مسودلك ایدن اسکی مفتیٔ مرحومك یکنی ابراهیم افندی، علمای سائره‌دن الیق واحقدر.» دیومفتیلکه افندیٔ

مومی الیهك تعیین بیورلمسنی ذات حضرت مشیختپناهیدن استرحام ایدییورلر .

شیخ الاسلام افندی حضرتلری دهامرنامه‌لرنده اگر مسعود ابراهیم افندی مفتیلکه تعیین اولنمز سه طرزونجه بك چوق صداع و مشکلاتی موجب اوله‌جغنی تحقیق واستخبار بیوردقلرندن مذکور ایکی عرضحالی نظر دقته آله‌رق بو بابده‌کی رأی ومطالعهٔ عاجزانه‌م نه ایسه بیلدیرلمسنی امر بیورییورلر .

بو امر حکمنجه شمدی بن احدهمانی ترجیحده مختار ایسه‌مده شبهه‌م یوقدر که هر هانگیسنی ترجیح ایتسه‌م ینه طرف مخالفی شکایته باشلایه‌جقدر .

واقعا نصل اولسه بو ملاحظه ینه وارد اولور . شوقدر که بو دفعه دخی یازه‌جغم جواب بر اکثریت مطلقه‌نك آراسنه مستند اولورسه آرتق اقلیتده قالانلرك شکایات وافاداتی اهمیتدن ساقط اولور . همده مصلحت مشورت اصول مشروعه‌سنه تمامیله توفیق ایدلمش بولنور .

بناءً علیه مملکتمزك علماسی . اشرافنی . تجار و معتبرانی دعوتله اکثریتك تمایلاتنی آکلامق ایستدم . تاکه ترجیحده بر خطا ایتمیه‌یم .

اشته افندیلر ! سزی بو مصلحت خیریه ایچون بورایه جمع ایتدم . صانیرم که مملکتمزك علمای کرامندن ، اشرافندن ، تجارت محکمه‌سنده اسملری مقید اولان معتبران تجاردن دعوت اولنمامش کیمسه یوقدر . دعوت اولنوبده گلمیانلر وار ایسه آنی بیله‌م . بونکله برابر

ذوات موجوده‌دن بشقه مملكتمزده كيمسه يوق دكلدر. لكن مدعو اولانلر سكسان طقسان ذاتدن زياده‌در. آرتق بوندن زياده‌سيده زياده‌در.

بو جمعيتك آراسى افكار عموميهٔ اهالينك ترجمانى مثابه‌سنده طوتيله‌بيلور. بالخصوص بن بو جمعيتى مقام جليل مشيختدن رأى عاجزانه‌مه تفويض بيوريلان حق ترجيحه بالاختيار تشريك ايچون عقد ايلديكم جهتله خارجده قالانلر «بزى‌ده نيچون چاغرمديكز» ديه‌مزلر.

چونكه بر مجبوريت رسميه تحتنده دكلم. مراد عاجزانه‌م علما واشراف ومعتبرانك اكثريت اوزره تمايلات وجدانيه‌لرى هانكى طرفده اولديغنى آكلامقدر. بونى آكلامق ايچونده بو جمعيتى كافى كوردم.

ايمدى جمله‌كزدن شونى رجا ايدرم كه بعض يرلرده، بعض دفعه وقوعبولديغى كبى مذاكره، مشاجره‌يى منتج اولمامق ايچون هيچ بريكز رأى وفكركزى علناً بيان ايتميكز. رأى وفكركز هر نه ايسه شو اوطه‌ده‌كى ماصه اوزرنده بولنان ورقپاره‌لره يازوب ممهور صندقچغز ايچنه آتيكز. صكره آچار باقارزده اكثريت آرا نه طرفده اولديغنى آكلارز.

«خاتونيه مدرسى حقنده‌كى اسكى انتخابمز كافيدر. بشقه انتخابه حاجت يوقدر.» ديان وارسه بوده بر رأيدر.

«بو جمعيت آزدر، دها فلان وفلانى‌ده چاغرمليدر.» ديلورسه بوده بر رأيدر.

الحاصل رد وقبوله دائر هر نه دینله جکسه هپسی تمایلات عمومیه‌یی بیلدیره‌جك شیلر درکه بنمده اصل اوکرنمك استدیکم جهت بو در .

فقط هرکس بو بابده‌کی رأی وفکرینی علناً سویلیوبده مقابلنده‌کینی تعریضه مجبور ایدرسه مذاکره‌ده وقوعنی اصلا آرزو ایتمدیکم مشاجره‌یی منتج اولور .

او سببدن ناشی شفاهاً هیچ بر سوز سویلنمامسنی و هرکس رأی و فکری نه‌ایسه حاضرلنان ورقپاره‌لره یازوب شوصندقجغزك ایچنه آتمسنی بتکرار رجا ایلرم .

جمله‌کزك فطانت و رؤیت مسلمه‌کزدن قویاً امیدایلرم که مغایر مرضی هیچ بر حال و حرکت وقوعبولمقسزین شومصلحت خیریه قرین حسن ختام اولور .

اخوانیات

—

مکتوب [*]

—

بلبل خوش نوانك رونق صباح نوبهاری تقدیس ایچون نهال کل اوستندن مصطبه نشینان چمنصفهٔ صفایه ابلاغ ایتدیکی

---

[*] حالا طربزون غزته‌سی محرری اولان قندیه‌لی علی راشد افندی‌یه یازلمشدر .

خطبهٔ بليغهٔ اعجاز اثردن‌ده بالاتر بر تأثير لطيف روحانی‌يی حاوی اولان نامهٔ نامیٔ كرامی، خيرخواه بی‌اشتباهكزك زيب دست احترامی اولدی .

جداً اعتراف ايدرم كه بويله بر ترانهٔ دلنشين، چوقدنبری صماخ جانه واصل، بلكه بو دمه كلنجه شو زمزمهٔ ذوق آور ادبی كبی كوكلمده هيچ بر شيدن بو مرتبه سرور وانبساط حاصل اوله‌مامشيدی .

راقم الحروف كبی، يكرمی بوقدر ييلدنبری مهجور دارودیار اولان برغريب صادقه كوره اولاد وطنك ترقيات كمالنی بومثللو مخاطبات روح پرورانه‌لرندن استدلال واستبشار ايله صفالنمق طبيعی در .

اوغلم ! شاهد كلجمال وطندن كرچه دورز؛ لكن ينه معناً نائل ذوق و حضورز؛ زيرا حب وطنله مأمورز .

محبت حقيقيه ايسه رافع الحجب ومستلزم الحضور در .

بو مثللو مخاطبات اديبانه دخی تجلیٔ شهود معنوی ايچون حقاكه نور علی نور در .

اوت اوغلم ! محبت وطنيه‌م بردرجه رصانتكير رسوخ و استقرار دركه آره‌مزده‌كی بعد مسافه آنی كوكلمدن آيره‌مز .

لوح دلدن كريدك تصوير بی‌مثالنی پنجهٔسختكير اجل بيله سيلوب چيقاره‌مز .

کاکل کبی سری نه وار اولسه‌قده پریشان
ســودازدهٔ شوخ دلارای کریدز
محقق بیل که کریدك :
ریزه‌سنکی کوزمه لعل بدخشــان کورینور
یا سنك کبی بر ادیب لبیب ایله وطن نیچون افتخار ایتمسون؟
یشا اوغلم یشــا ! بر کون کله‌جك که وطن ســنك قدرکی بیله‌جك، ونامکی تقدیس واعلا ایده‌جکدر. باقی اخوت ومحبت.
فی ١٥ مارت ١٢٩٨

غزل

مهر عشــقم پردهٔ ظلمت، حجــاب اولمز بکا
ابر زلفك ای صاچی لیلا ! نقاب اولمز بکا
نیلیم ســاقی ! خمــار آلود اولان جام مـی
بادهٔ لعلك کبی، رنکین شراب اولمز بکا
مجلس وصلنــده جانانك نه لازم کفتکو ؟
غمزهٔ پرکوکبی فصل الخطاب اولمز بکا
بر شــه معنی اســیر حیدر دل کیم آنك
آستــان همتنــدن ســد باب اولمز بکا

بن كه اولدم مطرب دركاه مولانای روم
سرى زلف حور عين تار رباب اولمز بكا

١٢٨١

—

بلكه او غافله سبب انتباه اولور
بيچاره عاشقك ايشى هب آه وواه اولور

غزل

—

ذرۀ خاك رهى مهر درخشان كورينور
ريزه‌سنكى كوزمه لعل بدخشان كورينور
سنك خارا قدر انجتمه‌ده قلب ستمى
كرچه ظاهرده لب‌لعلى درافشان كورينور
ينه دوران قره سودايه‌مى اوغراتدى دلى
كاكل ياركبى حالى پريشان كورينور
نه قدر محو وجود ايتسه‌ده پروانه ينه
شعله‌پوش اولمه‌ده كيزلى هوس‌شان كورينور
حق ويره اولمسه طوفانزده اقليم وجود
سرينك چشمۀ چشمان خروشان كورينور

نی ومی لازمّ و ملزوم کبیدر نیلملی
نيي میسز ، براقه‌لم کل نیــه میــلی سری

مکتوب [*]

بر ماضیٔ مسعودك یاد جمیلنی اخطار ایدن عنایتنامهٔ عالیلری شرفورودنده. ذوق و مسرتدن منبعث، حسیات عالیــه ایله قلب صادقم بر حیات جاودانی، بر ذوق روحانی‌یه ظرف اولمشــدر که آنی شرح وتفســیره، صوت وحرف نامساعد اولمغله بومعاملهٔ قلبیه وکیفیت روحانیه‌نك کشف وتمییزی ینه وجدان سریره‌دان سامیلرینه حواله اولنور.

بوفانی دنیاده مواخاتیله مباهاة وذاتیله عقدموالاة ایتدیکم بر یار صادقك مخاطبات روحپرورانه‌ســندن کسب لذت و صفا ایتمیه‌جك قدر خامامی. بنده‌کزه نصل روا کوریورســکز که نیجه زماندنبری شرف خطابکزدن محرومیتمی، حائزعز وصول اولمیان بر جوابمه ابتنا ایله عتاب ایدییورسکز.

عزیزم! سنکله کچن بردمه، بیك عالم و آدم فدا اولسون.
سزی کوکلدن چیقاره‌بیله‌جك دولت دنیا بندن جدا اولسون.

[*] اسبق طربزون مرکز متصرفی اولان سعادتلو انیس افندی‌یه یازلمشیدی.

کرچه مشاغل ولایت، طاقتفرسادر؛ اما مراسلات اخلاء، ینه بشقه معنا در .

برید خیالکز کوزمدن ؛ امید وصالکز کوکلمدن چیقمز. مکتـوب مسرتبخشـالرندهکی وعد ملاقات، دل مهجور و محروری سیرابساز ماءالحیاة التفات ایتدی .

سن کیم کلهسك مجلسه بر یرمی بولنماز ؟
باش اوزره یرك وار

آه کرچه نامز والی در؛ لکن آوزومزه انبـوه اندوهك تواردی علی التوالی در .

متاع کمیاب معالی، بازار عالمده نهده غالی ایمش ؟

. . . . کتـابت زمانی آرادیغی کبی ، بندهکزده وقتیله پرزرینده (پرزرین) ایله اوچدیغمز هوالرد، سوردیکمز صفالره شمدی الله بیلیر تحسر ایدییورم .

اما نه چاره؟ بوده آرزوی عودت شبـاب ، و سرابده جستجوی آب قبیلندن تمنیٔ محـال در. باقی بقای توجه ومحبت قلبیهلری اخص مآرب مافی البالدر .

فی ۲۵ کانون ثانی ۱۲۹۵

غزل

—

هر برنده بر کره‌کل بند ایلمکمی مقصدك
حلقه حلقه پیچ پیچ اولمش او گیسولر نه در ؟
طوغری سویله! عطرشاهیلرمی سوردك باشکه
سنبل زلفکده یا ای گل! بو خوشبولر نه در ؟
سحری کلسون سندن او گر نسون فسونکاران دهر
غمزهٔ فتانکه نسبتله جادولر نه در ؟
اولمیدك سن گونش یا مرکز عالم کبی
دائم اطرافکده سیر ایدن بو مهرولر نه در ؟
درد هجرانکله اولدی شویله چشمم اشکبار
کیم آکا نسبت آثار صولر نه در جولر نه در ؟
سن دیمزمیدك که سنسز گشت گلشن ایلمم
الده گل، آغزکده مل، باشکده شبولر نه در ؟
درکه شوقکده سریٔ شکسته خاطرك
سودیکم، باق! ایتدیکی بو هایلر هولر نه در ؟

١٢٨٠

غزل

—

سودا زدهٔ زلفك ایمش ای صاچی لیلا !
زنجیره اورك کوکلی مجنونمی نه در بو ؟
طورماز آقار اغلار غم ایله دیده دمادم
فوارهٔ پر خونمی یا جیحونمی نه در بو ؟
تسخیر ایدر علویلری، خاکیلری چشمك
افسانه‌می سویلشدیکی افسونمی نه در بو ؟
حوریلری رقصه کتیرر نازلی خرامك
طوبامی یاخود قامت موزونمی نه در بو ؟
صف بسته بو مژکان جکر دوز ایله قصدك
ای غمزه هلا کو کبی شبخونمی نه در بو ؟
فم نقطهٔ وحدتمی حقیقتده ؟ پك اعلی !
یا حرف مجازیده عجب نونمی نه در بو ؟
جام جمی لبریز نشاط ایلیان آیا ؟
صهبامی یا عکس لب کلکونمی نه در بو ؟
آه ایلیور آهسته ایشتدم او پری‌یی
کندی کبی بر آفته مفتونمی نه در بو ؟

بر راست روش ارده‌می بوقدر دیه‌جکسك
هپ خلق جهان پیرو کردونمی نه در بو ؟
بر کون اولور البت ینه ساحلرس مقصود
فلك دلمز یأس ایله مشجونمی نه در بو ؟
آه ایلسه عالم ینه‌ار ادنی شررندن
سرّینك عجب سینه‌سی کانونمی نه در بو ؟
بلبل کبی اولدك ینه ای خامه طربزا
بیلمم اثر فیض طربزونمی نه در بو ؟

۲۱ کانون ثانی ۹۵

—

قیمتلی برکذاری دکلی نکاهنك ؟
قلبه بوشرحه‌لر سبب انشراح اولور.

مکتوب [*]

—

عزیزم !

یاد جمیلی، شرقده، غربده مظهر احترام اولان کمالك جمال کمالنه سماع ایله عاشق اولانلرك بری ده بنم.

[*] طوبخانه مکتوبی ممیزی عزتلو حسن رامز افندی‌یه یازلمشدر.

حقیقت ! حسن بیانی، سحر حلالمی ؟ نه‌درکه آکا حسان دخی مفتون و حیران اولور .

آثار ادبیه‌سنك هر بری بدایع فطرتك کمال اعجاز، واعجاز کمالنه برر ناطق برهان اولور .

مؤلفاتنك هرهانکیسنه نظر حکیم ایله باقلسه مبدع بدیع الاسلوبنك وجود کاملنــه معلم اول، مدانی دکل، ثانی اوله‌مز دنیر .

مسلك موجدانه‌سیله بحق سرفراز ادبای روم‌اولان بوذات بزرکوارك معاصرلری بیله جناب بیهمتاسیله مباهاة ایده‌بیلیر .

نه‌موطلو سزه‌که مخابره طریقیله‌ده فتح باب موالاة ایتدیکز .

بویله بر ادیب کاملك عز خطابی، ذوق سلیم صاحبنه کوره همخاصیت راح روح افزادر که نشوهٔ دائمه‌سی عین‌حیاتدر .

بناءً علیه آله‌جغکز جوابك صورتنی ارسال ایله آندن بنده‌کزی‌ده حصه‌مندفخر مزید و مستفید بیورمکز اخص‌متمنیاتدر .

باقی اخوت ومحبت. ٣١ کانون‌ثانی ٩٥

غزل

ظالملره مهل اولمســه مطلوب الٓهی
بر دمده ییقار عالمی مظلوملرك آهی

ظاهرده نهان، جان کبی جانانمز اما
اعیان مظاهرده عیان وجهی کماهی
سر تا بقدم نور مجسمسك افندم
تشبیه ایدهمم کون یوزکه کوکده‌کی ماهی
لازم دکل عاشقلره خط همایون
کافی بزه جان ویرمکه بر امر شفاهی
جامه ریجك لعل نمکریزی طوقنسه
می ایچمه‌نك اولماز ایدی والله کناهی
هر بر غزلم بویله نو اسلوب اوله‌مزدی
اوصافك اکر اولمسه غیر متناهی
مجنون کبی لاقید اولور ارباب محبت
عاقللره در سری او امرله نواهی

٢٠ کانون ثانی ١٢٩٥

کوکل بر آینه در کیم هر آینه آنده
جمال حضرت سلطان لم‌یزل کورینور

غزل

—

اوپ لب جانانى آغزكدن عذوبت داملاسون
هر سوزكدن دمبدم شهد لطافت داملاسون
وارميدر؟ عالمده بر مهپاره جانانم كبى
رخلرندن آن بان نور صباحت داملاسون
بستۀ لعل شكربارنده در آب حيات
چشمه‌سار خضردن ايسترسه شربت داملاسون
تاب ميله كله كرم ايت ساقئ كاچهره‌يى
آتشين رخساردن خوى نزاكت داملاسون
سرى دمدر ياره نقل ماجرى ايت سن بنه
خون ناحق غمزه‌سندن بى‌نهايت داملاسون

١٢٨٥

—

سوزلمش شاهباز غمزۀ فتانى كوردكمى؟
وارايسه سرى اول مرغ دل ناكامه كوزديكمش

—

ذاتى كرك يوز آقلغى يوقسه نه ايلسه‌ك
اولماز سياهئ ازلى شسته آب ايله

مکتوب [*]

—

تنظیرندن خامهٔ سحر آفرین حسانی بیله عاجز براقه‌جق درجه‌ده علوی بر فکر منورك ترجمان بیانی اولان نامهٔ منظوم بلاغت نشانی که هر بیتی بر درشهوار معنادر ؛ درج دل صادقدن بشقه صاقلایه‌جق بر محفظهٔ مؤتمن‌می اولور ؟

آنکچون جدوجهدایله سراپا حفظ وازبر، وجودت قریحهٔ ادیبانه‌لرینه تحسین خوان اوله‌رق برکیجه بلکه اذان صبحه‌دك بانك ساباشی هم آهنك الله اکبر ایلدم .

سیدالادباء عنوانی کمترین وصف کتابهٔ شانی اولان بر مرشد کاملك مرید ماهر وتلمیذ متبحرندن بو مثللو اثر فیض معنوی متعاقب الورود، ولطف خطابلری بوشکل‌دلکش اوزره دائما نقشبند شهود اولسه چوقمیدر ؟

فیض نظری خاکی آلتون ایتمك شانندن اولان برآفتاب ارشادك هواداری، بنم کبی ذره دکل، ذره‌دن‌ده کمتر اولسه، ینه اقتباس نور شهود ایله نزد اولی الابصارده البتــه مغبوط ومحسود اولور .

---

[*] قسطمونیلی رشادتلو شیخ سید احمد حجابی افندی حضرتلرینك تلمیذی و خلیفه‌سی ماهر افندی‌یه یازلمشدر .

بو ایسه قیمتیٔ جهانی، بلکه جوهر جانی، دکر بر بختیار- لقدرکه ادای شکری واجبدر.

بناءً علیه شو شرف عالمبهایه نائلیت عاجزانه‌مدن طولایی اولا جناب موفق الاموره لازمهٔ حمدوثنایی ایفا وثانیا واسطة العقد خلان، وامامهٔ سبحهٔ اخوان اولان جناب ماهر مظاهر، وعین الاعیان مظاهره عرض منتهای بی انتها ایلرم. باقی نماند هر که نخواهد بقای تو

٢٣ حزیران ٩٨

غزل

کرچه کوزلم صورت ظاهرده نهانسك
اماکه هپ اعیان مظاهرده عیانسك
حق بوکه پریلرده‌ده یوق سنده‌کی عشوه
سن صورت انسانده مکر حورجنانسك
بر مویچهٔ زلفکه دکمز یکی دنیا
بو حسن ایله حقه بدل جان وجهانسك
جانان دیرایکن جانمه قصد ایتدك آ کافر
بیلدم سنی فتان جهان، آفت جانسك

ممکنمی که سری‌ده اوله رؤیته طاقت
سن دیدهٔ خورشیده بیله خیره رسانسك

١٢٨٤

البــت ترحم ایلر، بو حال پر ملاله
منظور یار اولورسه، ای سری! عرضحالك

١٢٨٠

غزل

—

رخ زیبای پرتابك مجسم نور در کویا
تجلیزار عاشــق نور نار طور در کویا
تجلیٔ جمالکله کوکل سرمست حیرتدر
اکرچه صورت ظاهرده آندن دوردر کویا
دکلدر موی کیسو سرپیلن رخسار آل اوزره
کل رنکنه قاپلو فروهٔ سمور در کویا
دکل شب، روز روشن سنسز ای مهپاره چشممده
ظلام وحشت اندر وحشت دیجوردر کویا
قدوم نو عروس زیور اندود خیالکله
بو شب دلخانهٔ تاریکمز پرسوردر کویا

قالیپسولر دخی الحق اولور حیران کفتاری
کمالات سخنده خواجه‌سی منثور در کویا
کورنلر نا کهان اول دختر پاکیزه‌یی سری
صانیرلر شکل انسانده ملك یاحوردر کویا

١٢٨٤

کافی بکا بیلمك بنی هیچ بیلمسون عالم
زیرا بیوك آفتدر او، شهرت نه لازم

مکتوب [*]

بدایع آثار لطافت نثارینه حیران اولدیغم خامهٔ سحر آفرینلری نو دفعه ینه بر معجز ادای نو پیدا ایله اهتزازنمای بیدای معنا اولمشدرکه نکار شپذیر دلبندی اولان هر حرف رنکین، کویا بر روح مجسم، کویا ومظروف حروف اولان نکت و مضامین، صانکه بر قطره مداد ایچنده دریا.

لکن «او ماهیلر که دریا ایچره در دریایی بیلمزلر»
حتی بر شاعر معجزبیانه صورلـه‌که: ایا بودلکش تماشـا

[*] کره‌سوندن طربزون عدلیه مفتشی اسبق قدری افندی حضرتلرینه یازلمشدر.

نه در مطابق دیرایدی که : یا رؤیا ایچنــده خلیا، یا خلیا ایچنده رؤیا. فقیر ایسه اویله بر حاله دوش اولدم که : نمرفنامهٔ بلاغت پیرالرینی آلنجه هم دلنشین، هم آتشین الفاظنده مندمج اولان عظمت شاندن بر مدت کنــدیمی دهشــتلی بر بهت و حیرت استیلا ایلدی .

زیرا بو نظر ربا اولان طرز نوظهور ، حقاکه حــیرتده عقل و شعور ایدی .

الحاـل زبادن عاری، و مرتجلاً لسانمدن صادر و جاری اولان شونی عرض ایتمك ایسترم که : ای فنون شعر و انشانك عارف دقایقدانی !

لمنشیئه

لایق سکا باش اکسه بدیع همدانی یوق ذاتکه عرفانده نه ثانی نه مدانی
قدری بیلنیر هر نرده اولسه ادیبك تقدیر ایدر آنی هم اعالی هم ادانی

والسلام وجعلت الکلام بثنائك مسکی الختام

۲۹ ایلول ۹٥

حاشیه

عزتلو رضوان بك افندی اوغلمزك تغافلنه قارشی بنده کزك شو اسکی بر بیتمی کندیلرینه قرائت بیورمکزی رجا ایلرم .

تغافلکله کوکل شرحه شرحه در
هجران دمنده صائمه که یوق انشراحمز

غزل

کون چراغنده باقك الله بر قالمز فروغ
کون یوزین طوتدقجه مهر عالم آرادن یکا
سن آقوب کیتدکجه اول دامن چکوب سرکشلنور
آقمه ای اشك روان اول سروبالادن یکا
سن کوردك جوشش اشك دمادم نیدوکن
ای کوزم نوری یولك دوشسه بو دریادن یکا
نالهٔ واحسرتا در عکس ایدن صائمه کان
کل قولاق طوت سودیکم سریٔ شیدادن یکا
ایشته حالم کور ایلت یاره پیام حسرتم
کر کچرسن ای صبا کوی دلارادن یکا

١٢٨٥

سر تا بپای مولری اولسون دیکن دیکن
مژکانی او تازه کلك خاره بکزه‌دن

یانسون الٰهی جان ودلی تاب نظرەدن
تابشدە مهروماهی رخ یارە بکنزەدن

١٢٨٥

غزل

طاق ابروی بتان محراب و منبر در بکا
بانك مستان نعرۂ الله اکبر در بکا
دیرو مسجد ایکیسی عندمده یکساندر بنم
کعبته العلیا مجرد وجه دلبر در بکا
عالم بالادە سیر ایلر سروش فکرتم
عرش وفرش ولامکان جمله مسخر در بکا
بر پری پیکر اولور هر دمده آنده جلوەکر
صانکه مرآت دلم دیر مصور در بکا
مشتری اولدم ینه بر آفتاب تازەکیم
زلفی چنبر، خالی اختر، رویی خاور در بکا
کر دراهن توتیای چشم جان ایتسەم نوله
ذرۂ خاك دری اکسیر احمر در بکا

سری تیه عشق حقده صانمه سرگردان بنی
خضر همدم دائما توفیق رهبر در بکا

١٢٨١

مکتوب [*]

ادیب معانی آفرین افندمز

مکتوبکزکه اسلوب شناسی پسندینه کماللرده حیران اولور؛ انوار ذکا کبی پرستشگاه نکاه امعان اولدی.

حقمده ابراز بیوریلان مأثر توجه ومحبتك اهمیتی نسبتنده قیمتم یوق که بنی صحیحاً مقتدار ایدن بو لطفکزه قارشی ایفای تشکره لب جنبان اجتسار اوله‌یم.

ترتیب بیوره‌جغکز مجموعهٔ منشأته که برنمونهٔ ادبیات، مزیت عالیه‌سنی حائز اولسه کرکدر؛ آثار پریشانمدن هانکیسی قونسه مجموعه‌نك رونق ادبیه‌سنی قیرمقدن. بوزمقدن بشقه نه‌یه یارار؟ آنکچون بویله‌حدناشناسانه برحرکته بیله‌رك نصل جرأت ایده‌بیلیرم؟ دیمك که معذورم. اویله‌ایسه شبهه یوق که معفوم.

[*] انوار ذکا محررینه یازلمشدر.

افندمز! قدر ادباني ينه اديب اولنلر بيلير. بنـاء عليه بنده‌كز عالم مطبوعاتی جداً شرفلنـديرن آثار عالیهٔ ادبيه‌كزی تقديردن ده عاجزم. شو قدركه هر كوزلك كوزللكنی سچمكه، بناءً عليه آنی سومكه حس طبيعی دخی كافيدر.

ايشته بنده‌كزده مجرد شو حس طبيعی سائقه‌سيله‌دركه نفايس آثار ادبيه‌كزك كرچكدن مفتونی اولديغم ايچون اوكوزل كوزل اثرلری‌ده، كوزل مؤثرينی ده دائما تقديس ايلرم. باقی اخوت.

فی ٢٤ تشرين اول سنه ٣٠٠

غزل

ويرانه كوكلمی نظركله شن ايلدك
بر بدر تامسك كه شبی روشن ايلدك
رشك رخكله لاله‌لرك بغری خون ايدی
سن غالبا بو كون سفر كلشـن ايلدك
تير نكاه عاشـق ايله زخمدار اولور
آندمی رويكه خطكی جوشن ايلدك
دخت رزك آياغـن اوپر پير ميكـده
ساقی چوق ارلری سن اسير زن ايلدك

روی نگاردنمی آلور رنگی ساغرك
یوقسه بو آل و رنگیده سری سن ایادك

۹ شباط ۹۷

غزل

کیرن بوقالبه صانمه مثاب اولوب کیدییور
کلان بو دهر دنی‌یه مصاب اولوب کیدییور
ییقار اساسنی سیل حوادث ایام
بنای محکم عالم، خراب اولوب کیدییور
تلونات شئون جهانه آلدانمه
ثمر، شجر، بشر، آخر تراب اولوب کیدییور
کورومیسك نجه یوکسلدی دودی آهمزك
بهار حسننه یارك سحاب اولوب کیدییور
شراب عشوه‌یه طویمز نگاه مخموری
بزمده کوکلمز اما کباب اولوب کیدییور
دکلدر اشك دمادم، اریرده جوهر جان
آقار آیاغنه اول سروك آب اولوب کیدییور

ایدنجه عالم معنایه سری فکرم عروج
امین وحی خدا همرکاب اولوب کیدییور

١٢٩٩

غزل

—

آیت نور اوقونور مصحف رخسارنده
سخن دلکشی اعجازده قرآنه یقین
صورتی اوزره خدا آدمی خلق ایتدیکنه
کورمه‌دن مادرخلك کلیور انسانه یقین
ایلر اظهار بزه سر فنا فی اللهی
صانمه بیهوده اولور شعله‌یه پروانه یقین
نیجه شاعرله کورشدمسه‌ده سری بریسن
بولمدم روحیٔ آکاه کبی جانه یقین

٢٨ شباط ٩٧

نطق رسمی [*]

—

شو اوقونان امر عالی ــ که عظمتلو پادشاهمزك يك معزز بر مثال واجب الامتثاليدر ــ بزه شرع و قانون احكامنه متابعتی امر ایدییور . شرع وقانون ایسه معلومدر که محضا حقی اظهار ، مظلومی استظهار ایچون وضع اولنمشدر .

ایمدی اظهار حق استظهار مظلوم خصوصلرنده بکا الك زیاده یاردم ایده‌نك، یانمده الك زیاده سویملی اولمسی طبیعیدر .

ولی نعمت بیمنتمز شوکتمآب افندمزك بوعبد صادقلرینی ایکنجی دفعه اوله‌رق ولایتکزه مأمور بیورملری آنجق سزك صلاح حالکزه خدمت ایچوندر .

صلاح امت ایسه معلومدر که اتفاق کلمه ایله حاصلدر. نزاع و تفرقه‌یه سبب اولنلر حقك‌ده خلقك‌ده نظرنده مردود ومنفوردر. زیرا هر خیری بسیله‌یان وفاقدر؛ هر شری ده طوغوران نفاقدر.

ایشته حبل متین وفاقه طوتمق ایچون بن سزه الیمی اوزادییورم ، اللهه، پادشاهه، اطاعتی، قانونه حرمتی، وطنه محبتی اولنلره بملّه ال اله ویرر .

بو الدن الینی کری چکن مطلقا خائب وخاسر اولور. زیرا اللهك ید قدرتی جمله‌مزك اللری اوستنده در .

---

[*] ۲۰ کانون ثانی سنه ۹۸ تاریخنده طربزونده ایراد اولنمشدر .

افندیلر !

ایشته کوریبورسکزکه جناب الله طوغریلری عزیز ایدییور. حب معالی ایله مجبول اولان انسان نفسنك ذلیل اولدیغنی ایستر می ؟

البته ایستهمز .

اویله ایسه هیچ بر وقت طوغریلقدن آیرلمامل یز که دائما عزیز اولهلم . زیرا شوکتلو پادشاهمز دائما طوغری کیدنی طوغری سویلیانی سور .

افندیلر !

وقتك نزاکتنی، ولایتك اهمیتنی ولی نعمتك عاطفتنی تقدیر ایدکز . تقدیر ایدکزکه سزیده تقدیر ایدنلر بولنسون . زیرا فرصت بلوط کبی در که اصلاقراری یوقدر . هنر آنی قاچیرمامقدر . فیاض قدرتك ملکمزه، خلقمزه بخش ایتدیکی استعداد ترقی یی ضایع ایتمك قدر بر خسران عظیم تصور اولنهمز .

قدرتلو پادشاهمز بو استعداد خدا داددن تمامیله استفاده کزی تأمین و تسهیل ایدهجك مساعدات سنیهلرینی دریغ بیورمیور .

او پادشاه حکمتپناه که عموم تبعهسنی بلا استثنا اولادی کبی سوییور .

برده دوشونکزکه بو عالم فانیدر، کیمسهیه مال اولماز . ایمدی روامی که بر غرض نفسانی ایچون انسان آخرتنیده خراب ایتسون ؟

هانیا بنم سلفم، هانیا اومحبوب قلوب اولان یوسف پاشا؟... بر زمان اوده شوراجقده سزه بویله خطابت ایدییوردی.

بو کون ایسه اولسان ناطق بر جسم جامد حالنه کیرمش، بلکه اجزاسی بیله انحلالپذیر فنا اولمشدر.

اوف! انسان، حقیقت نه‌ده ظلوم وجهول ایمش!...

افندیلر!

موت مدهشدر، لکن بو عالمده آندن زیاده عبرت آله‌جق شیلرده واردر.

بیلیرسکزکه الله ذوالجلال محول الحول والاحوالدر.

ایشته او عزیز اولان الله بو کون برجلوهٔ عبرت آمیزینی سزه کوستریبور.

عدالت بر میزاندرکه الله بیله عملمزی انکله طارتیور. بر کفه‌سی مکافاة، او بری مجازاتدر هرکس دیله‌دیکی جانبی اختیار ایده‌بیلیر.

مقدمکی مأموریتمده دخی همان عموم طرفندن کوردیکم حرمت ومحبتی آرتیره‌جق ومعارنت خیرخواهانه‌کزله اولا الله ذوالجلالی، ثانیاً پادشاه کریم الخصالی جمله‌مزدن راضی وخشنود ایده‌جك خدمات حسنه‌یه موفقیتمی الطاف سبحانیه و مددکاریٔ روحانیت نبویه‌دن امید واستدعا ایلرم.

تلغرافنامه

عواطف جهانشمول حضرت پادشاهیدن طربزون ولایتی

والیلکی بوکره دخی عهدهٔ ثنـاوری‌یه توجیه بیورلمغله مرکز ولایته مواصلات ومستعیناً بتوفیقه تعالی تمشیت امور موکوله‌یه مباشرت اولنمشدر. رفقای کرامه ایلاك تبلیغاتم، ترقیات صحیحهٔ مملکته و اوصورتله رضای پاك الٓهی ومطلوب خاص خلافتپناهی‌یی تحصیله وسیلهٔ مستقله اولان احکام شرع وقانونه متابعتله وظائف مقدسه‌مزك تمامیٔ ایفاسنه حصر نظرسعی‌ودقتی توصیه وتأکیددن عبارتدر. بومسلك مستقیمده حرکت ایدن نائل مأمول و دائمـا مرغوب ومقبول اوله‌جغی کبی عکسنی اعتیـاد ایدنلر دخی موفقیت حسنه‌دن محرومیتله مدخول اولمق طبیعدر. بناء علیـه صنوف مأمورینك شو ایکی شقدن خیرلوسنی اختیار ایله احیای وطنه متعلق مقاصد سنیهٔ ولی‌النعمته توفیق حرکت و احتیاجات عصر و زمانه کوره آثار مبروره ابرازینه همت بیوره‌جقلرینه امیدم واثقدر.

فی ۲ کانون ثانی سنه ۱۲۹۸

نطق رسمی [*]

جنـاب حق وجود مقدس ملوکانه‌لرینی بو ملك و ملتـه باغشلاسون.

ولی نعمت بی منتمز شوکتمآب افندمز حضرتلرینك مهد ظهور

[*] قسطمونیده ایراد اولنمشدر. فی ۲۵ کانون ثانی سنه ۹۷.

عثمانیـان اولان اناطولی قطعه‌سی اهالیسی حقنده حسن نظر همایونلری برکمال اولدیغنی سزه کمال ممنونیتله تبشیر ایلرم .

پادشاهمزك احیای وطن جهتنـه مصروف اولان جلائل همم شـاهانه‌لری بزم تقدیر و تعیین ایده‌بیله‌جکمز درجه‌لردن چوق عالیدر .

بو بابده‌کی اوامر سنیهٔ خلافتپناهیلرینی انفاذ واجرا ایچون بو عبد صادقلرینی ولایتکزه لطفاً والی تعیین بیوردیلر.

درعهده ایتدیکم وظیفهٔ مقدسه‌نك اهمیتیله متناسب اقتداره مالك اولمدیغمی اعتراف ایدرم .

بونکله برابر بر نقطهٔ استناد وار که اوده توفیق الٓهیدر.

توفیق الٓهی شرع وقانون احکامندن اصلا منفك اولمیـان امر و رضای خلافتپنـاهی‌یه توفیق حرکت وحسن نیته مقارن اولان علو همتله قزانیلیر .

بزمده ذاتاً بوندن بشقه خط حرکتمز یوقدر .

آنکچون امید ایلرم که امورمزده توفیقات الٓهیه‌یه مظهر اولورز. چونکه فیاض قدرت ایچون بخل و امساك اصلا متصور دکلدر. ارادهٔ کلیهٔ الٓهیه عبدك ارادهٔ جزئیه‌سنه ناظر در .

بزی سرمنزل سعادت وسلامته ایلته‌جك برشهراه مستقیمه سلوك ایلرایسه هادی السـبل اولان الله ذو الجلال دخی هدایت و عنایت الٓهیه‌سنی کندیمزه رهبر نجات ایدر .

اما بونك عکسیده بالعکسدر .

برده بیلملی یز که عصرمز عصر ترقیدر؛ زمان وقوف و عطالت دکلدر.

منهاج سعادت اوکمزده آچیق طوریور. بر آدیم ایلری آتان قزانیر.

بو خصوصده دخی متبوع مشروع و معظممز افندمز حضرتلرینك اثر سعادتلرینه اقتفا ایتمك حصول مقصده کفایت ایدر.

نه موطلویز که بلااستثنا عموم تبعهٔ صادقه‌سنی مسعود و بختیار ایده‌جك اسباب و وسائلی تحری و استکمالدن بشقه برشی دوشونمیان شوکتلو غازی عبدالحمید خان افندمز حضرتلری کبی بر شهنشاه معدلت کستر عهد سعید سلطنتنی ادراك ایلدك.

بویله بر شهریار علی تبارك اغورنده هر وطن پرورفدای جان ایدر.

احوال مملکته کلنجه، قدرت فاطره‌نك بوخاك پاکه بخش ایتدیکی منابع ثروت اولقدر چوقدر که اهالیمزك برقاچ مثلنی بختیار ایده‌بیلیر.

انشاءالله تعالی معارف ومعابرك تعمیم وتنظیمی بو منبعلردن حقیله استفاده‌مزی تأمین ایده‌جکدر.

چونکه معارف فکر انسانی تربیه و معابر ثروت وسامانی تنمیه ایدر.

ایشته شو اسباب سعادتی تحصیل وتکمیله چالیشانلر وطنلرینه صحیحاً بیوك خدمت و آمال وافکار حضرت ولی النعمته موافق حرکت ایتمش اولورلر.

رفقای کرامله اهالیٔ مملکتی بوفکر ترقیپروانه‌ده متحد بوله‌جغمی و جمله‌سندن معاونت کامله‌یه مظهر اوله‌جغمی امید ایلرم.

همان جناب حق حبیب اکرم حرمتنه جمله‌مزی موفق‌بالخیر بیورسون.

عریضه

—

مدت عرفیه‌سنك انقضاسنه مبنی‌بوکره درسعادته عودت‌ایدن انقره ولایتی مرکز نائبی سابق فضیلتلو عمر خلوصی افندی داعیلرینك حضور فائض النور ولی‌النعمیلرنده علم و فضل وتقواسندن بحث ایتمه‌یی معلومی اعلام قبیلندن و بناءً علیه تصدیعات بیهوده‌دن عد ایلرم.

بندهٔ دیرینه‌لرینك افندیٔ مومی‌الیه ایله رفاقت عاجزانه‌م ایلك دفعه اوله‌رق بوراده وقوع بولمش و بو رفاقتك مدتی‌ده پك آز سورمش ایسه‌ده کرك بو آز مدت ظرفنده بالذات وقوع بولان مشهودات، کرك ثقاتدن وقوعبولان مسموعات کمترانه‌مه نظراً باب‌والای جناب مشیختپناهیلری الحق افتخاره سزا بر وجود کامل دها یتشدیرمش اولمسندن طولایی شایان تبریکدر.

ایشته بوعبد عاجزك شهوداً وسماعاً حاصل ایتدیکی وقوف

اوزرینه من‌غیر حد افندمزه عرض ایده‌جکی بر سوز وار ایسه اوده بوقول صادقدن عبارتدر. بو مثللو ارباب استحقاق حقنده بی‌دریغ و سزاوار بیوریلان الطاف جلیلهٔ اهلپروریلرندن افندیٔ مومی‌الیه داعیلرینك ازسرنو حصه‌مند اوله‌جغی بی‌اشتباهدر باقی.

۹ جمادی‌الاخره سنه ۳۰۲ وفی ۱٤ مارت سنه ۳۰۱

عریضه

خریطه‌سیله کشفنامه‌سی بامضبطه تقدیم قلنان انقره مکتب اعدادیسی حقنده‌کی ملاحظات مخصوصهٔ چاکرانه‌م دخی بروجه آتی عرض اولنور. شویله که بوراده معارف جدیده‌هنوز منبسط و منتشراوله‌مدیغندن موجود مکاتب ابتدائیه اسکی حالده ورشدیه مکتبی‌دخی اونسبتده اولوب بناءعلیه بوراده نه دفعةً مکتب اعدادی‌یه آلنه‌بیله‌جك معلوماتلی شاکرد ونه‌ده مکتب اعدادی پروغرامنده کوستریلان درسلری اوقوته‌بیله‌جك معلم بولنه‌بیلیر آنکچون رأی ومطالعهٔ چاکرانه‌مه قالیرسه مکتبك پروغرامنجه بعض تعدیلات اجراسی لابد ولازم اولوب اول حالده مصارف لازمه‌سی‌ده آکا کوره ترتیب وتخمین ایدیلیر. شویله که: یارین مکتبك بناسی ختام بولسه‌ده رسماً کشادی اجرا اولنسه

مكتبه آلنه‌جق چوجق بولنه‌ماز . بناءً عليه طربزون مكتبى ايچون اورادن متجاسر تقديمى اولديغم پروغرامده كوستردیكى وجهله بورانك مكتب اعداديسى ايچون دخى مطلقا بر احتياط صنفى كشادى لازم كلير . آنجق طربزونجه احتياط صنفنك كرك مدتى، كرك درسلرى معارفك اوراده‌كى درجهٔ انبساط وانتشارينه كوره تعيين ايدلمشدر . بوراده ايسه معارف نسبت قبول ايتمز درجه‌ده پك كرى ايدوكندن احتياط صنفنك ده كرك مدتى، كرك درسلرينى احتياجات حاضرهٔ محليه نسبتنده تعيين ايتمدكجه استفاده قابل اوله‌ماز .

ايشته بوسببدن ناشى قولكز ديرم كه : مكتبك نامى ينه « مكتب اعدادى » اولسون . صنفلرى، درسلرى دخى آكا كوره ترتيب اولنسون . فقط سايهٔ موفقيتوايهٔ حضرت پادشاهيده ديكر مكتبلر دخى اصلاح اولنوب ده اومكتبلر معلومات لازمهٔ ابتدائيه‌يى حائز شاكرد يتشديرمكه باشلايجه‌يه قدر بو مكتب اعدادى كنديسنه لازم اوله‌جق شاكردانى ينه كنديسى يتشديره‌بيلمك اوزره مكمل بر احتياط صنفى كشاد ايتملى . بو صنفه مخصوص آيريجه بر درس پروغرامى تنظيم اولنه‌رق شمديلك آلنه‌جق شاكردان لااقل درت سنه بو صنفده دوام ايله معلومات لازمهٔ ابتدائيه‌يى اوراده تحصيل وتكميل ايتدكدن صكره مافوقنده‌كى مكتب اعدادينك صنفلرينه نقل ايتمليدر . بو بويله اولمازسه مكتبك كشادنده يا مرتب درس جدولى موجبنجه تعلم وتدرسه مستعد شاكرد بولنه‌ميه‌جغندن

آنـه‌جق چوجقلر همان هیچ بر شی استفاده ایده‌میـه‌جکلر، یاخود معلم افـندیلر پروغرامـك خارجنه چیقه‌رق ومکتبی، مکتب اعدادی حالندن چیقاره‌رق عادی برمکتب حالنه‌قویه‌جقلردر، ایمدی ایلروده اویله آرزو اولنماز برقاریشقلق وقوعنه میدان ویرمکدن ایسـه ینـه مقصود اصلی اولان مکتبك نامی‌ده، پروغرامنی‌ده محافظه ایتمکله برابر کندیسنه لازم اوله‌جـق شاکردانی کندیسی یتشدیرملك اوزره مکتب داخلنده شویله بر احتیاط صنفی تشکیل ایدلمك البته اولی وانسبدر. بوتقدیرجه و بر مصرفله هم مکمل بر مکتب رشدی، همده مکمل برمکتب اعدادی وجوده کتیرلمش وتعمم انتشـار معارف حقنده‌کی یکانه مقصـد مقدس حضرت پادشـاهی‌یه دها زیاده خدمت ایدلمش اولور. الویهٔ ملحق، مرکـزلرنده یاپیله‌جق مکاتب اعدادیه حقنـده‌ده فکر و مطـالعهٔ چاکرانم بو مرکزده دائر اولوب صورت معروضه‌نك رهین تصویب واستحسان اوله‌جغنی امیدایلرم.

برده استفاده‌یی تعمیم ایچون ممکن مرتبه لیلی صنفنه زیاده‌جه شاکرد آله‌بیلمك اوزره مصارف دائمهٔ سائره‌دن ممکن مرتبه قصر وتصرفله عائداتك چوغنی لیلی صنفنك مصرفنـه تخصیص ایتمك لازم کله‌جکی بدیهیـدر؛ چونکه برلیـلی صنفی آچیلمازسه مکتبك کشادندن یالکز نفس انقره‌ده ساکن ومتوطن اولنلرك اولادی مستفید اوله‌جقلر. کویلرده وباخصوص قضالرده‌کی اهالینك اولادی اصلا استفاده ایده‌مز، زیرا آنلر شهرلیلر کبی کوندز کلوب کیجه

خانه‌لرینه كیده‌مز. بناءً علیه لیلی صنفنه زنكین اولسون فقیر اولسون شهرلی چوجقلرینك مجاناً قبولی قطعیاً منع ایدیله‌رك صنف مذكور ملحقات لوادن كله‌جك وكیجه‌لری خانه‌لرینه عودت ایده‌میه‌جك شاكردانه منحصر طوتلمالیدر.

عائداتك مقدارینه كوره لیلی صنفنه قاچ شاكرد آلنه‌بیله‌جكنی شمدیدن ده تخمین وتعیین ایتمك ممكناتدن ایسه‌ده مكتبك معلمین ومستخدمینینه ویریله‌جك معاشلرك كمیتی قطعیاً تعین ایتمدكجه وآرته‌جق پاره‌نك مقداری بیلنمدكجه بوبابده بر حساب صحیح عرض ایدیله‌مز. چونكه طربزونده مكمل بر مكتب رشدیهٔ عسكری ایله منتظمجه دیگر مكتبلر بولندیغندن اومكتبلرك معلملری اوراده یاپلمقده اولان مكتب اعدادی درسلرینی دخی جزئی بر معاش ایله تدریس ایتمه‌یی ذاتاً تعهد ایتمش اولدقلرندن اوراسیچون بویله بر حساب یاپیله بیلمش ایدی. بوراده ایسه معلملرك كافه‌سنی مطلقا خارجدن كتیرتمك لازم كلوب كچنده تعمیماً ولایاته ارسال بیوریلان پوصله‌ده محرر المقدار معاشلرله درسعادتدن اقتدارلیجه معلملرك كله بیله‌جكلرینی چاكر كمینه‌لری اصلا امید ایدمم. بو سببدن ناشی لیلی صنفنه نهایت قاچ چوجق آلنه‌بیله‌جكنی ده شمدیدن كسدیره‌مم.

شوقدر كه جمعیت اسلامیه نقطهٔ نظرندن باقیلیرسه بوراسی حقیقةً اناطولینك پك مهم و معتنا بر موقعی صاییله‌بیله‌جكندن طربزونده، قسطمونیده وسائر بعض بلاد مهمه‌ده اولدیغی كبی

بوراده دخی بر مکتب رشدیٔ عسکرینك کشادی مطلق الوجوب حکمنده در . بونك اجرای ایجابنه مساعده بیورلمسی صورت مخصوصه‌ده ذات عالیای حضرت سرعسکریدن نیاز و استرحام اولنه‌جقدر .

بناءً علیه شو استرحام چاکرانه‌مه مساعده بیوریلورده بوره‌ده‌ده اویله بر مکتب آچیلیرسه او مکتبك معلملری طربزونده‌کیلر کبی جزئی بر ضم معاش ایله مکتب اعدادیده دخی معلملك ایده‌بیله‌جکلرندن طولغون معاشلرله خارجدن زیاده معلم جلبنه حاجت قالماز و اول حالده مصرفجه حاصل اوله‌جق تصرف سببیله لیلی صنفنه مجاناً قبول اولنه‌بیله‌جك شاکردانك عددی چوغالیر .

مکتبك صورت انشاسی بحثنه کلنجه : انقره‌ده بویله عالی بر بنایی دکل، مطلوبه موافق اولمق شرطیله اك عادی بر بنا بیله یاپه‌بیله‌جك مهارتلی اوسته‌لر بولنمدیغندن صنعتلرنده‌کی حذاقت و مهارتلری مسلم اولان طربزون اوسته‌لرینه مراجعت لازم کلیر . بناءً علیه طربزونده یاپلمقده اولان مکتبك شرائط معلومهٔ مناقصه‌سنك عینی شرطلرله انقره مکتب اعدادیسی بناسنك دخی اجرای مناقصه‌سی باتلغراف طربزونه اشعار اولنمش؛ بورادن ویریلان ایضاحاته قناعتله دفعهٔ ثانیه‌یی سوره‌رك مناقصه قپوسنی آچان اولمش لکن بناده استعمال اولنه‌جق طاشلری کورمدکجه ایلرو سنه‌وارمیه‌جقلری اوراده‌کی اوسته‌لر بیان ایتمشلر . ایچلرندن ایکی نفری مخصوصاً بورایه کلوب طاشلری معاینه

ایتمك استدكاری جواباً بیلدیرلمش . بو ایكی اوسته طربزوندن انقره‌یه كلمك اوزره بولنمشدر .

بواوسته‌لر كلنجه كرك مركز وملحقات ولایتجه، كرك ینه طربزونجه اصول ونظامنه توفیقاً علناً بالمناقصه تقرر ایده‌جك فیاتله وشرفسانح اوله‌جق ارادۀ جلیلۀ آصفانه‌لری موجبنجه بمنه تعالی حلول بهارده مكتبك انشاسنه مباشرت اولنمسی مقرردر.

تمللرك حفری ایله متعهدك طاشخانه‌لردن چیقاره‌جغی طاشلری موقع انشاآته نقلی حكومته عائد اوله‌جغی كبی مقتضی كرچی دخی حكومت ویره‌جك ویالكز دیوارلرك انشاسی متعهده عائد اوله‌جقدر. مقتضی كرچی‌ده حكومت كذلك بالمناقصه مبایعه ایده‌جكدر. لازم اوله‌جق كراسته‌نك‌ده كراسته چیقان قضالردن بالمناقصه مبایعه‌سی وبعده احشاب ایشلرینك‌دخی بالمناقصه تقرر ایده‌جك فیاتله متعهدینه احاله‌سی والحاصل جامنه چارچیوه‌سنه وارنجه‌یه‌قدر كافۀ مالزمه‌سنك بویله بشقه بشقه اجرای مناقصه‌سی مقرر در . بعونه‌تعالی سایۀ موفقیتوایۀ حضرت خلافتپناهیده اضافۀ توجهات جناب نظارتپناهیلریله مصلحتك حسن اتمام واجراسنه بالخاصه طرف چاكرانه‌مدن نظارت‌اولنه‌جق ومع‌مافیه طربزونده یاپلدیغی كبی بورادە‌ده معتبران اهالیدن و سائره‌دن مركب بر قومیسیون مخصوص دخی تشكیل قلنه‌جقدر .

یالكز بوراجه اك زیاده جای تردد و ملاحظه بر جهت واركه اوده عائدات معارفك سرعت و سهولتله الده ایدلمه‌سنده‌كی

امکانسزلکدر. چونکه بر قاچ سنه‌دنبرو دوام ایدن رواجسزلك سببیله کرك اعشار مالندن، کرك معارف عائداتندن موجود ذخیره‌لر علی الاکثر صاتیله‌میوب انبارلرده طورمقده اولمغله بو حال دوام ایدرسه مکتبلك انشاسی‌ده انشاسندن صکره مصارف لازمهٔ دائمه‌سنك وقت وزمانیله تسویه وایفاسی‌ده بالطبع کسب مشکلات ایدر. مع مافیه جناب. محول الحلول والاحوال خلوص نیتله باشلانان بویله بر امر خیری ازهر جهت تسهیل و تیسیر بیوره‌جغی آزادهٔ قید اشکالدر.

معارف عائدات جدیده‌سی حقنده کلان اوامر علیه شمدی‌یه قدر بوراجه حسن تفهم وتلقی ایدیله‌میه‌رك اولبابده پك یاکلش معامله‌لر جریان ایده‌کلمشدر. بونك امکان تحتنده‌کی تحصیلاتنجه‌ده اصلا اعتنا اولنمیوب درسعادته عائد ربعه محسوباً پك آز ارسالات وقوعبولمسی دخی هپ بوقاریشقلقدن ناشیدر.

حتی سنه‌نك ختامنه بر آی قالمش اولدیغی حالده ایالك تقسیطده دفعهٔ استحصالی مقتضای ارادهٔ علیه‌دن اولان و یکونی سکسان بو قدر بیك غروشه واران مسقفات ویرکوسی عائداتندن یالکز اوتوز غروش تحصیل واستیفا اولنه‌بیلمش اولدیغنی غرائبدن اولمق اوزره عرض ایلرم.

مع مافیه چاکرلری انقره‌یه کلورکلمز بو بابده الویهٔ ملحقه متصرفین کرامنه ازسرنو تبلیغات واضحه ومکرره ایفاسیله اصلاح معاملات وتسریع تحصیلات اسبابنك استکمالنه مسارعت ایلدم.

ایشته شمدی‌یه‌قدر بوکا دائر بر شی عرض و انها ایده‌میشم مجرد حجابمدن ایلری کلمش اولمغله بو بابده معفو و معذور طوتیله‌جغمی امید ایلرم باقی

٢٦ كانون ثانی سنه ٣٠٠

عریضه

اکثر محللرده امور ومصالح حکومتك بر مجرای غیر مستقیمده جریاننه، بعض مأمورلرك طریق نا مشروعه میلاننه، خزینهٔ دولتدن مخصص اولان معاشلرك قلتی دخی فی‌الجمله سبب اولمقده اولدیغی قضایای مسلمه‌دندر.

زیرا بر عائله‌یی اداره‌یه کافی اولمیان مقدار معاشه قناعتله ایچه غائله‌لی بر مأموریتی درعهده ایدن آدم مطلقا شو ایکی حالدن خالی دکلدر. یا درایت و کفایتی معاشی نسبتنده بر عاجزدرکه بو، اهل ومقتدر اولان مرتکبدن ده دوندر و یاخود معیشتنی او مأموریت سایه‌سنده و فقط بر صورت غیر مشروعه‌ده تأمینه سعی ایدنلردن اوله‌جغی رونموندر. بونك آرتق اوچنجی بر احتمالی یوقدر.

ایمدی معاشسز بر مأموریتی قبول ایدنلردن حسن خدمت

واستقامت بکله‌مکه حقمز اولمق ایچون کندولرینك نصل اخلاق فاضله صاحبی‌اولملری لازم کله‌جکنی واویله‌سنك ایسه عصرمزده وجودی یوق درجه‌سنده اندر ایدوکنی دوشونملی‌یز .

بناءً علیـه اولا هر مأموریت ایچون او مأموریتـه تعیین اولنه‌جق آدمی عائله‌سی خلقیله برابر اداره‌یه کافی معاش تخصیص بیورلماز ایسه ایشـه یرار بك آز مأمور بولنه‌جغندن هر آن یار و اغیارك بحق شکایاتنی موجب اولان سوء استعمالات و مغایر مرضی حالاته بر وقت نهایت ویریله‌مز .

چاکرلری بوصوك سنه‌لرده بر چوق اسباب معلومه‌دن ناشی خزینهٔ دولتـك اوغرادیغی بحران مالی‌یی بیلمیانلردن اولمدیغم ایچون شــو صره‌ده تزیید مصارفه یول آچمقدن حسب الصداقة احتراز ایتمکلکم لازم کله‌جکنی و بالکه‌ده واجب ایدوکنی اعتراف ایلرم . بونکله برابر قلت معاشدن ناشی قابلیتسز مأمورلرك استخدامندن و بنابرین امور اداره‌نك عدم انتظامندن دولتجه وقوعه کلان ضررلری حســاب و تخمــین ایدنجه هر ایشــه فی الجملـه اهل و مقتدر مأمورلر بوله‌بیلمك و مصالح دولت و مملکتی آرزوی عالی‌یه موافق بر یولده کوردیرمك ایچون اختیــاری لازم کلان مصارف زائده مصارف مثمره قسمندن عد اولنه‌جقدر . بونك ضمننده حصوله کله‌جك منافع کلیه‌نك شمدیکی حالده وقوعه کلان ضررلرله اصلا نسبت قبول ایتمز بردرجه‌یه واره‌جغی امید واثقنده‌یم .

اشــبو افادهٔ عاجزانه‌م ولایتـك هر شعبهٔ اداره‌ســنه عام

و شاملدر . چونکه حق الانصاف اوله رق بو ولایتك نه تقسیماتی ، نه ده تخصیصاتی ایجاب حال و مصلحتله متناسب بر قاعدهٔ صحیحه یه توفیق ایدلمامش . بناءً علیه عموماً تصحیحات و تعدیلات کلیه یه محتاج بولنمش اولدیغی ظن عاجزانه مه کوره بورایه کلان ولاة ایچنده دولتلو یوسف پاشا حضرتلری دخی الك زیاده تصدیق و تقدیر بیورانلردن ایدوکنه مبنی بمنه تعالی ایلروده صره سی دوشدکجه بو بابده اولان ملاحظات و مطالعات قاصرانه می عرض و بیاندن کیرو طورمیه جغم . لکن تقدیم الاهم علی المهم قاعده سنه اتباعاً شمدیلك کویا قائمقاملقله اداره اولنورکن ناحیه لردنده دون بر حالده قالان بعض قضالرك تخصیصات حالیه سنی جانلاندرمق و حالاً ، مصلحةً قائمقاملق اتخاذینه احتیاج صحیح ایله محتاج ایکن الیوم مدیرلکله اداره اولنان بعض نواحی یی قضایه تحویل ایتمك لابد و لازمدر. بناءً علیه مذکور قضا و ناحیه لر تخصیصات حالیه لریله مجدداً تخصیصی ایجاب ایده جك معاشاتك و هر برینك حاوی اولدیغی قرانك عددیله واردات عمومیه سنك مقدارینی مبین تنظیم ایدیلان جدول لفاً تقدیم قلندی .

جدول مذکورده مرقم تخصیصات حالیه مقدارینه عطف نظر دقت بیوریلنجه و بالخصوص بعض مهم مأموریتلرك بر آقچه بیله معاشی اولمدیغی کوریلنجه بو حال حاضرك بقاسی بالاده عرض اولندیغی وجهله کرچکدن پك چوق مضرت ملکیه یی

منتج و ایجاب حال و مصلحته توفیقاً کوستریلان تعدیلات و آرزو ایدیلان تشکیلاتك قبول و اجراسی ثمرات نافعه‌یی موجب اوله‌جغنه بالبداهه حکم ایدیله‌جکندن امینم .

تعدیلات و تشکیلات معروضه اساساً قرین تصویب وقبول عالی بیورلدیغی حالده بو قضا و ناحیه‌لرده الیوم موجود و مستخدم اولان مأمورلر ایچنده اهلیت و کفایت صاحبی کیمسه‌لر وار ایسه آنلرك ابقاء ودیکر محللر ایچون من‌غیرحد طرف چاکرانه‌مدن انتخاب اولنه‌جق مناسبلرینك مجدداً تعیینی عرض و انها اولنمق اوزره کیفیتك طرف عاجزی‌یه اراده و اشعار بیورلمسی مسترحمدر . باقی هر حالده

طربزون فی ٨ حا سنه ٩٦ و فی ١٧ نیسان سنه ٩٥

وداعنامه

جناب مالك الملك شوکتلو پادشاهمزه باغشلاسون . بوکوزل مملکتی سومش اولدیغم قدر دنیاده بر یره محبت ایتمدم دیسه‌م جائز در . حسیات قلبیه‌مه ترجمانلق ایدن لسانمدن خلاف حقیقت بر سوز صدور ایتمیه‌جکنه امینسکز .

بر چوق مزیات انسانیه‌نك ظرف مستقری اولان مکارم اخلاق حقا که بو بلدهٔ طیبه خلقنك خصائصندندر .

یکجهتلکده عمومی بر عائله حکمنده اولان بو قوم نجیبدن مفارقتکبی رئیس عائله ایچون بیوك بر الم درون تصور اولنه‌مز ؛

ایشته بو عبد عاجز بو کون اویله بر الملك تأثیرات شدیده‌سی آلتنده بولنیور .

اطرافه منتشر اولان شعاع باصره‌م که سزه محزونانه ایفای رسم وداع ایدییور .

کویا کوکلمده فوران ایدن بر نائرهٔ تحسرك انعکاسیدر که دریچهٔ چشممدن فرجه‌یاب ظهور اولوب التماع ایدییور .

حاصل کلام حکم قدر بنده‌کزی سزدن آییرییور .

فقط کوکلی پنجهٔ سختکیر اجل بیله دست تعلقکزدن آییره‌ماز. البت امینسکزکه جوهر نفیس محبتکزك یری محفظهٔ جاندر.

یاد محبتکز او صورتده محفوظدرکه ملك الموت بیله آکا دستدراز تعرض اوله‌ماز .

سزی آرقداشلرمه، آرقداشلرمی سزه، جمله‌کزی‌ده اللهه امانت ایدییورم .

ای رفقای کرام !

تمشیت امور ولایتجه سزدن کورمش اولدیغم معاونتدن طولایی جمله‌کزه منتدارانه عرض تشکر ایلرم .

نیجه زمانلردن بری نان ونعمتیله پرورده اولدیغکز شو

مملکتڭ استکمال سعادت حالنه چالیشکز. چالیشکزکه اللهك ده پادشاهڭده رضاسی بونکله حاصلدر.

بیلیرسکزکه عمومڭ رفاهیت وسعادتی مملکتڭ ازدیاد ثروت و معموریتنه منوطدر.

یکدیکرندن قابل انفکاك اولمیه‌جق صورتده یکوجود اولان دولت وملتڭ منافع مشترکه‌سی ایشته شو رشتهٔ اتحادایله مربوطدر.

بیلیرسکزکه شوکتلو پادشاهمزڭ نخبهٔ آمال همایونلری احیای وطن جهتنه معطوفدر.

آنکچون مقام جلیل خلافنه عبودیت و صداقت ادعاسنده بولنان مأمورینڭ مساعیسی دخی آمال خیریهٔ شاهانه‌نڭ حیزاری حصول اولمسنه مصروف اولمق لازم کلیر.

سایهٔ ولی‌النعمتده اون بو قدر آی امتداد ایدن مأموریت عاجزانه‌مده باشلوجه بعض مهم ایشلره تشبث اولنمشدی‌که بونلردن اکثری قسماً پذیرای حسن ختام اولمشدر.

برنجیسی اینه‌بولیده لیمان مقدمه‌سی اوله‌رق باشلانان اسکله، ایکنجیسی هنوز تمامیله فعله چیقه‌میان صنایعخانه‌در. بونلرڭ تصور اولندیغی وجهله اکمالنه چالشمق خیرخواهان دولتڭ وجیبهٔ ذمتیدر. اوچنجیسیده معلوم اولان یوللر درکه بونلردنده اینه‌بولی طریقی همان بتمش و بوی آباد طریقی دخی غیور ومقدم مأمورلرڭ غیرت واقدامیله سایهٔ عمرانوایهٔ حضرت پادشاهیده بتمکه یاقلاشمش کبیدر.

معارفه کلنجه ولایت انجمن معارفنك همت مخصوصه‌سیله مرکز ولایتده آچیلان مکاتب ابتدائیه حقیقةً خیلی ایلرولمشدر. ثمراتی هنوز اقتطاف اولنمغه باشلایان بو شجرهٔ عالیه‌نك محافظهٔ نشو ونماسیله ارتفاع و اتساعنه آبیاریء مساعی حمیتمندانه‌کز کفایت ایدر.

سینوبده انشاسنه تشبث اولنان حبسخانهٔ عمومی انسانیته خدمت ایده‌جك بر تأسیس نفیس اولمغله بو خیرلی تشبثك دخی قوه‌ده براغلمامسیچون اجرای ایجابنی تحریدن کیروطورلمامسنی بالخاصه مأمورین عدلیه‌دن رجا ایدرم.

قدر و شانی عالی و نجبه ولایات مهمه‌ده علی التوالی والی اولان خلف ذی‌شرفم که وکلای سلطنت سنیه‌نك پك ممتازلرندندر، حیات مملکته متعلق موادی البته بو عبد عاجزدن ایی بیلدکاری، وایی دوشوندکاری جهتله بزم شو اوفاق تفك تشبثاتمزی بالکلیه اونوتدیره‌جق صورتده آثار جدیدهٔ عمران و عرفان ابرازینه همت بیوره‌جقلرینه عموم ایله برابر بنده‌کز کده امیدم واثقدر.

همان جناب حق جمله‌مزی موفق بالخیر بیورسون آمین.

بند مخصوص [*]

(حق سوز آجی در)

احتمالکه غزته‌مزك شمدیکی مسلکنه اعتراض ایدنلر ده بولنور. لکن حق سوزه کیم نه دیه‌بیلور.
مثلدر دیرلرکه « حق سوزه آقان صولر بیله طورر » .
غزته نه در .
ستایشنامهٔ مأمورین می .
حاشا .
هجونامه می .
خیر .
یا نه در .
مرآت عبرتنمای عالم و خادم افکار امم در .
اویله ایسه عموماً اوراق حوادث و خصوصاً ولایت غزته‌لری پك بیوك، پك مقدس بر وظیفه درعهده ایتمش اولدقلری حالده حیفاکه بعضیسی بو وظیفه‌لرینی سوء استعمال و اك مقدس بورجلرینی ایفاده دائما تکاسل واهمال ایتدکلری کوریله‌یور .
هله ولایت غزته‌لری وقوعات صحیحهٔ محلیه‌دن قارئلرینی خبردار ایتمیوبده یالکز مأمورین ولایتی لزومسز مدح وستایشه حصر مقال و یاخود پای‌تختده چیقان غزته‌لرك مندرجاتنی قالبی

[*] قسطمونی غزته‌سنه درج اولنمشیدی.

قالبنـه نقل وانتحال ایدرلرسه شبهه یوق که مقدس بورجلرینی ایفاده اهمال ایتمش اولورلر ·

خوشه کتسون کتمسون وقوعات صحیحهٔ محلیه‌یی کتم ایتمك وياخود اوزاقده اولنلرك اغفال ایچون رنك دیکرده کوسترمکه چالشمق ولایت غزته‌لریچون خادم منافعی اولدقلری مملکته قارشو عفوی غیرجائز بر قبـاحت و ــ تعبیر مجاز ایسه ــ بیـوك بر اهانت دکلمیدر ؟

اویله ایسه غزته‌مز طوغری یه طوغری، اکری یه اکری دیمکله نیچون شایان مؤاخذه کورلسون ؟

غزته‌لرك منـدرجاتجه آصل آرانه‌جـق شی طوغریلق و بیغرضلق اولوب آکا دائر کیمسه‌نك بر دیه‌جکی وار ایسـه بیورسون. ایشته غزته‌مزك صحیفه‌لری معترضلرمزك ادب ووظیفه دائره‌سنده وقوعبوله‌جق اعتراضاتنه‌ده آچیقدر .

ناموسلریله یشـایان مأمورین دولت ایچون اجل مکافات و اشد مجازات لسان مطبوعات ایله صورت محققه و بیغرضانه‌ده وقوعبوله‌جق ستایش وسرزنشدرکه ولایت غزته‌لری مطبوعات سـائره‌دن زیاده بو وظیفهٔ اصلیه‌یی حسن استعمال ودائما خدمهٔ حکومته‌ده اهالیٔ محلیه‌یه‌ده ارائهٔ مثال واجب الامتثال ایتملیدر .

هله ولایت غزته‌لرینك بالخاصه و بالالتزام والیـلری مدح و ستایش ایدیشلری قدر عالمده کولنج شی اوله‌ماز .

زیرا ولایت غزته‌لرینی یازان قلملر منسوب اولدقلری ولاتك

افكارینی ترجمه و تحریردن بشقه برشیئه خدمت ایده میه جكلری و نه یازارلرسه والیلرك لساننندن یازمش اوله جقلری اول قدر بدیهیدر كه او مقوله مدایح بارده یی كولنج حالنه قویان دخی ایشته بو بداهتدر.

ولاتك لایق ستایش بر فعل وحركتلری وارسه دیمك كه مكلف اولدقلری وظیفه یی ایفا بیورمشلر؛ بوده عادتا بر بورجدر.

عقول سلیمه اصحابی ایسه بورجلرینی اوده مكله كندی كندیلرینه اوكونمكی عیب صایارلر.

والیلرك ده افعال وحركاتنی وارسون افكار عمومیه یه ترجمانلق خدمتنی درعهده ایدن مطبوعات سائره محاكمه ایتسون.

باخصوص بو محاكمه یی باب عالینك تمیزگاه حقایق اكتناهنه حواله ایتمك اولی كورینور. همده مدح مجرد فائده ویره من.

ثنای حقیقی یه استحقاق، فعل و اثرله اولور. میدانده لایق ستایش بر فعل و اثر اولمینجه استانبولده یكی قپو مداحلری كبی بیك ستایشی كیمسه بر پاره یه آلماز.

ولایت غزته لری ایسه كافهٔ اجرا آت و تشبثات محلیه یی نقل و حكایه طریقیله درج ونشره مأذون اولوب بناءً علیه ولاة كرام حضراتنك دخی مساعئ مصروفه لری ایشته بو واسطه ایله افكار عمومیه نك تقدیر جهان پسندانه سنه عرض ایدلمش اوله جغندن ستایش مطلوب ایسه اوده شو حالده دها بلیغ دها مؤثر بر صورتده حصول پذیر اولور.

زیرا امور معلومه دندر كه ولایت غزته لرینك علی الاطلاق

ستایش وسرزنشڭ ایکی فائدۀ عظیمه‌یه مبنی تجویز اولنمشدر.

آنلرکده بریسی ترغیب، دیکری ترهیبدر. بوایسه بدیهیات اولیه‌دندرکه بر آدم کندی کندینی نه ترغیب ایده‌بیلور، نه‌ده ترهیب.

بو ترغیب وترهیبڭ مطلقا طرف آخردن واقع اولمق لازم کلور. بو حالده ولایت غزته‌لرینڭ والیلردن ماعدا مأمورین ومستخدمین ولایتی مناسبی وجهله ترغیب‌ده، ترهیب‌ده ایده‌بیلور. همده ایتملیدر. نته‌کم شمدی بزده بومسلك صحیحی التزام ایتمشزدر.

اوت! ولایت غزته‌لری بووظیفه‌یی ایفاده مطبوعات سائره‌دن زیاده حقلیدرلر.

چونکه ولایت مأمورین محلیه‌نڭ نیك وبدینی، هرحالی خارجده‌کیلردن البته اییی بیله‌جکدر. بیله‌مزسه عیبدر. آنکیچون مأمورین محلیه‌نڭ، ولایت غزته‌لرندن دها طوغری، دها صادق مزکی وناصح اوله‌مز.

زیرا بر آدمك مکتسبات علمیه‌سی امتحان ایله‌ده معلوم اوله‌بیلور. آنجق نظریات ایله عملیات آره‌سنده وجودی اصلا قابل انکار اولمیان فرق عظیم حسبیله ایش باشنده فعلاً تجربه اولنمدقجه — ولوکه نظریاتجه دیپلومه صاحبی اولسون — مأمورینك کفایت مطلقه‌لری بللو اوله‌مز.

ایمدی تجربۀ فعلیه‌که امتحانلرڭ اڭ صحیحیدر؛ کیمك پیش نظر

تقدیرنده ایسه او، و آنك ترجمان افکاری مثابه‌سنده اولان غزته مأمورلرك نیك و بد اداره‌لرینی فعل و حرکتلرینه اوزاقدن نظر انداز تماشا اولنلره نسبتله ایی بیلمك لازم کلور .

زیرا ینه تکرار ایدرزکه مأمورلرك کفایت وعدم کفایتی وایی ویاکوتو حرکتی، اوزاقدن استماع ونظرله دکل بلکه یقیندن تجربهٔ فعلیه ایله ثابت اولور .

بوده پك بدیهی برشیدرکه هرکس افعالنه کوره مکافات ومجازات کورمیوبده محسن ، ترغیب، مسیء ، ترهیب ایدلمیه‌رك ایکیسی دخی نظر حکومتده مساوی طوتیلورسه حسن سلوك اصحابنك حسب الحمیه فتورینی موجب اولمسه بیله رغبتنی‌ده آرتیرمامق ونقط مهمل ومسیئلرك رهبته بدل جسارتنی آرتیرمق طبیعیدر .

ایمدی حکمت حکومت، بونی اقتضا ایدرکه محسن، تقدیر وتحسین، مسیء، تقبیح وتهجین اولنه .

ایشته نظام عالم بو ایکی شیله قائمدر .

شمدیکی حالده بونك ایچون غزته‌دن اعلی واسطه اوله‌مز .
اویله ایسه بز دخی صورت حال وحرکتنی بو آیینهٔ عبرتماده کورمکدن قوجونانلرك وهم وتعریضلرینه تبعیتله اتخاذ والتزام ایلدیکمز مسلك صحیح ومستقیمی تبدیل ایده‌میز والسلام .

....

مکتوب

دست ارشادکزده خامه، خامه‌دکل، او برمیزاب ماءالحیاتدرکه، هرنه زمان حدیقهٔ قرطاس بیان اوزره جریانه باشلاسه (فاحیینا به الارض بعد موتها) سر سبحانیسنی اظهار وعیان ایدر.

تأثیر نطق بلیغکزی تصویر ایچون عبد راقم الحروف،

دم کلبانکی هم فیض «نفخت فیه من روحی»

قم قدسی زبان عارف باللهی کورسونلر..

بیتی ارتجالاً انشاد ایلدی.

مکتوب رشادتپناهیلری‌که، روح الروح توصیفنه سزادر؛ خزان زدهٔ یأس وفتور اولان زمین دل خزینه حقا که، باعث فیض وفتوح اولدی.

مجاورت وزیارت حضرات اولیاء الحق موجب سعادت دین ودنیادر.

تعلیم وارشادکزه دائما عرض احتیاج وهر شیده قول صادقکزله احتجاج ایلرم.

جناب حق، بوعبد عاجزی عالم اسباب ایچنده بولندیرمامش اولسیدی، اختیار تجرید ایله آستان عرفانکزک ملازم غیر مفارقی اولوردم.

مع مافیه تأثیر پند وارشادکزله ینه دیرم‌که:

کورسه ادهم ، ایتدیکم کثرتده وحدت اختیار
عالم تجریدی ای سری فراغ ایلر بکا

الباقی هوالله .

....

مکتوب

قیمتدار قلمکزله بوکون یالکز دولت علیهٔ عثمانیه‌یه دکل، بلکه هیئت عمومیهٔ اسلامیه‌یه ایتدیککز خدمتی عالمده تقدیر ایتمین وار ایسه قطعیاً عرض ایلرمکه ، یاغافل ، یا متغافلدر .

حتا که ، مداد خامه‌کزك هر قطره‌سی ، میزان عدل حقده برغازینك قلیجندن آقان قان ایله برابردر.

اك مکمل ، اك منتظم براردو قوماندانی دخی بوکون بلکه خدمت قلمیه‌کزه معادل برظفری تأمین ایدەمز .

خامهٔ سحر آفرینکزك بوشرف وشانی قزاندیران ایسه ، شبهه یوق‌که ، مقصدکزك علویت وقدسیتی‌در .

عند اهل انصافده او اقتدارلی ، شعشعه‌لی قلمکزك عنوانی « خادم منافع وطندر.» نه کوزل برعنوان مطنطن‌در.

بنده‌کز ، اوته‌دنبری بدایع آثار خامه‌کزك پرستشکارلرندن اولمغله جداً مفتخرم. بوسببله‌درکه ۱۱ کانون ثانی ۳۰۰ تاریخلو

تحريرات حكمت بيناتكزده وجد آور، برلذت روحپرور بولد-
يغمدن آنى حرزجان ايلدم ....

....

مكتوب

صيت فضيلتى اقطار عالمه منتشر اولان برتحرير متبحرك عز خطابى، قدر آشنايان ادبه كوره حقيقت! پك قيمتدار، واضافات شرف صوريدن تجريد نفس ايدنجه بويله برلطفه نائليت، هركس ايچون مدار افتخاردر.

ايشته محرر حروف، بوكون اويله برنعمتك متنعمى بولنيوركه شكرينى ادا ايچون ازدياد عمر وعافيت فضائلپناهيلرينه دعا ايدر.

هنوز شرف لقاى والالرينه نائل اولهمامش ايسهمده عظيم قدر ومنزلت فضيلتشعاريلرينى محصول قريحهٔ عرفانكز اولان نامهٔ بدايع نماى بلاغت اشتمالكزدن، وسائر آثار مسموعهٔ كمالكزدن بالاستدلال يقيناً طانيمشمدر.

بناءً عليه جناب فضيلت مآبكزك شو آرالق قيصريه كبى ولايتمزك الك مهم برلواى معتناسنده سجاده پيراى شريعت غرّا اولملرينى كندمجه اعظم اسباب موفقيت وبختيارى عد ايلرم.

ذات عليالرينه مانند برحاكم حكمت شناس، شبهه يوق كه،

نفع ناس ایله خیر ناس اولمقـده دخی ابراز آثار کمال ، و رفقای حکومتك بر نقصانی‌ده اولسه ، تدابیر صائبهٔ حکیمانه‌سیله درحال آنی اکمال ایدر . والسلام علی من رفعه‌الله بفضله واحسانه .

....

نافعه نظارت جلیله‌سنه تحریرات

ممالك محروسهٔ شاهانه ایچنده هیچ یولی یوق بر مملکت وارسه اوده طربزون ولایتیدر دیه بیلیرم .

اندرون ولایتده معهود ارضروم طریقندن ماعدا شـوسه کبی عربه یولی دکل ، عملیات بشریه ایله وجوده کلمش دوز کونجه عادی بر حیوان یولی بیله یوقدر .

قصبه‌لردن کویلره ، بر قصبه‌دن دیکر قصـبه‌یه وهله ولایت والویهٔ متجاوره‌یه کیتمکه مجبور اولانلر ، دره تپه آشه‌رق بر درجه زحمت ومشکلاته دوچار اولورلرکه کوزله کورلمدکجه تعریفی قابل دکلدر .

باخصـوص طغیان میاه اثناسـنده کوپریسزلکدن طولایی یولجیلر هانکی جهتده بولنورسه محصور کبی اوراده توقفه مجبور اولور .

بوسـببدن ناشی مملکته پول ایله کلمکه محتاج اولان ثروت ومعموریتـه خاتمز متحسر ، و تزاید عمران مملکته خدمت

ودلالت ایتمك ایستیانلر هب خائب و خاسر اولیور.

اورمان و معدنلرك كثرتی جهتیله طربزون ولایتی، ممالك شاهانه‌نك الـ زنكینلرندن معدود اولدیغی حالده مجرد یولسزلق سببیله بونلردنده همان هیچ استفاده اولنه‌میور.

جزئی مصرفله كلی فائده حصولی مأمول اولان تأسیسات نافعه‌یه، شمدی‌یه قدر بوراجه لایقیله اهمیت ویرلمه‌مشدر. بوندن طولایی هر وقت یالكز اجنبیدن طویدیغمز سرزنشلره قارشو آرتق سویلیه‌جك سوز بولنه‌میور.

سلطنت سنیه‌نك تزاید وارداته الڭ زیاده محتاج اولدیغی بر زمانده دخی بومثللو منابع صحیحهٔ ثروتدن استفاده یولی آرانیلوب بولنمزسه‌آتیسیچون انسانه یأس كلمامك قابل دكلدر.

بوملاحظات قاصرانه‌می اولجه‌ده مقام عالئ نظارتپناهیلرینه عرض ایتمشیدم.

شمدی‌ده ذات عالئ جناب نظارتپناهیلرندن جمله‌نك پك بیوك امیدلری اولدیغیچون بو وجهله تكرار تصدیعه جرأت ایلدم.

كرەسوندن قره‌حصار شرقیه كیدن یوله، بوندن برقاچ سنه مقدم ایكی طرفدن باشلانوب عملیاتی اینجه ایلرولمش اولدیغی حالده مؤخراً سببسز ترك وتعطیل ایدلدی.

كرەسونك الحالة هذه نصل برموقع معتنای تجارت اولدیغی

وطريق مذكورك كشادى، حالنده ايسه تجارتك شمديكندن قاچ قات زياده ترقى ايده‌جكى لايقى وتماميله معلوم اولسه اكمال طريق ايچون دولت هردرلو فداكارلغى كوزه آلديره‌جغنده شبهه يوغيدى. مع مافيه چاكرلرى طريق مذكورك ترك وتعطيلى، منافع ومحسنات ماديه ومعنويه‌سنك مجهوليتندن ايلرى كلديكنه‌ده قائل اوله‌مم.

چونكه معلوم اولمسه اولا او يوله بدأ اولنمزدى.

بونك ترك و تعطيلى مطلقا بعض عوارضه مبنى اولسه كركدر.

آنجق بز، اكر بوكبى عوارض طبيعيه وضروريه‌نك الجاآتنه تابع اولورسه‌ق مملكتمزده مؤسسات نافعه‌دن هيچ بر شيئه موفق اوله‌ميز.

حدم اولميه‌رق بو سوزى الك صادق بر وطنپرور صفتيله سويليورم.

چونكه ولى نعمت بيمنتمز شوكتلو پادشاهمز افندمز حضرتلرينك نخبهٔ افكار و آمال شاهانه‌لرى‌ده بومركزده دائر ايدوكنى ايى بيليورم.

اهالى، كندى ثروت وسامانلرينك تزايدينه‌خدمت ايده‌جك بوكبى عمليات نافعه‌ده نيچون بدناً ومجاناً خدمت ايتمسون.

شبهه يوقكه نظام قديمى موجبجه اهالى، عمليات طرق ايله مكلف اولمزسه هيچ بر يول ياپيله‌مز.

همده، خلقمزڭ مملکته ثروت ومعموریتـك آنجق یول ایله کیده‌بیله‌جکنی چوقدن آکلامش، بناءً علیه «تك همان لازم اولان یوللر یاپلسونده بز مجاناً ایشله‌مکه راضی‌یز» دیمکه باشلامشدر.

ایمدی خلقك تسـویهٔ طرق ایچون بودرجه ابراز ایتدیکی آرزو وهوسدن بالاستفاده عملیات لازمه‌نك اجراسیچون دولتجه‌ده بر آز فداکارلق ایدلملیدر.

افادهٔ چاکرانه‌مڭ عموم یوللر حقنده ایسه‌ده تقدیم الاهم علی المهم قاعده‌سـنه رعایةً شمدیلك سائر یولره تقدیمه شایان اولان قره‌حصار طریقنك ملطقا تأخیر ایدلمامسنی بالخاصـه نیاز ورجا ایلرم.

چونکه بو یول توسـیع تجارته فوق‌العاده خدمت ایده‌جکی کبی، پك مهم برطریق عسکری دخی اوله‌جغنده شبهه یوقدر.

بناءً علیه طریق مذکورك یاپلمش ویاپیله‌جق قسملریله اکمالی ایچون محتاج اولدیغی عملیات ومصارفاتك مقدارینی مبین ولایت باش مهندسی موسـیو ریوه طرفندن تنظیم اولنان پوصـله لفاً تقدیم قلندی.

اشبو پوصـله‌ده کوستریلان مصارفاتك مقداری اسـتکثار بیورلمسون.

مصارف مذکوره‌دن بوسنه ایچون یالکز یوز یوز اللی بیك غروش کافیدر.

ماعداسی ده ان شاء الله تعالی طقسان آلتی ویدی سنه‌لری ایچنده اجرا واکمال اولنه‌جق عملیات ایچون لازمدر.

برده بومصرفك کافه‌سنی طربزون ولایتنه تحمیل ایتمك مناسب اوله‌میه‌جغندن سیواس ولایت جلیله‌سی دخی کندی حصه‌سنه اصابت ایدن مصرفی ایفا، وکذا اوحصه‌یه عائد عملیاتی اجرا ایتملیدر.

مع مافیه ینه رأی واراده‌ٔ علیه‌ٔ نظارتپناهیلری نه‌مرکزده شرفسانح اولورسه اصابت آنده اولمق قویاً مأمول بولنمغین اولبابده ....

عریضه

..... تاریخلو تلغرافنامه‌ٔ سامی‌ٔ جناب وکالتپناهیلرینك فقره‌ٔ جلیله‌ٔ اخیره‌سنده، ولایتك محتاج اولدیغی اصلاحاته دائر عرض وبیان معلومات ومطالعات اولنمسی امر وفرمان بیورلمشدر. اشبو مساعده‌ٔ جلیله‌دن بالاستفاده اولبابده‌کی بعض ملاحظات قاصرانه‌می بروجه آتی تمییزگاه دقایق اکتناه داور اعظمیلرینه عرض وانهایه مسارعت ایلرم.

نزد عالی‌ٔ جناب وکالتپناهیلرنده بدیهیدرکه اداره‌ٔ ولایاتجه مطلوب عالی اولان اصلاحاتك مدار محض حصولی، اوّلا والیلرك، بعده درجه درجه مأمورین سائره‌نك اهلیت، کفایت،

غيرت وحميتنه وابسته‌در. آنجق بوصفتلرى جامع بولنان ولاتك مساعيسى دخى تماميله ثمردار اوله‌بيلمك ايچون مطلقا هر برينك عهدۀ كفايتنه حواله بيوريلان ولايتك ادارۀ سيله متناسب، مأذونيت واقتدارى حائز اولمسى اعتقاد چاكرانه‌مجه لابد ولازمدر.

ايشته تجارب واقعۀ كمترانه‌م ايجابنجه ولاياتده كرچكدن بر حسن اداره تأسيسى ايچون شرط اعظم اوله‌رق بونى بوليورم. آنجق ولاته شمدى‌ده اعطا واحسان بيورلمش اولان مأذونيت واقتدارك حسن استعمال اولنمجه هيچ دكلسه بعض طرفلرجه بادئ اشتكا اولمقده اولان سوء استعمالاتى دفعه كافى اولديغنى اعتراف ايدرم.

شو قدر واركه اخلاق عموميه‌جه غير منكر اولان تغيرات عظيمه سببيله طوسطوغرى برمسلك اتخاذ ايدوب ايفاى حق وظيفه خصوصنده زياده چاليشان بر والينك مطلقا برچوق موانع ومشكلاته تصادف ايلر. كورديكى ايشه‌نك حصر ايتديكى زمان ايله، اوموانع ومشكلاتى دفع ايچون اوغراشديغى اوقات موازنه ايدلسه همان تقابل ايده كلديكى نزد كمترانه‌مده كذلك تجربۀ فعليه ايله ثابتدر.

بوحالك عكسيده بويله‌در.

مع مافيه ايفاى حق وظيفه‌يه بذل ماحصل اقتدار ايدنلرله ايتميانلرك درجات مساعيسنى كوستره‌جك آنجق فعلياتدر. بوده

دائما باب عالینك پیش نظر تدقیق وتقدیرنده بولندیغیچون چالیشقان اولمیان مأمورك — نه دیرسه دیسون — افاداتی، متشیخك ینه کندودن منقول اولان کراماتی قبیلندن اولمش اولور.

اوجهتله بلطفه تعالی سایهٔ توفیقوایهٔ حضرت پادشاهیده مجرد اضافهٔ توجهات جلیلهٔ داور اعظمیلریله طربزون ولایتنك ادارهٔ عمومیه‌سنجه حال حاضری حال سابقندن نه درجه فرقلی اولدیغنی — ولوکه حکایه طریقیله اولسون — سویله‌مکی حقیقةً بی‌لزوم کوردیکمدن اس‌الاساس اولان تزاید عمران مملکته متعلق خصوصاته نقل کلام ایلدم.

واردات دولتك منبعی اولان ثروت عمومیه‌یی آرتیره‌جق برنجی واسطه، یوللردرکه طربزون ولایتی هرشیدن زیاده آکا محتاجدر.

بناءً علیه شمدیلك کره‌سوندن قره‌حصار شرقی‌یه منتهی اولان طریقك کشادینی اهم والزم کوردیکمدن اولبابده بعض افاده‌یی حاوی نافعه نظارت جلیله‌سنه یازدیغم تحریرات مخصوصه‌نك برصورتنی لفاً تقدیم ایله طریق مذکورك اهمیتنی تقدیر عالیٔ جناب وکالتپناهیلرینه عرض ایلرم.

ولایتجه ایکنجی واوچنجی درجه‌ده نظر اعتنایه آلنه‌جق معدنلرله اورمانلردرکه فیاض قدرتك اوجهتدن طولایی بوولایته

نه چوق کرم وعطاسی اولدیغی معروف ومشهور اولدیغیچون عرض وبیان احتیاجندن مستغنیدر.

بوقدر عطایای قدرتك کیمی، تحت التراب طوریبور. کیمی‌ده قیریله قیریله ویانه یانه محو ونایاب اولوب کیدییور.

یازق‌که بوبجه خزائن ثروتك اوستنده ساکن اولانلر، عادتا محافظهٔ حیات ایده‌جك قدر مدار معیشت تدارکندن عاجز قالدقلریچون بالمجبوریه ترك دار ودیار ایدییور.

چونکه وقتیله معدنلر ایشلرکن برچوق خلق یالکز معدن عملیاتنه حصر مساعی ایله بشقه حرفت وصنعته آلیشه‌مدقلرندن برمدتدنبری عملیات مذکوره‌نك تعطیلی سببیله ایشسز قالوب شمدی روسیه‌یه هجرته مجبور اولیور.

بناءً علیه بو ولایتده‌کی معدنلرك ایشلدلمسی ماده‌سی، صحیحاً دولتجه فوق‌الغایه نظر دقت واعتنایه آنمغه شایاندر.

هله اورمانلره بتون بتون یازق اولیور.

اولجه دخی مقام جلیل حضرت وکالتپناهیلرینه عرض ایتمش اولدیغم وجهله شمدیکی اورمان مأمورلری یالکز قبصه‌لرده اوتو-روب صاتیلغه‌کلان کراسته‌لردن رسوم معتاده‌یی آلمقدن بشقه‌ایشلری یوغیمش کبی چوغنك اورمانلرك سمتنه بیله اوغرادیغی یوقدر.

ولایتده اورمان اداره‌سی بوحالده قالیرسه اورمان مأمور-لرینك استخدامی دولتجه فائده‌یی دکل، بالعکس کلی ضرری

مستتبع اولمقده اولدیغندن بوکاده سریعاً چاره آرانمالیدر. بونکله برابر اورمان قوریجیلرینك مطلقا عددینی چوغالتمق لازمکایرکه بوبابده اولان ملاحظات قاصرانه‌می دده بنده تعالی مرکز ولایته عودت چاکرانه‌مدن صکره ان شاءالله تعالی مرجع مخصوصنه عرض ایلرم.

غزل

کورمك دیلرسه کیمسه، بردن شب ونهاری
سیر ایلسون رخنده، بوزلف مشکباری

اولسه اکر خرامان، اول سروسیم اندام
قویمز کوکاده آرام، رفتار دلشکاری

نرکسی کورمامشلر، صحرا نشینی یوقسه؟
آهویه بکزه‌دنلر، چشم سیاه یاری

کل دالنه قونارکن، لاله قدح صونارکن
ایلر بنه نه حکمت؟ بلبل هزار زاری

پیرمغان آیاقده، طوتسه او نوجوانی
الدن کیدردی فی‌الحال، صوفینك اختیاری

شمدی خموش بلبل، اکامده مستتر کل
وقت بهار کلسون، دیکله‌سن آه وزاری

سری بوهفت بیتی، هرکیم ایدرسه تنظیر
مصر کمالك اولدر، سلطان کامکاری

مكتوب

نيجه لاهوتى ادا شيوه‌لرله زينتياب اولان او روحپرور نامه‌كزك، خيلى دمدركه مالشكاه نكاه انتباه اولدى.

مداد خامه‌كز سواد عين الحوردنمى؟ يوقسه شامهٔ آفتاب كبى براوزگه نوردنمى مركبدر نه‌دركه؛ كلمات مكتوبه‌كزى كورر كورمز، كوزم، كوكلم، عقلم، فكرم انجذابات ولهرسان معنى ايچنده محو وتباه اولدى.

جوابمك تأخيرينه‌ده سبب وعلت؛ بوبهت وحيرت دكلميدر! ياهو! اومعجز اثر قلمكز، الهى كوزلركز قدر نه‌ده دلربا ايمش! برنقش دلپذيريله بيك جان ودلى اسير، بر رشحهٔ قدسى صفيريله تشنكان معرفتى دلسير ايدر.

شير وشكر كبى نظم ونثركزده ممترج اولان لطف خيال عجم ايله حسن مآل عرب، حقا كه حيرتده عقل وشعور بدايع پرستان ادبدر.

بوفيض لايزالى، هانكى چشمه‌سار ارشادك رشحات افضالى اولديغنى‌ده بيليرم.

ايشته او «ينبوع الفضل واليقين» دن سزك كبى سيرابساز ماءالحيات عرفان اولان بر منيب خداپرست، بويله جام سرشار بدست، اشراب عهد الست ايله ياران قديمنى‌ده مست ايلر.

مصلحت نیست مرا سیر ازین آب حیات
ضاعف الله به کل زمان عطشی
الباقی هوالله

....

غزل

زلف وجبین تابان، لیل ونهاره بکزر
خط عذار جانان، ابر بهاره بکزر
بر نیم تبسمیله، تسخیر ایدر جهانی
اول غمزهٔ سخندان، بردلشکاره بکزر
چاغلار آقار دمادم، آغلار بوحاله آدم
کویا که چشم کریان، برچشمه ساره بکزر
لاله کبی ایدرمی داغ درونن اظهار
توتمز ینار اوپنهان، عاشق چناره بکزر
آفاقه عکس ایدر هپ، بانك حزین یارب
سری اوشاه خوبان، شهرتشعاره بکزر

....

مکتوب

روح الکمال، بدیع المقال افندمز

خامهٔ معجز آثارکزه برشرف ابدی قزاندیران قوهٔ طبع بدایع نثارکزی ذوق آشنایان ادب، پرستشکارانه تعظیمه شتابان

اولدقجه بنده‌کزی دائما صف اولده قائم‌مقام احترام‌کوره‌جککزی تأمین ایلرم .

شمدی‌یه قدر مطالعه‌سیله شیرین‌مذاق اولدیغم آثار ادبا ایچنده ذائقهٔ جانی الك زیاده حلاوتیاب ایدن، «سزك اشعار آبدارکزدر» دیسه‌م اعلان حقیقت ایتمش اولورم .

دامن درمیان غیرت اوله‌رق ادبایه میدان اوقویان سزك کبی غیرتوران عرفانی سزاوار تبریك کورنلرك برنجیلکنی قزانمقله نه قدر مفتخر ایسه‌م بومیدانلرده آت اویناتمغه چیقانلرك چوغنی آز زمان ایچنـــده مغلوب فتور کورمکله‌ده حقیقة متأثرم . زمام استقبال مودوع دست اهتماملری اولان ارباب شبابده آثار فتور کورمك قدر محبان وطنی داغدار تأثر ایده‌جـك نه وار؟ هیچ !

معلومدرکه قولنده، فعلنده ابراز ثبات ایدنلر، اجتنای ثمرات مساعی ایله کامیاب اولورلر .

انشاالله سز بوعزمکزده ثبات ایله اوفرقهٔ ناجیه‌نك سر آمدا- نندن اولدیغکزی فعلاً اثبات ایدرسکز .

لمحرره

سویش جدولنی کورسون ایدنلر شبهه
ملتقی الابحر ایدر بری ثباتی کشـینك

. . . . الباقی هوالله

غزل

بر نظر ایله کللره، بر رخ آل آلی کور
صفحهٔ این و آنده، قدرت لایزالی کور

خالی دکل بونکته‌دن، جان کوزین آچده خالی کور
کعبهٔ عارفینده نقش رخ بلالی کور

سویله او شارلاتانلره، هندسه طاصلایانلره
وار نظر ایت قووانلره، نحله‌ده‌کی کمالی کور

باق نظر حکیم ایله، زلف و جبین دلبره
نور هلالی هاله‌ده، هاله‌ده یا هلالی کور

چیقدی یوزه سیاه‌خط، سری سوزمده یوق غلط
کشور حسن و آنده، قورقولان اختلالی کور

....

مکتوب

استاد پیامبر خصلت!

بصر حسی مشاهدهٔ مشهد السرور جمالکزله هنوز قریر اوله‌مامش ایسه‌ده بصر بصیرت، مطالعهٔ مطلع النور کمالکزدن بهره‌مند تنویر اوله‌لی اول قدر قدیمدرکه تدقیق اولنسه زمان توددمزك مبدأ صحیحی، بزم‌الستده‌کی تعارف ارواح اولدیغی تحقق ایدر. تقدیم ایتدیکم کتاب ایله آلدیغم جواب مستطاب، مجرد

فتح باب موالاته برر سبب عادی‌در. یوقسه بر قلب سلیمك اخ کریمی حقنده صاقلادیغی حسیات خالصانه‌یه حرف وصوت نصل ترجمان اوله‌بیلیر، خامهٔ سحر آفرین بیان، رازدان جنان، حس وجدان ایله همزبان دکل. «درمقامی حرف میکویم که‌دم نامحرمست» اویله ایسه تمایلات وجدانیه‌مك شرح وبیاننی، ینه وجدان حالدن عرفان پناهیلرینه حواله ایله اکتفا اولادر. الباقی هوالله

....

مکتوب

برلسان صادقدن صدور ایدن ذکر جمیلکز، سامعه‌نواز اوله‌لی کوکلمده برحس محبت پیدا اولمش ایدی. لطفنامه‌کزله ابراز بیوریلان مأثر حب و ولا، او حس محبتی دوبالا ایدرك بوکون سرتسر قلمرو دل وجانده حکمفرما اولان اودر. شو حسیات مخالصتکارانه‌یی محافظه بابنده کوکلمه رابطه‌بند عهد ومیثاق اولدم. معاملهٔ متقابله‌دن ذاتاً امینم.

غزل

تاب نکهله اولدی کل آل آل، رخ
صانمه دل هزاره ایدر رنك و آل، رخ
ظاهردر آنده نور تجلیٔ ذو الجلال
اولمش ازلده مظهر سر جمال، رخ

بر نکته بر کتاب لدندر شمائلی
بر نسخهٔ نفیسهٔ عبر تمأل ، رخ
قدرت بولیدی کورمکه بر کره کندینی
بندن بتر اولور ایدی آشفته حال ، رخ
خورشید بی زوالیدر اوج ملاحتك
تاب نظرله بولمەده سری کمال ، رخ

....

عریضه

ارباب عرفانه محبت آصفانەلری برکال اولدیغنی بیلدیکم ایچون حقیقت، استانبولده بیله مثلی نادر بولنان بر ذات معارفسماتی افندمزه عرض وتوصیه ایتمك ایسترم. کچن سنه انقره‌یه کلیرکن بوذات شریف ایله مرزیفونه ملحق برقریه‌ده راست کله ملاقات ایتمشدم. « لیلة القدر خیرمن الف شهر» مصداق عالیسنجه کرچکدن بیك کیجه‌یه بدل اولەرق اوقریه‌ده کچیرمش اولدیغم برلیلهٔ مبارکەنك ذوق‌رو حانیسی، حالا دماغ جانده باقی وکوکلم اوصحبت روحپرورك حسرتکش ومشتاقی در. بو ذات، مرزیفونك الك ایلری کلیر بر خاندانه منسوب علمادن، شعرادن دەده زاده فضیلتلو محمد حلمی افندی داعیلریدرکه صحبتندن حقیقةً استفاده و استلذاذ اولنور بر فاضل بی‌نظیردر.

فاضل مومی‌الیهك دنیاجه براملی اولوب اولمدیغنی بیله‌مز-

سه‌مده مطالب دنیویه‌سی اولدیغی حالده آنلری ده تسهیل وتسویه‌یه علو همت مكارم منقبت افاضلپروریلری كافل وكافیدر. بناءً علیه آكادائر بسط مقدمات نیازكارانه‌یه احتیاج كوره‌مدم. برصادق وقدیم بنده‌كزك معروضات خالصانه‌سی، نزد دولتلرنده ملتفت ومسموع اولور امید واثقیله تصدیعه اجتسار ایلدم. باقی، ...

غزل

باده كیم سیالهٔ ابریزدر هر قطره‌سی
همعیار ناقد تبریزدر هر قطره‌سی

جرعه نوشی منت ایتمز چرخ دونك ماهنه
چشمهٔ خورشید پرتوریزدر هرقطره‌سی

برید بیضادن آلدم جام فیض عشقی كیم
نور تجلی طور آتشخیزدر هر قطره‌سی

اول میك سیراب ذوقیدر كوكللر كیم مدام
نشوهٔ جانبخش ایله لبریزدر هر قطره‌سی

سری الحق بشقه‌در كیفیت صهبای عشق
تلخدر اما كه شوق انكیزدر هرقطره‌سی

مكتوب

مكتب اعدادی حقنده‌كی تحریرات خصوصیه‌لری ملفوفاتیله برابر مطالعه كذار عاجزانه‌م اولدی.

بو مثللو مواد ایچون مجالس ادارەنك رأی و قرارلری كافیدر. آیریجه مجلس عمومی عقدینه مجبوریت رسمیه یوقدر. مجالس ادارۂ لوا هیئت منتخبه‌سی، عموم اهالئ لوانك وكیللری دیمكدر.

مادامكه مكتب مذكورك جرید میداننده انشاسی مجالس ادارۂ لواجه قرارگیر اولمش و بو قرار ولایته، ولایتدن‌ده نظارته یازلمش، قربانلر كسیله‌رك، دعالر اوقونه‌رق تمل آتلمش، انشا آته‌ده باشلانمش‌در، شمدی «او راسی مناسب دكل ایمش! مملكتك ایچنده بر عرصه آله‌لمده مكتبی اوراده بنا ایده‌لم!» دیمك، عبث و بیهوده‌در. اجراآت حكومتی ملعبۂ صبیان دكلدر.

مادامكه جرید میدانی مكتب انشاسنه الویرشلی یر دكل ایمش! شمدی بوكا اعتراض ایدنلر دها ابتدای امرده بیان مطالعه ایله حكومتی ایقاظ ایتملی دكلمیدیلر! او وقت نیچون سكوت ایتمشلر؟ معترضلری، اول وقت سكوتلریله مجالس ادارۂ لوانك حسن انتخابده‌كی اصابتنی تصدیق ایتمش اولدیلر.

ایشته بزم مملكتده بو مثللو تأسیسات نافعه‌نك مطلوب درجه‌ده ایلریله‌مه‌مسی، هپ بوكبی احوالدن نشأت ایدر. چونكه بریمزك یاپدیغنی اوبریمز بوزار. باخصوص بو مكتبه دوام ایده‌جك شاكردانك قسم كلیسی لیلی اوله‌جقدر. بو مثللو لیلی مكتبلرك، هریرده مملكتك بر آز خارجنده یاپلمق و درت طرفی اچیق وواسع میدانلق اولمق عادتدر؛ لازمدر. بنده‌كز ایسه دوراً قیصریه‌یه

کیتدیکمده وسط شهرده بویله بر مکتب عالی انشاسنه الویرشلی هیچ بر وسعتلی عرصه کوره‌مدم. بشقه‌لری‌ده کوستره‌مدی. اولسیدی کوستررلردی.

بویله بربنای عالی‌یی بیوت ومساکن آره‌سنه صوقمق، نصل تجویز اولنه بیلیر؟

هم‌ده مجلس اداره‌لوا انتخاب موقع خصوصنده مصیب اولمسیدی، مملکتك عقلاسی مطلقا اخطارات لازمه‌ده قصور ایتمزلردی. مسافر مأمورلردن عبارت اولان درت مهر صاحبلرینك ایسه بو مثللو مکاتب عالیه‌نك نصل مواقعده انشاسی لازم کله‌جکنی بیله‌مدکلری سیاق افاده‌لرندن آکلاشیله‌یور. بناءً علیه مجلس اداره‌لوانك ولایتجه‌ده تصویب اولنان قرار واقعی وجه ایله انشاآته مداومتی، وقطع سررشتهٔ اعتراضه همت بیورلماسی لازم کلیر. باقی، . . .

....

آه آور آلسه ینه دادینی مظلوملرك
آهدر تسلیت خاطری مغموملرك

صبحه‌دك حالنه پروانه‌نك آغلار سیزلر
بکزر عاشقلرینه شفقتی وار موملرك

طرزون شاعرینی سری نه ممکن تقلید
بشقه‌در شیوهٔ کفتاری بو مخدوملرك

شبنم دكل بو تابش نظاره‌دن مكر
تر دوكدی صبحدم كوریجك كل، يناغنی

—

ماه بزم آرا دكل كوك قبه‌سن تنوير ايدن
نارعشق آفاقی ايتدی غالبا سوزان بوشب

—

كلزار غمك قصر صفاسی تمزدر
كوزكوزكورينان ياره دكل، روز تمزدر
شوريده هزار نغم آموز بقايز
كيم جنت فردوس رخك كلشنمزدر
بيهوده فغان ايليور باغده بلبل
عشقكله اوده دم چكيور نيزنمزدر

مكتوب

مجرد همم ساميهٔ ترقی پرورانه‌لری اثری اوله‌رق بوكره زيور دستكاه انتشار اولان ولايت جليله‌لری رسمی غزته‌سنك ايلك نسخهٔ نفيسه‌سی، اولبابده‌كی عنايتنامهٔ عالیٔ ولايتپناهيلريله برابر شرفوارد اولوب بوراجه‌ده اوقويانلری جداً مستفيد ايلدی. هرنره‌ده سايه‌انداز اجلال اولسه‌لر، حالی تعمير واستقبالی تأمين وتقرير ايده‌جك بومثللو آثار ترقی ابرازينه موفقيت ساميهٔ

ولايتپناهيلرى، موهبهٔ سبحانيه اولان علو افكارك ايجاباتندندر. همان جناب حق، سايهٔ ولئ النعمتده دها نيجه آثار خيريه‌يه موفق بيورسون. باقى، ...

تحريرات [*]

سايهٔ موفقيتوايهٔ حضرت پادشاهيده اضافهٔ توجهات عليهٔ آصفانه‌لريله ولايت جليله‌لرى حدودينه قدر اردو يولنك عملياتى ختامپذير اولدى. اشبو شهر جارئ رومينك اون بشنجى جمعه ايرتسى كونى بعض ذوات محترمه ايله برابر حدود باشنه قدر بالعزيمه اورادن ساحله انيله‌رك طريقك اجراى رسم كشادى قرارلشديرلمشدر.

بناءً عليه تقدير عالئ اصفانه‌لرينى جلب ايده‌جك صورتده بذل مساعئ فوق العاده ايله پك آز كون ايچنده اكمال ايديلان بومعتنا يولى، بزمله برابر سراپا كوزدن كچيرمك واجرا اولنه‌جق رسم كشادده حاضر بولنمق اوزره حدوده قريب محلده بولنديغى استخبار اولنان ولايت جليله‌لرى مكتوبجيسى سعادتلو احمد شوقى

[*] اشبو تحريرات ١٣ ايلول سنه ٣٠٠ تاريخنده اردو قضاسى داخلنده كائن اميرلر موقعندن قضاى مذكور جوارنده كائن حميديه قضاسنده بولنان سيواس واليسى سابق دولتلو رفعت پاشا حضرتلرينه يازلمشدر.

افندينك وياخود ديكر بر بنده‌لرينك اعزامنه مساعده بيوريلور ايسه بزم ايچون حقيقةً موجب مفخرت اولور.

طريق مذكوردن ولايت جليله‌لرينه عائد قسمك دخى رسم كشادى نه وقت اجرا اولنه‌جغى لطفاً امر واشعار ايله برابر قبول بيوريلورسه بورادن‌ده اويله بر مأمورك اعزاميله كسب شرف ايدلمك آرزوى خالصانه‌سنده بولنديغمى دخى علاوةً عرض ايلرم. باقىٔ...

تلغرافنامه

عواطف جهان شمول حضرت پادشاهيدن طربزون ولايتى واليلكى بوكره دخى عهدهٔ ثناورى‌يه توجيه بيورلمغله مركز ولايته مواصلت و مستعيناً بتوفيقه تعالى تمشيت امور موكوله‌يه مباشرت اولنمشدر.

رفقاى كرامه ايلك تبليغاتم، ترقيات صحيحهٔ مملكته واو صورتله رضاى پاك الهى و مطلوب خاص خلافتپناهى‌يى تحصيله وسيلهٔ مستقله اولان احكام شرع وقانونه متابعتله وظائف مقدسه‌مزك تمامىٔ ايفاسنه حصر نظر سعى ودقتى توصيه و تأكيددن عبارتدر. بومسلك مستقيمده حركت ايدن، نائل مأمول ودائما مرغوب ومقبول اوله‌جغى كبى عكسنى اعتياد ايدنلر دخى موفقيت حسنه‌دن محروميتله مدخول اولمق طبيعيدر. بناءً عليه صنوف

مأمورينك شو ايكی شقدن خيرلوسنی اختيار ايله احيای وطنه متعلق مقاصد سنيهٔ ولی النعمته توفيق حركت واحتياجات عصر وزمانه كوره آثار مبروره ابرازلرينه همت بيوره جقلرينه اميدم واثقدر.

عريضه

. . . ده بولنان . . . دن ايكی بيك كشينك مع فامليا روسيه ممالكنه هجرت ايتدكلری كبی دها پك چوق كسانك متهیٔ هجرت بولندقلرينه وبونلرك بوصورتله عزيمتلری معدن عملياتنجه اولكی درجه‌ده ايش بوله‌ميه‌رق ضرورته دوچار اولملرندن نشأت ايلديكنه دائر طربزونده مقيم . . . قونسلوس وكيلنك سفارته يازديغی تحريرات صورت مترجمه‌سنك لفيله شرفسطير بيوريلان . . . تاريخ و . . . نومرولی امرنامهٔ عالیٔ جناب نظارتپناهيلرنده معادن موجوده‌نك كرمیٔ عملياتنه عدم اهتمامدن منبعث برطاقم موانعك دفعيله بونلردن بروجه مطلوب استفاده‌يه محالرنجه هنوز برچاره بولنه‌مامسیٔ موجب تأسف اولمقله برابر اشبو هجرت ماده‌سی صحيح ايسه مضرتی جهتيله منعی اسباب سريعه‌سنك صورت حكيمانه‌ده استكمالی اراده وفرمان بيورلمشدر.

معدنلرك تعطيل عملياتندن طولايی مدار معيشتلری اكا منحصر اولان كموشخانه اهاليسنك فوق الغايه برفقر وضرورته

مبتلا اولدقلرى كبى خزينهٔ دولت دخى بيوك بر منبع صحيح
ثروتدن محروم اولمغله بوبابده نه قدر تأسف اولنسه سزادر .

آنجق بو معدنلرك عملياتى ترك وتعطيل اولنه‌لى اوتوز قرق
سنه‌يى متجاوز اولوب اولوقت نسلكه دولتك امريله تعطيل
ايدلمش ايسه شمدى تكرار ايشلدلمسى دخى ينه دولتك امر
وارادەسنه متوقف ايدوكى حائز رتبهٔ بداهت وولايته عائد وظيفه
بالكز او امر وارادەيى انفاذ واجرادن عبارتدر .

بوقسه چاكرلرنجه‌ده معلومدركه تاريخجه مثبت اولديغى اوزره
قرون عديده‌دن بروكلش كچمش اولان ملل قديمه‌دن هربرى
اشبو منابع ثروتدن منافع كليه استحصال ايتمش اولدقلرى حالده
انتشار معارف سايه‌سنده بومثللو معادندن آز مصرف وكمال
سهولتله دها چوق استفاده ايتمه‌نك يوللرى كشف اولنمش اولان
بويله بردور ترقيده خزائن مذكوره‌نك تحت التراب قالمسيله
اوستنده ساكن اولنلرك ترك دار وديار مجبور اوله‌جق صورتده
دوچار فقر واضطراب اولمسى صحايف تواريخده بزم ايچون مطلقا
برياد جميل براقمسه گركدر .

مع مافيه وظيفه‌سى بومثللو معادنك اعمال واستعمالى اسباب
ووسائلنى استكماله منحصر اولان معادن نظارت بهيه‌سى ، بوكا
بر چارهٔ عاجل بولەمزسه بوبابده ولايتك بيان بيوريلان تأسفه
اشتراكدن بشقه الندن برشى كلمز .

هجرت اهالى بحثنه كلنجه: كموشخانه متصرفلغندن بالاستعلام جواباً وارد اولوب لفاً تقديم قلنان تلغرافنامه مألندن دخى مستبان اوله‌جغى وجهله روايت واقعه يك مبالغه‌لى اولوب فامليالريله هجرت ايدنلر، طوپى اوتوز نفسدن وماعداسى ينه عودت ايتمك اوزره هر سنه روسيه‌يه كيدن عمله كروهندن عبارتدركه بوده اوراجه اسكى عادتدر. باقى، . . .

طربزون فى ۱۹ حزيران سنه ۹۵

مكتوب

. . . تاريخلو عنايتنامهٔ عالىٔ معالى‌پرورلرى شباطك آلتيسنده هامه‌پيراى تعظيم وجداً وحقيقةً مستلزم من وفخر عظيم اولدى.

بتون جهان عثمانى ايچون بحق سزاوار افتخار اولان علويت فكريه وحميت مليهٔ آصفانه‌لرينى حسن تصويرده خامهٔ بدايع‌نماى اعجازكارانه‌لرى، اويله بر قدرت خارقة العادات ابراز ايتمشدركه هر حرفى بر روح مجسم كويا كبى آمال ومقاصد سنيهٔ حضرت خلافتپناهى‌يى ناطق اولان بو عنايتنامهٔ حقايق مشحونى مطالعه شرفنه نائل اولانلر تمثال علويت ديسه‌م ينه اداى حق تعبير ايتمش اوله‌ميه‌جغم. جناب بلند القاب داورانه‌لرينه غائبانه عاشق پرستشكار واركان دولتمز ايچنده بويله محب معالى، صاحب فكر

عالی ذوات کرامك وجودینی ایشتمکله کرچکدن مالك نصاب افتخار اولدیلر.

هله بالخاصه شرف خطاب دولتلرینه نائلیتله کامیاب اولان بو عبد عاجز، بوسبتون مفتون حسن خصال وکمال اصفانه‌لری اوله‌رق الی الابد پرستار صدقشعارلری اولمه‌یی وجدانیله عهد ومیثاق ایلدی.

همان جناب حق احیای وطن اوغرنده آمال وافکار حضرت ولی النعمته موافق خدمته جمله‌مزی موفق بیورسون دعاسیله ختمزن مقالهٔ شکر ومحمدت اولورم باقی. . .

مکتوب

(سرقران)ك قیمتنی آرتیران مطالعهٔ مدققانه‌لری، مخلص خالص الجنانلرینی حائز نصاب مفخرت ایتمشدر.

حفظ قرآن، شرفنه نائل اوله‌مدیغم جهتله مقام استشهادده ایراد ایدیلان آیات بیناتك نقلنده سهو وخطادن ادعای برائت ایده‌مه‌مکلکم طبیعیدر. معهذا فخر المفسرین حضرت فخرالدینك قرائت عاصم، روایت حفص اوزره یازلمش اولان مصاحف شریفه‌ده‌کی رسم معهوده مغایر اوله‌رق (واذا مسهم طائف...) آیت جلیله‌سنده (طائف) کلمه‌سنی (طیف) رسمنده قید وتحریر بیورمش اولمسی، وبوقیدك بر ایکی یرده تکرر ایتمش بولنمسی

حين ترجمه‌ده فكر مترجمى تردد واشتباهه دوشورمش ايدى .

بناءً عليه شيخ القرا ومفتئ بلده فضيلتلو اسماعيل افندى‌يه مراجعته مجبور اولدم . مفتئ مشاراليهك خط دستيله محرر اولوب لفاً صوب والاى عارفانه‌لرينه ارسال ايلديكم ورقه مطالعه‌سندن معلوم اوله‌جغى وجه ايله (طيف) دخى قرا آت مشهوره‌دن اولوب (طائف) عاصمك قرائتى ، حفصك روايتى ايدوكى امهات كتب قرائتده مسطور ايمش .

ديمك‌كه حضرت مفسر ، بوبابده عاصمك قرائتنه سائر قرا آت مشهوره‌يى ترجيح ايتمش ، بناءً عليه لفظ مذكورى (طيف) رسمنده يازمشدر ديو مترجم حقير دخى عن قصد آكا ايليشمه‌مشدر .

حتى اول آيت جليله‌نك مصادف اولديغى صحيفه ذيلنه‌ده « طيف ، حيف وزننده . . . » ديه‌رك لفظ مذكورك هم وزنى همده معناى لغويسى كوسترلمشدر .

(وقل رب اعوذ بك) نظم جليلنده (رب) كلمه‌سنك كتابتدن سقوطى ايسه سائر برچوق ياكلشلر كبى سهو مرتب اثرى ايدوكى ادنى ملاحظه ايله معلوم اولور .

هر حالده كتابمك دقت تامه ايله مطالعه بيورلمقده اولديغنى كوسترن شو اخطار واشعار فضيلت شعاريلرى بنده‌كزى جداً ممتدار ايلدى .

بر وجدان خالصك تحفهٔ عزیزه‌سی مقامنده اولان تشکرات مخصوصه‌مك حسن تلقیسی مرجودر. الباقی هوالله.

غزل

نقاب زلفکی رفع ایت رخ چون ماهی کورسونلر
او رخسار اوزره نور ثم وجه اللهی کورسونلر
نه وار قالدیرسه‌ك احسانکله ستر «لن ترانی» یی
جمال پاك بی امثال وبی اشباهی کورسونلر
قورولسون بزم وحدت، دوره چیقسون جام لاهوتی
کلوب عاشقلرك برکره رسم راهی کورسونلر
کوکل کیم محو محویتله ایرمش سر توحیده
نصل ضبط ایلیور ملك فنا فی اللهی کورسونلر
دم کلبانکی هم فیض «نفخت فیه من روحی»
فم قدسی زبان عارف باللهی کورسونلر
اوروب برنعرهٔ جانسوز «یاحق» ماسوانی یاق!
نه در تأثیر آتشتاب برق آهی کورسونلر
اولور اولمازمی یارین مظهر غفرانی اللهك
حضور عزتنده سریٔ اواهی کورسونلر

طربزون مركز متصرفلغنه تحريرات [*]

طربزونده تأسيس وكشادى اتفاق عمومى ايله قرار كير اولان مكتب كبيرك مصارف لازمۀ دائمه‌سيچون، كذلك اتفاق عمومى ايله اتمك فيئاتنــه ضم ايديلن ايكى پاره كويا فقرايه آغر كلديكندن وبويله برمكتبه لزوم كورلمديكندن بحثـله قرار مذكورك فسخى حقنده بعض افاده‌يى حاوى قواق ميدانى محله‌سندن قوزين زاده راسم افنديك، وروم متروپوليدى ايله‌ارمنى مرخصه‌سى حرمتلو افنديلرك حكومته ويردكلرى ورقه‌لر اولبابده‌كى تحريرات عليه‌لريله بالورود مطالعه كذار عاجزانه‌م اولدى وينه لفاً افاده قلندى.

مذكور ورقه‌لر ٢٤ و ٢٦ و ٢٧ شباط سنه ٩٨ تاريخلريله مورخ اولوب تاورلرى ايسه مارتك اواخرينه قدر طربزونده بولنــديغم حالده بونلرك برآيدن زياده تأخيريله اورادن حركت عاجزانه‌مدن صكره حكومته ويرلمسى واوچندده پك عجيب برلسان قوللانلمسى وباخصوص مرقوم راسم افنديك ورقه‌سنده ذوات معروفه ومعتبره‌دن كيسه‌نك مهرى اولمديغى كبى حرمتلو متروپوليد ومرخصه افنديلرك ملتلرى نامنه اوله‌رق ويردكلرى ورقه‌لرك دخى امضــالرى يازلمامش اولمسى حقيقةً هم تأسفمى وهمده تعجبمى موجب اولمشدر.

[*] صامسوندن يازلمشدر.

چونکه معلوم عالیلری اولدیغی اوزره افق غربدن اقطار شرقیه‌یه طوغری منتشر اولان انوار ترقیات کوناکون، هرکسك نظر دقتنی آچمش اولدیغندن او ترقیاتك مابه الحصولی اولان معارف عمومیه‌نك ممالك محروسهٔ جناب ملوکانه‌ده تعمیم انتشاری ایچون هر یرده هر درلو وسائل ووسائطه مراجعت اولنه‌رق عصر معارفحصر حضرت پادشاهیده کوچك بیوك پك چوق مکتبلر کشاد ایدلمشدر. آنجق محتاج اولدیغمز درجه‌یی بولمق دکل، حتی او درجه‌یه بیله هنوز تقرب ایده‌مدیککمز جهتله وضنپرور اولان مأمورین دولت وافکار منوره اتخابندن بولنان معتبران مملکت؛ معارف عمومیه‌نك تعمیمی سائر اصلاحات واجراآت اساسیه‌نك کافه‌سنه تقدیم ایدرلر.

حتی سیواس ولایت جلیله‌سی والیسی دولتلو رفعت پاشا حضرتلری دخی عموماً وبش سنه متمادیاً چفت باشنه یکرمیشر قیه بغدای اکدیروب حاصلات واقعه‌سنك قری مکاتب عمومیه‌سنك تنظیم واصلاح اداره‌سی مصارفنه حصر وتخصیص حقنده‌کی تصورلری مجلس خاص وکلاجه تصویب واستحسان بیورنیله‌رق ولایات سائره‌جه‌ده بوصورتك، ویاخود هر موقعك حکم وایجابنه کوره دیکر صور مناسبه‌نك اتخاذ واجراسیله مکاتب عمومیه‌نك تنظیم واصلاح اداره‌سنه بالاستیذان ارادهٔ کرامتعادهٔ حضرت خلافتپناهی شرفتعلق بیورمش اولدیغی معلوم سعادتلریدر.

بناءً علیه بزده سایهٔ احسانوایهٔ حضرت پادشاهیده هوای نسیمیسنی تنفسله تفریح ذات وتمدید حیات ایتمکده اولدیغمز شوکوزل مملکتك فطرةً غایت ذکی اولان اولادینی اوج سعادته ارتقا ایتدیرهجك برخدمت خیریهیه دلالت ایتمهیی وجیبهٔ ذمت بیلهرك برمکتب کبیر عمومینك کشادی حقندهکی آرزوی صمیمی عاجزانهمی، اولاً مملکتك اسلام وخرستیان معتبرانندن برخیلی ذوات کرامه بالمناسبه آچدیغمده جملهسندن اثر حسن تلقی کورمامله ارای عمومیهیه مراجعتی تنسیب ایلدم.

برکون، معارفپرورلکله مشتهر اولان مجلس ادارهٔ ولایت اعضاسندن آرناود زاده عزتلو احمد افندی نزد عاجزی‌یه کلدی.

شومصلحت خیریه ایچون برمجلس عمومی‌نك عقدینی تصور ایلدیکمی سویلدم. «پك مناسبدر» دیدی. اوکون مجلس ادارهٔ ولایتكده یوم اجتماعی ایدی.

«اویله ایسه مجلسه کیدكده آرقداشلرله سویلشکز؛ آنلرده مناسب کورورلرسه مجلس عمومی‌یه دعوت اولنمسی لازم کلان ذواتك پوسلهسنی یاپسونلرده چاغرهلم» دیدم.

احمد افندی دخی افادهٔ واقعهمی هیئت مجلسه تبلیغ ایله بالاستشاره ذوات مناسبهنك پوسلهسی یاپلدی‌که بو پوسلهده عموم اسلام وخرستیان معتبرانندن بشقه مجالس اداره ومحکمهٔ استیناف ولایتله محکمهٔ بدایت وتجارت ومجلس بلدی هیأت

محترمه‌سی وبعض مأمورین سائره دخی داخل ایدی. بوصله موجبنجه ذوات مومی‌الیهم دعوت اولندی.

معارف عمومیه‌نك محتاج تعریف اولمیان فوائد عمومیه‌سنه وطرزون کبی بر بلدهٔ جسیمه ایچون بویله برمکتب کبیر عمومینك وجوب وجودینه، وبونك مصارف لازمهٔ دائمه‌سنی تأمین ایده‌جك ایرادك صورت تدارکنه دائر اوزونجه بر نطق ایراد ایلدم.

یتمش سکسان قدر اولان ذوات موجوده لله الحمد هنوز برحیات اولدقلرندن جمله‌سنك البته خاطر نشانی اولمق کرکدرکه بو مثللو تصورات عظیمه‌نك حصولی، مجرد اتفاق عمومی‌یه متوقفدر. بناءً علیه هر شیده اکثریت آرا معتبر ایکن بو مصلحت خیریه‌ده شاید جمله‌سی اتفاق ایتمزده یالکز بر ذات مخالف رأیده بولنه‌جق اولورسه بو تصوردن صرف نظر ایده‌جکمی، وچونکه بونك حصولنده بنم نفسمجه هیچ نفع وفائده وعدم حصولی تقدیرنده برضرر متصور اولمدیغی جهتله هرنه‌یه قرار ویریلورسه برشی دیمیه‌جکمی علناً ومکرراً سویلدکدن صکره مداولهٔ افکار خصوصنده دها زیاده حر وسربست براقمق ایچون کندم بشقه اوطه‌یه چکیلوب هیئت حاضره‌یی یالکز براقدم.

هیئت مومی‌الیها دخی برخیلی مذکراتدن صکره مکتب سلطانینك دولتجه وهر ملتجه قبول اولنمش اولان پروغرامنه موافق اولمق وسکنهٔ مملکتدن هر صنفك اولادی مجاناً قبول

اولنمق اوزره طربزونده برمكتب كبير عمومينك تأسيس وكشادينه وبو مكتبك كرك مصارف انشائيه وكرك ادارهٔ دائمه‌سى ايچون نفس طربزون فرونلرنده طبخ و فروخت اولنسان اتمكك نرخ فيئاتنه ايكيشر وطمك بهر قيه‌سنه بشر پاره ضم ايله بوندن حصل اوله‌جق مبالغك قارشولق اتخاذينه، وضمائم مذكوره‌نك صورت اخذ و استيفاسنى بالمذاكره قرارلشديرمق ولايحه‌سنى قلمه آلمق اوزره حضار موجوده‌دن وصرف يرلو معتبرانندن اون سكز ذات بالانتخاب بونلردن مركب ديكر برقوميسيون تشكيلنه غياب عاجزانه‌مده اتفاق آرا ايله قرار ويرلمش وبشقه بشقه قلمه آلنان ايكى قطعه قرار نامه‌يى جمله‌سى ينه غيساب عاجزانه‌مده بالطوع والرضا مهرلمش ايدى.

اشبو قرار اولى متعاقب ذكر اولنان اون سكز ذات دخى فضيلتلو مفتى افنـديتك تحت رياستنده اوله‌رق محكمهٔ استيناف ولايت اعضاسندن عزتلو پرتو افنديتك خانه‌سنده مكرراً بالاجتماع مذكور ايكيشر وبشر پاره‌نك نه يولده استيفا اولنمسى لازم كله‌جكنى عريض و عميق مذاكره‌دن صكره اولبـابده ويردكلرى قرارى مبين برمضبطه قلمه آلوب ذات والاى متصرفيلرينه كتيرديلر.

بونك اوزرينه حكومت تكرار مجلس عمومى‌يى دعوت ايلدى. وبو دفعه دخى اسلام وخرستيان مدعوينك كافه‌سى يوم ووقت معينده طوپلاندى.

يالكز رئيس روحانيلر كلدى. كندولرينى دعوت ايدنلر، عمومى الهامك كيمى بولهمديلر، كيمى اوكون باشقه ايشى اولديغندن كلهميهجكنى سويلدى.

حالبوكه برنجى اجتماعده دخى بيان اولنمش اولديغى وجهله بو مصلحت مهمهنك تمشيتپذير حصول اولمسى محضا جملهنك اتفاق واتحاد آراسنه متوقفدر. شايد بر كيمسه مخالفت ايدهجك اولورسه بالآخر ايشه تفرقه دوشهرك بر حسن نتيجه حاصل اولهميهجغندن؛ ونتيجهسى مشكوك اولان بر ايشه كيرشمك دخى معقول اولمديغندن رؤساى عمومى الهامك كلهملرى شنيده بش اون كون مقدمكى اجتماعده ويردكلرى رأى صوابدن نكول وعدول ايتدكلرينه مبتنى ايسه بارى بيهوده مذاكرات ايله اشتغال ايدلهمك اوزره سائر مدعوين محترمه ساعتلرجه منتظر اولدقلرى حالده اصلا مذاكرهيه كيرشيلمهرك مذاكرات تاليهنك اجراسى فردايه بالتعليق رؤساى عمومى الهم رأى وفكرلرى نه ايسه آچيقدن آچيغه بيان ايتملريچون طرف والاى متصرفيلرندن با تذكرهٔ رسميه دعوت اولنديلر.

فرداسى مجلس عمومىيى تشكيل ايدن ذوات محترمهنك كافهسى كلديلر.

بو اجتماعده دخى اولا — سالف الذكر اون سكز ذوات منتخبهنك لايحهسى اوقوندى. يالكز مكتب عائداتنك تحصيلى

ايچون درت مى ؟ اوچ مى ؟ ايكيمى ؟ نەقدر تحصيلدار استخدامى مناسب اولەجغنە دائر بعض سوز كچدكدن صكره لائحهٔ مذكو-رەنك مندرجاتى بلا تعديل اتفاق ايله قبول اولندى .

ثانياً : مكتبك امور انشائيه ومصارف دائمەسنه نظارت ايتمك اوزره تشكيلى لازم كلان قوميسيون اعضا و رئيسنك صورت انتخابى مذاكره اولنەرق مذكور هيئتك نصفى مسلم ونصف ديكرى غير مسلم اولمق اوزره آلتى ذاتدن وهانكى ملتدن اولورسه اولسون بر رئيسدن مركب اولمسى وفقط امر انتخابك رأى خفى اصولى اوزره اجرا اولنمسى وبو انتخابه مأموريندن مجلسده موجود اولان ذوات رأى ويرميوب امر انتخابك منحصرا يرلى معتبرانى طرفندن اجرا اولنمسيله برابر كرك اعضانك وكرك رئيسك مطلقا يرليدن بولنمسى حقنده طرف عاجزيدن بيان اولنان ملاحظهٔ عموم طرفندن بمقبول امر انتخاب بوصورتله اجرا قلندى .

حتى هركسك يازديغى رأى پوصلەلرى صكره‌دن ينه هيئتجه برظرف درونه قونيلەرق واوزرى مهرلنەرك حكومتە ويرلمكله اليوم نزد والاى متصرفيلرنده محفوظ اولسه كركدر .

يالكز بو اجتماع ثانيده روم متروپوليدى حرمتلو غريغوريوس افندى : « بز بويله بر مكتب كبير عمومينك تأسيس وكشادينه قرار ويرييورز وبومكتبه هرملتك اولادى كيتسون اوقوسون

دییورز؛ فقط ملتمز، مکتبك پروغرامی نه‌در؟ چوجقلرمز اوراده نه اوکره‌نه‌جکلردر؟ دیه صورارلرسه نه دیه‌جکمزی بیلیورز. بناءً علیه اول امرده مکتبك پروغرامنی آکلامق ایسترز» دیدی. حالبوکه اولکی اجتماعده اشبو مکتب کبیر عمومی ایچون «مکتب سلطانینك پروغرامی عیناً قبول اولنسون» دینلمشدی.

بودفعه دخی طرف عاجزیدن افادهٔ سابقه تکرار ایله برابر «ایجاب ایدرسه مکتب سلطانی پروغرامنك احتیاجات حاضرهٔ «مملکته کوره تعدیلی دخی ممکندر. پروغرام کوریلور درسلرجه «وسائرهجه محتاج تعدیل برشی وار ایسه تعدیل اولنور. شوقدر «وارکه پروغرامك اساسی مجهول دکلدر. دولتجه وهرکسجه «معلومدر. بناءً علیه پروغرامجه احتراز ایده‌جك برجهت یوقدر. «مع مافیه اکر مکتب یالکز مسوده یاخود بشقه برقالبه افراغ اولنسون «دنیلورسه، بوده بحث دیکردر. باخصوص اولکی اجتماعده‌ده: «شاید ایچیکزده بریکز اساساً مخالف رأیده بولنورسه بن ده بو «تصورده بالکلیه صرف نظر ایده‌رم دیمشدم. بوسوزی ینه تکرار «ایله برابر اکر اعتراض یالکز پروغرام حقنده ایسه اوراسی «قولایدر. پروغرامی دیله‌دیکمز قالبه افراغ ایده‌بیلورز. فقط «بوده اولکی اجتماعده سویلنه‌جك برسوز ایدی. اولکی اجتماعده «ایسه پروغرامی مکتب سلطانینك پروغرامنه موافق اولمق «ومصارف لازمه‌سنه بر منوال محرر ات واتمکك فیئاتنه ضم

«ایدیله‌جك بشر وایکیشر پاره‌دن حاصل اوله‌جق مبالغی قارشولق
«طوتمق اوزره طرزونده برمکتب کبیر عمومینك تأسیس وکشادینه
«اتحاد آرا ایله قرارگیر اولدقدن وینه اتحاد آرا ایله تشکیل ایدیلن
«قومیسیون عائدات مذکوره‌نك صورت استیفاسنی مبین لایحه‌یی ده
«یاپوب ویردکدن صکره پروغرام مسئله‌سیچون تشبثات حاضره‌نك
«ترك وتعطیلی مناسب اوله‌ماز» دینلمش ایدی .

برده بو ایکنجی اجتماعده مجلس بلدی رئیسی رفعتلو مصطفی
افندی دخی «برکره محله مختارلرینه‌ده صورسه‌ك‌که عجبا بوخصوصه
بزی توکیل ایدییورلرمی؟» یولنده بر سوز سویلدی.

فقط حضار مجلس بالاتفاق بو رأیی جرح ایده‌رك حاضر
بالمجلس بولنان مجلس بلدی هیئتی عموماً اهالیٔ مملکتك منتخبی
اولدیغی کبی کذلك مرکز ولایتده انتخاب اهالی ایله متشکل نه
قدر مجالس ومحاکم وار ایسه جمله‌سنك هیئتلری ومملکتك علماسی،
اشرافی، معتبران تجاری وباخصوص ملل ثلثهٔ غیرمسلمه‌نك رؤسای
روحانیه‌سی کاملاً موجوددر. بناءً علیه حضار موجودهٔ مومی الیهم
برده محله مختارلری طرفندن بشقه‌جه توکیل اولنمغه احتیاج مس
ایتمیه‌جکی درکاردر . فرض محال اوله‌رق بویله بر توکیله لزوم
کورونسه بیله بو، دها ایشه قرار ویرمزدن اول لازم ایدی .
بوقسه اساساً مکتب مذکورك کشادینه وعائدات مذکوره‌نك
تحصیلنه قرار ویردکدن صکره پروغرام ایچون، یاخود عائدات

مذكوره‌نك صورت استيفاسيچون محله مختارلرى طرفندن اخذ وكالت ماده‌سى نابجادر ديديلر.

آنجق متروپوليد افندى ايله بلديه رئيسى مصطفى افنديك شو افاده‌لرى بنده‌كزك نظر دقتمى جلب ايده‌رك تكرار تكرار «بو «مكتب، بو مملكتك اولادى ايچون ياپيله‌جقدر. عمومكز خلوص «نيتله ايستر و بو بابده اتفاق ايدرسه‌كز اولور. اكر ايسته‌مز واتفاق «ايتمزسه‌كز اولماز. ايسته‌ديككز واتفاق ايتديككز حالده حكومت «دخى بونك تيسرنماى حسن حصول اولمسى ايچون معاونت «لازمه‌يى دريغ ايتمز. ايشته بنم صوڭ سوزم بودر» ديوب وهيئت آره‌سندن چيقوب اوطه‌مه كلدم.

بومحاوره اوزرينه حضار مجلس عريض وعميق مذاكره‌دن صكره «اساساً قرار كير اولان بويله بر مصلحت خيريه‌نك ترك وتأخيرى قطعا غير جائزدر. پروغرامك محتاج تعديل اولان يرلرى وارسه صكره تعديل اولنور» ديه‌رك رئيس روحانيلرك‌ده بلديه رئيسنك‌ده الحاصل جمله‌نك اتفاقيله كذلك غياب عاجزانه‌مده ادارهٔ دائمه قوميسيونى اعضا و رئيسنك انتخاباتى اجرا اولندى. حتى رأى پوصله‌لرينى طوپلايانلردن بريسى‌ده حرمتلو متروپوليد افندى ايدوكى مؤخراً طرف شاورى‌يه خبر ويرلمشدر.

ايشته اداره قوميسيوننك‌ده انتخاباتى بو وجهله اجرا اولندقدن صكره قوميسيون ايفاى وظيفه‌يه مباشرت ايده‌رك

اتمکك فیئاتنه ضم اولنان ایکیشر پاره‌یی صورت منتظمه‌ده هفته بهفته طوپلامغه باشلادی. باروت بیعیه‌سی فضله‌سی اوله‌رق طرف حکومتدن دخی شباط آینده قومیسون صندغنه یکرمی بیك غروش تسلیم اولندی؛ یالکز لحمك نرخی اولمدیغی وطرېزونده هرکس حیوان ذبح وفروختنه مأذون بولندیغی ایچون موجود، معروف قصابلر «لحمه نرخ ویرلمز، ویاخود قصابلق اشخاص معدوده‌یه منحصر طوتلمز ایسه لحمك بهر قیه‌سنه ضم اولنه‌جق بش پاره‌نك ایفاسی مشکلدر» دیدیلر.

بونده قصابلرك حقلریده وار ایدی. بناءً علیه قصابلرك بر صورت حسنه‌ده تحت انضباطه آلنمسی آرزو اولندی. مجلس ادارهٔ ولایتده بالدفعات مذاکرات جریان ایتمش ایسه‌ده بر صورت مرضیه ویریله‌مدی. بناءً علیه لحم عائدات مقرره‌سنك هنوز استیفاسنه مباشرت اولنمامشدر.

غریبدرکه بوراسی؛ یعنی لحمدن هنوز برشی آلنمغه باشلانمامش ایکن ایکی رئیس روحانینك ویردکلری ورقه‌لرده بو لحمدن آلنان عائداتك دخی اهالی‌یه آغر کلدیکندن بحث اولنیور! ! .

باری «اهالی‌یه آغر کله‌جك» دنیلسه؛ دها معقول برتعبیر استعمال اولنمش اولوردی.

نه ایسه مکتب کبیر عمومینك لزوم ومحسناتی ومصارف دائمه‌سیچون بولنان قارشولغك آغرلغی اصلا حس اولنمیه‌جق

صورتده ومقدارى حدكفايه‌ده‌در. بونكله برابر استيفاسنك كمال يسر وسهولتى جمله طرفدن تصديق اولنه‌رق برمنوال محرر اداره قوميسيونى ايفاى وظيفه‌يه باشلادى. صكره قلايجى زاده حاجى عثمان افنديـنـك و آبانوس‌زاده على آغانك تحريكيله قواق ميدانى محله‌سى مختارى راسم افندى طرفدن مقررات واقعه‌نك عليهنه محضر تنظيم ايدلمكده وبر يونانلى اليـله روملره ديكر بر ورقه مهرلتديرلمكده اولديغى سوزى بين‌الناس دوران ايتمكه باشلادى. بوحال ايسه بنده‌كزجه فوق‌العاده موجب استغراب اولدى.

چونكه مجلس عمومينك برنجى وايكنجى اجتماعنـده «يالكز بر رأى مخالف بولنورسه اكثريته باقيه‌رق تصور وقرار واقعى فسخ ايده‌رم» ديمشكن، ومجلس عموميده مومى‌اليهما حاجى عثمان افندى ايله على آغاده، روم معتبرانك كافه‌سى‌ده حاضر وموجود اولوب قرار واقعى آنلرده تصويب ايله قرارنامه‌لرى مهرله‌مشيكن شمدى كويا حكومت فنا بر ايشـه اولك آياق اولمش كبى حقيقت حالدن وجريان ايدن مذاكراتدن بى‌خبر اولان ساده دلان اهاليى‌يى تحريك ايله بويله محضر ياپدرمغـه قالقيشملرى صحيح ايسـه عبث وعبيدر ديه نزد عاجزانه‌مه كلان بعض ذواته سويلدم.

بسـبللى آنلرده حاجى عثمان افنـدى ايله على آغايه خـبر ويرديلركه بركون ايكيسى‌ده بشقه بشقه اوله‌رق نزد عاجزى‌يه كلوب شو محضر كيفيتدن كندولرينك اصلا وقطعا خبر ومعلوماتلرى

اولمدیغنی وکندولری مکتب کبیرك علیهنده دکل، بلکه لهنده اولوب اولجه ویردکلری قراردن دونمیه‌جکلرینی رقت انکیز بر لسان ایله یمین ایده‌رك سویلدیلر.

بنده‌کز ده «واقعا بویله برسوز ایشتدم وتجبده ایتدم؛ چونکه «مکتبك کشادندن فائده‌منـد اوله‌جق اولنلر سزك اولادکزدر. «نه نفسمه عائد برفائده‌سی یوقدر. مادامکه ایسته‌میه‌جکدیکز اثنای «مذکره‌ده سویلملی ایدیکز. ایشه متفقاً قرار ویرلدکدن و رسماً «اعلان ایله برابر اجرا آنه‌ده مباشرت اولندقدن صکره‌ال آلتندن «بویله محضرلر ترتیب ایتمك حقیقة عبثـدر؛ فقط مادامکه سز، «بزم بو محضر ایشنده مدخل ومعلوماتمز یوقدر دییورسکز بن ده «ایناندم. ذاتاً سزدن بویله برمناسبتسزلك مأمول ایتمم» دیدم.

برآرالق حرمتلو متروپولید افنـدی نزد عاجزی‌یه کله‌رك بعض آفاقی مصاحبه‌دن صکره سوز مکتبه انتقال ایلدی.

شویله که:

اولا: اتمکك فیئاتنـه ضم ایدیلن ایکی پاره، فقرایه آغر کلیور. مکتبك عائدات لازمه‌سی املاك ویرکوسنه ویاخود بشقه برشیئه ضم اولنسه دها کوزل اولور کبی برسوز سویلدی.

بنده‌کز ده «املاك ویرکوسنه ویاخود بشقه برشیئه ضم قابل « دکلدر. بونکله برابر اتمکه ضم ایدیلن ایکی پاره چوق برشی «اولمایوب عادتا حس اولنماز درجه‌ده برشیدر. نه مسموعاتمه

«کوره روملردن بعضیلرینك اساس اعتراضی اتمکه دکل، مکتبك
«عمومی اولمسنده ایمش؛ یعنی روملر چوجقلرینی اسلاملرله برلکده
«مکتبه کوندرمك ایسته‌میورلرمش‌ده بوسوزلر هپ بوندن تولد
«ایدییورمش. مقصود بو ایسه آچیقدن سویله‌نملی ایدی. اول
«حالده نفوس موجوده‌نك مقداری نسبتنده عائدات مقرره‌دن
«روملرك حصه‌سی تفریق ایدیله‌بیلوردی‌ده بولغاردیلرده‌ده حاجت
«قالمازدی! فقط حکومتجه مذهب وملت تفریق ایتمه‌رك بالجمله
«اولاد وطنه بر نظر ایله باقدیغیچون بن بادئ امرده عائداتی
«تقسیم ایده‌لردی، هرملت ایچون آیری آیری مکتب یاپارلر دیه‌مز
«ایدم.» جوابنی ویردم.

بو یولده برچوق مداوله افکار اولندقدن صکره متروپولید
افندی: «اکر سزلر ابتدادن بوکا موافقت ایده‌جککزی بیلمش
«اولیدم بولغاردیلرك بریسنه میدان ویرمزدم؛ چونکه طربزونده
«بولنان روم مکتبی (لیسه) مقامنده اولوب مکتب سلطانیدن
«آشاغی دکلدر. بلکه آندن‌ده ایلریدر. بو مکتبدن چیقان
«چوجقلر (آقادمی)دن بشقه یره کیده‌مز. شوقدرکه روملر کبی،
«ارمنیلرکبی‌ده داها برقیز مکتبنه احتیاج شدیدلری واردر. اکر
«اتمك عائداتندن بزم حصه‌مزه اصابت ایدن مبالغی تفریق واعطا
«ایدرسه‌کز بن‌ده روملرك (لزکی) دیدکلری بناسنی آلوب درحال
«برقیز مکتبنه تحویل ایلرم» دیمش.

بنده‌كزده «سز طالب اولورسه‌كز بن‌ده آلیرم؛ فقط سز طالب «اولمدقجه بن آلیرمم. زیرا بانیكز حكومتك معارف خصوصنده «دخی ضرب‌تیانلرینی مسلمانلرده ایری طوتیور دیرلر.» جوابنی ویردم. بونك اوزرینه: «اویله ایسه حرمتلو مرخصه افندی «ایله كوروشه‌یم ده ینه ویره‌جكمز قراری سزه خبر ویررم» یولنده ادارهٔ كلام ایدوب كیتمش ایدی. آندن صكره برده‌ها كندوسیله مكتبه دائر سوز اولمدی.

ایشته مكتب حقنده شمدی‌یه قدر جریان ایدن مذاكرات ومباحثات بوندن عبارتدر. بنده‌كز سایهٔ احسانوایهٔ حضرت ولی النعمتده ایچنده متعیش اولدیغم مملكته ایتدن كلدیكی مرتبه برخدمت ایتمك ایستدم. لكن مادامكه اهالی بوخدمتی تقدیر ایتمیور وتقدیر ایتمدكدن بشقه كویا حكومتك تسمیه داشمقسزین خودبخود ویردیكی برقرار ایله ظلم ایدیور كبی بر صورتده تلقی ایلیور بنده‌كزده قرار واقعی فسخده اصلا تردد ایتمم. یالكز مجلس عمومینك برنجی وایكنجی اجتماعلرنده «بر رأی مخالف اولورسه «بن‌ده بوتصوردن وازكچرم. یاپه‌جغمز ایشی اتفاق آرا ایله یاپمق «ایسترم. اكثریت آرایه اعتبار ایتمم؛ زیرا اقلیتده قاله‌جق مخالفلر «مطلقا كندی رأیلرینی یوروتمك ایچون صكره بویله محضرلر، «ورقه‌لر یاپدیرمغه قالقیشورلر. بو ایسه ایی برشی دكلدر. عموماً «ایسترسه‌كز بویله برمكتب یاپه‌لم. ایستمزسه‌كز یاپمیه‌لم» دیمش

اولدیغی حالده اولوقت اسلامی، خرستیانی عموماً «ایستزز» دیسونلر وکندی رضای احتیاریلریله قلمه آلدقلر مضبطه‌لری مهرله‌سونلرده صکره بویله برشیلر ظهور ایدنجه تکرار آنلرك آرای صائبه‌لرینه مراجعت ایتمه‌رك مقررات سابقـه‌نك خودبخود فسخی طرفنه کتمك نصل مناسب اوله‌بیلور؛ چونکه بومثللو امور عامه ایچون هیچ بروقت، هیچ بریرده احاد ناسـه مراجعت اولنماز. دائمـا اصحاب رأیدن اولان اشراف ومعتبران مملکته مراجعت اولنور. باخصوص‌که شو مجلس عمومی‌یی تشکیل ایدن ذواتدن برچوغی بالاده سویلنـدیکی وجهله اهالیٔ مملکتك ذاتاً منتخبلری اولوب بومثللو امور عامه ایچون اهالی طرفندنده بر نوع وکالتی حائز ایدیلر.

بناءً علیه تکرار مجلس عمومیٔ مذکور هیئت محترمه‌سـنی جلب ایله بالاستـشاره آنلرکده رأیلری منضم اولمدقجه مقررات سابقه‌نك فسخی جائز ومناسب اوله‌ماز. شوقدروارکه روم وارمنی ملتلری نامنه ویریلن ورقه‌لری امضا ایدنلر ایچنده مقدما مجلس عمومینك‌ده قرارینی امضا ایتمش کیمسه‌لر وار ایسه اولوقت ایشك رنکی دکیشیر. بونك ایچون اول امرده مذکور ورقه‌لرك اصللری ویاخود او ورقه‌لری امضا ایتمش اولنلرك اسامیسنی مبین پوصله‌سی حرمتلو متروپولید ومرخصه افندیلردن رسماً ایستنیله‌رك و آنه‌رق بعده اجرای ایجابی ضمننده کیفیتك طرف عاجزی‌یه اشعاری

واشبو تحریراتمزك لدی الحاجه افندئ مومی الیهمایه ارائه‌سیله برابر مجلس ادارهٔ ولایتده وصکره طوپلانه‌جق اولان مجلس عمومیده علناً قرائتی خصوصنه همم . . . فی ۷ نیسان سنه ۹۹

غزل

چیق ایله عرض دیدار، باغ آب وتاب کورسون
چشم سپهر دوار، بر آفتاب کورسون
ایشته خیال جانان، چشممده منطبع‌در
بهزاد معجز آثار، نقش بر آب کورسون
بینی دکل، الفدر؛ اوستنده مد در ابرو
مصحفمی روی دلدار؛ عالم کتاب کورسون
قالدر رسوم نازی، معتاد ایدین نیازی
دنیاده یار واغیار، بر انقلاب کورسون
هیچ طورمه سری ایله! سوز درونی تشریح
عمرنده رند میخوار، لخت کباب کورسون

عریضه

شورای دولت داخلیه دائره‌سی قراریله شرفتسطیر بیوریلان فی ۱۵ مارت سنه ۹۹ تاریخ وبر نومرولو امرنامهٔ عالئ جناب ریاستپناهیلری هامه‌پیرای تعظیم اولدی.

مخابرات جاريۀ سابقه‌دن معلوم اولمش اوله‌جغى وجهله اشبو امرنامه‌ده موضوع بحث اولان وقف ناحيه‌سى ايوانه قضاسنه مربوط ايكن تحديد حدود صره‌سنده بزم طرفده قالان قراى معلومه‌دن متشكل دركه مقدملرى طوغريدن طوغرى‌يه قضاى مذكور قائممقاملرى طرفندن اداره اولنوردى.

مؤخراً بوكويلر بزم طرفده وقضانك ديكر قسم كليسيله مركزى اولان آراتوين قصبه‌سى، روسيه‌لو جانبنده قالنجه لازستان سنجاغى‌نك اقسام باقيه‌سندن تفريق ايدلمه‌رك بنه لازستان سنجاغى ناميله تشكيل ايديلن لوايه مربوطيت قديمه‌سى ابقا اولندى. وفى ٢٢ كانون‌ثانى سنه ٩٤ تاريخنده باتلغرافنامۀ سامى ويريلان امر اوزرينه اورايه مدير ومأمورين لازمۀ سائره تعيين قلندى.

ايشته ناحيۀ مذكوره بو صورتله تشكل ايده‌رك متعاقباً چاكرلرى طربزون ولايتنه مأمور اولوب كلدكدن بر مدت صكره‌ده دور طريقيله لازستان سنجاغنه كيدوب اداره‌سنجه اولان مشكلاتى بالذات تحقيق ايلديكمدن ارضروم ولايتنه تحويل مربوطيتى لزومنى عرض ايتمشدم.

چونكه معروضات مقدمۀ بندكانه‌مده كورلمش اوله‌جغى وجهله ناحيۀ مذكوره ارضروم ولايتيله لازستان سنجاغنى فصل ايدن سلسلۀ جبالك اوته طرفنده واقع اولوب اليوم مربوط

بولنديغى مركزلوايه بعد مسافه‌سى قرق بوقدر ساعتدر. بونكله برابر لازستانك هيچ بر جهتندن ناحيۀ مذكوره‌يه كيدر پياده يولى بيله يوقدر. موسم صيفده يالكز اوچ درت آى قدر خوپه قضاسندن دره تپه آشه‌رق پياده آدملر ناحيۀ مذكوره‌يه كيدوب كله‌بيلورسه‌ده سنه‌نك باقى سكز آينده اوجهتدن‌ده هيچ بر وجهله مرور وعبوره قابل دكلدر.

بناءً عليه باطومده‌كى دولت عليه شهبندرخانه‌سى واسطه‌سيله روسيه حكومتندن استحصال ايدلمكده اولان برر آيلق موقت مرور تذكره‌سيله برضبطيه‌مز سلاحسز اوله‌رق روسيه‌يه متروك محللر ايچندن كچوب متصرف لوا ايله ناحيه مديرينك اوراق مخابره‌سنى نقل وايصال ايدر.

متصرفاقله مديرلك آره‌سنده بولنان بشقه واسطۀ مخابره مفقود اولوب اموال محليه تحصيلاتنك وباخصوص محاكمه‌سى لازم كلن ارباب جرم وجنايتك مركز لوايه جلبى متعذردر.

بناءً عليه تحصيلات واقعه‌يى على‌الاكثر اوراده بولنديريلان وارضروم قوماندانلغنه تابع اولان عساكر شاهانه آليورسه‌ده ظن چاكرانه‌مه كوره شمدى‌يه قدر دردستيجه برحسابى بيله كوريله‌بيلديكى يوقدر.

چونكه برمنوال معروض اورايه كيدوب كلمك، مطلقا روسيه حدودى ايچندن كچمكه متوقف وبوده، كلفتى موجب ايدوكندن

معاملات جاریهٔ محلیه‌یه بالطبع مرکز لوا مطلع اوله‌ماز.

حتی ناحیهٔ مذکوره اهالیسندن کامل آغا نامنده بریسی، اون بش قدر حیدوده رئیس اوله‌رق دائما تجاوز حدود ایله روسیه‌لولره ایقاع مظالم وتعدیاته جرأت ایلدیکندن بونلرك منع وتأدیبنی، طربزونده مقیم روسیه قونسلوسی ولایتدن التماس ایتمش واشخاص مرقومه‌نك اشبو حرکات شقاوتکارانه‌لری ارضروم قوماندانلغندن دخی بالاستخبار کذلك ولایته معلومات ویرلمشدر. روسیه سفارتی‌ده تجاوزات واقعه‌دن طولایی باب‌عالی‌یه شکایت ایدوب خارجیه نظارت جلیله‌سندن بو بابده اول واخر مؤکد امرلر کلمش اولمغله موجبنجه لازستان متصرفلغنه اجرا قلنان تبلیغات اوزرینه بالتحقیق تبین ایده‌جك حاله کوره ایجابنك اجراسیچون بوکره ینه باطوم طریقیله وقفه برضبطیه ضابطی اعزام اولنه‌جغی متصرفلقدن جواباً بیلدیرلمشدرکه بو دخی ناحیهٔ مذکوره‌نك اداره‌سنجه درکار اولان مشکلاتك درجه‌سنی تعیینه کفایت ایدر.

چونکه اشقیانك دردستی ایچون مرکز لوادن عسکر سوقنه لزوم کورنسه، بونلرده باطوم طریقیله کیتمك وطوتیله‌جق اشقیا دخی ینه باطوم طریقیله کتورلمك لازم کلورکه بویله بر قوهٔ مسلحه‌نك حدود ایچندن کلوب کچمسنه روسیه حکومتنك هیچ بر وقت مساعده ایتمیه‌جکی وایتسه بیله بو صورتك محذوردن سالم اوله‌میه‌جغی بدیهیدر.

شو تفصیلاتدن مستبان اوله‌جغی وجهله ناحیهٔ مذکوره‌نك اداره‌سنجه بر طاقم مشکلات اولدیغی حالده لازستان سنجاغنده ابقای مربوطیتی، مجرد تحدید حدوددن صکره ناحیه ایله مرکز لوا اولان ریزه آره‌سنده طرق مواصله قالمدیغی بیلنه‌مه‌مسندن واول وقت والی بولنان ذات طرفندن بالتحقیق بیلدیرلمه‌مسندن نشأت ایتمش اوله‌جغنده شبهه یوقدر.

مؤخراً تحویل ارتباطی خصوصنك عرض وانهاسی دخی برمنوال مشروح طرف عاجزیدن اجرا قلنان تحقیقات ایله تبین ایدن مشکلات معروضه‌یه مستنددر.

دها صکره مربوطیت اصلیه‌سنك ابقاسی حقنده سالف عاجزی زماننده وقوع بولان انهایه‌گلنجه: بوده ناحیهٔ مذکوره‌نك هیچ بر قید ونظارت تحتنده اولمیه‌رق صورت مستقله‌ده‌کی اداره اولنماسندن مستفید اولان بعض ارباب مرامك افادات ومستدعیات واقعه‌لری معلل بالاغراض ایدوکنی آکلامامقده و ایجاب حال ومصلحتی دوشونه‌مه‌مکدن ایلرو کلمش اوله‌جغی ظن اولنور.

برده «بوحاللر، بو مرکزدن بیلدیرلمکده وبرقلمدن چیقمقده اولدیغی حالده بومباینتك وقوعنه سبب نه‌در» دیوحقلی برسؤال ایراد بیورلمشدر.

واقعا بوحاللری بیلدیرن مرکز برایسه‌ده قلم بردکلدر. اول امرده حقیقت حالی عرض وتصویر ایدن قلم، شمدیده او

حقيقتى ميدانه قويان قلمدركه بوقلمك بياناتنده اصلا مباينت يوقدر. مباينت واقعه تحقيقسز، تأملسز وحتى نتيجه‌سز اوله‌رق برطاقم اشعارات بيهوده ايله اذهان عاليه‌يى تغليط ايدن قلمدركه بونك‌ده مسئوليتى صاحبنه راجعدر.

لكن سنه جواباً شرفتسطير بيورلمش اولان فى ٤ جماذى الآخر سنه ٩٩ تاريخلو امرنامهٔ اصفانه‌لرى دخى يالكز لازستان متصرفلغنه تبليغ ايديلوب بوبابده ارضروم ولايتيله اصلا مخابره ايدلمديكى طربزونه مواصلت چاكرانه‌مدن صكره بالمناسبه اجرا ايديلن تحقيقاتدن آكلاشلمشدر. بناءً عليه درحال لازستان متصرفلغندن تأكيداً استعلام اولنديغى كبى ارضروم ولايتنك‌ده بوبابده‌كى رأى ومطالعه‌سى استفسار اولنه‌رق مذكور متصرفلقدن كلن جواب، لفاً تقديم قلندى.

ارضروم ولايتى دخى ايجاب ايدنلرله مخابره ايتمكده اولديغندن نتيجه‌سنى يائينده بيلديره‌جكنى جواباً بالتلغراف اشعار ايلمشدر.

لازستان متصرفلغنك مذكور جوابنامهٔ ملفوفنده‌ده آلتى اوستنه بكزه‌مز برعجائبلك مشاهده بيوريله‌جقدر.

مع مافيه رأى قاصرانه‌مه قالورسه بو بابده نه ارضروم ولايتيله مخابره‌يه حاجت واردر، نه‌ده تحقيق ايچون طرفندن مأمور كوندرمك لازمدر. چونكه صيفاً وشتاءً ناحيهٔ مذكوره‌يه كيدوب كله‌جك يول اولماديغى معلومدر.

اورایه مخصوص یکی بر یول کشادی بحثنه کلنجه اولاً : محققدرکه ناحیهٔ مذکوره اهالیسی خوپه ساحانه اینه‌بیلمك ایچون یالکز باشلرینه یکرمی بو قدر ساعتلك بریول کشادینه مقتدر اوله‌مازلر.

ثانیاً : مقتدر اوله‌بیلسه‌لر بیله داخلیه نظارت جلیله‌سندن شرفوارد اولوب صورت مخرجه‌سی لفاً تقدیم قلنان ١٤ شباط ٩٨ تاریخلو تحریرات علیه‌ده مصرح اولدیغی وجهله حدوددن یکرمی بوقدر ساعت برووده واقع ریزه ساحلندن بیله داخله بویله اوزونجه بر یول دکل، حتی قریه‌لر بیننده یاپیله‌جق طرق خصوصیهٔ عادیه‌نك دخی آناطولی استحکامات قومیسیونیله قبل المخابره آچلمامسی مقررات باب‌عالیدندر. بوجهتله‌حدود باشنده اولان خوپه‌دن بنه داخلده‌کی حدوده منتهی اولمق اوزره بویله بریولك کشادی‌جهت عسکریه‌دن قطعا تجویز بیورلماز.

ثالثاً : وقف ناحیه‌سنك اوته طرفنده واقع و ارضروم ولایتنه تابع اسپیر قضاسی ناحیهٔ مذکوره‌یه پك قریب و یولی‌ده دوزدر. بناءً علیه موقعاً اورایه مناسبت تامه‌سی درکار ایکن مجرد برقاچ کیسه‌نك خاطریچون تکلیفات عظیمه اختیاریله ساحلدن داخله یول آچمقده برکونه محسنات تصور ایده‌میورم.

ناحیهٔ مذکوره درت سنه مقدم تشکیل قلندیغی ومعاشات ومصارفاتی محلنجه تسویه اولندیغی حالده شمدی‌یه قدر موازنه‌لره

قونتامسی نه‌دن نشأت ایلدیکی امرنامهٔ ریاستپناهیلرنده محرر اسئله جمله‌سندندر. ایمدی بوراسی رفاقت عاجزانه‌مله صامسونه کلن عزتلو دفتردار افندیدن صورلدقده « سببنی بیله‌مم؛ فقط اراده‌سی استحصال اولنمامش اولدیغیچون سلفلرم موازنه‌یه ادخال ایتمه‌مش اولدقلرینی محاسبه قلمی افندیلری سویلیوردی » جوابنی ویرمشدر. باقی . . .

صامسون ٢٨ مارت سنه ٩٩

عریضه

طربزون ولایتنك واردات عشریه‌سیچون طقسان وطقسان اوچ ودرت سنه‌لری دخی بوسنه‌کی کبی امانةً اداره اولنمشیدی.

آنجق بواداره، ولایات سائره‌ده معروف اولان واعشار تعلیماتنده کوستریلن صور تعشیریه‌دن هیچ برینه مماثل ومشابه اولمایوب اویله بام بشقه بر صورت اداره ایدی‌که بواداره مطلقا یا زراعتك ضررینی، یاخود خزینهٔ جلیله‌نك خسارینی مؤدی ایدوکندن اولاً مشروع دکلدی. ثانیا: امر تحصیلی تصعیب ایدر وبلکه درجهٔ استحاله‌یه واردیرردی.

چونکه موسم تعشیرك حلولنده تعیین اولنان مخمنلر اکثریا محصولات تارلادن قالقدقدن صکره یا اوسنه اکلمش اولان تارلالرك باشنه کیدوب « بوتارلاده شو قدر شی حاصل اولدی »

دیه‌رك و یا کویه واردقلرنده برقاچ کشی طوپلایوب هرکسك نقدر محصولی اولدیغنی آنلردن تحقیق ویاخود محصولك موضوع اولدیغی محللری کشف ایده‌رك بویله بر تخمین عادی ایله اکتفا ایدر کیدرلردی.

بوکشف و تخمین معامله‌سی دخی خیلی زمان سوره‌رك اعشار مأمورلری یاپه‌جقلری دفترلری، حتی سنه‌سی ایچنده یاپوب حکومت محلیه‌یه ویره‌مزلردی.

صکره‌ده حکومت مأمورلری بو دفترلر موجبنجه خلقدن حقوق عشریه‌یی طوپلامغه باشلارسه‌ده چونکه بو حوالیده ذخیره‌ذاتاً قیمتلیجه اولدیغندن مأمورلرعشری آرائنجه قدرفقرای اهالی النده، آووجنده نه وارسه یا ییمش ویا صاتمش بولنوردی.

بناءً علیه سنه‌دن سنه‌یه واردات عشریه‌دن اهالی ذمتنده اداسی مشکل برچوق بقایا تراکم ایدر قالیردی.

صکره اهالیٔ مرقومه ذخیرهٔ عشریه‌یی عیناً اوده‌مکدن صحیحاً اظهار عجز ایله سنه‌سی کچدکدن صکره آنی بدل تحویله، حکومتی مجبور ایدر.

ذخیرهٔ مذکوره برکره بدله تحویل اولندی‌می؛ آرتق سنین سابقه بقایاسی صره‌سنه کچه‌رك اونودولور کیدردی.

شویله که: فی ۱ مایس سنه ۹۵ تاریخیله مورخاً مالیه نظارت جلیله‌سنه تقدیم ایتمش اولدیغم عریضهٔ مفصله‌ده دخی

بیان ایتدیکم وجهله اشبواصول مضره‌نك ثمرهٔ سیئه‌سی اوله‌رق تاریخ مذکوره‌ده کچن سنه‌لر اعشار مالندن اهالی ذمتنده اون درت ملیون کسور غروش نقد ایله درت بش یوز بیك کیل آستانه و آلتی یدی یوز بیك قیه ذخیره و حبوبات متنوعه وار ایدی‌که زمان چاکرانه‌مده وقوعبولان اقدامات فوق‌العاده ایله بقایای مذکوره‌نك چوغی تحصیل اولندی.

ایشته چاکرکمینه‌لری، طربزونه‌مواصلتله برابر صحیحاً موجب حیف واسف اولان شو حاللره‌واقف اولوب تاریخلی کوستریلان عریضهٔ مذکوره‌مدن اول و صکره دخی متعدد عریضه وتلغرافلرله وبرکره‌ده مجلس ادارهٔ ولایت مضبطه‌سیله ذخیرهٔ عشریه‌دن خیلیسنك نظامیه آنباریله دردنجی اردوی همایون مرتباتنه وماعداسنك فروختیله اثمان حاصله‌سنك ینه تخصیصات عسکریه حوالاتنه وباخصوص مالیه خزینهٔ جلیله‌سنك بعض مستقرضاتنه قارشولق طوتلدیغی امری آلندی. چونکه اسکی اداره کبی اداره اولنورسه بونلردن هیچ بریسنك تمامیله اجراسی یعنی حقوق عشریه‌یه وقتیله دسترس اولنه‌میه‌جغی جهتله کما هو المطلوب عیناً ذخیره اعطاسی‌ده حوالات مهمهٔ مذکوره‌نك تسویه وایفاسی‌ده قابل اوله‌میه‌جقدی. بونك‌ایچون‌ولایت اعشار مفتشی‌عزتلواحمد مختار افندی دخی حاضر اولدیغی حالده مجلس ادارهٔ ولایتجه عریض وعمیق تذکر وتدقیقدن صکره ایجابات

والجاآت موقعیه ایله متناسب و حال و مصلحته وقانون دولتـه موافق ومناسب بر صورت اداره قرارلشدیریلوب موجبنجه قلمه آلنان قرارنامه‌نك بر نسخه‌سی‌ینه نظارت مشارالیهایه تقدیم ایدلدی. صورت مقرره، اورانك‌ده تحت تصویب و تصدیقنه آلدیرلدقدن صکره کیفیت هم اداره ایچون انتخاب وتعیین اولنان مأمورلره، همده مطبوع ورقه‌لرله ووسائط سائره ایله عموم اهالیٔ قرایه اعلان وتفهیم قلندی.

تعریفنامهٔ مذکورك مندرجاتی بوبابده مؤسس اولان نظامات سنیه‌یه موافق وخزینهٔ جلیله‌نك‌ده، اهالینك‌ده حقوق مشروعه‌لرینی کافل اولمقـله برابر بو صورتده هم تعشیر هم تحصیـل ایشلرینك ایکیسـیده بردن اجرا قلنمش اوله‌جغندن طقسـان سنه‌سـندن بری حالا سـورینوب کیدن بقایا کبی اهالی ذمتنده حبهٔ واحده قالمیه‌جغنه هرکسجه امنیت و هله حقلرینـه راضی اولان اهالیجه بو قراردن طولایی صحیحاً فوق‌الغـایه ممنونیت ومحظوظیت حاصل اولمشیدی. بوکاده، نفس طربزونه مربوط بر ایکی ناحیه‌دن بشـقه طربزون سنجاغنك هرجهتده بواصول معدلت شمول مظهرکال حسن قبول اولوب موجبنجه امر تعشیرك صورتیاب حصول اولماسی دلیل کافیدر.

حالبویله ایکن منافع شخصیـه‌لرینی شرعاً وعقلاً وتجربةً مضرتی ثابت اولان تخمین مجرد اصولنك دوامنده آرایان بعض

کیسه‌لری چاکر کمینه‌لرینك بو دفعه مصالح اسکانیه واصلاحات انضباطیه ایله امور تحصیلیه‌یه باقمق ایچون ولایت اسکان مهاجرین مأموری واعشار مفتشی وتحریر ممیزی افندیلر بنده‌لرینی استصحاباً بعض ملحقات ولایتی دوره چیقدیغمی متعاقب مذکور اصول متخذهٔ سالمه‌یی اخلال ایچون نصل تشبثات مفسدتکارانه‌ده بولندقلری وپك غریب اوله‌رق بو ایشده . . مأمورلرندن دخی بعضلرینك ایشه قاریشمه‌سندن نه کونه استفاده‌یه قالقشدقلری وبرده اصول سالمهٔ مذکوره‌نك تفصیلاتی، صورتلری لفاً عرض وتقدیم قلنان اوراق مطالعه‌سندن بالاطراف محاط علم کائنات شمول جناب نظارتپناهیلری بیوریلور باقی.

فی ١٦ تشرین اول سنه ١٢٩٥

عریضه

واردات عشریه‌نك تأمین حسن اداره‌سی حقنده استفسار مطالعه‌یی حاوی تسطیر بیوریلان فی ٢٤ مارت سنه ٩٨ تاریخ و٥١ نومرولی تحریرات علیهٔ جناب نظارتپناهیلری و بالحواله ولایت اعشار واغنام نظارتندن ویریلان مذکره، مجلس ادارهٔ ولایتده مطالعه اولندی.

اشبو تحریرات علیه‌ده اعشار واغنام امانت بهیه‌سنجه متصور

اولدیغی بیان بیوریلان ایکی صورتدن برنجیسی‌که : بعدما معشر ومحررلر، عینی ونقـدی اعشارك تحصیلی وظیفه‌سیله مکلف طوتلمایوب وظیفـه‌لرینی یالکز محصولاتك اصلنی وعشرینی ثبت ایده‌رك دفترلرینی بلا تأخیر اعشار اداره‌لرینه اعطایه حصر ایله اشـبو دفترلر موجبنجه تحصیلات ایتمك ایچون هر قضـایه عدد قراسیله دائره‌سنك وسعت وجسامتنه کوره اعشار واغنام رسومی تحصیلات عینیه ونقدیه‌سندن یوزده مناسب مقدار عائدات ویرلمك اوزره لزومی قدر سواری تحصیلدارلری تعیین اولنماسی صورتیدر.

بادئ نظرده تسریع تحصیلدن عبـارت اولان مقصـدك حصولنی تأمینه کفایت ایدر کبی کورینورسه‌ده تجارب فعلیه، بو صورتك‌ده مقصد اصلینك حصولنه عدم کفایتنی اثبات ایدر.

چونکه اعشار اداره‌سی باشلوجـه ایکی درلو سوء استعماله اوغرایور.

اولا : معشر ومحررلر، حاصـلاتی طوغری تعشیر وتحریر ایتمیورلر؛ صکره‌ده تحصیلاتنه اعتنا ایتمیوب عشرك ایفاسنی زراعك ید اختیارینه براقیورلر، وقتیله آرامیورلر. اهالی‌ده همان علی الاکثر فقرا اولدیغنـدن یدلرنده‌کی ذخیره‌یی آز مدت ظرفنـده صرف واستهلاك ایدییورلر. حتی دکل یدلرنده قالان عشری تماماً ویره‌بیلسونلر، بالآخره آج ومحتاج اولدقلرندن بحثله دائما حکومتدن استعانه ایده‌رك ذخیرهٔ مستحصله‌نك‌ده برقسمنی تعویضاً آلیورلر .

آنکچون اولباول تعشیر وتحریرده وقوعبولان سوء استعمالی منع ایله خزینهٔ جلیله‌نك حقـوق مشروعه‌سنی ایادئ کـتم واختلاسـدن قورتارمغه برچاره آرامق لازم کلورکه بوحالده تحصیل ماده‌سی ایکنجی درجه‌ده قالور.

زیرا کوریلورکه معشر ومحررلرك آره‌صره میدانه چیقابیلان سـوء استعمالارینی تحقیق ایله محاکمـه‌لرینی اجرایه مأمورین ومجالس موجوده، عادتا وقت یتشدیره‌مدیکندن اکثریا ایشلری اوزایوب کیدییور.

سوء استعماللری میدانه چیقمیانلرك دخی یاپدقلری یانلرنده قالیور. آرده‌ده ایسه هم ضعفای اهالی وهم خزینهٔ دولت متضرر اوله‌رق اعشارك اصـول ادارهٔ حاضره‌سی یالکز بعض مرتکب کوچك مأمورلرك ایشنه یرایور.

ایشته بو بداهت درجه‌سنده برحقیقتدرکه انکاری غیرقابل وفقط اصول حاضره‌نك بقاسی تقدیرنده اصلاحی ده مشکلدر.

زیرا کرك شمدیکی کبی موقت اولسون کرك اشبو تحریرات دولتلرنده کوسـتریلان صورت ثانیه‌ده‌کی کبی دائمی اولسـون استخدامنه لزوم کورینان جزئی معاشلی یوزلرجه معشر ومحررلرك هیچ بریسی ارتکابه میل ایتمز وطریق غیر مشروعه کیتمز دیه کیمسه تأمین ایده‌مز.

حالبوکه اصل روح اداره، بونلرك یدنده‌در.

ايمدى ادارۀ اعشارك روحى بومقوله جزئى معاشلى كوچك مأمورلرك النده اولدقجه اولا امر تعشيرى سوء استعمالدن و حقوق صحيحۀ خزينه‌يى ايادئ كتم واختلاسدن قورتارمق اصلا قابل اوله‌ماز .

نته‌كم : بونجه سنه‌لردن برو بونجه ولايتلرده جريان ايدن معاملات، اشبو افادۀ عاجزانه‌مك صدق وصحتنه دلالت ايدر.

ثانياً شمديكى حالده تحصيل وظيفه‌سيله مكلف طوتيلان معشر ومحررلر، بو وظيفه‌يى ايفا ايديورلر ظن اولنورسه اوده طوغرى دكلدر .

چونكه آنلر بو وظيفه‌يى ايفا ايتسه‌لر وياخود ايده‌بيلسه‌لر ومافوقلرنده‌كى مأمورين عشريه دخى شو وظيفه‌يى تماماً ايفا ايتديرمكه چالشسه‌لردى هريرده نقدى وعينى حاصلات عشريه‌دن بو قدر بقايا قالمازدى.

محقق بيلنملى دركه كوچك بيوك مأمورين عشريه‌دن هيچ بريسى عادتا كندوسنى وظيفۀ تحصيل ايله مكلف بيله طانيمايور.

واقعا مأمورين مومى اليهم بو وظيفه‌لرينى انكار ايتميورلرسه‌ده هيچ بريسنك او وظيفه‌يى تماميله ايفا ايتديكى كوريله‌ميور .

بديهيدركه حكومتك معاونت فعليه‌سى منضم اولمادقجه بومثللو استعمال نفوذ وقوته محتاج اولان ايشلردن هيچ بريسى تمشيت پذير حصول اوله‌ماز .

بناءً عليه مأمورين عشريه‌كه وظيفهٔ تحصيل ايله‌ده مكلفدرلر — قائمقاملر، متصرفلر كبى مأمورين حكومتك معيتلرى ديمكدر. على الاكثر تحصيله متعلق ايشلرنى منحصراً مأمورين حكومته كوردرمك ايستدكلرندن بالطبع آره‌لرنده بينونت واختلاف حاصل اوليور.

مأمورين حكومته صورلدقجه اعشار مأمورلرينه واعشار مأمورلرى صيقشدقجه‌ده مأمورين حكومته عطف قصور ايدرلر. شو صورتله هر ايكى طرفده كندولرنى بحق معذور كوسترمكه چالشدقلرندن صكره ايشى براقوبده بونلردن هانكى طرفك شايان مؤاخذه اولديغنى تدقيق وتحقيق ايله‌اوغراشمق لازم كلييور.

ايشته ظن عاجزانه‌مجه اشبو تشتت اداره، پك چوق ايشلرى سكته‌دار ايديور. اوسببدن ناشى حكومتك معاونت فعليه‌سندن بالكليه استغنا قابل اولمايان اموردده توحيد اداره، مطلق الوجوب حكمنده‌در.

زيرا نظارت مشتركه تحتنده اولان مأمورين ايله سائرلرى آره‌سندن شو تضاد افكارى قالديرمغه حكم قانوندن زياده حسن اخلاق لازمدر. بوده هرقوله ميسر دكلدر. سوزك طوغريسى بودر.

شوراسى‌ده واركه اهاليمز، اويله معشر تحصيلدار سوزينه پكده قولاق آصماز. بردفعه‌ده برضبطيه نفرينك كوره‌بيله‌جكى

ايشى، اون دفعه‌ده اون معشر ويا تحصيلدار كوره‌مز. اكثر خاتمز جاهلدر. نصلسه ضبطيه قيافتنده اولنلرده بشقه بر نفوذ ومهابت كوردكلرى ايچوندر؛ نه‌دن ايسه ضبطيه‌لره انقياد، تحصيلدارلردن زياده‌در. تحصيلاتك اسباب مانعه‌سندن بريده بودر دنيله‌بيلور.

تحصيلدارلر يانلرينه ضبطيه آلمادقجه چوق دفعه بر ايش كوره‌مامللرى دخى افادهٔ عاجزانه‌مك صدقنه دليلدر.

آنكچون تحصيلدارلرى ضبطيه‌لردن فرقسز بزى وقيافته قويمادقجه تحصيلدارلردن ضبطيه‌لر قدر استفاده غير ممكن كبيدر.

تفصيلات مبسوطه تحريرات عليهٔ نظارتپناهيلرنده مبحوث عنها اولان صورت متصورهٔ ثانيه‌نك دخى حصول مقصدى تأمينه عدم كفايتى ايچون دليل ديكر ايرادينه حاجت براقمامشدر.

بناءً عليه بوبابده برشق ثالث دوشونمك لازم كلوب لدى التذكر اسلم طريق اولمق اوزره ولايت اعشار واغنام نظارتنك مذكرهٔ ملفوفه‌سنده كوستريلن مقطوع صورتى خاطرلره تبادر ايتمشدر.

اعشار حاصلاتنك بدله تحويليله اراضى اوزرينه طرح وتوزيعى صورتنك كه اوچ سنه‌دنبرو نفس قسطمونى قضاسنده نمونه اتخاذ ايدلمشدر. حسن اداره‌يه مقارنتى شرطيله كرك منع سوءاستعمالات، كرك سرعت تحصيلاتجه صور تعشيريه‌نك كافه‌سنه رجحانى فعلاً ومادةً ثابتدر.

فقط معلومدرکه بونکده تعمیمی بر آز وقتـه محتاج اولوب شمدی امر واراده بیورلسه دخی بوسـنه ایچون اجراسی قابل دکلدر.

بونکله برابر خزینهٔ جلیله، ارکچ شو اصول محاسن شمولی قبول وتعمیم بیورهجغنده اصلا اشـتباه یوقدر؛ چونکه بوندن بسـیط، بوندن مفید بر اصول اداره ممکن ومتصـور اولهماز. بالخصوص قسطمونی ولایتنك هر طرفی بو اصـول مضبوطهنك اجراسنه مستعد ومساعددر.

بوحالده تعشیر مصارفندن دخی خزینهٔ دولت سنوی کلیتلو برمبلغ اسـتفاده ایتمش ومامورین حکومتك بلکه یوزده آلتمش درجهسنده مشاغل حاضرهسی آزالهرق آنلرده سائر ایشلره دها ایی باقغه وقت بولمش اولورکه بوده جداً نظر دقت واعتنایه آلنمغه شایاندر.

واقعا بروجه آتی دها برصورت متبادر خاطر اولیور؛ لکن بوده یالکز تحصیل وظیفهسنی منحصراً مامورین حکومته تحمیل ایدرك اعشارك معاملات تحصیلیهسنجه اصول حاضرهده موجود اولان تشتت اداره‌یی منعدن بشقه برشیئه خدمت ایدهمز.

مقصود اصلی ایسه امر تعشیرده‌کی سوء استعمالیده منع ایتمکدر. مع مافیه هیچ دکلسه بوصورتك قبولی تقدیرنده جبایت اعشار مادهٔ معتنابهاسی اولسون فی الجمله تأمین وتوثیق ایدلمش اولور.

شويله‌كه اعشار مأمورلرى يالكز تحرير وتعشير وظيفه‌سيله مكلف طوتيله‌رق امر تحصيلى منحصراً وكلياً ناحيه مديرلرى وقضا قائممقاملرى ايله لوا متصرفلرينه حواله ايتمليدر .

اعشار مأمورلرى اعشارى تحرير ايتدكجه بلا تأخير دفترلرينى تابع اولدقلرى حكومته ويرملى ومعاملات تحصيليه‌يه اصلا قارشمامليدر .

اعشار مأمورلرى يالكز تعشير دفترلرينى ياپوب بونلرى قاعدهٔ قديمه‌سى وجهله اعشار واغنام مأمورلرى لوا اعشار واغنام مديرلرينه، آنلرده ولايت اعشار واغنام ناظرينه، ناظر دخى اعشار واغنام امانت بهيه‌سنه كوندروب تحصيلات واقعه‌نك قيود يوميه‌سنى قضا مال مديرلريله لوا محاسبه‌جيلرى طوتملى . هرآى اعشار واغنامه مخصوص تحصيلات جدوللرينى دخى مال مديرلريله لوا محاسبه‌جيلرى ياپوب لازم ايسه لوا اعشار واغنام مديرلرى و ولايت اعشار واغنام ناظرى واسطه‌سيله، وواسطه‌يه لزوم يوغيسه ولايتك تحريراتيله امانت مشاراليهايه تقديم ايدلمليدر .

معلومدركه اعشار مأمورلرينى الك زياده اشغال واحال وظيفه‌لرينى‌ده اشكال ايدن شى، معاملات يوميهٔ تحصيليه قيدلرى اولوب نظارت جليله‌لرينى جداً تأمين ايده‌بيلورمكه اليوم بو معاملات، هيچ برقضاده وبلكه لوالرده بيله يولله وتماميله جريان ايتميور .

سببده بودركه طلب بيوربلان جدوللر وقتيله آلنه‌ميور.

ايشته اعشار مأمورلرندن وظيفهٔ تحصيلى آلنوب حكومت مأمورلرينه نقل ايدلديكى كبى تحصيلاتك معاملات قيديه‌سى دخى بالطبع قضا مال مديرلريله لوا محاسبه‌جيلرينه انتقال ايده‌رك اعشار مأمورلرينك ايشى زياده‌سيله خفيفله‌شه‌جكدر.

بونك ايچون قضا اعشار مأمورلريله لوا اعشار مديرلرى‌كه شمدى قرايى طولاشمغه پك آز وقت بوله‌بيلورلر اول حالده گشت‌وگذاره دها زياده اختلاس وقت ايده‌جكلر. بوجهتله ارباب غيرت وحميتدن آدملر اولوبده اشبو وظيفهٔ تفتيشى لايقيله ايفا ايدرلرسه شمديكى قدر اختلاسات و سوء استعمالات وقوعنه ميدان ويرمه‌مش اولورلر.

فقط بوحالده قضا ولوالرده‌كى اعشار كتبه‌سنك‌ده ايشلرى آزالوب مال مديرلريله محاسبه‌جيلرك ايسه ذاتاً حددن آشقين طاشقين اولان مشاغل حاضرهٔ يوميه‌لرى فوق‌العاده آرته‌جقدر. بونك ايچون اليوم قضالرده موجود و مستخدم اولان اعشار باش كاتبلرينى قضا مال مديرلرى رفاقتنه ويرمكله برابر مجدداً دها برر كاتب ويروب اعشار ادارهلرينه قالان سائر معاملات قيوديهٔ عشريه‌يى رؤيت وتسويه‌يه‌مأمور ايتملى. لوا مركزلرنده‌ده اعشار واغنام مديريتلرنده مستخدم ايكنجى كاتبلرله اوچر يوز الليشر غروشلى دها برر كاتب لوا محاسبه قلملرينه ويرمليدر.

اعشار مأمورلريله صرف معاملات تعشيريه ايچون معيتلرنده قاله جق كاتبلرك موسم تعشيرك غيرى وقتلرده بوش طورمالرى جائز اوله مايه جغندن اولوقت بونلر دخى معاملات تحصيليه ده مأمورين حكومته معاونت ايده بيلورلر.

فقط بونلرك شو معاونتى، فوق العاده برشى ديمك اولوب مأمورين حكومت، اشبو اعشار مأمورين وكتبه سى ايچون « خالى وقتلرنده بزه معاونت ايتمديلرده آنكچون ايشمز كيرو قالدى » ديرلرسه اصلا مسموع وملتفت اولمامايدر.

برده اليوم موجود ومستخدم اولان عساكر ضبطيه نك عددى صرف كندولرينه عائد اولان وظيفه يى بيله ايفايه كافى اولماديغندن اعشارك تحصيلاتى ايچون مطلقا آيروجه تحصيلدارلر استخدامى لابد ولازمدر.

آنجق بالاده دخى بالمناسبه عرض و بيان اولنديغى وجهله تحصيلدارلر، تحصيلدار قيافتنده اولدقجه اهالى بونلرى هيچه صايه رق بناءً عليه مطلوب كبى ايش كوره مزلر. بوحال، فعلاً وتجربةً ثابت اولمش برحقيقتدركه انكارى قابل دكلدر.

او جهتله هم اعشار، همده رسوم اغنامى تحصيل ايچون هرقضانك وسعت وجسامتنه كوره تعيينى الزم اولان تحصيلدارلره بر مقدار مناسب معاش تخصيص ايديله رك كندولرينى ضبطيه زى و قيافتنه قويمالى. بومعاشلرى مصارف ضبطيه بودجه سى

خارجنده طوتیله‌جقسه‌ده مأمورین حکومتك تحت نظارت واداره‌سنده اولمق اوزره قوماندهلرینی ینه ضبطیه ضابطانه ویرملی. آنلری استخدام خصوصنده سائر ضبطیه افرادندن تفریق ایتمه‌ملیدر.

بروجه بالا اعتراف اولنان نقصانیله برابر خاطره کلن شو صورتك اصول حاضره‌یه رجحانی، مجلس ادارهٔ ولایتجه‌ده مصدقدر. هرایکی طرفك معاملاتنی سکته‌دار ایتمیه‌جك صورتده محاسبهٔ ولایت و اعشار نظارتی معرفتیله یاپیلان ترتیب جدید پوصله‌سی لفاً تقدیم قلندی.

اشبو پوصله‌نك ذیلنده‌کی میزاندن آکلاشلدیغنه کوره الیوم ولایتده مستخدم بالجمله اعشار و اغنام مأمورلرینك مخصصات سنویه‌سی برملیون آلتی یوز طقسان سکز بیك بشیوز قرق یدی غروشدر.

شو عرض اولنان ترتیب جدید ایچون تخصیصنه لزوم کورینان مبالغ ایسه برملیون آلتی یوز اون ایکی بیك یدی‌یوز قرق غروشه بالغ اولوب عند الموازنه تخصیصات قدیمه‌دن سکسان بش بیك سکز یوز یدی غروش نقصاندرکه ولایت واردات عشریه‌سنك مقدار مخمن سنویسی بولنان اون سکز ملیون سکز یوز یکرمی یدی بیك غروشك یوزده سکز بچغی نسبتنده دیمکدر.

بو حسابجه مذكور ترتيب جديد مصرفى عموماً مصارف تعشيريه ايچون معين اولان حد نظاميه‌دن بيله يوزده بربچق آزدر.

باخصوص اشبو دائمى موظف تحصيلدارلرڭ اغنام رسومنى ده تحصيل ايدوب رسوم مذكوره ايچون بشقه تحصيلدارلر استخدامنه لزوم قالمايه‌جقدر. شو حالده اغنام رسومنڭ تحصيلى ايچون هرسنه صرف ايديلن مبالغ دخى كار قاله‌جغى خاطره قيلندن اوله‌رق مجرد امره امتثالاً عرض اولنور.

رد وقبولى منوط رأى رزين اصابتقرين جناب نظارتپناهيلريدر باقى، . . .

قسطمونى — فى ٢٠ نيسان ٨٩

غزل

نه‌در بو اضطراب قلب؟ حمد اولسڭ رفاهڭ وار
وجودڭ يپراديرسه‌ڭ نابجا بالله گناهڭ وار

نيچون مأيوس اولورسڭ بويله بيچاره حالكه شكر ايت!
جهانده برسه خصمڭ بلكه بيكده خيرخواهڭ وار

عدو ممكنميدر باش قالديره پيش جلالكده
جهانى لرزه‌ناك دهشت ايلر تير آهڭ وار

معين و ناصرى طوغريلرڭ اللهدر شكسز
ايناﻧﻤﺰسه‌ڭ ديمڭ عدل خداده اشتباهڭ وار

نه وار ایلرسه دشمن فتنهٔ دهر ایله استظهار
سنك كهف الامان حق كبی پشت و پناهك وار

طیانسون وارسون اعدای كمالك اهل تزویره
سنك ده التجا كاهك، الهك، پادشاهك وار

او آهندل نصل عادل كواه ایستر دها بیلم
رخ زردك، قان آغلار كوزلرك، آتشلی آهك وار

الك ادنی پایه‌سی باق! عرش اعلادن ده اعلادر
كوكل دیرلر سرای سینه‌ده بر تختكاهك وار

كوكلدن، دیده‌دن، نردنسه آرتق سری فهم ایتدم
حریم لی مع اللهه وارر بر كیزلی راهك وار

غزل

اول نكاه نازك عجب دلشكار ایدی
آهو كوز كده سحر حلال آشكار ایدی

نور سیهمی نه‌یدی رخكده؛ دكلدی خال
دور قمرده بنجه او برفتنه‌كار ایدی.

ایكلر طورردی رهكذركده بیك اهل درد
تیغ تغافلكله جهان دلفكار ایدی

ناكام ایدی بنم كبی كام دل ایستین
اغیار نابكار، فقط كامكار ایدی

آخر ظهور خط ایله اولمش خللپذیر
اول حسن دلفروزکه پرتونثار ایدی
بلکه اولور وصالك ایله شمدی کامیاب
سری‌ده کیم تحسر ایله زار زار ایدی

غزل

فدانسین، نونهال حسن و آنسین آفت جانسین
کل‌عاشق، بلبل عاشقدر سکا براوز که جانانسین
کلوب رفتاره دنیایی پرآشوب ایلدك کتدك
یمانسین، بی‌امانسین، شوخ‌فتان، شور دورانسین
یرك واردر کوکلده، دیده‌ده کرچه کورنمزسین
عیان ایچره نهانسین، برپری زاد ملکشانسین
بنی بزمکده محروم تماشای جمال ایتمه!
کوکل پروانه‌وش شمع رخ تابانکه یانسین
صبا زلف پریشانه طوقنسه ای پری! شانه
اولور پرشرحه دیر «حیفا ینه کاکل پریشانسین!»
عجب خار الم می ایتدی سری کوکلك آزرده
نیچون بلبل کبی صبح و مسا معتاد افغانسین

نطق رسمی [١]

افندیلر!

حکومتك علویتنی تصور ایده‌بیله‌جك «حکومت» دن عالی برکلمه اولسه‌یدی، اوکلمه «حکومت» ه علم اولوردی.

حکومتڭ نفسنده بودرجه متعالیدر.

بونکله‌برابر ارباب حکومتك وظائفی دخی حکومتك علویتی نسبتنده مهم وعالیدر.

تقدیر علویتندن‌عاجز اولدیغمز اشبوحکومت‌سنیه‌ڭ حکومت مسروعهٔ حضرت خلافتپناهیدرکه حکم سماوی ایله‌ده مؤیددر.

واقعا حاکم علی‌الاطلاق جناب اللهدر. لکن بزم حکمدار عالی تبارمزڭ هم معزز برپادشاه، هم‌ده خلیفة اللهدر.

بوجهتله‌درکه، ذات علیالری کبی‌ڭ حکومت کبرالری‌ده عالی ومقدسدر.

ایشته شمدی اوقونان امرعالی‌ڭ اویله برپادشاه‌جامع المعالی‌نك حکم شریفیدرکه، مضمون منیفنه اتباعه‌ڭ دیناً وسیاسةً مجبورز.

چونکه طرف آلهیدن اطاعت اولی‌الامر ایله مأمورز.

محققدرکه، اقصای مطالب اولان رضاءاللّهڭ رضای پاك خلافتپناهیدن بشقه برشی دکلدر.

---

[١] ٨ ربیع‌الاول و ١٤ کانون‌اول ١٣٠٠ تاریخنده انقره‌ده ایراد اولنمشدر.

زیرا بزم متبوع مشروع مفخممز، ولی‌نعمت بی منتمز، شوکتلو سلطان غازی عبدالحمید خان ثانی افندمز حضرتلرینك عنوان منشور خلافتپناهیلری، ظل‌الله فی‌العالمدر.

بناءً علیه مجموع مساعیمز، استحصال رضای خلافتپناهی‌یه مصروف اولمالیدر.

رضای پاك خلافتپناهی، عدل واحسان قواعدینی جامع اولان شریعت مطهریه تمسکله استحصال اولنور.

شرع وقانون، کفتین میزان اعتدالدر.

دنیاده، عقباده اعمالمز آنکله طارتیلیر.

بناءً علیه یدیمین همتمزده، شریعتی، یدیسار دقتمزده، قانونی طوته‌رق هرفعل وحرکتمزی آکا تطبیق ایتملی یز.

بوفکر ونیتله ایشه باشلایانلره جناب حقده توفیقنی رفیق ایدر.

توفیق الهی، رفیق طریق اولنجه منزل مقصوده وصول، آسان اولور.

الحاصل صلاح دین ودنیایه فوز وظفر ایسته‌ین، بو دائرهٔ منجیه‌دن اصلا خروج ایتمز.

ایشته بزه الزم اولانده بوراسیدر.

بووظیفه‌یی ایفادن‌صکره محصول مساعیمزك‌عندالناس مشکور اولوب اولمامسی مساویدر.

آنکچون شاید مساعیمزك مشکور اولمادیغنی کورسه‌ك بیله، بوندن اصلا متأثر ومأیوس اولمالی یز.

زیرا خلقك عمومنی خشنود ایتمه‌یی آرزو ایتمك، محالی تمنی دیمکدرکه عبثدر.

بزم خلقه، حقه قارشی بورجلو اولدیغمز وظیفه‌یی ایفا ایده‌بیلدیکمزدن وایده‌جکمزدن وجداناً امین اولمامز کافیدر.

باخصوص قلب انور همایونلری، مشرق انوار الهامات اولان پادشاه حقائق آکاه افندمز حضرتلرینك نظر دقت شاهانه‌لرندن هیچ برمأمورك هیچ برحالی ستر وخفی دکلدر.

بناءً علیه وظیفه‌شناس برمأمور مقدم ومستقیم ایچون کیم نه‌دیرسه دیسون، شوکتمآب افندمز حضرتلری آنی نظرمرحمت شاهانه‌لرندن اسقاط بیورمازلر.

کذران سن، کثرت تجارب، انسانه بیلدیکنی اوکردر، فکرینی تنویر ایدر.

علو همتله خلوص نیت دخی صاحبنه جالب توفیقات وموجب نجات اولور.

بوسببله‌درکه، بن دخی عجزمی اعتراف ایله برابر بوراده هریردن زیاده دولت ومملکته حسن خدمتله طرف اشرف حضرت ولی‌نعمته جمله‌دن دعوات خیریه استجلابنه موفق اوله‌جغمی الطاف الهیه‌دن امید ایلرم.

پادشاه رحیم وشفیقمز افندمز حضرتلرینك یگانه مقصد مقدس همایونلری، بین الاهالی اجرای عدل وداد ایله تعمیر بلاد وترفیه عباد قضیه سیدرکه حکومتلرك‌ده علت غائبهٔ تأسسی بودر.

معارف ومعابرك تعمیم وتنظیمی، تجارت وزراعتك توسیعی گبی مسائل مهمه، هپ بو واصلك فرعیدر.

ایمدی بومقصد مقدسه خدمت، هم واجبهٔ ذمت، هم دارینده موجب نجات وسلامتدر. عکسی‌ده باعث خسران وندامتدر.

نصاب عقله مالك اولانلر شبهه‌یوق‌که، شق اولی اختیار ایدرلر.

بناءً علیه عموماً مأمورین ولایت وارکان مملکتی بوفکر ومقصدده متحد بوله‌جغمی وجمله‌سندن مظهر معاونت کامله اوله‌جغمی فطانت مسلمه‌لرندن مأمول ایلرم.

همان جناب حق، حبیب اکرمی حرمتنه عمر وشوکت شاهانه‌یی مزداد وجمله‌مزه توفیق الٰهیسنی دائما دلیل سبیل رشاد بیورسون، آمین.

تحریرات

عواطف جلیلهٔ حضرت پادشاهیدن انقره ولایتی والیلکی عهدهٔ عاجزی‌یه توجیه واحسان بیورلمغله بوکره مرکز ولایته

مواصلتله مستعيناً ومستنداً بتوفيق الله تعالى رؤيت امورموكوله يه بدأ ومباشرت اولنمشدر.

لله الحمد رفقای كراممك كافه‌سی افكار خيريهٔ حضرت خلافتپناهی‌يه واقف و آكاه ذوات فطانتسماتدن اولدقلری جهتله تلقیٔ وصايای عاديه احتياجندن مستغنی‌درلر.

بناءً عليه اويولده كلمات زائده اتيانيله بيهوده تكثير سوادی بی‌لزوم عد ايلرم.

بنده‌كزك رفقای كراممدن بالخاصه رجا ايده‌جكم برشی وار ايسه اوده مجرد احيای وطنه منحصر اولان مقصد مقدس حضرت ولی‌النعمتك تسهيل حصولی حقنده جمله‌مزك ايفاسنه بورجلو اولديغمز خدمت صادقانه ووظيفهٔ خالصانه‌جه معاونت مخصوصه ودائمه‌لرينی اقبالخواه بی‌اشتباهلرندن دريغ بيورمامقدن عبارتدركه بوكاده مظهريتمی مشهود ومسموع اولان محاسن اخلاق كريمانه‌لری تأمينه كفايت ايدر.

همان جناب حقك جمله‌مزی امر الهيسندن اصلا منفك اولمايان رضای پاك حضرت خلافتپناهی‌يه موافق و احيای وطن مقصد مقدسنه متعلق آثار وخدمات ابرازينه موفق بيورماسی دعاسنك ايفاسيله اعلان ماموريت عاجزانه‌می حاوی اشبو تحريرات عموميه تسطير وتسيير قلندی باقی. انقره ١٢ كانون اول ٣٠٠

تحريرات

مجلس ادارهٔ لوانك فى ٥ تشرين ثانى ٣٠٠ تاريخلى مضبطه‌سى مطالعه كذار عاجزانه‌م اولدى.

كچن سنه سوق مأمورلغنده و سائر خدمتلرده قوللانلمش اولان بعض كيسه‌لرك طقوز بيك بوقدر غروش استحقاقلرى، طريق عملياتندن استثنا ايديلان محلات، عملهٔ مكلفه‌سندن بدل نقدى اخذيله آلندمى؟ يوقسه امور نافعه تخصيصاتندنمى؟ نره‌دن تسويه‌سى لازم كله‌جكى حقنده استفسار رأى اولنيور.

اولا — اوامر ونظامات موجوده ايجابنجه عملهٔ مكلفه‌نك بهمه‌حال تسويهٔ طريق عملياتنده استخدامى لازم كلير. ايچلرنده بدلاً خدمت ايتمك ايسته‌ينلر اولورسه، آنلرك دخى بدل ايشلرينه كرك مأمورين حكومتك، كرك مهندسلرك مداخله‌يه حق وصلاحيتلرى يوقدر. او مقوله‌لر، كندى طرفلرندن بدل شخصى طوتەرق عمليات طريقدن حصهٔ مصيبه‌لرينى او واسطه ايله ياپديرمغه مجبوردرلر. بناءً عليه عملهٔ مكلفه‌نك برقسمندن بويله بدل آقچه‌سى اخذيله لزوملى، لزومسز قوللانيله‌جق يول مأمورلرى معاشلرينه تخصيص واعطاسى قطعاً جائز اوله‌ماز.

ثانياً — كيفيت لزومى ولايت واسطه‌سيله نافعه نظارت جليله‌سنه بيلديريله‌رك اوراڭدن امر ومأذونيت استحصال اولنادقچه

بومثللو مأمورين موقتهنك تعيين واستخدامى غيرى جائزدر . بوبابده ايسه شمدىيه قدر بويله برمخابره جريان ايتديكنه ، امر ومأذونيت آلنديغنه دائر ولاينجه بركونه قيده ظفرياب اولنهماديغندن مأمورين ومستخدمين مرقومه معاش مبحوث عنهالرينك امور نافعه تخصيصاتندن دخى تسويهسنه بالضروره موافقت اولنهماز .

باقى ... انقره ١٩ كانون اول ٣٠٠

تحريرات

منافع صندوقلرى ايچون ٩٩ سنهسنده آلنان عشرالعشرك يرينه ١٣٠٠ سنهٔ ماليهسندن اعتباراً اعشارك سبعيله سبعك ربعى آلنوب، ثلثاننك مذكور صندوقلره وثلثنك معارفك فضلهٔ مصارفنه قارشولق اتخاذى حقنده مقدما باب عاليدن آلنان اوامر ساميه تعميماً الويهٔ ملحقه متصرفين كرامنه تبليغ وبوبابده كلن زيرى جدوللى ايضاحنامه دخى ارسال اولنمش ايدى .

بوكره محاسبهٔ ولايتدن ويريلن مذكره مألنه نظراً اعشارك سبعيله سبعك ربعى يرينه يوزده ايكى آلنمقدهاولديغى آكلاشلمشدر . بو ايسه ارادهٔ عليهيه مخالف ومسئوليتى مستلزم ايدوكندن نسبت مقررهٔ مذكورهدن زنهار فضله برشى آلديرلمامسى وشمدىيهقدر وقوعبولان فضله تحصيلاتك سوء استعماله اوغرادلماماسى ايچون

برقطعه جدول عموميسنك سريعاً تنظيم ايتديريلوب ولايتـه كوندرلمسى لازم كلير .

كذلك اول و آخر اجرا قلنـان تبليغات عموميه‌دن معلوم عاليلرى اولمش اوله‌جنى وجهله يالكز اعشاردن آلنه‌جق سـبع وربعك ثلثانى منافع صندوقلرينه وثلثى ايله مسقفات ويركوسنك يوزده آلتيسى نسبتنده آلنه‌جق حصهٔ اعانه، تماماً معارفك نفس مصارفنه عائد اولوب اشبو معارف عائداتنك دخى ربعى درسعادت مكاتب مختلطه‌سى مصارفيچون معارف نظارت جليله‌سنه تقديم قلنه‌جق وديكر اوچ ربعى ولايت ولوا مركزلرنده تأسيسى مقتضاى ارادهٔ سنيه‌دن اولان مكاتب اعداديه مصارفيچون آليقونيله‌جق وبوندن بشقه بره بر آقچه بيله صرف ايدلميه‌جكدر .

نظارت مشاراليها وزنه‌سنه عائد ربعك، هر آى نهايتنده تنظيم اولنه‌جق موضح حساب پوصله‌سيله برابر ارسالى وكوندرلدكچه ولايته‌ده معلومات اعطاسى لازم كلوب منافع صندوقلرينك حصهٔ مصيبه‌لرى دخى بوبابده شوراى دولتجه دردست تنظيم اولان نظامنامهٔ جديدك نشر واعلاننه دكين قضا مال صندوقلرنده امانةً حفظ ايتديريله‌جك وبوندن هيچ برمحله بر آقچه بيله صرف ايدلميه‌جكدر .

تفصيلات مبسوطه، اولجه تعميماً تبليغ قلنان اوامر عليه‌نك

تفسیر وتأکیدندن عبارت اولمغله اول وجهله ایفای معاملەیه همم علیەلری درکار بیورلمق بابنده .

انقره ٢٢ کانون اول ٣٠٠

عریضه

اعشار امانتنك افادەسیله شرفتسطیر بیوریلان فی ٢٦ تموز ٣٠٠ تاریخ و ١٥٨ نومرولی تحریرات علیهٔ جناب نظارتپناهیلری مآل سنیەسی قرین ایقانچاکرانەم اولدی . فی ١٠ تموز ٩٨ تاریخندە ولایت شاهانەیه شرفتسطیر بیوریلان تلغرافنامهٔ سامیٔ حضرت صدارتپناهیدە حرفیاً شو فقرهٔ جلیله مندرجدر .

« بالجمله وارداتك حسن اداره ومحافظەسی مکلفیت ومسؤ-
« لیتی، برنجی درجەده ولایتـه عائددر. اموال عشریه ایسـه
« واردات دولتك قسم اعظمی اولمق واعشار مأمورلری والی
« ومتصرفلرك معیت مأمورلرندن بولنمق ملابسەسیله اعشار ایشنه
« ومأمورلرینك انتخاباتنه متمادیاً نظارت ودقتله ایچلرندن عزلی لازم
« کلنلرك اعشار نظارتی طرفندن ویریلەجك تقریر اوزرینه درحال
« اهل ومنسبلرینك تعیینی وحسب الایجاب تجایشی ایجاب ایدنلرك
« اجرای مأموریتلریله خزینەجه معاملهٔ رتیبەسی اجرا اولنمق
« اوزره مالیه نظارتنەده اشعاری . »

ایشته حرفیاً نقل اولنان شو فقرهٔ جلیلهٔ اعشار مأمورلرندن عزلی لازم كلنلرك اعشار نظارتی طرفندن ویریله‌جك تقریر اوزرینه یرلرینه درحال اهل ومناسبلرینك تعیینیله بعده خزینهٔ جلیله‌جه معاملهٔ رسمیه‌سی اجرا اولنمق اوزره نظارت جلیلهٔ اصفانه‌لرینه‌ده كیفیتك اشعاری خصوصنی آمر وبناءً علیه عزلی لازم كلن مأمورین عشریه‌نك یالكز ولایت اعشار ناظرینك تقریری اوزرینه عزل وتبدیللری حقنده هردرلو قیود مبهمه‌دن عاری وغایت واضح مأذونیت واسعه‌یی حاویدر .

چاكرلری دخی قسطمونی ولایتی والیلكنده بولندیغم وقت ولایت مذكوره داخلنده كائن . . . سنجاغی اعشار واغنام مدیری . . . افندی ایشنی كوجنی ترك ایله متصرفه وارنجه‌یه قدر بالجمله هیئت لوا ایله اوغراشه‌رق وخود بخود برطاقم حركات ومعاملات غیر معقوله‌یه قالقیشه‌رق عادتا لوانك امور ادارهٔ عشریه‌سنی كلیاً سكته‌دار ایده‌جك حاللرده وباخصوص بعض سوء استعماللرده بولندیغیٔ كرك متصرفلغك ، كرك مجلس ادارهٔ لوانك وحتی بالذات مدیر مومی الیهك اشعارات متوالیه‌لرندن آكلاشلمغله ولایت اعشار مفتشی ثابت افندی لاجل التحقیق مخصوصاً . . . یه كوندرلمشدی . مفتش مومی الیهك اشعارات واقعه‌سی دخی مدیر مومی الیهك مدیریت مذكوره‌ده بقاسنی تجویز ایتدیرمیه‌جك صورتده اولمغله سالف الذكر فی ١٠ تموز ٩٨ تاریخلو تلغرافنامهٔ

سامیٔ حضرت صدارتپناهینك بالاده صحیفه پیرای ترقیم اولان فقرهٔ جلیله‌سیله ولایتلره اعطا بیوریلان مأذونیت قطعیه وصریحه‌یه استناداً ولایت اعشار نظارتنك تقریری وفضله اوله‌رق مجالس ادارهٔ ولایتك تصویب وقراری اوزرینه مجرد وقایهٔ مصلحت وصیانت، منافع خزینهٔ دولت مقصدیله مومی الیه . . . افندی مأموریتندن عزل ایله یرینه الیوم جزائر بحرسفید ولایتی اعشار واغنام نظارتی باش کاتبی اولان علی رضا افندی اصالةً تعیین وکیفیتده برموجب امر سامی، بامضبطه نظارت جلیلهٔ اصفانه‌لرینه عرض اولنمشدی، فقط مدیر معزول مومی الیهك اصل عزلنی ایجاب ایدن سوءحال وادارەسندن بشقه کندوسنه برده ساخته‌کارلق اسناد ایدلمش اولدیغندن یالکز بو ساخته‌کارلق ماده‌سندن طولاییده استجوابنه لزوم کورینه‌رك بعدالعزل تحت استجوابه آلنمش ایدی .

مدیر مومی الیهك عزلندن تام ایکی آی صکره چاکرلری طربزون ولایتنه تحویل مأموریت ایتدیکم جهتله قسطمونیدن آیرلدم .

بونك اوزرینه اوراجه جریان ایدن معاملات تالیه‌دن ومحاکمه‌نك نتیجه‌سندن خبردار دکلم .

یالکز بودفعه شرفوارد اولان تحریرات علیه آصفانه‌لرندن آکلایورمکه مدیر مومی الیه مادهٔ مبحوث عنهادن تبریهٔ ذمت

ایتمش . شوقدرکه خلفی علی رضا افندی ده امر سامی ایله اعطا بیوریلان مأذونیته استناداً بر وجه اصالت تعیین اولندیغی جهتله بالطبع تام معاش آلمش. بناءً علیه تام آلدیغی معاشك نصفنی استرداد ایچون ولایت مشارالیهایه یازلمش ایسه‌ده سلفی . . . افندینك عزلیله علی رضا افندینك تعیینی سالف الذکر فی ۱۰ تموز ۹۸ تاریخلو تلغرافنامهٔ سامینك ویریلن مأذونیته مستند ایدوکندن « نصف معاشنك استردادی لازم کلمز» دیه مجلس ادارهٔ ولایتدن بامضبطه جواب ویرلمش‌که بوجواب پك طوغریدر .

فقط خزینهٔ جلیله‌جه نصل‌سه بوجوابه قناعت بیورلمیه‌رق مأخوذات واقعه‌سنك نصفی مومی الیه علی رضا افندینك کندو - سندن ده بشقه‌جه طلب بیورلمش . اوده بروجه اصالت تعیین اولندیغندن وایفای وظیفه‌ده ایتدیکندن بحثله معاش مأخوذه‌سنك نصفنی رد ایتمسی حقنده موجب مغدوریت اوله‌جغی جوابنی ویرمش. نهایت بوعزل ونصب ، چاکرلرینك قسطمونی ولایتی والیلکنده وقوعبولمش دیو مومی الیه علی رضا افندینك آلدیغی معاشلرك نصفی بولنان ٥٩٢٥ غروشك طرف چاکرانه‌مدن تسویه‌سی منسوخ شورای مالیه‌نك قراری وامانت مشارالیهانك افاده‌سیله اراده بیوریلیور .

مع هذا تفصیلات معروضه‌دن مستبان اوله‌جغی وجهله معاملهٔ واقعه ، امر ونظامه تمامیله موافق ومطابق اولوب علی رضا

افندینك خزینهٔ جلیلهجهده تصدیق اصالتی لازم کلوردی.

علی رضا افندی کبی اعشار ناظرلری ایچنده بیله عفت واهلیتجه امثالی نادر بولنان، والیوم ینه امورمعتنا بهای عشریهده مستخدم اولان بر ذاتك مدیریت مذکورهدن عزلی لایق دکل ایدی. نزدهده قالدیکه بحق آلدیغی معاشك نصفی استرداد اولنسون.

چونکه سلفی ... افندینك سبب عزلی، جملهٔ مساویسندن بری اولان یالکز معهود ساختهکارلق مادهسی دکل ایدی. اصل عزلنی تعجیله سبب، سوء حال وادارهسی ایدیکه ... سنجاغنك امور ومعاملات عشریهسنی بالکلیه سکتهدار ایتمش ایدی.

نتهکیم معهود ساختهکارلق مادهسندن یقایی قورتاردقدن صکره دخی اعادهٔ مأموریتی، اعشار امانتندن مصرانه طلب اولنمشیکن خلف ذیشرفم بونی ینه ... یه کوندرمکه بروجهله موافقت بیورمامشلر. ایشتدیکمه کوره الك صکره ینه امانت مشارالیهانك اصراری اوزرینه بالضروره بشقه بر سنجاغه کوندرمشلردر. حتی علی رضا افندینك برچوق آیلر ... اعشار مدیریتنده قالماسنه دخی خلف چاکرانهملکده علی رضا افندییی مدیریت مذکورهده ابقا ایتمك ایستهمسی سبب اولمشدر.

آنکچون علیالاصول بر محکمهٔ نظامیهدن حکم اولنمادقجه

مفسوخ شورای مالیه‌نك سالف‌الذکر امر سامی‌یه مغایر اولان قرار مبحوثی بروجه ایله شایان قبول اوله‌ماز. باقی.

○○

تجدد [*]

غبطه بخشای قرون سلف اولان عصر همایون حضرت عبدالحمید خانی‌ده لله‌الحمد والمنه هرشیده براثر تجدد، براثر حیات مشاهده اولنیورکه، امید استقباله الڭ زیاده قوت و تجدد اقباله الڭ زیاده امنیت ویرن اسباب ظاهره‌دن بری‌ده بودر.

ایمدی بویله بر دور تجدده، بزم زوایا گزین سکون وعطالت اولمامز روامی‌در؟

مساعیٔ مجدانه‌سیله عدل و احسان، قواعدینی مجددانه وبلکه موجدانه بر صورتده اساسکیر ثبوت و استقرار ایدن پادشاه عرفان پناهمز افندمزڭ اثر عالیسنه اقتفا ایتمه‌ینلر ایچون خیبت وخسران مقرردر.

بناءً علیه ناشر مدنیت، عنوان جلیلنه بحقٍ سزاوار اولان غزته‌لرکه، هم جهان معرفتك ترجمان بلیغ‌البیانی، همده ناقل آثار وافکاری اولدقلری امم فاضله‌نك برر مرآت صورتنمای دانش و عرفانی‌در، تجددات عصریه‌نك ایجابات والجاآتندن اولان ترقیات فکریه‌یه لائق برلسان ممدوح‌البیان ایله قارئلرینه وظیفهٔ

[*] انقره غزته‌سنه درج ایدلمشیدی.

تاقین صوابی ایفا ایتمزلرسه، شو قصور همتلری حقاً که، عفو اولنماز برقباحت صاییلیر.

ضیای معرفتك بویله کونش کبی اقطار عالمی نورلره غرق ایتدیکی برکونده، بزده طریق فیض ترقی‌یه کیروب برآدیم اولسون ایلری آتمازسه‌ق، بزده آهنك عمومی‌یه تبعیتله حیات سیاسیه‌مزی، نجات اسامیزی محافظه اغورنده کیجه‌یی کوندوزه قاتمازسه‌ق بونك ضررینی ینه بز چکه‌جکز.

فضله اوله‌رق انظار اقران واخلافده‌ده منفورکورینه‌جکز!

شهریار معالی آثارمز افندمز حضرتلری صلاح دین ودنیایی مترتب اولان ترقیات کاملهٔ‌مزی تسهیل ایده‌جك هردرلو مساعداتی بی‌دریغ واحسان بیوریورلر.

بومساعدات سنیه‌دن بحق استفاده یولنی طوتمیانلره حقیقةً آجینیر!

ایشته بز، بوکوندن اعتباراً غزته‌مزی آثار قلمیه وافکار منوره‌لریله قارئین کرامی کرچکدن مستفید ایده‌بیله‌جك بعض ایادیٔ اقتداره تودیع ومأمورین حکومت واهالیٔ مملکتی ایقاظ ایده‌جك هر درلو حوادث و مباحثی سربستجه درج ایده‌بیلمك اوزره صحیفه‌لرمزده برقسم غیر رسمی دخی تعیین ایلدك.

معلومدرکه، مطبوعات، قانون دائره‌سنده سربستدر.

بناءً علیه حوادث و مباحث ممنوعه‌دن ماعدا صحتی تأمین

اولنه‌جق و اغراض ذاتیه‌دن سالم اوله‌جق هر درلو حوادث ومباحثه، غزته‌مزك غیررسمی قسمنده‌كی صحیفه‌لری آچیقدر.

محترم قلملرینی، بوخدمت ترقی پرورانه‌یه وقف ایدن شرفلی محررلرمز ایسه اجرت نامیله‌ده برشی قبول ایتمه‌یوب اشبو خدمت موجب‌المفخرتی بروجه فخری ایفا بیوره‌جقلرندن مطبعه‌مزك مصارف ضروریه‌سی چیقدقدن صكره كافهٔ واردات صافیه‌سی اوجهه‌ده بالمناسبه بیان واعلان ایتمش اولدیغمز وجهله مكاتب ابتدائیه‌یه خواجه یتشدیرملك ایچون مركز ولایتده تأسیس وكشادی مصمم اولان دارالمعلمین مصارفه قارشولق طوتیله‌جقدر.

هیئت جدیدهٔ تحریریه‌مز دخی داخل اولدیغی حالده مطبعه‌مزك وآچیله‌جق مكتبك اداره‌لرینی درعهده ایده‌جك، وولایتمزده معارف عمومیه‌نك كرچكدن انتشاری اسباب ووسائلنی جداً تحری ایله ابراز آثار وطنپروری‌یه چالیشه‌جق برقومیسیونك‌ده تشكیلی مقرردر.

غزته‌مزك اصلاحی و مطبعه‌مزك انتظامی ثمره‌سی اوله‌رق بویله بر مكتب عالی وجوده كتیرمكه جناب حق بزی موفق بیوررسه، سایهٔ شاهانه‌ده مستغرق نعمتی اولدیغمز وطن عزیزه معناً ومادةً بر بیوك خدمت ایتمش اولورز.

بز، تقدیر عمومی‌یه مظهر اوله‌جغنده هیچ شبهه‌مز اولمایان

مسلك جدیدمزده — الی ماشاالله — ثبات ایله عهده وفامزی اثباته چالیشه‌جغز.

عموم طرفندن کوره‌جکمز رغبت نسبتنده‌ده غیرتمزی آرتیره‌جغمزده ایسه اشتباه بیورلماسون.

انشاالله تعالی صرف کویلولرکده آکلایه‌بیله‌جکلری برلسان بسیط ومفید ایله یا دیکر بر نسخه دها چیقارمق ویاخود اشبو نسخه‌مزك حجمنی بیولته‌رك بر صحیفه‌سنی کویلولره خطاباً یازیله‌جق بندلره تخصیص ایتمك نیتنده‌یز.

سعیك الندن برشی قورتلماز. چالیشانلری الله‌دن‌سور. عون خدایه مستند اولان، خائب وخاسر اولماز.

عریضه

اثر خامهٔ عاجزانه‌م اولان شرح عقائد ترجمه‌سنك بعض زوائدینی طرح، غوامضنی شرح صورتیله تلخیصی دخی سایهٔ موفقیتوایهٔ حضرت پادشاهیده تیسرنمای حصول اوله‌رق «نقدالکلام فی عقائدالاسلام» نامیله تسمیه قلنمشدر.

محصول لیال تنهایی اولان اشبو کتاب فوائدنصاب، بوکره حضور عالیٔ نظارتپناهیلرینه تقدیم ایله شرفیاب اولیور.

کتاب مذکور، نور الهدی کبی بتون عالم اسلامیت

وانسانیتی ضیالندیران، اعتقاد پاك و فکر تابناك حضرت خلافتپناهیدن مقتبس برلمعهٔ حقیقتدر.

شاید، مقبول طبع مشکلپسندانن امت اولماسه دخی اومارمکه ینه خلوص نیتمله مأجورم.

باخصوص کوریله‌جك خطالرم، صاییله‌بیله‌جك قدر ایسه بوده بنده‌کز ایچون بیوك برشرف ومفخرتدر.

عندالتدقیق طبع ونشره سزا کورلدیکی حالده علی‌الاصول لازم کلن رخصتنامهٔ رسمیه‌نك لطفاً اعطاسنه مساعده بیورلمادی عاطفت جلیلهٔ آصفانه‌لرندن مأمول ومستدعادر. باقی . . .

طربزون ولایتنده امیرلر قریه‌سی ٦ ایلول ٣٠٠

مضبطه

محاط علم عالیٔ جناب نظارتپناهیلری بیورلدیغی اوزره قسطمونی ولایتنك اکثر محللرنده و باخصوص سواحلنده بین الاهالی تکثر ایدن فرنکی علتنك اسباب اندفاعیه‌سی، دولتجه آرانیله‌رق بوندن اقدم سیار طبیبلر واجزاجیلر تعیین واعزام بیورلمش ایدی.

آنجق علت مذکوره ایله معلول اولانلرك اکثریسی قروی اولوب آره‌صره کویلرینه اوغرایه‌رق اورادہ نهایت بر ایکی

کوندن زیاده طورمایان اطبانک کندیلرینه توصیه ایلدکلری تدابیر صحیه‌یه اعتنا و آلدقلری معالجاتی استعمال ایتمدکلری و صحیحلری سقیملرندن ممنوع اختلاط اولمدقلری جهتله اطبانک بو کزیشندن چندان استفاده اولنه‌مادیغی بالتجربه ثابت اولمشدر .

بناءً علیه کچنـده واردات بلدیه‌دن مرکز ولایتـده بری ذکوره، دیکری اناثه مخصوص اولمق اوزره اوتوز یتـاقلق ایکی خسـته‌خانه انشـا و طبیب واجزاجی ذاتاً جانب میریدن موظف اولدقلری کبی مذکور خسته‌خانه‌لرک مصارف دائمه‌سی ایچون دخی کذلک مال صندوغندن شهری ۲۳۹۷ بچق غروش صرفنه بالاستیذان مساعدهٔ علیه استحصـال اولنمش اولمغـله اطرافده‌کی معلولین اورایه جلب و جمع ایله اصول صحیـه‌یه توفیقاً تداوی ایدلمکده و بمشاالله تعالی فائدهٔ کلیه‌سی کورلمکده‌در. برچوق نفوس بشریه‌نک صحت وسلامتنی تأمین ایدن اشـبو اثر خیرک وجوده کلیشی، محضـا جملهٔ موفقیات جلیلهٔ حضرت پادشاهیدن اوله‌رق حقیقةً شایان تشکر ومحمدتدر.

شـو قدر وارکه بو خسـته‌خانه‌لرده اوتوز یتاقدن زیاده بولندیریله‌مادیغی کبی اوزاق محللرده اولان معلولین دخی بورایه کله‌مز. بناءً علیه فائدهٔ حاصـله دخی عدد مذکوره و محـال قریبه اهالیسـنه مخصوص اوله‌رق سـواحلده بولنان معلولین استفاده ایده‌مه‌مکده‌در.

حالبوكه معلولينك چوغى سواحلده اولوب بوسواحلده،
جانب ميريدن موظف برطبيب ايله براجزاجى دخى وارايسه‌ده
اولا: بونلرك كندى باشلرينه طولاشملرندن هيچ برفائده حاصل
اوله‌ماز. ثانياً: بر مدتدنبرى اجزاى موجوده‌لرى توكنوب
او جهتله كندولرى دخى اينه‌بولى قصبه‌سنده بسط بساط
استراحت ايده‌رك هيچ بر ايش كورمدكارينه بناءً هم بونلرى
اوراده بويله ايشسز طورديروب‌ده كنديلرينه بيهوده معاش
ويرمه‌مك، همده كوندن كونه چوغالمقده و نيجه نفوس بشريه‌يى
چورتمكده اولان علت سارية مذكوره‌نك سرعت اندفاعنه
جدى وحقيقى برچاره آرانمق اوزره مركز ولايتده‌كى كبى
اينه‌بولى قصبه‌سنده دخى برى ذكور، ديكرى اناثه مخصوص
اوله‌رق اوتوز بش يتاقلق ايكى خسته‌خانه انشاسى اهم والزم
كورينور.

بوخسته‌خانه‌لرك مصارف انشائيه‌سيله يتاق و لوازم سائره
اثمانيچون تخمين قلنان قرق اللى بيك غروش ايسه او
خسته‌خانه‌لردن مستفيد اوله‌جق قضالر دوائر بلديه‌سندن
تسويه اولنه‌بيلير. طبيب ايله اجزاجى دخى ذاتاً موجوددر.
اجزاى لازمهٔ طبيه‌ده، اوته‌دنبرى طرف دولتدن ويريله‌يور.
بو حالده خسته‌لرك مصارف لازمهٔ سائره‌سى قاليوركه
بوراده‌كينه قياساً شهرى ٢٣٩٧ بچق غروشه محتاجدر.

بوکون کندیلری‌ده، کندیلرندن کله‌جك ذریتلری‌ده حل تهلکه‌ده بولنان نیجه نفوسك تأمین سلامتی ایچون بوقدرجك مصارف شهریه‌نك دخی ضمیمهٔ عاطفت سنیه اولەرق جنب میریدن تسویه‌سنه مساعدهٔ سنیه شایان بیوریله‌جغنده کیمسه‌نك اشتباهی یوقدر.

مصلحت ایسه ذاتاً قابل تأخیر وتأجیل اولمایوب نه قدر تسریع وتعجیل ایدیلیرسه اوقدر فائده بخش عموم اوله‌جغندن لطفاً ومرحمةً اجرای ایجابنه مساعدهٔ سریعهٔ جناب نظارتپناهیلری سزاوار بیورلمق نیاز مخصوصنه اجتسار قلندی باقی،

فی ٢٥ ربیع‌الاخر ١٢٩٩

مکتوب

سعادتلو . . . پاشا حضرتلری و عائلهٔ محترمه‌سی حقنده واجبی ادادن بشقه بر خدمتده بولنمامش اولدیغم حالده بنده‌یه رمقتضای علوجناب، قوللکزی التفات عالیٔ عاطفتکستریلریله کامیاب بیوردیکز.

بولطف جلیله قارشی، عمرم اولدقجه شکر وثنا ایتسه‌م دخی ربقهٔ رقیتی بار منتدن تخلیصه امکان متصور دکلدر.

حسن نظر بنده‌پروریلرینك حق عاجزانه‌مده دوام فیض انعطافنه امیدبخش اولان بو معاملهٔ کریمانه وعالیجنابانه‌لری،

بنده‌گزی باب احسانماً بلرنده الى الابد اسیر ایتمکله بویله بر بندهٔ لطفدیده‌نك ذمت حمیتنه مترتب ، وظیفه نه ایسه آنی مستمراً ایفایه حصر وجود وبذل موجود ایتمك اوزره وجدانمله تجدید عهد و میثاق ایلدم. باقی؛

بکتاشی درویشانیله درگاه شریفی حقنده بر لائحه

. . . . امتثالاً بوکره حاجی بکتاشی ولی قدس سره العالی حضرتلرینك درگاه شریفنه کلدك. درگاه مذکورك خدمتنه وقف وجود ایتمش قرق قدر بکتاشی فقراسیله مکرمتلو شیخ یحیی افندی و چلبی افندی ایله ملاقات ایلدك. ورود عاجزانه‌مزدن مقدم کرك فقرای مومی الیهمدن، کرك شیخ افندیدن شکایتی حاوی تلغراف و تحریراتلر دخی آلمشیدق. ذاتاً درویشان ایله شیخ یحیی افندی بیننده شمدی‌یه قدر دوام ایدن نزاع و اختلاف، یکی برشی اولمایوب مطالعه گذار عاجزانه‌مز اولان بعض اوراق مأللرندن مستبان اولدیغنه گوره بونزاع و اختلاف، شیخ مومی الیهك بورایه ورودینی متعاقب ظهور ایتمشیدی. بناءً علیه ایلروده تحویل لسان ایله شکایتك ماهیتنی دکشدیرمکه محل براغلمامق ایچون هر ایکی طرفك اسباب شکایاتی و بالخصوص شمدی‌یه قدر بی طرف

طوران چلبی افندینك بو بابده‌کی معلومات ومشهوداتنی تحریراً سؤال ایلدك. جمله‌سندن بشقه بشقه آلنان مذیل جوابلرله بعض اوراق متفرعه لفاً تقدیم حضور دقایق نشور جناب ولی النعمیلری قلندی.

. . . . . . افندینك هر حالی محاط علم عالی اولماسیله آندن بحثه حاجت کورلمز. یالکز درکاه شریف مذکور ایله موجود درویشانك وچلبی افندینك احوال مشهوده‌سنی عرض وبیان ایله تحقیقات واجراآت واقعهٔ چاکرانه‌مزی حکایه‌یه ابتدار ایلرز. شویله‌که:

درکاه شریف مذکورك طیش قپوسندن طیش حولیسنه کیرلدیکی کبی صولنده اهل طریقك اصطلاحنجه آت اوی وصاغنده درکاه شریفك مالی اولان بعض طوار وصغیرلرك آغلی موجوددر. بو حولیدن کوچك برقپو ایله ایکنجی برحولی‌یه کیریلور. بو حولیده دخی میدان اوی، کیلار اوی، اتمك اوی، آش اوی، مهمان اوی نامیله اوچ دائره‌جك واردرکه بو اولرك هربری بر بابانك تحت اداره‌سنده‌در. یانلرنده بر ایکیشرده درویشلری بولنور. میدان اونده‌کی بابا، دیکر بابالرك رئیسی ومقتداسی صاییلور. مذکور اوطه‌لر معمورو آباداندر. یالکز بو ایکنجی حولینك جانب یمینده جنتمکان فردوس آشیان سلطان محمود خان عدلی حضرتلرینك بنا کرده‌لری اولان جامع شریفك طاشلری صغوغه صیجاغه

طيانماز نوعندن اولماسيله وتعميرات لازمه‌سنه دخى باقيله‌مامه‌سيله ايچنه كيرلمسى تهلكه‌دن غير سالم بر صورتده مشرف خراب اولمش اولديغى مع التأسف كورلمشدر .

بو حوليدن دخى بيوجك بر قپو ايله ولئ مشاراليهك تربه‌سى بولنان باغچه‌يه كيريلور. بو باغچه، بر مزارستان شكلنى آلمش ومنتهاسنده ولئ مشاراليهك واولاد كرامندن بالى سلطانك مكلف ومعمور تربه‌لرى مبنى‌در. ولئ مشاراليهك تربهٔ شريفه‌لرينه متصل اوستى قپالى بردائرهٔ نفيسه دخى واردركه بونده‌ده بر چوق مزارلر موجود اولمغله برابر جمله قپوسيله مقابر مذكوره‌نك بولندقلرى محل بر ديوار ومخصوص قپو ايله تفريق ودرونى كوزلجه تفريش ايدلمش اولديغندن شمدى او، اجقده جماعت ايله صلوات خمسه ادا اولنور. مذكور تربه‌لرك يان و آرقه طرفلرى دخى غايت واسع باغچه‌لرله محاط جنت آسا بر محلدر.

دركاه شريف ايله مشتملاتنك درون و بيرونده‌كى نظافت وطهارت، حقيقةً امثالى اماكن مباركه‌ده نادر كورلمش درجه‌ده اولماسيله درويشانك شو خدمتلرى شايان تقدير واستحساندر .

اوقات خمسه‌ده اذان شريف محمدى قرائت اولنور ودركاهك مخصوص امامى بولنديغندن موجود درويشانك كافه‌سى مسجدده بالمدامه جماعتله نماز قلنور.

درويشانك مساكنى اولان حجراتى برر برر كوزدن

کچیره‌رك منکراتدن هیچ برشمه استشمام ایده‌مدك.

درویشانك، برسکوت وخاموشی ایچنده لیل ونهار خدمت مخصوصه‌لرنده دائم وقائم اولوب ازستلری باشلری عادتا ایمره‌نیله‌جك صورتده پاك ونظیفدر.

بعض کوردیکمز سفلی بکتاشی بابالری کبی بونلرده، محرمات ومنهیاته ایهاکه دلالت ایدر هیچ برحال مشهود اولمایوب بالعکس شعار اهل سنت اولان نور ایمان یوزلرنده لمعان ایدییور.

بالذات شیخ افندیدن و سائره‌دن وقوع بولان تحقیقات عاجزانه‌مزه کوره شو کوردیکمز صلاح حال، یالکز بزم درکاهده بولندیغمز زمانه مخصوص بر تقیه‌دن عبارت اولمایوب بونلرك، اوقات سائره‌ده ده تمازه مداوم، مواظب وظاهراً محرمات ومنهیاتدن مجتنب ایمشلر.

چلبی افندی‌یه کلنجه: مومی الیهك حاجی بکتاش قصبه‌سنده‌کی بیوت سائره‌یه نسبتله اولدقجه مکلفجه برقوناغی واردر. کندیسی هنوز اوتوز یاشنه وارمامش مزلف بردلیقانلی‌در. زی علماده بولنور وتحقیقه کوره تحصیل علم شریف ایله اوقات کذار اولوب شیخ یحیی افندی ایله درویشان آره‌سنده حدوث ایدن منازعات معلومه‌دنبری درکاه شریفه بیله اوغرادیغی یوغمش.

آناطولینك بعض ولایات متجاوره‌سنده بولنان حاجی بکتاش ولی محبانی، چلبی افندی‌یی اولاد عزیزدن اولمق حیثیتیله پك

زیاده سرور و مخصوصاً زیارتنه کله‌رك خیلی هدایا ونذورات کتیررلر ایمش .

چلبی افندینك پدرمانده اینجه عقار واملاکی‌ده بولندیغندن آنك وقت وحالی، درکاه شریفك شمدیکی حالندن دها کوزلدر.
درکاه شریفه کلن زیارتجیلرك چوغی‌ده چلبی مومی الیهك قوناغنده مسافر اولورلر ایمش.

درکاه شریفك (خان باغی) (دده باغی) نامیله درکاهه چاریك ساعت مسافه‌ده واقع ایکی بیوجك باغی وبر مقدار اراضیسی واردرکه بونلرده آز چوق بر مقدار حاصلات کتیریر .

قرای موقوفه اعشار بدلاتندن درکاه شریفك حصهٔ معینه‌سی‌ده ذخیره‌نك رایجنه کوره سنوی اوتوز قرق بیك غروش قدر طوتار. مع‌مافیه درکاه شریفك مصارف دائمه‌سنه بو قدر ایراد کافی اولمادیغندن و درکاهك قپوسی عمومه کشاده اولوب آینده وروندهٔ اکسکسز بولندلغندن مقدملری شو ایراد مقابل سنوینك برقاچ مثلی دخی صدقات و نذوراتدن حاصل اولیور ایمش . لکن روایات موثوقه‌یه کوره شیخ یحیی افندی بورانك مشیختنه مأمور اولوب کله‌لی اولکی قدر زوار کلدیکندن صدقات و نذورات، فوق الغایه تناقص ایتمش . بناءً علیه درکاه شریفك اداره‌سی خللپذیر اولمشدر .

تحقیقات واقعه ایله وبالذات کندیسنك اعترافیله ثابت

اولدیغی اوزره شیخ یحیی افندی مشیخته تعیین بیورلدیغی کوندن شمدی‌یه قدر آیین شریف نقشبندی‌یی یالکز برایکی دفعه اجرا ایدوب آندن‌صکره بردها اجرای آیینه تقید ایتمه‌مش ودرویشانه اصلا درس اوقوتمامشدر.

درویشان ایسه ورقهٔ جوابیه‌لرنده‌ده بیان ایتمش اولدقلری وجهله: « شیخ افندی نه وقت آیین نقشبندی‌یی اجرا ایتمك ایسته‌مش‌ده بز حاضر بولنمدق. بزه نه وقت درس اوقومق ایسته‌مش‌ده بز دکله‌مدك » دییورلر.

بوراسی‌، شیخ افندیدن‌شفاهاً صورلدقده «واقعا بونده‌قصور ایتدم» جوابی ویرمش وبونکله برابر «درویشان هرنقدر اویله سویلیورلرسه‌ده آنلرك ینه مضرلری‌بشقه‌در. حتی‌بن‌ده مخصوصاً طریقت بکتاشیه‌دن اقرار آلوب آنلرك سرلرینه واقف اولدم» دیمشدر. طرف عاجزانه‌مزدن‌ده [هل شققت قلبه] حدیث شریفی تذکار ایله « بونلرك مادام که ظاهرده صلاح حاللری کوریله‌یور «مادام که درکاه شریفده محرمات و منهیاتدن برشیئه کیمسه جرأت «ایده‌میور و مادام که کندیلری‌ده هم اجرای آیین نقشبندی‌یه «وهمده درس اوقومغه طالب اولیور، سزده مقتضای وظیفه «و مأموریتکز اولدیغی اوزره اجرای آیین شریفه مواظبت «و عقائددن و یاخود احادیث شریفه‌دن بر درس اوقوتمغه همت «بیورمالیسکز» یولنده کندیسنه اجرای نصح وپند ایدلمشدر.

ایشته تفصیلات مبسوطه‌دن مستبان اوله‌جنی وجهله شیخ یحیی افندی شمدیکی موجود درویشاندن حقلی هیچ بر شکایت درمیان ایده‌مه‌مش وشیخ مومی الیه وظیفهٔ موعوده‌سنی ایفا ایچون بحق هیچ بر مانعه ومشکله تصادف ایتمه‌مش اولدیغندن «اجرای وظیفه‌یه ممانعت اولنیور» دیدیکی طوغری دکلدر.

قالدی که اوراق مطویه مطالعه‌سندن محاط علم عالی جناب مشیختپناهیلری بیوریله‌جغی وجهله مقدما دده بابالق مقامنه محمد علی بابایی درکاه شریفه کتیرن ینه شیخ مومی الیه‌در. صکره با ارادهٔ علیه مومی الیه محمد علی بابا، مقام مذکوردن قالدیریلنجه ینه «بابا اوی» دنیلن ودرکاه شریفدن یوزاللی، ایکی یوز آدیم مسافه قدر اوته‌ده کائن ولیٔ مشارالیهك دیکر بر زاویه‌سنده مقیم اولان پریشان بابایی‌ده بابالق مقامنه کتیره‌رك برمدت او مقامده بولندیردقدن صکره نصلسه آنکله‌ده بوزیشه‌رق بابای مومی الیهی درکاه شریفدن طرد ایلمشدر.

برده، طقسان سکز تاریخیله مؤرخ اولوب چاپی افندینك ورقهٔ جوابیه‌سنده مربوط بولنان عیناً برقطعه تحریراتنك مطالعه‌سندن معلوم اوله‌جغی وجهله شیخ یحیی افندی بر آرەلق روم ایلیده‌کی بکتاشی بابالردن مشهور علیش بابا ایله دیکر بعض بابالری صورت مخصوصه‌ده درکاه شریفه دعوت ایتمش وآنلرده کچن رمضان شریفدن مقدم کلوب فقط نصلسه اویوشه‌مادقلرندن

بو بابالر دخی شیخ موسی الیهك مقدما كندیلرینه كوندرمش اولدیغی دعوتنامه‌یی چلبی افندینك نزدنده براقه‌رق و شیخ افندی مشیختی ترك ایله درگاهدن كیتمك اوزره كندیلرندن بر وجه پشین برمقدار آقچه ایله شهری اون بشر لیره معاش ایسته‌مش . لكن بو صورته كندیلری موافقت ایده‌مدكلرندن عودته مجبور اولدقلرینی با تلغراف طرف عاجزانه‌مزه بیلدیره‌رك ینه روم ایلی جانبنه كیتمشلردر .

الحاصل شیخ یحیی افندی ایله درویشان آره‌سنده‌كی نزاع واختلاف حادث، مجرد امور اداره جهتندن منبعثدر. بناءً علیه عموم نزدنده پك چركین كورنمه‌سی و بالاخره درگاه شریفك قپانماسنه نتیجه ویرمه‌سی طبیعی اولان شو حالك منع دواميله برحسن اداره تأسیسی ایچون صورتی، اوراق مطویه میاننده بولنان تعلیمات مخصوصه قلمه آلنه‌رق ینه موسی الیهك تحت ریاستنده اولمق اوزره قدمای درویشاندن آلتی ذاتدن مركب برقومیسیون تشكیلنه قرار ویرلمشدر .

مشهودات وتحقیقات واقعهٔ عاجزانه‌مزه كوره ایجاب حال ومصلحته اوفق كورینان قرار مذكور، شفاهاً طرفینه لدی‌التبلیغ كرچه درویشلر شیخ افندینك شكایات واقعه‌سندن زیاده‌جه بیلمش اولدقلری جهتله «بلكه ایلروده شو وسیله‌ایله ینه علیهمزه قیام ایدر» دیه‌رك درگاه شریفك حاصلات وواردات‌نی وضع

ایدیله‌جك صندوقك ایکی آناختارندن برینی کندیلری آلمق ایسته‌مدکلرینی سویله‌مشلر. لکن بوصورتڭ مضبوطیت اداردینی ودفع نزاعی موجب و مستلزم اوله‌جغندن آنلرك بوافاده‌لری قبول اولنمایه‌رق جمله‌جه شیخ افندی ایله بالمصالحه تمدیکی حالده ظاهراً بارشدیرلمش و بو بابده شرفظهور ایده‌جك ارادهٔ صائبهٔ جناب ولی‌النعمیلرینه دکین قرار مذکور مرعی‌الاجرا طوتماسی طرفینه تنبیه اولنه‌رق بمنه تعالی یارینکی کون درکاه شریفدن عودت وعزیمت عاجزانه‌مز مقرر بولنمشدر.

ینه امر وارادهٔ جلیلهٔ جناب مشیختپناهیلری نه‌مرکزده شرفسانح وصادر اولور ایسه آنك انفاذ واجراسنه مسارعت قلنمق طبیعی بولنغله اولبابده وهرحالده . . .

تعلیمات

اعزهٔ کرامدن حاجی بکتاش ولی قدس سره العالی افندمز حضرتلرینك درکاه شریفلرنده پوست نشین اولان فضیلتلو شیخ یحیی افندی ایله درکاه مذکورده بولنان درویشان آره‌سنده برمدتدنبری حصوله کلن مباینت واختلافك دفع وازاله‌سیچون اشبو بیك اوچ یوز ایکی سنهٔ هجریه‌سی شوال المکرمنك آلتنجی جمعه‌ایرتسی کونی تیمناً تشکیلی قرارلشدیریلان اداره قومیسیونك

صورت حرکتنی مبین تعلیماتدرکه احکامی الی ماشاءالله جاری اولمق اوزره بر صورتی عریضهٔ مشترکه ایله حضور حضرت شیخ‌الاسلامی‌یه تقدیم اولنه‌جغی کبی بر نسخهٔ مصدقه‌سی میدان اونده و دیکر نسخه‌سی نزد حکومتده حفظ ایدیله‌جکدر.

برنجی ماده — حاجی بکتاش ولی (قدس سره العالی) افندمز حضرتلری درکاه شریفلرینك احیاسی، نزد عالئ حضرت خلافتپناهیده مطلوب و ملتزم اولماسیله درکاه مذکورده با ارادهٔ سنیه پوست نشین اولان فضیلتلو شیخ یحیی افندی مقتضای مأموریتی اوزره درکاه مذکورده آیین شریف نقشبندی‌یی بلامانع و مزاحم اجرا ایده‌جك و موجود اولان درویشانه عقائد حقهٔ اسلامیه و احادیث صحیحهٔ نبویه‌دن دائما مناسب بر درس اوقوته‌جقدر.

ایکنجی ماده — الحالة هذه درکاه شریفده احکام مرعیهٔ شرعیه و آداب طریقت علیه‌یه مغایر برکونه حال و حرکت وقوعی مرئی و مشهود اولمادیغی کبی بوندن بویله‌ده فرد آفریده طرفندن او مثللو احوال و حرکات وقوعنه میدان ویرلمیه‌جك و کما کان اذان شریف محمدی اوقونه‌رق بش وقت نماز جماعتله ادا اولنه‌جقدر.

اوچنجی ماده — صرف مشیختنه متعلق اولان امور و خصوصاته درویشان مداخله ایتمیه‌جك و شیخ افندی دخی احکام مرعیهٔ شرعیه و آداب طریقت علیه‌یه مغایر بر حال و حرکتلرینی کوروب کندیلرینی او حال حرکتدن واز کچیرمکدن مأیوس

و نا اميد اولمادقچه وولايته بيلديرمدكجه قدماى درويشاندن اولوب الحالةهذه حسن حاللرى مصدق اولان باباللرى دركاه شريفدن طرد وتبعيد ايده‌ميه‌جكدر .

دردنجى ماده — دركاه شريفده موجود قدماى درويشان ايله شيخ افندى بيننده وقوع بولمش اولان اختلافك جداً وحقيقةً مبدل حسن ائتلاف اولماسى واشبو وفاق واختلافك الى‌ماشاءالله دوامى ايچون شمدى‌يه قدر اصل باعث نزاع اولان دركاه شريفك دخل‌وخرجنه باقمق وشيخ افنديك تحت‌رياستنده اولمق اوزره دركاه شريفده كائن آلتى اوك الك قدملى باباللرندن مركب برقوميسيون تشكيل قلنه‌رق امر اداره اشبو قوميسيون معرفتيله بالاتفاق تسويه اولنه‌جقدر.

بشنجى ماده — كرك واردات وقفيه‌دن، كرك نذوراتدن حاصل اوله‌جق مبالغ، ايكى آناختارلى بر صندوقه وضع ايله آناختارلرك برى شيخ افنديك، ديكرى قوميسيون اعضاسندن الك قدمليسنك يدنده حفظ اولنه‌رق ايكى آناختار بربره كلمدكجه وباخصوص قوميسيونى تشكيل ايدن قدماى درويشانك لااقل نصفى حاضر وموجود اولمادقچه صندوق مذكور آچيله‌ميه‌جقدر.

آلتنجى ماده — دركاه شريفك امورينه آز وچوق آقچه صرفى مطلقا اشبو قوميسيونك رأى وموافقتنه متوقف اولوب قوميسيون اعضاسى رئيسلرى اولان شيخ افنديك اذن ورأى

منضم اولمادقجه يالكز كنديلرينك رأى واتفاقلريله آقچه صرفنه مأذون اولمايه‌جقلرى كبى اعضاى مومى اليهمدن لااقل درت ذاتك رأى وموافقتنى استحصال ايتمدكجه شيخ افندى دخى هيچ بريره بر آقچه صرض ايده‌ميه‌جكدر.

يدنجى ماده — شيخ افندى طرف دولتدن معين ومخصوص اولان معاشندن فضله دركاه شريفك وارداتندن كندى امور ذاتيه‌سيچون بر آقچه وبر حبه آله‌مايه‌جق وشايد آليرسه ضامن اوله‌جقدر.

سكزنجى ماده — آقچه صرفياتى بر منوال محرر قوميسيونك رأى وموافقتنه متوقف اولديغى كبى دركاه شريفك حاصلات عينيه‌سندن وحيواناتدن وسائره‌سندن بيع وفروختى لازم كلن شيلرك دخى بيعى كذلك قوميسيونك انضمام رأى وموافقتنه محتاج اولوب قوميسيونك رأى وموافقتى منضم اولمادقجه برشى صاتيله‌ميه‌جقدر.

طقوزنجى ماده — دركاه شريفده اليوم موجود بولنان اشيانك نسختين اوله‌رق بر دفترى ياپيلوب قوميسيونجه تصديق ايدلدكدن صكره بر نسخه‌سى دركاه شريفده حفظ ايديله‌جك وديكر نسخه‌سى حكومته ويريله‌جكدر.

اونجى ماده — اشبو دفترلرده اشياى مذكوره جنسيله واوصافيله قيد وتحرير اولنه‌جق وهانكى اولرده ودرويشاندن

كيملرك يد حفظنده بولنديغى كوستريله‌جك ودرويشان مومى اليهم يا اختيارلريله، ياخود ديكر صورتله دركاه شريفى ترك ايتدكجه وتبدل وقوع بولدقجه خلفلرينه برموجب دفتر دور وتسليمه وشايد ضايعات وتلفات وقوعبولورسه تضمينه مجبور اوله‌جقدر.

اون برنجى ماده — بعدازين محبان ومنتسبان طريقت طرفلرندن دركاه شريفه اهدا اولنه‌جق اشيا دخى دفتر مخصوصنه ذيلاً علاوه ايديله‌جك وحكومت‌ده معلومات ويريله‌جكدر.

اون ايكنجى ماده — كرك شيخ افندى، كرك درويشان، اشبو تعليمات احكامنه توفيق معامله‌يه مجبور اولوب امر آلهى ورضاى پادشاهى‌يه منافى واشبو تعليمات احكامنك خلافى حال وحركت وقوعه كتيرنلر مخالفتلرينك درجه‌سنه كوره طرف حكومتدن توبيخ وتكدير اولنه‌جق وصلاح حاللرندن قطع اميد اولنورسه دركاه شريفدن طرد وتبعيد ايديله‌جكدر.

خاتمه

اشبو تعليمات احكامى طرف سامى حضرت شيخ الاسلاميدن فسخ ايدلمدكجه مرعى الاجرا طوتيله‌جقدر.

—

اشبو تعليماتك احكامى، مجلس مشايخ كرام قراريله طرف اشرف حضرت شيخ الاسلاميدن مع التقدير تصديق بيورلمشدر.

عريضه

مولاى متعال حضرتلرى استزادهٔ حيات مملكته مدار اولان كافهٔ فيوضات مدنيه‌نك اسباب حصولنى عصر سعيد حضرت خلافتپناهى‌يه تعليق بيورمش اولماسندندركه الحق اوزون زمانلره محتاج اولان نيجه آثار ترقى وعمران له‌الحمد دستيارئ توجهات مقدسهٔ ولى‌النعمتاله آز برمدت ايچنده جلوه‌كر ساحهٔ تيسر وامكان اولمشدر .

بو موفقيت فوق‌العادهٔ حضرت ظل‌اللهى‌يى مشاهده ايله منورساز عيون افتخار اولان اصدقاى حدوپايانى اولمايان ترقيات صحيحه‌نك دها ايلريسنى طلب واستحصاله بالطبع خواهش‌نما اوله‌رق بر بر افكار ترقيجويانه وتعالى پرورانه اوياتمغه باشلامشدركه بوده له‌الحمد والمنه قوهٔ طالع فرخنده مطالع حضرت كيتى ستانى ايله بردور صحيح ترقى‌يه كيرمش اولدېغمزه بردليل علنى عد اولنمغه سزادر .

ازجمله آناطولينك اورته قولنده واقع اولان انقره ولايتيكه وسعت اراضيجه عادتا برملكه معادل وهربرى هم زراعته همده رعى حيواناته صالح وقابلدر . بوكون سايهٔ معموريتوايهٔ حضرت خلافتپناهيده باشدن باشه مكمل شوسه يوللره مالك اولمقله برابر اهالئ فاطنهٔ مجرد موفقيات متتابعة الظهور حضرت ملوكانه‌دن

دها زیاده امید وار اولەرق نوائد ومحسناتی اجلای بدیهیاتدن اولان بردمیر یولنك دخی وجوده کتیرلمەسی حقندەکی نیات محاسن غایات جناب پادشاهیدن استفادەلرینی تسریع ایچون خالصانه عرض خدمته مسارعت ایلمشلردر .

شویلەکه ولایتی تشکیل ایدن الویهٔ اربعەنك مرکز وملحقاتنده متوطن ملل مختلفه معتبرانی طرفندن بالتنظیم عتبهٔ علیای حضرت ولی‌النعمته عرض وتقدیم قلنمق اوزره چاکرلرینه اعطا اولنوب طاقمیله تقدیم حضور سامیٔ آصفانەلری قلنان محضرلرده خامهٔ گذار بیان اولدیغی وجهله بو غیرتلی ، حمیتلی اهالی ، دمیر یولنی حیات مملکته مدار محض متفرد عد ایتدکلریچون آناطولی شمندو-فرینك ولایت داخلندن مرور ایدەجك قسمنك عملیات ترابیەسنی اجرا ایتمك کبی برخدمت ومعاونت مفتخرەنك ایفاسنه تعریفی ناقابل برشوق وخواهش فوق‌العاده ایله حاضر اولمشلردر .

اهالیٔ مومی‌الیهمك عرض ایتدکلری شو خدمت مفتخره ، برکونه الحاح ملجی ثمرەسی اولمایوب کندی آرزوی خالصانه وترقیجویانەلری اثریدر . حتی بوعبد عاجز ، اثنای دورده قری اهالیسنه وارنجیه قدر پك چوق افراد وآحاد اهالیدن دخی بلا سبق سؤال وبوبابدەکی آرزولرینی کمال ممنونیتله استماع ایلمشدرکه اهالینك بودرجه کوستردکلری متهالکانه آرزو ، مجرد متبوع مشروح مفخملری ولی نعمت بی منتمز افندمز حضرتلرینه

اولان فرط صداقت و عبودیت وزمان عدالت نشان ظل اللهیلرنده هر درلو دولت وسعادته مظهر اوله بیله جکلری حقنده کی امید وامنیتلرندن ایلری کلدیکنه اصلا اشتباه یوقدر .

تحریر جدیددن آکلاشیلدیغنه کوره ولایتك ذکور واناث نفوس موجوده سی ۷۷٦٦۱۹ نفره بالغدر . بوندن ۳۹۷۱۸۲ ذکور و ۳۷۹٤۳۷ اناث ومجموعنك ٦٦۲۹٦۰ نفری مسلم و۱۱۳٦٥۹ غیر مسلمدر . شوسه یوللری حقنده مرعی اولان اصول وقاعده یه توفیقاً معمول نفوس ذکورك دخی مستثنالری چیقدقدن صکره ۱٦۳۸۱۱ نفوس مکلفه قانونکه هر سنه اتخاذ ایتدکلری زمانلری اولان مایس آینده یکرمیشر کون یوله چالیشسه لر سنوی ۳۲۷٦۲۲۰ کوندهلك ایش کورمش اولور .

مقدما ایدیلن کشفلردن آکلاشلدیغنه کوره شمندوفرك کذرکاهی، همان سراپا دوز اووهلره مصادف اولوب داخل ولایتدن کچه جك اولان قسمنك مبدئندن منتهاسنه قدر تونل آچمق یاخود طاغ یارمق کبی عملیات جسیمه یه محتاج هیچ بر معارضهٔ ارضیه یه تصادف ایدلیه جکنه باقیلورسه نفوس مکلفهٔ مرقومه تقسیم عملیات قاعدهٔ محققه سنه توفیقاً اوچ سنه یکرمیشر کون چالشدیغی حالده قسم مذکورك عملیات ترابیه سنی بر وجه مطلوب وجوده کتیرمه لری قویاً مأمولدر .

تراورس آغاجلرینه کلنجه : واقعا اورمانجه، انقره ولایتی پك

فقیر ایسه‌ده ینه بورادن کچه‌جك دمیر یولنه مقتضی آغاجلرك کافه‌سنی داخل ولایتده موجود اورمانلردن تدارك ایتمك آساندر. بو آغاجلرك هپسی اوله‌مازسه‌ده لااقل نصفنك اولسون معاونت اهالی ایله مجاناً وممنوناً قطع ونقلی دخی رهین امکاندر.

دمیر یولنك مملکته بخش ایده‌جکی فوائد ومحسنات لاتحصاینی تعدادی، ایضاح واضحات قبیلندن اولمغله عبث وبی لزومدر. یالکز شوراسنی عرضه اجتسار ایلرمکه ولایتك وسعت عظیمه‌سنه نسبتله اهالیٔ موجوده‌نك آز اولدیغندن همان کزلمکله توکنمز برراده‌ده اولان اراضیٔ واسعهٔ منبته‌سنك بلکه قرق قسمنده برقسمی بیله مزروع ومعمور دکلدر. اثنای دورده طولاشدیغم محللرده یوزلرجه قرای مندرسه خرابه‌لری مصادف نظر تأسفم اولمشدرکه بوکویلرك خراب ویباب واهالیسنك متفرق ونایاب اولماسی، سائر بعض محللرده اوله‌بیلدیکی کبی نه‌موقعلرینك وخامت هواسندن، نه‌ده طوپراقلرینك کندیلرینی اداره‌یه کافی ثمره ویره‌مه‌مسندن ناشیدر.

مجرد وسائط نقلیه‌نك نقصانی وبلکه‌ده فقدانی جهتله زیاده محصول آلندیغی سنه‌لر محصولك خارجه نقلی قابل اوله‌مامسیله چوریوب محو اولماسندن وبحکمة‌الله تعالی بوحوالیجه همان یکرمی بش، اوتوز سنه‌ده برکره دهشتنمای وقوع اولمق عادت جاریه

حکمنی آلان قحط اثنالرنده خارجدن سهولتله ذخیره جلبی ممکن اولهمامسندن ایلری کلدیکنده شبهه یوقدر .

مع مافیه شو کوردیکم قرای مندرسهنك اویله قرون سابقهدن قالمش آثار عتیقهدن اولمایوب کافهسی ازمنهٔ اخیرهده خراب اولمش کاملاً قرای مسلمهدن ایدوکی، مقبرهلرینك احجار قائمهٔ وعلائم سائرهسندن آکلاشلمشدر.

بناءً علیه سایهٔ عمرانوایهٔ حضرت پادشاهیده ساحلدن داخله طوغری بر شمندوفر خطی تمدید ایدیلورسه محال سائرهدن بر چوق مهاجرینك ورودیله شو اراضیٔ خالیه اعمار واحیا اولنهرق ثروت عمومیهنك تزایدینه مدار کلی اولهجغی کبی اهالیٔ موجوده دخی شمدیکندن چوق زیاده مستفید اولمقله برابر لدی الحاجه خارجدنده سهولتله جلب ارزاقه امکان مساعد اولهجقدر. بوکا بناءً بعدازان تخریبات واقعهسنك تخطری بیله دهشترس افکار اولان بلیهٔ طاقتفرسای قحط وغلادن خوف وهراسه چندان محل قالمامش اولور.

ولایتك سکسان طقوز وطقسان قحطندن اولکی حالیله مذکور قحط سنهلرندن صکرهکی حالنی کوسترمك ایچون قیود صحیحهٔ ولایتدن مخرج برموازنهیی دخی بروجه آتی عرض وبیان ایتمهیی وجیبهدن عد ایلرم. شویلهکه:

سکسان بش سنهسندن سکسان سکز سنهسنه قدر ولایتك

واردات عشريه‌سى آتيده محرر المقدار بدلات ايله مقطوعاً طالبلرينه الزام واحاله اولنمش اولديغى قيود ماليه‌دن وينه اودرت سنه ظرفنده ملتزملرى طرفندن داخل ولايتده كذلك زيرده محرر المقدار اغنام صايلديغى، ملتزمين مومى اليهمك دفترلرندن آكلاشلمشدر. [*]

اكرچه كميت مبايعتجه امانت سنه‌لرنده خيلى تنزلات كورلمكده ايسه‌ده بو تنزل و تدنى، زراعتك تدنيسندن ايلرى كلمش برشى دكلدر. بونك اسباب موجبه‌سى، ديكر جهتلرده آراتمتى لازم كلور؛ يوقسه بوصوك سنه‌لرده زراعت پك زياده ترقى ايتمه‌مش ايسه‌ده قحط سنه‌لرندن اولكى حالندن‌ده اصلا تنزل ايتمه‌مشدر. هله عدد اغنام، يالكز سكسان سكز سنه‌سنك عدد اغنامى استثنا ايديلورسه قحط سنه‌لرندن اولكى مقدارى تجاوز ايلركه بوده محصولات ارضيه‌نك سنين سابقه محصولاتندن مقدار و كميتجه تنزل وتدنى ايتمه‌مش اولماسى لازم كله‌جكنه دليل اوله‌بيلير.

بو ولايتك محصولاتندن هر سنه ازميد، مدانيه، صامسون ومرسين اسكله‌لرندن وقوع بولان اخراجاتك مقدارى دخى محال مذكوره كمركلرنجه قابل تحقيقدر. اكر بوراسيده بيلنه‌بيلسه‌يدى

[*] عريضه‌نك بوراده برموازنهٔ حسابيه‌يى حاوى بولنان برپارچه‌سى طى ايديله‌رك آخرينه ذيلا و [١] اشارتلى رقم ايله مرقماً درج قلنديغى ارباب مطالعه‌يه بيان اولنور.

موازنهٔ معروضه‌نك صحتنی مؤيد دها بردليل اتيان وارائه ايده-
بيليردی .

هر نه حال ايسه تفصيلات معروضه‌دن دخی مستبان
اوله‌جغی وجهله ولايتك مقدما قحط و چکرکه کبی بليات
متتابعه مناسبتيله رخنه‌دار اولان ثروت عموميه‌سی؛ له‌الحمد والمنه
اسکی حالنی بولمش وبلکه کچمشدی. فقط اووقتلر قيه‌سی قرق
بشر، اليشر غروشه صاتيلان تفتك، شمدی اون اوچ غروشه
قدر تنزل وتدنی ايتمکله طوار صاحبلرينك ثروت ويساری
پك بيوك بر صدمه‌يه اوغرامش اولديغندن، وسائط نقليه‌نك
فقدان مکمليتی جهتيله زراع طاقی‌دخی ادارهٔ ذاتيه‌لرندن پکده
فضله ذخيره يتشديرمکه رغبت ايتمديکلرندن؛ ولايتك وسائط
نقليه‌سی ذاتاً قليل المقدار اولان دوه‌لره وسائر يوك حيوانلرينه
منحصر قالدقجه زراعت وتجارت محليه‌نك بوندن زياده ترقيسی
ناقابل اولديغی عرض وايضاح احتياجندن مستغنی‌در .

ينه‌متفق عليهدرکه اليوم زراعتدن خالی‌بولنان بونجه اراضئ
واسعه وصحاریٔ متسعه‌نك اعمار واحياسيله ثروت ومعموريت
مملکتك استعداد طبيعيسی درجه‌ده ازديادی؛ مطلقا اوته‌دنبری
دولتجه دخی متصور اولان شمندوفرك انشاسنه محتاج ومفتقردر.
برده‌مطلوبيتی بالنسبه‌درجهٔ ثانيه‌ده اولان استزادهٔ ثروت‌ومعمور-
يتدن قطع نظر خدانکرده تکرر وقوعی خوفندن دائما هرکسك

لرزه ناك دهشت اولديغى بليهٔ قحطك شدائد مخربه سنى تخفيف ايله اندرون ولايتده ساكن ومتوطن اولان يوز بيكلرجه اهالئ صادقه نك محافظهٔ حياتى ده نقليات ايچون آچلجق بويله بر واسطهٔ تسهيليه نك سايهٔ موفقيتوايهٔ شاهانه ده وجوده كتيرلمه سنه منحصردر.

بناءً عليه مقاصد سنيهٔ حضرت خلافتپناهى يه موافقتى بى اشتباه اولان بويله برخيرلى تشبثك بلطفه تعالى حيز آراى حصول اولماسنى تسريع ايچون كمال خشنودى وممنونيتله عرض خدمته شتاب ايدن عموم اهالئ ولايتك معروضات ومستدعيات واقعه سنك نزد عاليده قرين قبول واسعاف اوله جغنه هركسك امنيت واطمئنان تام ايله اميد وار اولديغنى عرض وبيانه وساطت كمترانه مدن طولايى چاكرلرى دخى من غير حد افتخار ايلرم باقى . . .

بدل اعشار	اغنام	
غروش	عـــــدد	سنه
١٣٦٧٨٢٢٥	٢٣٤٧٤٩٨	.... ٨٥
١٨٦١٧٧٧٢	٢٤٣٢٧٦٦	.... ٨٦
١٨٩٣٢٠٥٤	٢٨٥٣٩٧٢	.... ٨٧
١٥٤٤٩٣٦٦	٣٧٨٠٤٩٠	.... ٨٨

سكسان طقوزده قحط ظهور ايدوب طقسان سنه سنه قدر ايكى سنه دوام ايتمش اولديغندن بو ايكى سنه نك اعشار واغنامنى

داخل موازنه ایتمکه لزوم کورنمه‌مش؛ فقط طقسان بردن اعشار واغنامك امانةً اداره‌سنه باشلاندیغی تاریخه قدر اعشارك بش سنه‌لك احاله‌سیله اوبش سنه‌ده صاتیلان اغنامك عددی دخی بروجه آتی کوسترلمشدر.

اعشار	اغنام		
غروش	عدد	سنه	
١٢٠٩٤٢٧٣	٨٠٦٥٢٩	٩١	
١٠٧٢٥٤٤٥	١٦٩٢٤٧٧	٩٢	
١٢٦٧٢٠٦٠	١٥٣٣١٥٤	٩٣	قائمه زمانی
١٥٩١٤٤٤٨	١٩٣٠٠٢٢	٩٤	
١٥٩٤٤٤٩٥	٢٢٤٠٥٢٥	٩٥	

انقره ولایتنجه اعشار واغنامك امانةً اداره‌لری طقسان آلتی سنه‌سندن باشلار. تاریخ مذکوردن اوچیوز سنه‌سی غایتنه قدر اعشار واردات محققه‌سیله اوچیوز برسنه‌سنه قدر اغنامك رؤس معدوده‌سی دخی بروجه آتی عرض اولنور:

اعشار	اغنام		
غروش	عدد	سنه	
١٧٢٢٩٥٧٠	٢٠٦٣٥٢٩	٩٦	چکرکه زمانی
١٥٩١٧٥٠٣	٢٠٥٣١٦٠	٩٧	
٩٨٢٤١٥٥	٢١٩٨١٢٧	٩٨	
٨٥٣٧٠٩٩	٢٥٣٦٤٤٤	٩٩	
٧٠٩٨٣٤٥	٢٦١٧٧٥٥	٣٠٠	
	٢٨٨٨٩٧٦	٣٠١	[*]

[*] بوسنه‌نك واردات عشریه‌سی مقداری هنوز تحقق ایتمه‌مکله کوستریله‌مه‌مشدر.

التزام سنه‌لرنده حاصل اولان حبوباتك کمیت ومقداری دخی بیلنمش اولسیدی کرك قحطدن اول، کرك صکره‌کی سنه‌لر وباخصوص امانةً اداره سنه‌لری واردات عشریه‌سنك مقدارنجه کوریلن فرق وتفاوتك اسباب موجبه‌سی دها کوزل آکلاشیله‌بیلیردی. مع مافیه تحقیقه کوره قحط سنه‌لرندن مقدم نفس آنقره‌ده محصولات ارضیه‌نك باشلوجه‌سی اولان حنطه وشعیرك فیئاتی آتیده کوستریلن راده‌لرده ایمش:

حنطه کیل عتیق من غروش	الی غروش	شعیر کیل عتیق من غروش	الی غروش	سنه
١٢	١٤	٥	٦	٨٥
١٢	١٥	٥ ١٠	٥_	٨٦
١٠	١٣	٤	٥_	٨٧
٠٨	١٠	٣ ١٠	٤	٨٨

قحطدن صکره اعشارك امانةً اداره‌یه قالدیغی سنه‌لره کلنجه‌یه قدر کذلك ذخیره‌نك فیئات مختلفه‌سی بروجه آتی ایمش:

حنطه کیل عتیق من غروش	الی غروش	شعیر کیل عتیق من غروش	الی غروش	سنه
١٤	١٧	٦ ١٠	٧	٩٢
٢٢	٢٥	١٣	١٧	٩٣ قائمه زمانی
١٠	١٥	٠٦	٧	٩٤
٣٤	٢٦	٠٦	٧	٩٥

امانةً اداره‌یه باشلاندقدن صکره‌کی سنه‌لرده‌دخی فیئات ذخیره:

سنه	شعیر کیل عتیق الی غروش		شعیر کیل عتیق من غروس	حنطه کیل عتیق الی غروش		حنطه کیل عتیق من غروش
۹۶	۱۸	الی	۱۶	۳۰	الی	۲۵
۹۷ چکرکه‌دن	۱۶	الی	۱٤ـ	۲۸	الی	۲٤
۹۸	۱۶	الی	۱۲	۲۰	الی	۱۵
۹۹	٦	الی	٤ـ	۱۲	الی	۹
۳۰۰	۵	الی	٤	۱۰	الی	۷

امانت سنه‌لرینك اك فیض و برکتلی سنه‌سی، ثبت دفتر ایدیلن حاصلات عینیهٔ عشریه‌نك جنس ومقداری دخی بروجه آتی عرض اولنور: کیل عتیق ۱۱۹۹

٤۹٤۱۰۳	حنطه	۱٤۰۰	فصولیه
۳۱۷۷۸۱	شعیر	۱۷۱۲۸	متنوعه
۲۸۹۹	علف	۹۱۹۷۲۳	

قیهٔ عتیق

۵۳۹٦۹	چودار	۱۰٤۷۷٤	ارز
۱۷۰۱	مصر	۲۱۷٦	پاموق
۲۸٦٦٦	بورچاق	۱۰٤۹۷	متنوعه
۲۰۷٦	داری	۱۱۷٤٤۷	

فهرست

صحيفه

٣ افادهٔ مخصوصه .
٥ نطق رسمی .
٧ تحريرات عموميه .
١٠ تذكره صورتی .
١١ تذكره صورتی .
١٢ تذكره صورتی .
١٤ مكتوب خصوصی .
١٦ نطق .
١٨ . . . . جليله‌سنه عريضه .
٢٠ تحريرات عموميه .
٢٣ اردوقائممقاملغنه تحريرات .
٢٥ نطق .
٢٧ نطق .
٣٤ مكتوب .
٣٦ غزل .
٣٧ غزل .
٣٠ مكتوب .
٤٠ غزل .
٤١ غزل .
٤٢ مكتوب .
٤٣ غزل .
٤٥ غزل .
٤٦ مكتوب .
٤٧ غزل .
٤٨ غزل .
٤٩ مكتوب .
٥١ غزل .
٥٢ غزل .
٥٣ مكتوب .
٥٤ غزل .
٥٥ غزل .
٥٦ غزل .
٥٧ نطق رسمی .
٥٩ تلغرافنامه .
٦٠ نطق رسمی .
٦٣ عريضه .
٦٤ عريضه .
٧١ عريضه .
٧٤ وداعنامه .
٧٨ بند مخصوص . (حق سوز آجی‌در)
٨٣ مكتوب .
٨٤ مكتوب .
٨٥ مكتوب .
٨٦ نافعه نظارت جليله‌سنه تحريرات .
٩٠ عريضه .
٩٤ غزل .
٩٥ مكتوب .
٩٦ غزل .
٩٦ مكتوب .

٩٨ غزل .
٩٨ مكتوب .
٩٩ مكتوب .
٩٩ غزل .
١٠٠ عريضه .
١٠١ غزل .
١٠١ مكتوب .
١٠٤ مكتوب .
١٠٥ تحريرات .
١٠٦ تلغرافنامه .
١٠٧ عريضه .
١٠٩ مكتوب .
١١٠ مكتوب .
١١٢ غزل .
١١٣ طربزون مركز متصرفلغنه تحريرات .
١٢٨ غزل .
١٢٩ عريضه .
١٣٥ عريضه .
١٣٩ عريضه .
١٥٠ غزل .
١٥١ غزل .
١٥٢ غزل .
١٥٣ نطق رسمى .
١٥٦ تحريرات .
١٥٨ تحريرات .
١٥٩ تحريرات .
١٦١ عريضه .
١٦٦ تجدد .
١٦٩ عريضه .
١٧٠ مضبطه .
١٧٣ مكتوب .
١٧٣ بكتاشى دوريشانيله دركاه شريفى حقنده برلايحه
١٨١ تعليمات .
١٨٥ خاتمه .
١٨٦ عريضه .

خطا صواب

صحیفه	سطر	یازلمشی	صحیحی
٥	١٣	سؤ نبت	سؤ نیت
٨	١٠	معادلت	معدلت
٩	١٩	رؤیتله	روّیتله
١٣	٤	مذکورك	مذکور
١٣	١٤	برفضلك	بر فاضلك
١٤	١٨	طربزونه	طربزونده
١٥	٩	معارفت	معرفت
١٦	١٣	کونشك	کونشنك
١٧	١٠	دارالتعلیمه	دارالتعالیمه
١٩	١٧	تقریر	تقدیر
٢٠	١٠	ایتمکده	ایتمکه‌ده
٢٥	١٤	برطریقه	بوطریقه
٣٠	١٨	البته	الده
٣١	١٦	متعارفه‌دن	معروفه‌دن
٣٢	١٦	تجار و معتبرانی	تجار معتبرانی
٣٤	١٠	رؤیت	رویت
٣٥	١٣	ذوق و حضورز	ذوق حضورز
٣٧	٩	قلب ستمی	قلبی ستمی
٤٥	١٦	شته	شُسته
٤٨	٨	نور نار	نجل نار
٤٨	١	کل رنکنه	کل رنکینه
٤٩	١٠	نو دفعه	بو دفعه
٤٩	١٢	نر روح	بر روح
٥٠	١١	لمنشیئه	لمنشئه
٥١	١	تغافلکله	تیر تغافلکله
٥٢	٨	کعبته	کعبة
٥٦	٨	مادرخك	ماه رخك
٦٢	١١	علی تبارك	عالی تبارك
٦٢	١٧	ومعابر	. معابر
٦٣	٤	حبیب اکرم	حبیب اکرمی
٦٤	١	ونه‌ده	، نه‌ده
٦٥	٦	ایدلمشدر	ایدلمشدی
٦٦	٧	کندیسی	ینه کندیسی
٦٦	١٢	الویهٔ ملحق	الویهٔ ملحقه
٦٩	٨	طاشلری	طاشلرك
٧٠	٦	محول الحلول	محلول الحلول
٧٢	١٨	عد اولنه‌جقدر	عد اولنه‌جغی و
٧٣	٨	نه‌می	نه‌می‌ده
٧٩	٤	اولنلرك	اولنلری
٨١	١١	نیك وبدینی، هرحالنی	نیك وبد ، هرحالنی
٨٣	١٢	اولیاءالحق	اولیا. الحق
٨٤	١٢	سحر آفرینکز	سحر آفرینکزه
٨٦	١٠	ولایت	ولایات
٨٩	٢	کیده‌بیله‌جکنی	کیره‌بیله‌جکنی
٩٢	١٨	آلنه‌جق	النه‌جق شیلر

مکتوبات سری پاشا ـ خطا صواب

صحیفه	سطر	یازلمشی	صحیحی
٩٣	١٦	قبصه‌لرده	قصبه‌لرده
٩٩	٦	حالدن	حالدان
١٠٣	١٤	آه آور	آه آلور
١١٣	٩	افاده	اعاده
١١٤	١٥	تخصیص	تخصیصی
١١٦	١٤	اولمدیغم	اولمدیغی
١١٨	٧	بالآخر	بالآخره
١٣١	١٢	بولنان	بوندن
١٣١	١٧	دردستچه	درستچه
١٣٢	٨	وبرلمشدر	ویرلمش،
١٣٣	١٤	آکلاما ـ مقده	آکلامامقدن
١٣٣	١٦	بومرکزدن	برمرکزدن
١٣٥	١٧	تکلیفات	تکلفات
١٣٧	١٠	آرانجه‌قدر	آرانجه‌یه‌قدر
١٢٧	١٦	ایدر.	ایدردی.
١٣٨	٢	تاریخ‌مذ ـ کورده	تاریخ‌مذکورده
١٣٨	١٠	مصبطه سیله	مضبطه سیله وقوع بولان انها اوزرینه

صحیفه	سطر	یازلمشی	صحیحی
١٥٤	٩	مسروعه	مشروعه
١٥٥	٧	مطهریه	مطهره‌یه
١٥٦	٩	ستر	ستیر
١٦٠	١	غیری‌جائز	غیر جائز
١٦٨	٦	اسامیزی	اساسیزی
١٧٧	١	اولماسیله	اولمامسیله
١٨١	٣	موعوده‌ـ سنی	مودوعه‌سنی
١٨٢	١٧ / ١٨	لدی / تبلیغ	لدی التبلیغ
١٨٤	١٧	مشیختنه	مشیخته
١٨٤	٠	حال حرکتدن	حال وحرکتدن
١٨٥	١٥	قدیملیسنك	قدملیسنك
١٨٦	٤	حرض	حرف
١٨٦	٥	مخصوص	مخصص
١٨٨	١٩	فاطنه	قاطنه
١٩٠	٨	عمول	عموم
١٩١	٨	موجوده‌نك	موجوده
١٩٢	٩	اجبار	احیا

مكتوبات يوسف ضيا پاشا

دياربكر ولايتى واليسى

جلد ثانى

معارف عموميه نظارت جليله‌سنك رخصتيله

استانبول
نشان بربريان مطبعه‌سى – اسكى ضبطيه جاده‌سى نومرو ٦١
١٣١٠

صاحب و ناشرى : كتابجى آراكل

﴿ اخطار مهم ﴾

اجزای کلامی تفریق وَطوراق محللریله درجه‌لرینی تعیین ایچون السنهٔ سائره‌ده شو درت اشارت استعمال اولونور. بری: (،) درکه «ویرگول»، ایکنجیسی: (؛) درکه «پوآن ویرگول»، اوچنجیسی: (:) درکه «دوپوآن»، دردنجیسی: (.) درکه «پوآن» نامللریله معروفدر. بواشارتلر، لسان عثمانی ایچون دخی قبول اولونوب اکثر آثار جدیده‌ده استعمال ایدلمکده‌در.

بو اشارتلره، خدمتلرینه وَمقام استعماللرینه گوره بعض ارباب قلم طرفندن سائر بعض مناسب اسملرده ویرلمش ایسه‌ده بز بوراده اکثرمحررلرمزله حروفات دوکمه‌جیلری، کتابجیلر، مرتبلر وَمطبعه‌لرك سائر عمله‌لرنجه الڭ زیاده مستعمل وَمعروف اولان اسملری استعمال ایتدك.

«ویرگول» ایله «دوپوآن»ڭ طوراق درجه‌لری یك جزئی یعنی برگوز آچوب قاپایه‌جق قدردر. «پوآن ویرگول»ڭ طوراغی دها زیاده‌جه‌در. «پوآن» کی ده بوندن زیاده‌جه‌در. آنجق لسان عثمانیده اویله برطوراق وَتفریق محلی دها واردرکه بونلرڭ هیچ بری او خدمتی ادا ایده‌مز. اوگبی محللر، یا ویرگول ایله گچشدیرلمکده، یاخود بتون بتون اشارتسز براقلمقده‌در. بوایسه زیرده ایراد اولنان مثاللردن مستبان اوله‌جغی وجه ایله اوقویانڭ ذهننی تشویش، معنایی اخلال، طوراق حقنی قسماً وَیا کاملاً غائب ایتمك گبی محذورلردن خالی دگلدر. بناءً علیه اوگبی محللر ایچون آیری براشارتڭ لزومی حس ایدلمشدر.

واقعا او یولده عباره‌لرڭ سیاق و سباقندن درحال معنایه انتقال ایده‌بیلن ارباب وقوف، بونڭ لزومندن مستغنی اوله‌بیلیرلر؛ لکن اوقومغه وَمعنی چیقارمغه یکی باشلایان اطفال عثمانیه وَسائر مبتدیلر ایچون حال بتون بتون باشقه‌در. آنلر، درست اوقومق، طوراق محللرینی طانیمق ایچون یاردیمه، واسطه‌یه محتاجدرلر. ایشته اوگبی محللر ایچون آیری بر اشارتڭ احداثنه الڭ زیاده بزی سوق ایدن سبب، بوخصوص اولمشدر.

بو بابده معلمین وَمحررین کرامزدن چوغینڭ رأیلرینه دخی مراجعتمزده بوفکرمز تصویب بیورلمشدر. احداث اولونان اشارت ایسه «پوآنته ویرگول»ڭ عکسی دیمك اولان شو (؛) شکلدن عبارتدر. بونڭ نقطه‌سی بالعکس اوستنده اولماسنه گوره اسمی‌ده «ویرگول پوآن» تسمیه‌سی مناسب گورلمشدر.

بونڭ طوراق درجه‌سی ایسه صانکه «پوان ویرگول» قدردر. بواشارت،

تعمیم ایدنجه‌یه قدر وساطت عاجزی ایله نشر ایدیله‌جك آثارده استعمال اولونه‌جغی گبی اشبو محظره‌ده او اثرلرڭ باشارنده بولونه‌جقدر .

مثال : انسان، کامل، فاضل، عاقل، منصف، خیرخواه اولمالیدر .

بومثالده «انسان» لفظی «مبتدا» وَ«مُسْنَدٌ اِلَیْه» در . «کامل» ، «فاضل» وَسائر صفتلرده «خبر» وَ«مُسْنَدْ» درلر. بوراده مذکور اشارتك یرینه «ویرگول» قونولسه ، هم «مسند الیه» ایله «مسند» بربرینه قارشمش اولور، همده طوراق حق قسماً غائب ایدلمش بولونور. اشارتسز گچیلسه، اوحالده‌ده «کامل» لفظی، «انسان» لفظنڭ صفتی ظن اولونه‌رق «انسانِ کامل» اوقونمق وَبناءً علیه «کامل انسان» آڭلاشلمق احتمالی واردر .

مثال دیگر : جناب حق، سبزه‌لری، میوه‌لری، مباح حیواناتی وَهرنوع ارزاقی انسانه نفقه اولمق اوزره خلق بیورمشدر .

بومثالده‌ده «جناب حق» تعبیرنڭ اوگنده‌کی یکّی اشارتك یرینه «ویرگول» قونولسه، گرچه ذهنی چوقلق تشویش وَمعنایی اخلال ایتمز. لکن طوراق حق قسماً غائب ایدلمش اولور. اشارتسز براقلسه هم طوراق حق کاملاً غائب ایدلمش اولور . همده «جناب حق» تعبیریله «سبزه‌لری» لفظی بربرینڭ مضاف وَمضاف الیهی ظن اولونه‌رق اویولده آڭلاشیلمق احتمالی واردر .

«خلقت عالم نه‌در ؟» سؤالنڭ جوابی اولان شو آتیده‌کی مثالده دخی مذکور اشارتك درجهٔ لزومی دها زیاده گوروله‌جکدر :

جناب حقڭ؛ یری، گوگی، انسانلری، حیوانلری، اوتلری، آغاجلری، الحاصل عالمده گورولن وَگوروله‌مه‌ین سائر شیلری یوقدن وار ایتمه‌سیدر .

بومثالده جملهٔ اصلیه‌نڭ برقسمی اولان «جناب حقڭ» اوگنه ویرگول اشارتی قونولسه متممات جمله‌دن بری بولونان «یری» لفظیله سائر متممات آره‌سنده‌کی ارتباط بوزولور، جملهٔ اصلیه‌یه قاریشیر. بوندن باشقه طوراق درجه‌سی‌ده حقیله ادا ایدلمش اولماز. اشارتسز براقیلسه، او حالده‌ده «جناب حقڭ یری» تعبیرندن ایلك اوگجه اضافت معناسی ذهنه تبادر ایدر .

کنایجی آراکل

افادۀ مرام

سائر فیوضات مدنیه کبی، ادبیاتمزك ترقیسنیده جناب حق بودور مسعود حضرت «عبدالحمید» خانی‌یه صاقلا- مشدی.

سبب بودرکه، عالم انسانیت ایچون بك شرفلی بر کون عد اولنان روز جلوس همایوندن بری لسان عثمانی دخی ثروت فوق العادەسندن افراد ملتی مستفید ایده‌جك صورتده احتشامنمای تهذیب اولمغه باشلامشدر.

بو مدعانك صدقنی اثبات ایچون خلف و سلفك کتبخانۀ امته اهدا ایلدکلری بدایع آثار ادبیه بر شاهد عدلدر.

دولتلو «سرّی» پاشا حضرتلری ایسه ادبای معاصرین میاننده حسن تحریرجه تمیز ایدنلرك افاضلندن اولدقلرینی الیوم ایادئ ارباب تقدیرده متداول اولان ادبی، دینی، سیاسی نیجه آثار قیمتدارلریله اثبات بیورمشلردر.

ایمدی بتون عرفای امتك مسلّمی اولان اوذات عالیقدرك

فضل وکمالنه دائر سوز سویله‌مك بنم کبی برعاجزك حدی
دکلدر. بناءً علیه اوبحثدن صرف نظرله یالکز منتسبان ادبه
برخدمت ناچیزده بولنمق اوزره مقدما مشارالیهك بعض
مستفیدان کمالی طرفندن جمع ایدیلوب «مکتوبات سری
پاشا» نامیله طبع ونشر اولنان مجموعهٔ معتبره‌یه برجزء ثانی
علاوه‌سیله هوسکاران ادب ومعرفته عاجزانه برخدمت
ایتمك ایستدم.

ایادئ ارباب قلمده وشوراده بوراده پراکنده صورتیله
موجود اولان آثار خامهٔ بلیغانه‌لرندن طوپلایه بیلدیکم
پارچه‌لرله ایشته شومجموعه وجوده کلدی.

مشار الیهك بو مثللی آثار خامه‌لری ایسه لاتعد
وَلاتحصادر. بناءً علیه بوندن صکره برجزء ثالثك‌ده وجوده
کتیرلمسی ایچون مساعده‌لریله آثار قلمیه‌لرینی جمعه تشبث
ایلدم. انشاءالله سایهٔ جِدّ واهتمامده آکاده موفق اولورم.

آمد ۳ تشرین اول ۳۰۸

دیاربکر ولایتی مطبعه مدیری
عبدالعزیز طلعت

مکتوبات سری پاشا ـ ایکنجی جلد

نطق [*]

افندیلر !

صنوف تبعهٔ شاهانه‌یی بویله بر رایت اتّحاد آلتنه جمع ایلین [عثمانلی] نام وعنوان جلیلنی کمال فخر ومباهات ایله تقدیس ایلرم .

بین‌المِلَل، مسالمت عمومیه‌نك تأمین استقراریچون ید مؤیّد همایونیله بولواء النّصری عقد ایدن متبوع مشروع مفخممز، ولی‌نعمت بی‌منتمز، امیر المؤمنین افنـدمز حضرتلرینی ربّم طول عمر ایله معمّر، رایات مبارکه‌لرینی دائما منصور ومظفر بیورسون .

شو مَوْکِبِ عظیمی تشکیل ایدن نُجَباءِ امّت حقیقةً بختیار ایمشلر! بزده بختیارزکه بویله برجمعیّت متیّنه آراسنده بولنیورز.

نور فراستیله حکمت سیاستی کشف ایده‌رك هرکون بر بدیعهٔ خارقه

---

[*] ۱۳۰۹ سنه‌سی شوال المکرمك برنجی کونی یاوران حضرت شهریاریدن میرآلای عزتلو وهبی بك افندی صحابتیله دیاربکره واصل اولان لوای ظفر احتوانك حمیدیه آلایلرینه رسم تسلیم وتسلمنده ایراد ایدیدیلن نطقدر.

ابرازیله ذات همایونلرینی عالمه سَودیرن بو بیوك پادشاهه بندهٔ خاص اولمق، بیوك بختیارلقدر.

ای عثمانلی دلاورلری! بو بختیارلغك قدرینی بیلکز.

خاکی آلتون ایتمك شانندن اولان فیض نظر پادشاهی، باقکز نصل حسن تأثیر کوسترییور!

شو رایت اقبالی، ایادیٔ حماستکزه تودیع ایدن بیوك سلطان «عبد الحمید» خانك بیوکلکنی ایشته کورییورسکز. بویله بر پادشاه معالی پناهك اُغور همایونلرنده جان فدا ایتمك، سزك کبی آرسلان اوغلی آرسلانلره کوره بر ایشمیدر؟

سزده او بیوك آدملرك اولاد واحفادی دکلمیسکزکه وقتیله صَوْلَتِ شیرانه‌لرندن قلوب اعدا، لرزه‌ناك دهشت اولوردی.

بوکون بیله جهانی حیران ایدن او حماستك وارث صحیحی اولدیغکزی منظور نظر استحسانمز اولان شو انتظام عسکریکز اثبات ایدر.

بوده سزك ایچون بر بیوك شرفدر. باباسنك وارث فضائلی اولدیغنی اثبات ایتمه‌ین ناخَلَفْدر.

سلطنت سنیهٔ ابد مدتك قوای عسکریه‌سنی تزیید، شوکتنی تشیید ایدن شو حمیدیه آلایلرینك تشکیلاتی، ولی نعمت بی منتز شوکت مآب افندمز حضرتلرینك سائر مآثر موفقیاتی کبی عثمانلی تاریخنك الك پارلاق صحیفه‌لرینی تزیین ایده‌جکدر.

سزده، مادام که بو آلایلرك مؤسِّسلرندنسکز، سزکده ابقای نامکز

ایچون بوشرف ومفخرت کافیدر. زیرا مؤسّسلك شرفی، اویله برشرفدرکه آنجق مؤسِّس اولمقله قازانیلیر.

بوشرفك الك بیوك برحصّه‌سی ده دردنجی اردوی همایون مشیر بی‌نظیری، پادشاهمزك بندهٔ خاص مصیب‌التدبیری، دولتلو محمد زکی پاشا حضرتلرینه عائددرکه آمال مقدسهٔ حضرت پادشاهی‌یی حیّز حصوله کتیرمکه الحق قصور ایتمه‌مشلردر.

بو عبد عاجزده، محض عاطفت حضرت شهریاری اوله‌رق بوکون دیاربکر والیسی وَاصدقای دولتك طبیعی مُحِبّ ومُوالیسی بولندیغم جهتله پاشای مشارالیه حضرتلرینی شو موفقیت جلیله‌لرندن طولایی حکومت سنیه نامنه اوله‌رق علناً تبریك ایلرم. همان جناب حق، جمله‌مزی آمال همایون حضرت پادشاهی‌یه موافق خدمات حسنه‌یه موفق بیورسون. آمین.

نطق [*]

افندیلر!

فوز عظیم ایله مبشرسکز.

الله عظیم‌الشان، حبیب اکرمنك سنّت وسیرت سنیّه‌لرینه متابعت خصوصنده‌ده نادرهٔ زمان، سرفراز سلاطین‌جهان اولان امیرالمؤمنین، خلیفهٔ جناب سیّدالمرسلین افندمز حضرتلرینك ظلّ‌ظلیل عدل واحسانی اوزرکزه سایبان بیورمشدر.

[*] بغدادده ایراد اولنمشدر.

ايمدى شكر ايتمليسكز؛ شكر ايتمليسكز او الله اكبره‌كه سزى شو نعمت جليله‌يه نائليتله‌ده محسود جهانيان بيورمشدر.

امير المؤمنينك - كه ذات اقدس همايونى روى زمينده التجاكاه مظلومين اولان سايهٔ خدادر - هر برامر جهان مُطاعى، رهنماى رُشد وهُدادر؛ آنكچون واجب الامتثالدر.

بندهٔ فرمانبرى اولانلر ايچون صلاح دين ودنيا مقرّردر؛ زيرا اللّهه، رسول‌اللّهه اطاعتدن صكره اولوالامرده اطاعتله مأمورز.

ايشته شوصلاح مستلزم‌الفلاحه نائل اولانلر، حقيقةً بختياردرلر.

افنديلر!

خطهٔ وسيعهٔ عراقيه‌نك ملكاً وَسياسةً حائز اولديغى اهميت عظيمه‌يى بحق تقدير بيوران مِلكك صاحب وَوارث مشروعى، عموم عثمانليلرك مقدّس، معزّز متبوعى، او پادشاه خبير وآگاهدركه بو عبد صادقى ترفيعاً وَتلطيفاً ولايتكزه والى تعيين بيورديلر.

ذرّه قدر استحقاقم اولمديغى حالده بنى شوفضل عظيمه نائليتله كامكار ايلين، مجرد لطف الٓهى، حسن نظر پادشاهى‌در. انشاءالله بنده حسن سلوكمله بو لطف ونظرى اِدامه‌يه موفق اولورم.

والى، «متحمّلِ اَعباءِ اهالى» ديمكدر. بوايسه برآغر يوكدر. لكن اللّهك حَوْل وقُوّتى، رسول اللّهك وَ اهل بيت رسول اللّهك مدد وروحانيّتى، ظلّ اللّهك لطف وعاطفتى، انشاءالله بزه اويوكك آغرلغنى حسّ ايتديرمز.

اومارم كه او امر علیهٔ الٰهیّه‌یه اطاعتم، سُنَنِ سنیهٔ نبویه‌یه متابعتمله خاندان جلیل‌الشان رسول‌اللّهه حرمت و محبتم، سوکیلی، شوکتلی پادشاهمزه صداقت وعبودیتم، بلطفه تعالی بکا هرمشکلی آسان ایلر.

توفیق الٰهی، علوّ همته، خلوص نیّته عاشقدر! همّتمز عالی، نیّتمز خالص اولنجه جناب اللّهده بزه توفیقنی رفیق ایدر.

شریعت مطهّره — كه حَبْل الله المتین‌در — یگانه مدار اعتصامتمز اولورسه حالمزده، استقبالمزده امین‌در. قانون، شرع شریفدن آیرلماز؛ شرع وقانون، دُوكَفَّهٔ میزان اعتدالدر.

عدلدن عدول ایدنلر ایچون فلاح متصوّر دكلدر. عدلسز، صلاح میسّر دكلدر.

سز صلاحه ملازم اولدقجه، عُمّالکزدنده امید وار صلاح اولورسکز؛ زیرا عُمّالکز، اَعْمالکزدر.

قصورسز انسان اولماز.

كمال مطلق، اللّهه، عصمت، انبیاءاللّهه مخصوصدر.

ادای واجباتده غفلت ایدرسه‌م، بنی ایقاظ ایدیکز! قصور ایدرسه‌م، بنی اخطار ایدیکز.

انساندن خطا صدوری، عیب دكلدر.

عیب، او خطاده اِصرار كوسترمكدر.

ان شاءاللّه بوعبد عاجزده او اِصراری كورمزسکز.

حق، اِتّباعه احقدر.

طوغری سوز - کیمك لساندن صادر اولورسه اولسون - التفاته سزادر.

شوقدرکه دنیاده الڭ مقدّس طانیدیغم شیلردن بریسیده وظیفه‌مدر. هرحمیّتلی انسان ایسه وظیفه‌سنی معشوقه‌سی کبی سور؛ معشوقه‌سی کبی قیصقانیر. او سوکی، او قیصقانج بالطبع بنده‌ده واردر.

مع هذا سائر هرکسك وظیفه‌سنده‌کی قدسیتی‌ده اعترافله برابر، التزام مالایلزمدن بغایت اجتناب ایلرم.

افندیلر!

سیاستسز، ریاست اولماز. بناءً علیه شرع وقانونك تعیین ایتدیکی حد داخلنده نام نامیٔ حضرت پادشاهی‌یه اوله‌رق اجرای سیاستده انشاءالله ضعف وفتور کوسترمم.

هریرده اولدیغی کبی بو ولایت مهمه‌ده‌ده ولیّ نعمت بی منّتز، ولیّ نعمت عالم، شهنشاه منصور العَلَم افندمز حضرتلرینك الڭ صادق، الڭ مطیع، الڭ رضاجو بر بندهٔ اَخلَصی اولدیغمی یالکز قَولاً دکل، فِعلاً دخی اثباته چالشمق وطرف اشرف ملوکانه‌لرینه جمله‌دن دعوات خیریه استجلابنه بذل ماحصل مقدرت ایلك اوزره ولیّ التوفیق اولان الله ذوالجلال ایله عهد ومیثاق ایلدم.

بوخصوصده رُفقای کرامدن، اَعیان اهالیدن مظهر معاونت کامله اوله‌جغمی قویّاً امید ایلرم.

همان جناب رب العباد، عمر وشوکت شاهانه‌لرینی مزداد، توفیقات سبحانیه‌سنی جمله‌مزه دلیل سبیل سداد بیورسون آمین.

٤ کانون ثانی سنه ٣٠٥

تلغرام

جناب مالك الملكه شكر فراوان اولسون كه دارَينْده باعث سعادت وسلامت اولان عبوديت فاخرهٔ ولئ نعمت حميد الخصال ايله بو بندهٔ ناچيزكده فرق مباهاتنى حضيض خاكدن ذروهٔ افلاكه اِصعـاد و اِعلا بيورمشدر.

طمرلرمده‌كى دم سيّال بيله – كه مادّة الاصل حياتدر – حضرت پادشاه عميم الاِفْضالك ما حَصَلِ نَواليدر. اول پادشاه جهان‌پناه كريمك كه – ربّم زوالنى كوسترمه‌سون – دائما شانى متعالى، احسانى مُتَواليدر. بنده‌كز – كه بركمتر قُولى‌يم – ذرّه قدر دكرم وَمكافاته لايق اثرم اولما‌مقله برابر هر بار تجدّد لطف لطيف خلافتپناهيلرينه اميدوار ايدم. چونكه خاكى كيميا ايتمك خاصيت خارقِ العاده‌سنه مالك اولان حسن نظرهمايونلرينك يك لحظه انعطافى، محقَّقدركه بنده‌كز كبى الك عاجزلرده فيض بخش تعالى اولمغه كافى‌در.

ايمدى مجرد فضل واحسان خداوند جهان اولمق اوزره بوكره‌ده نائليتيله مباهى بيورلديغم عاطفت جهانقيمته قارشى ذمت عبوديتمه ترتب ايله‌ين وظيفهٔ مقدّسه‌يى، نَفَسِ واپَسينه‌دك كمال دقت وصداقتله ايفا ايده‌رك حسن انتخاب وعنايات بى حسـاب جناب ولى نعمته ذرّه‌جه اولسون لياقت كمترانه‌مى اثباته چالشمق اوزره جانمله، وجدانمله عهد وميثـاق ايلدم.

همان ربّم، عمر وشوكت شـاهانه‌لرينى روز افزون، هر آن فيض

افشانلرینی انواع فوز و ظفر وَفتوحه مقرون بیورسون، آمین. باقی امر وفرمان حضرت ولی الامرکدر. فی١٩ تشرین ثانی ٣٠٥

تلغرام

عواطف سنیهٔ حضرت ولی نعمت بی منتدن احسان علی الاحسان اوله‌رق بوکره لطفاً رتبهٔ سامیهٔ وزارتله‌ده کامیاب اولدیغمی تبشیر ایله‌ین امر تلغرافینك شرف ورودنده کافهٔ حواس وقوای بندکانه‌م، برر لسان ناطق کسیله‌رك متوجه محراب ملکوت اولدیغم حالده من القدیم زینت زبان صدقبیانم، غدای روح روانم اولان ادعیهٔ خیریهٔ حضرت خلافتپناهی، کمال اخلاص ایله مرفوع بارکاه جناب رب عزت وَبوالطاف متتابعهٔ ولی نعمت اعظمینك تشکرات واجب الاداسنی مهما امکن ایفایه مسارعت قیلندی.

مدت حیاتمده صداقت وعبودیت مقتضاسی اولان طریقهٔ ناجیه‌دن سرمو انحراف ایتمه‌یه‌جکمه؛ رضای حضرت پادشاهی هرنه نقطه‌ده ایسه آنده ثبات ودوام ایله اغور همایونلرنده فدای سر وجان ایده‌جکمه عالم السّر وَالخفیات اولان الله، شاهد اولسون.

همان «جناب حق، عمر وشوکت وَاجلال حضرت ولی نعمت بی منتی مزداد بیورسون» دعاسنی تکرار ایله رابطه‌بند مقالهٔ مملوکیت اولورم. باقی فرمان . . . فی ٢٠ تشرین ثانی ٣٠٥

تلغرام

وقتیله بوخاکه صالدیغکز حسن نظرك فیض انعطافی، بوکون اشراقات توجهات جناب امیرالمؤمنین ایله پرتوساز تاریکخانهٔ دل‌مستمند اولمغله خاکپایکزه یوز سوره‌رك ایفای وظیفهٔ نعمتشناسی‌یه جرأت ایلرم.

۲۰ تشرین ثانی ۳۰۵

§

خاندانکزه اولان نسبت قدیمه‌مك الك قیمتدار ثمره‌سنی‌ده بوکون اقتطاف ایله‌دیکمدن . . . پاشا نام مقدسنی رحمتله یاد؛ وان‌شاءالله خلف ذیشانی‌ده قریباً بورتبه‌ده کورمك تمنیات خالصانه‌سیله عزم بغداد ایلرم.

فی ۲۰ تشرین‌ثانی ۳۰۵

§

ذات حکمتسمات اصفانه‌لری کبی بر حکیم کاردانه خلف سلف اولمق شرف جهان بهاسنه نائلیتمدن دولایی اعلان بختیاری ایدر، وَمقارنت وجود بهبودلریله آطنه‌یی تبریك ایلرم . . .

فی ۲۰ تشرین‌ثانی ۳۰۵

عریضه

عمر عزیز انسان — که حقیقتده بر نفسدن عبارتدر — مظهرِ سِرّ قبض و بسط اولدیغندن اربابِ جدّ وسعیه کوره هم وظیفهٔ دینیّه ورسمیّه‌یی ایفا، هم‌ده معاصرین واخلافه آره صیره برر یادکار عمر اهدا ایده‌بیله‌جك قدر وقت بولمق، دائرهٔ امکان خارجنده دکلدر.

چاکرلری من غیر حدّ طرزونده ایراد ایله‌دیکم بر نطق رسمیده: «انسان ایچون اویقوسز یاشامق قابل اولایدی، اویقو زمانمی دخی «عباد اللّهك ایشنی کورمکه حصر ایدردم» دیمشدم. مکر انسان مراد ایدرسه اویقو زمانیده قصر ایده‌بیلیرمش ! !

ایشته بو عبد عاجزك استراحت وجوده مخصوص اولان اویقو زمانی قصر صورتیله اختلاس ایده بیلدیکی اوقات خالیه‌یی حضرت پادشاه اسلامه استجلاب دعوات خیریه‌یه مدار اوله بیلمك اوزره بعض کتب محترمهٔ دینیه‌یی ترجمه وتألیفه حصر ایده‌رك لله الحمد مددکاریٔ روحانیت حضرت رسالتپناهی ایله ایکی اوچ بیك صحیفه‌لك آثار مفیده وجوده کتیرمکه موفق اولمشدرکه جمله‌سی اهل ایمان آره‌سنده متداول اپادیٔ اعتباردر. بو سوزك زبان خامه‌دن صدوری؛ حاشا مباهات ایچون دکل، بلکه [وَاَمّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ] فرمانِ الٰهیسنه امتثال ایچوندر.

اِنّا اَنْزَلْناهُ قُرْآناً عَرَبِيّاً لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

نص بلیغنجه حضرت قرآن — که کافهٔ ناسه رُشد وهُدی اولمق اوزره حضرت اعلم الرّسل افندمزه نازل اولمشدر — مجرّد مادّة الاسلام اولان قوم نجیب عربك معانیٔ منیفه‌سنی، احکام شریفه‌سنی تعقل وتفهم ایده بیلسونلر دیه متکلّم اولدقلری لغت عرب اوزره نازل اولدیغی کبی صدر اسلامده بین المسلمین لسان عمومیك لسان عذب البیان عرب اولدیغیچون اَجِلّهٔ علماءِ دین طرفندن یازیلان تفاسیر شریفه دخی او لسان حکمت بیانده یازلمشدی. مقتضای حالده او ایدی. آنجق

مرور زمان ایله نور دین مبین، ضیای نظر ربای شفق کبی، اقطار عالمه منتشر اولەرق، دائرۂ منجیۂ اسلامه دخول ایدن اقوام مختلفه ایچنده لسان عربك تعلّمی، بناءً علیه تفسیر وحدیث کبی کتب محترمۂ دینیّەنك تفهّمی، ارباب اختصاصه انحصار ایدەرك اکثریتی تشکیل ایدن جماعت مسلمینك کندی لسانلرنده یازلمامش اولان آثاردن استفادەلری غایتله محدود قالمشدر.

احکام دین اسلامده ایسه، کیزلی برشی یوقدرکه ارباب اختصاصه خاص اولسونده لسان عربی تعلم ایتمەینلردن ستر واخفاسی واجب اولسون؛ بالعکس طبقۂ سفلاده بولنان آحاد امّته وارنجەیه قدر تعلیم حکمت دین، واجبۂ ذمت علماء مسلمیندر.

زیرا قضایای مسلّمەدندرکه: [دین اسلام، جهل ایله پایدار اولماز] حتی فقه شریف حنفینك معاملات قسمی لسان عثمانی‌یه بالترجمه [مجلّه] عنوانیله طبع ونشره ارادۂ سنیۂ امام المسلمین، شرفصدوری‌ده بولزوم مجزومه مبنی اولدیغنه شبهه یوقدر. مجلّۂ جلیلەنك ترتیب وتحریری ایسه، دولتجه برهیئت مخصوصۂ علمیەیه تودیع ایدیلوب، فقط کلام وتفسیر کبی عقائد دینیه وعلوم قرآنیەیه دائر کتب محترمەنك ترجمەسی حقنده هنوز اویله برتشبث رسمی وقوع بولمادیغندن بوعبد عاجز، معقلة البضاعه مجرد ترکی زبان اولان اخوان دینه عاجزانه برخدمت جالب المغفرة اولمق اوزره اوّلا طلبۂ علوم آرەسنده تداول ایله فوق العاده حائز شهرت واعتبار اولان مولانا [سعدالدّین تفتازانی] نك [عقائد نسفی] یه یازدیغی شرح شهیری اکثر حاشیەلریله برابر ترجمه و نشر ایلدکدن

صکره، بوکتاب مترجم ومطبوعی [نقدالکلام فی عقائد الاسلام] سر-
لوحه‌سی آلتنده‌ده بالتلخیص کذلك سایهٔ عرفان سرمایهٔ حضرت ولی-
النعمتده طبع و نشره موفق اولمشدم.

شـو ایکی اثرك قیمت شـناسان امت بیننده نائل اولدیغی رغبتدن، باخصوص نقدالکلامك مصـادف نظر کمالات اثر حضرت ولی‌النعمت عرفان منقبت اولمسی اوزرینـه مظهریتیله حالا مُباهی اولدیغم سـلام والتفات جهانقیمتدن فوق‌العاده شوقه‌ کله‌رك مسـتنداً بتوفیق‌الله تعالی سَراسَرْ، قرآن مُبینه مکمّل برترکجه تفسیر یازمغه عزم و نیت ایلدم.

اکرچه بو برامر خطیر ایسه‌ده علوّ همته خلوص نیت مقـارن اولنجه جناب حق‌ده توفیقنی رفیق ایدر.

ایشته بو امید ایله روحانیت جلیلهٔ حضرت پیغمبری‌یه متوسّلاً اوّل باوّل سورهٔ کریمهٔ فاتحة‌الکتاب ایچون حضرت امام فخر رازینك [مفاتیح‌الغیب] ندن اخذ واقتباس صورتیله بلطفه‌تعالی [سرّ قرآن] نامی آلتنده بیوجك بر تفسیر تحریر و نشریله مشرّف اولدیغم کبی سُوَرِ جلیلهٔ قرآنیه ایچنده اشتمال حقائق، احتوای دقائق جهتیله بالخاصـه شهرتشـعار اولان [سـورهٔ کریمهٔ یوسف] علیه‌السّلام ایچون دخی معتَبَرات کُتُبِ تفاسیردن کذلك اخذ و اقتباس صورتیـله سـکز یوز بو قدر صحیفه‌یی حاوی بر مفصّل تفسیر قلمه آلوب [احسن القصص] تسمیه وَ [تدقیق مؤلّفات دینیّه] جمعیت محترمه‌سنجه لاجل‌التدقیق کچنده حضور عالیٔ جناب مشیختپناهیلرینه تقدیم ایلدم.

بندهٔ کمینه‌لری کبی مشاغل حکومتله مستوعب الاوقات بولنان بر

عاجزه كوره، كشف وحلّندن متبحّرين علمائى بيله بحقٍ عاجز براقان او قدر حقائق ودقائقى جمع وتلفيق ايله بويله بركتاب كبيرى وجوده كتيرمكده‌كى صعوبتى تقدير ايدن اهل انصاف، حسب‌البشريّه هيچ كيمسه‌نك ادّعاى برائت ايده‌ميه‌جكى سهو و خطادن مصون اولمسه دخى او بابده معذرت عاجزانه‌مى تصديق واعتراف ايدر.

وَمَنِ الَّذِى مَاسَاءَ قَطْ
وَمَنْ لَهُ الْحُسْنٰى فَقَطْ

بناءً عليه هيئت مشاراليهاجه كوريله‌جك سهو وخطالرك اصلاحيله تعميم فائده ايچون طبع ونشرينه مساعده بيوريله‌جغى قوياً مأمولدر.

مع هذا الك بيوك اميد وانتظار كمترانه‌م، حميت مجسّمهٔ اسلاميه اطلاقنه سزاوار اولان جناب معلّاالقاب دين پرورانه‌لرينك صحابت جليلهٔ ولى‌النعميلرينه منحصر اولوب بعض مسموعات وَ مستبشرات بندكانه‌م دخى بو اميده برقات دها قوت ويرمش وَبوده حقا كه روحانيت حضرت يوسف صدّيقى خشنود ايلمشدر. خدمت ترجمه وَتأليفده بولنمش اولمق شرف اضافيسندن طولايى بو عبد عاجزى‌ده درجهٔ نهايه‌ده حائز نصاب فخر ومسار ايدن بو لطف عال‌العال اوزرينه [خَيْرَيِ الدُّنْيا وَالآخِرَة] كبى ايكى فوز فاخره نائليت سنيهٔ جناب ولىّ‌النعميلرى دعاسى مرفوع بارگاه مولاى متعال قلندى.

الحاصل بولطف وعاطفت سنيهٔ جناب مشيختپناهيلرينك شكر وسپاسيله لسان وجنانم فوق‌العاده ذوقياب استيناس اوله‌رق نفس

واپسینه‌دك ذائقهٔ دل و جانه درود مسعدت نمود ولی‌النعمیلریله استلذاذدن خالی قالمیه‌جغنی کمال تعظیم ایله عرض ایلرم. باقی . . . . .

آطنه ١٧ ایلول سنه ٣٠٥

نطق [*]

افندیلر!

شهنشاه اعظم وارحم افندمز حضرتلری که عدالت الٰهیه‌نك بریوزنده مثال مشخصیدر. هیچ شبهه یوق که بوعالمده برقارنجه‌نك بیله بغیر حق اینجیندیکنی ایستهمز.

عموم تبعه وزیر دستانك حضور وراحتی نخبهٔ آمال همایون ملوکانه‌لریدر. بزم‌ده اك مهم وظیفه‌مز شومقصد مقدس حضرت ولی نعمته خدمتدن عبارتدر. همان بز چالیشه‌لم‌ده جناب حق ایسترسه توفیقی رفیق ایدر.

افندیلر!

مجاری ثروت وتجارتی آچمغه چالیشیرسه‌کز مستعد ترقی اولان وطنکز سزی بختیار ایده‌بیلیر. واقعا ولایتك اعمارینه مصروف اولان مساعئ جمیله‌کزی ممنونیتله مشاهده ایدیورم. مع مافیه معلومکزدرکه احتیاجات مدنیه تناهی پذیر اولماز. مملکتی جداً مسعود ایده‌بیلمك ایچون دها چوق شیلره محتاجز. شوقدرکه سزك اومشهور

[*] ٢ آغستوس ٣٠٢ تاریخنده سیواسده ایراد ایدلمشدر.

آفاق اولان سعی وغیرت وطنپرورانه‌کزه اعتمادم برکمالدر .

اسلاف کرامڭ وظائف مهمه‌سنی تسهیل ایدن معاونات حمیتمندا- نه‌کزی البته بو اقبالخواهکزدن‌ده دریغ ایتمزسکز . اومارم که توفیق باری وتأثیر نفوذ شهریاری ایله استکمال وسائط بختیاری ایچون بمله‌ده همدست وفاق اولورسکز . ایشته بن شمدیدن سزه عرض دست تعاون ایدییورم . احیای وطن اوغرنده شایان بیوریلان عنایات ومساعدات سنیهٔ حضرت خلافتپناهیدن تماميله مستفيد اولمق ایسترسه‌کز بواله یاپشمغه مسارعت ایدیکز! مسارعت ایدیکز: زیرا وقت، نقددر . مسارعت ایدیکز! زیرا کافهٔ ترقیات مدنیه، اتحاد مساعی و تعاون عمومی ایله حصولپذیر اولور .

افندیلر!

مسعود اولمق ایسترمیسکز؟ هرشیده نقطهٔ اعتدالدن آیرلمایکز . زیرا عدالت که روح الروح انتظامدر پرتونثار انتشار اولدیغی ممالك وبلدان معمور و آبادان اولور . حتی شمدی کمال تعظیم ایله اوقونان امر عالیده ولی‌نعمت بی منتمز شوکتلو پادشاهمز افندمز حضرتلری شرع وقانون احکامنه توفیق معاملات ایتمه‌مزی محضا بوحکمته مبنی امرو فرمان بیوریورلر . دیمك که بزمده هرفعل وحرکتمزده قواعد عدل واحسانی کوزتمه‌مز لازم کلیر .

زیرا اهالینك مسعودیتی ملکك معموریتنه، ملکك معموریتی نشرعدالته وابسته‌در، که بوده سایهٔ شاهانه‌ده استقرار آسایش وبین الاقوام تشیید روابط حسن آمیزشله افزایش پذیر اولور .

بناءً علیه بو بابده‌ده ذمت حکومته ترتب ایدن وظیفه‌یی بعون الله تعالی حسن ایفایه چالیشه‌جغم. اکرچه بو وظائفك حائز اولدیغی اهمیت عظیمه‌یی تقدیر ایلرم؛ لکن علو همته مقارن اولان خلوص نیتله ایشه باشلایانه جناب حق‌ده توفیقنی رفیق ایدر.

بنم‌ده یکانه نقطهٔ استنادم بودر. ان شاء الله معیار عدالتی الدن براقمام. شاید بعض امورمده اثر غفلت حس ایدرسه‌کز بنی ایقاظ ایدیکز! حقیقته مفتونم — کیمك لساندن صادر اولورسه اولسون — حق سوزی حسن تلقی ایله قبول ایدرم. اما حقکولقده بن‌ده لوم لائمدن حذر وتوقی ایتمم. امر سیاست ووظیفهٔ ریاستده اصلا ضعف وفتور کوستر- میه‌جکمدن امین اولکز!

منع مظالم خصوصنده اجرا آتم پك مؤثر ایسه‌ده عادلانه‌در. بو تأثیره متحمل اوله‌میانلره تبدیل مسلکله تعدیل حرکتی توصیه ایدرم.

تلذذم، وظیفه‌مله اشتغاله منحصردر. کیمسه‌نك وظیفهٔ خصوصیه‌سنه مداخله ایتمیه‌جکم کبی کندی وظیفهٔ مقدسه‌مه‌ده کیمسه‌یی تشریك ایتمم. رهبر حرکتم، شرع وقانوندر. عدل وحقدن آیرلمایان، سعادت عمومیه‌یی عدالتده آرایان بر پادشاه بنده‌سنی سوه‌جککزدن امینم. تحصیل رضای ولی نعمت ایچون حسن خدمت، صداقت، استقامت کبی لوازم عبو- دیتکاری‌یه رعایت ایدنلره، بن ده رعایت، حرمت، محبت ایتمکلکم طبیعیدر. ایشته امور اداره‌جه هر یرده متخذم اولان مسلکك پروغرامی بودر.

ان شاء الله رفقای کرامله عقلای مملکتی‌ده بو فکر ونیت تعالی

پرورانه‌ده متحد بولورم. ایفای حق وظیفه ایله طرف اشرف ولی نعمت ایچون استجلاب دعوات خیریه‌یه موفق اوله‌بیلیرسه‌م بنم ایچون نه بیوك بختیارلق، نه بیوك شرف وافتخاردر!

همان جناب حق عمر وشوکت شاهانه‌یی مزداد وتوفیقات الٰهیه‌سنی جمله‌مزه دلیل سبیل سداد بیورسون امین.

۲ آغستوس ۳۰۲

مکتوب

سعادتلو پرتو پاشا حضرتلرینی سومکده افندمزه تفوق ادعا ایده‌مزسه‌م‌ده پیرو مسلك محبتکز اولدیغمه‌ده دیه‌جك یوقیا! حقیقت، طرزونده سومك ایچون بر انسان کامل انتخاب ایتمك لازم کلسه‌ده اوسویملی مملکتك اکابری بربربر کوزدن کچیرلسه پاشای مومی الیهدن بشقه‌سی نظر دقته ایلشمز دیه بیلیرم. ایشته شو حسن انتخابکزدن طولایی افندمزی‌ده تبریك ایلرم. پیرولکده اصابتمدن ناشی کندیمی‌ده تقدیر ایده‌بیلیرم.

بحق مظهر اولدیغی عاطفت سنیه‌دن طولایی پاشای مومی الیهی تبریکده بو قدر تأخر ایلدیکم تعییب اولنمسون! تاریخ توجیهدن‌بری بنده‌کز بغداد چوللرنده یووارلانوب کلیورردم. دیاربکره مواصلتمدن صکره اگرچه آغزدن آغزه اویله بر مسرتلی خبر بزه‌ده واصل اولمامش دکل؛ فقط صحتنی آکلایه‌مامشدم. برده یول غائله‌سی اوستنه بشقه غائله‌لرده ظهور ایتمکله؛ دها طوغریسی خصوصی مکتوبلر تحریرنده

بنده‌کزه غایت برکوشکلك، بر تنبللك عارض اولمغله نصاسه بوکونه قدر او مقدس وظیفه‌یی ایفایه موفق اوله‌مامشدم.

ینه جناب مرؤتمآبکزه عرض شکران ایلرم‌که اخطار وایقاظ عالیلری اوزرینه بوکون ایفای وظیفه‌یه شتاب ایله کامیاب اولیورم. جوابنامهٔ عاجزانه‌می، مومی‌الیه‌ه ارسال ایچون مجرد امرلرینه امتثالاً شو عریضه‌جغمه لف ایدییورم.

یورغون، طورغون وجوددن پارلاق فکرلر امید و انتظارنده بولنمیه‌جغکزی بیلدیکم ایچون کایشی کوزل اولمق اوزره شو عریضه‌جغمی املا ایلدم. عفو دولتلری مرجودر. افندم حضرتلری.

مکتوب

ذات والای بی مدانیلری کبی فطرةً محبوب القلوب یارادلمش بر وجود کاملك مفتون خصائل حمیده‌سی اولمامق انسان ایچون ممکنمیدر؟ بناءً علیه بوکره انواع مآثر جمیلهٔ دلشکاری‌یی حاوی احسان بیوریلان تحریرات بدیعةالنکات سعادتلرینی ید احترام وکمال شوق وغرام ایله اخذ و مطالعه ایدنجه مفتونیتم دوبالا، حرمت و محبتم واصل مرتبهٔ علی‌الاعلی اولمشدر.

همان مولای متعال حضرتلری نیل آمال ایله مسند آرای عزّ واقبال بیورسون دعاسیله رابطه بند مقالهٔ اخلاص واختصاص اولورم باقی

نطق [*]

جناب حق عمرو شوکت شاهانه‌لرینی مزداد بیورسون. ولی نعمت بی منتز شوکتمآب افندمز حضرتلری بلاد مهمهٔ شاهانه‌لرندن (دیاربکر) کبی مجمع اذکیا اولان بر ولایت جسیمه‌نك والیلکنی بوعبد صادقلرینه توجیه بیورملرندن طولایی قلباً حس ایتدیکم ممنونیت ومفخرت عظیمه‌یی، شو جمعیت محترمه حضورنده‌ده علناً بیان ایله اوزرمده مقدس بر بورج اولان وظیفهٔ تشکری ایفا ایلرم.

فیّاض مطلقك قطعات ارضیّه‌یه تجلّیسی صُوَرِ مختلفه‌ده واقع اولمغله بر یرك استعداد واحتیاجی، دیکرینه اصلا مقیس اوله‌ماز.

طرف اشرف حضرت خلافتپناهیدن ادارهٔ امور مملکت اللرینه تودیع بیوریلان دولت آدملرینك ایسه، مساعئ مصروفه‌لری نتیجه بخش حسن موفقیت وَمطابق رضای ولیّ نعمت بی منّت اوله‌بیلمك ایچون استعدادات وَاحتیاجات ممالکه وقوفلری لابد درکه بومقصد مقدّسك حصولی‌ده بصیرت اوزره دَوْر بلاد ایله استکمال تجاربه موقوفدر.

انشاءالله بومأموریت عاجزانه‌مده‌ده اللّهیه، پادشاهه قارشی مکلف اولدیغم وظائف مهمه‌یی علی قدر الاستطاعه حسن ایفا ایله هم او، اولو اللّهمزك، همده شوکتلو پادشاهمزك رضالرینی تحصیله موفق اولورم.

جهانقیمت اولان شوسعادتی نائلیتم، مجرّد دستیارئ توفیق باری

[*] ایلك والیلکلرنده دیاربکرده ایراد ایلمشلردر.

ایله مأمورین حکومت وَ اهالیٔ مملکتك انضمام معاونت هممکاریلرینه وابسته‌در.

علوّهمته مقرون اولان خلوص نیّت صاحبی ایسه، تشبثات خیریه‌سنده جناب موفّق الامور، خائب وخاسر ایتمز.

مادهٔ تعاونه گلنجه: بوبدیهیدرکه بنم امور مأموره‌مجه حسن موفقیته مظهریتم، کندمدن زیاده مملکتی بختیار ایده‌بیله‌جکندن اوّلا: جناب ربّ‌العزتك، ثانیاً: حمیتکاران مملکتك هر امرخیرده معین وظهیرم اوله‌جقلرینی قویاً امید ایده‌بیلیرم.

رفقای کرامم ایسه بکا معاونته قانوناً مکلّف اولدقلری جهتله آنلرده بومکلفیت قانونیه‌لرینی ان‌شاءالله حسن ایفا ایدرلر.

ایشته بوصورتله مقاصدعالیهٔ حضرت ولی نعمته خدمت وَحکومتلرك علّت غائیهٔ تأسسی اولان عدل واحسان قواعدیه رعایت ایدلمش اولور.

اعلای شان دولت، احیای ملك وملت حقنده‌کی اقدامات وَاجتهادات سنیهٔ حضرت پادشاهی جمله‌نك معلوم ومسلّمی اولمسیله اول خلیفهٔ مؤیّد ومقدّس افندمز حضرتلرینك کافّهٔ آمال ونیّات سلامت بیّنات ملوکانه‌لرنده مظهر توفیقات سبحانیه اولملرینه عن صمیم القلب دعا ایتملی یز!

امّتك سعادت حالنه جِدّاً خدمت ایتمك ایستین ارباب حمیت دخی اِثْرِیك حضرت خلافتپناهی یه اقتفا ایله نائل امل اوله‌بیلیرلر.

آنك ایچون بزده دائما امرو فرمان حکمت بیان جناب پادشاهی‌یی

کندیمزه دلیل ورهبر ایدرك هدف الحرکاتمز اولان نقطهٔ نجات بخشای سعادت وسلامتی طوتمغه نصب نفس اهتمام ایده‌جکز. بوعزم ونیتله ایشه باشلایانلره ایسه توفیق باری رفیق اوله‌جغنده شبهه یوقدر.

افندیلر!

بویله بریوم مشهودده سویلنن سوزك تأثیر بلیغی انکار اولنه‌ماز. بناءً علیه سزه بررئیس عائله شفقتیله وَبرلسان صفوتله شونی‌ده سویله‌مك ایسترم‌که علم ومعرفت، اگرچه حامل وصاحبنی عزیز ایدر؛ امّا باعث سعادت دارَینْ اولان فضیلت صحیحه، یالکز علم ایله دکل، علمه مقارن اولان عمل صالح ایله اکتساب اولنور. بوراده عمل صالحدن مقصد حسن اخلاقدر. دیمك‌که تحصیل علمه سعیمز نسبتنده تهذیب اخلاقه‌ده چالشمامز لازم کلیر.

انسان، مألوف عجز ونقصاندر؛ ناقصده ایسه کمال آرامز.

یترکه انسانك محاسنی مساویسنه غالب اولسون؛ یوقسه‌بوعالم نقائصده قصورسز آدم آرامق، انسانده مَلَکیّت، نقصانده مکمّلیت تحریسی کبی برعبث جستجو، بربیهوده آرزودر.

بتون جهان مدنیتك انظار دقتی ایسه بزه منعطفدر. هرحالمزی، هرقالمزی انتقاددن خالی قالمیان یار واغیار، محاسن و مساویٔ ملّتی، دائما سنجیدهٔ میزان اعتبار ایدرك یا لهمزده، یا علیهمزده البتّه برحکم ویریرلر. افکار عمومیّه نامنه اولان محکمهٔ کبرادن ایسه، اویله برحکم صادر اولدیمی؛ آرتق آنك استیناف وتمییزی یوقدر. اوآنده قطعیت حالنی کسب ایلر. ضرر ایسه هیئت اجتماعیه‌یه عائددر.

ایمدی دائما دولت وملّتك اِعلای شاننی نخبهٔ آمال ایدینن عدالتلی، مرحمتلی پادشاهمز افندمز حضرتلرینك رضای همایون ملوکانه‌لرینه مغایر اوله‌رق حقمزده مُضِرّ حکملر ویردیرمکه سبب اولمقدن زیاده‌سیله اجتناب ایتملی‌یز.

حال و وقتك اهمیّتنی، ولیّ‌نعمتك علوّهمتنی تقدیر ایدن افکار منوّره اصحابی، عین‌حقیقت اولان بوسوزمی جان قولاغیله اِصغا ایدر.

ان شاءالله صلاح حالکزی کورمکله برمدتدنبری اذهان عامه‌یی اشغال ایدن یاکلش ذهابلری تصحیح ایدنلرك برنجیسی بن اولورم.

افندیلر!

هرشیئك میزانی عقلدر. سزده مادام‌که عاقلسکز؛ البتّه طوغری‌یه اکری، اکری‌یه طوغری دیمکه تنزّل ایتمیه‌جککزدن اومارام‌که ترقیات صحیحهٔ مملکته خدمت وَطرف اشرف حضرت خلافتپناهی‌یه هرکسدن دعوات خیریه استجلابنه مسارعت خصوصنده جمله‌کز بنمله یکدل وَیکجهت اولورسکز.

همان ربم شوکتمآب افندمزك ایام عمر وشوکت شاهانه‌لرینی بی‌حد وَبی حساب، توفیقات الٓهیه‌سنی جمله‌مزه دلیل راه صواب بیورسون. آمین. ۲۳ نیسان سنه ۳۰٤

نطق [*]

افندیلر!

مأموریت امر عالیسنك رسم قرائتی عقیبنده بر نطق مختصر ایرادیله طوتیله‌جق مسلك اداره‌یه دائر بعض ایضاحات اعطاسی دأب دیرین وُلاة اولمسه‌یدی، شو مَوْقِفِ خطیرده دعای واجب الأدای حضرت پادشاهیدن ماعدا برکلام ایچون شقّ شفه ایتمکه بیله لزوم کورمزدم.

چونکه شمدی اوقونان امر عالیده ولیّ‌نعمت بی منّتمز ولیّ‌نعمت عالم افندمز حضرتلری رعایا اوزرینه بسط جناح رأفتله طرف مستجمع المجد وَالشرف حضرت خلافتپناهیلرینه هرکسدن دعوات خیریّه استجلابنه دقّت اولنمسنی فرمان بیورمیورلرمی؟

ایشته بزم اصل واساس وظیفهٔ مأموریّتمز بودر. معاملات سائره هپ او اصلك فرعیدرلر. بو خط حرکتدن ایسه قیل قدر انحرافه امکان یوقدر. بوحالده ایضاح زائد، زائد دکلمیدر؟

باخصوص بنم مسلك متخذم، سزك مجهولکزده دکلدر. مأموریت سابقه‌مز بوبابده سزك ایچون تردده محل براقمامشدر. مجرّبکز اولمق لازم کلن حسن نیّتمه، شوق و غیرتمه‌ده اصلا تغیّر وَفتور عارض اولمامشدر.

اقدم آمال وافکارم، مملکتك تزیید عمران و ساماننه خدمتله

---

[*] دفعهٔ ثانیه‌ده دیاربکر والیلکنده ایراد اولنمشدر.

ولی نعمت بی منتز شوکتمآب افندمز حضرتلرینه دائما خیر دعا آلدیرمغه وسیله اوله بیله جك بریاد جمیل براقمقدن عبارتدر.

بو امل و آرزوی عاجزانه مك تسهیل حصولیچون مقدّما معاونت وطنپرورانه لرینی بزدن دریغ ایتمیان ارباب همت و حمیت ایسه، ینه او ارباب همت وحمیتدر.

ایمدی جناب اللّهك حَول وقوّتی، حضرت رسول اللّهك مدد روحانیّتی، بالجمله مأمورین وَاهالیمزك انضمام همت ومعاونتی ایله سایهٔ حضرت امیرالمؤمنینده امور مأموره مزجه مظهر توفیق اوله جغمزی الطاف الٓهیه دن امید ایلرم.

همان ربّم ولی نعمت بی منتز شوکتلو پادشاهمز افندمز حضرتلرینی الی الابد اریکهٔ پیرای شوکت وشان بیورسون آمین.

۲۰ آغستوس سنه ۳۰۷

عریضه

تشکرات متقدمهٔ کمترانه م لدی العرض موجب محظوظیت سنیهٔ حضرت ولی نعمت بی منت اولدیغی تبشیر ایلین امرنامهٔ عالیٔ فخیمانه لری، حق نا مستحق بندکانه مده دها برچوق تلطیفات مکارم بیناتی حاوی اولمسیله چاکر شاکر الاحسانلرینی ناقابل تعریف بر صورتده حائز نصاب فخر ومباهات ایلدی.

بو عالمده جناب اللّهدن وَ خلیفهٔ رسول الله اولان حضرت پادشاه

دل آگاهدن ماعدا هیچ بر معین ونصیری، هیچ بر دستگیری اولمیان بو عبد صادق حقنده محض سجایای عالیهٔ دینداری وَبیکس پروری اثری اولەرق لطفاً ابراز بیوریلان صحابت جلیلەنك قدروشکرینی بیلیرم. چاکر کمترلری کبی کیسەسزلری مجرد رضای باری ایچون صحابت وَحمایەیه تنزل بیوران افاخم واکابری‌ده کیسەسزلرك کیسەسی اولان الله عظیم‌الشان دارینده مظهر توفیق و احسان بیورەجغی بی ریب وَبی کماندر.

بندهٔ دیرینەلری، ایشته بویله هیچ کیسەسز اولدیغم حالده صلاح دین ودنیایی، آنجق ولی نعمت بی منتزه صداقت، دولت وممالکتمزه حسن خدمتله عفت و استقامت یولنده تحرّی ایدرك لهٖ الحمد وَالمنّه دلالت توفیق رب شفیق ایله بو مقصد اقصایه رهیاب وصول اولمغه جد وجهد ایلرم.

شو مسلك راستی وَاستقامتدن آییرمامسنی جناب واهب‌العطایادن طلب وتمنی ایتدکجه اوفیاض عمیم‌الاحسان‌ده بندهٔ بی مقدارلرینه ابواب فیوضاتنی فتح ایدرك ازجمله جناب معلاالقاب اصدقا پناهیلری کبی برحامیٔ حسبی دها احسان ایله کامبین وکامران ایلشدر.

همان اول مسبّب‌الاسباب اولان خدای بیچون، عمر و شوکت واجلال حضرت ولی‌نعمتی افزون، ذات‌علیای بیهمتالرینی دخی جناب غازیٔ عظیم‌المغازی ایله برابر همیشه خدمت مقدسهٔ همایونلرینه مقرون بیورسون. باقی...

۲۸ حزیران سنه ۳۰۵

عریضه

جناب رب العالمین، ولی نعمت بی منتز خلیفهٔ سیدالمرسلین افندمز حضرتلرینی دائما مظهر نصر مبین، ذات معالی صفات داور اکرمیلرینی‌ده او پادشاه دین پناهه مقارنتله همیشه کامران وکامبین بیورسون.

دنیایه مثلی کلمه‌مش اولان اویله بر بیوك پادشاهی جناب معلاّ القاب فخامتپناهیلری کبی بیوکلکك شانی بحقٍ اعلا ایلین بر قرین امینه موفّق بیوران جناب موفّق الاموره عرض شکران ایلرمکه بو عبد عاجزی‌ده او درکاه مراحم پناهه کسب عبودیت و منسوبیتله مفتخر ایتمشدر.

بونجه سعادات دنیویه‌یه نائلیت کمترانه‌مه سبب ظاهری اولان او وجود مسعود مقدّسی خدای بیچون، آسیب روزکاردن مصون بیورسون. لسان صداقت بیانم شو دعای خیری ایفایه مقصوردر. او دعای واجب الادادن برآن خالی قالمق، نعمدیدکان بندکان ایچون حقیقةً عین قصوردر.

رضای عالیکه احسن المعالی‌در، وَالله العظیم بوعبد صادقك اخص آمالی‌در. نیل امل ایسه، وابستهٔ توفیق خدای عز و جل‌در. صدق نیّت، خلوص طَوِیّتله ایفای وظیفه‌یه چالیشانلری‌ده الله، محروم ایتمز؛ زیرا شان اُلوهیتی بُخل وامساکدن عالی وآجل‌در.

الحاصل مخاطبات مرحمت پروروانه‌لری بندهٔ کمینه‌لرینی مرك شادی‌یه اوغراته‌جق برحاله دوش ایتمکله معروضات چاکرانه‌م محروم انتظام،

معدوم انسجام اولسه‌ده قرین عفو وصفح جمیل داور اکرمیلری اوله‌جغنی امید وَبو وسیله ایله رابطهٔ عبودیتمی تشیید ایلرم باقی.

نطق رسمی [*]

جناب حق، وجود مسعود همایونلرینی الی‌الابد سریر سلطنتده دائم وَبرقرار بیورسون.

ولی‌نعمت بی‌منتم، پادشاه عالم پناه افندمز حضرتلری کبی عُمّان عرفان، منوّرالوجدان، بر خاقان خلافت عنوانك عهد سعید عدلنه یتشمك، سایهٔ عاطفتنده یاشامق شرفنه نائل اولان بختیاران انامدن اولدیغمز جهتله ارواح سُعدای اسلاف، بالای غُرَفاتِ جناندن بزه نِنکَه اندازِ غبطه وَاشتیاق اولسه کرکدر.

ایمدی جهان‌قیمت اولان بونعمت جلیله‌نك ادای حق تشکری، آنجق او پادشاه رحیم و عادلك رضای همایون شاهانه‌لرینی استحصاله حصر مساعی ایلکله تمشیت پذیر حصول اولور.

باخصوص، عالم اسلام وَانسانیتی شرفلندیرن ذات اقدس همایونلری، بو ملك وملّتك اکمال سعادت و سلامتی ایچون جناب حقك بر عطیهٔ نادرهٔ الهیّه‌سی اولمغله دعای دوام عمر ودولتی، دیناً وَسیاسةً جمله‌مزه واجب وَلازمدر.

بناءً علیه ایفای وجائب ذمتمه اولیه بر حکمدار حکمت شعارك شرف عبودیتنه لیاقتمزی اثباته چالیشه‌لم.

[*] آطنه‌ده ایراد اولنمشدر.

تعمیر بلاد، ترفیه عباد کبی قضایای اصلیهٔ اقامت مراسم عدل وداد ایله قائمدرکه بوده: استحصالیله مکلّف اولدیغمز رضای همایون حضرت خلافتپناهی تحتنده مندرجدر.

ایشته بنم هریرده طوتدیغم مسلك اداره بودرکه شو عرض ایتدیکم فهرستِ مُجْمَلك تفصیل وانبساطی مراد اولسه هرحرفی برکتاب اولور.

بو بابده جناب حقدن، نائل توفیقات، رفقای کرامیمدن، ارکان مملکتدن مظهر تأییدات اولهجغمی قویاً امید ایدرم. صلاح عامّهیه متعلّق مسائلده ایسه روحانیت جلیلهٔ حضرت پیغمبری، دائما یگانه مدار توسّلمزدر.

همان جناب حق، عمر وشوکت شاهانهیی مزداد وَتوفیقات سبحانیهسنی جملهمزه دلیل راه سداد بیورسون آمین.

مکتوب

سعادتلو پرتو پاشایه تشکر ایدرمکه سزکله فتح باب مخابرهیه وسیله اولمشدر؛ چونکه مخابرهمز، همان انقطاع کلّی حالنه کلمشدی. واقعا بونك سببیده سز دکلسکز. بوسببدن ناشی سرزنشه حقم یوقدر؛ فقط سزی اولادی قدر، بلکهده آندن زیاده سَوَر برمحبّ خالصکز اولدیغم ایچون دائما ترقیات مادیه وَمعنویهکزه دائر اخبار سارّه استماعندن لذتیاب، بناءً علیه انقطاع مخابرهدن دوچار اسف واضطراب اولمقلغم طبیعیدر.

ایشته شو حال وطبیعتده یارادلمش بر مخلص مشفقکز اولدیغم حالده بنه ادامهٔ مخابره‌یه چالشمقده قصور ایدیشم، بیوك بر صایغیسزلق صاییله‌بیلیر؛ لکن بوکاده بنده‌کزی مجبور ایدن، محبتك نقصانی، یاخود حقوق قدیمه‌نك نسیانی مثللی عوارض اولمایوب محضا کثرت غوائل ومشاغل کبی مجبرلردر، که بو حقیقت، نزد والای عرفان پیرالرنده البتـه خفی دکلدر. بناءً علیه مسامحه طلبنه‌ده حاجت کورمکسزین الطاف مخلص‌پرورانه‌لرینه قارشی لازمهٔ تشکری ایفا ایله اکتفا ایلرم.

هر سطری بر اینجی دیزیسندن زیاده حائز قیمت واعتبار اولان او نظر ربا، او شوق‌افزا نامه‌کزی، سائر برچوق امثالی کبی محفظه پیرای احترام ایلدیکمی‌ده شوراجقده بیان ایله خاتمه‌کش افادهٔ مرام اولورم اوغلم افندم.

مکتوب

اخوّت اسلامیه‌یه لایق تلطیفات بی‌نهایه‌یی حاوی اولان کرمنامهٔ بلاغت پیرالری، مالِشـکاهِ نکاهِ ایقان وَحقیقتةً مسر تبخش دل و جان اوله‌رق شو وسیله ایله‌ده ذکر جمیل سعادتلری یاد وتذکار قیلندی.

اسالیب کلامك هر درلوسنی حسن اداده، قلم معجز نمای عرفانپیرا-لرینك اقتدار بی‌نهایه‌سنه نامهٔ نامیٔ مذکورك هر فقرهٔ دلاراسی، بلکه هر حرف محاسن آراسی، برر دلیل ناطق، برر شاهد صادقدر.

بویله بر انموذج بلاغته جواب لایق تسطیرینه ایسه، خامهٔ کم‌بضاعهٔ

عاجزیده قدرت نابود، استطاعت مفقود اولمغله اوبابده طلب عفو ایله خاتمه‌کش تصدیعات اولدم.

عنـدمده گرانقیمت اولان محبت صحیحه‌لرینك دوامنـدن، بلکه‌ده ازدیادندن امینم. باقی لطف واراده، برادر صاحب افاده افندمکدر.

١٦ تشرین اول ١٣٠٧

مکتوب

... افندی کلدی. اراده نامهٔ عالیٔ فضائلپناهیلرینی کتیردی؛ کمال تعظیم ایله آلدم، اوقودم. بووسیلهٔ جمیله ایله‌ده شرف خطاب منعمانه‌لرینه نائلیتمدن طولایی درجهٔ نهایه‌ده مبتهج ومباهی اولدم.

حسن شهادت علیهٔ قدردانیلرینه مظهر اولان افندیٔ مومی الیهك ناصیهٔ حالنده اقتدار واهلیت أثری نمایان اولمسیله ان شاءالله ترقیٔ فیض واقبالنه دلالتده ودائما حمایه وصحابتده قصور اولنمیه‌جغنی تأمین ایلرم.

بزم [احسن القصص] حقنده سعادتلو ... بك افندی حضرتلری ذات سـامیٔ شیخ الاسلامینك بر درجـه‌یه قدر موافقتلرینی استحصال ایتمش کبی اولدیغی صورت اشعارندن آکلاشلمغله طرف اشرف دولتلرندن دخی تعقیب کیفیته مساعدهٔ جلیله‌لرینك سزاوار بیورلمسی مسترحمدر.

باقی ...

٢٦ تشرین اول ٣٠٧

نطق [*]

افندیلر! سزی تبریك ایدرم.

بختیارسکز. ابوینکزده بختیار درلر!

سز بختیارسکز؛ چونکه برپارلاق استقبالك امید مشخصیسکز.

ابوینکز بختیار درلر؛ چونکه شوکتلی پادشاهمزه، سوکیلی وطنمزه خدمت ایده‌جك ذکی، مستعد بویله اولادلر یتشدیرمشلردر.

بزده بختیارزکه سزك کبی بختیاران امتك توزیع مکافاتی رسمنده حاضر بولنیورز.

اوغللرم!

ایشته بو برنعمت عظمادر. بو نعمتك قدرینی بیلملی؛ شکرینی اوده‌ملیسکز!

قدرینی بیلمك، سالك اولدیغکز مسلك ترقیده دوام ایله نقطهٔ منتهای کماله ایرمکله اولور. شکرینی اوده‌مك، شوکتلی پادشاهکزه، سوکیلی وطنکزه قارشی اولان مقدّس بورجلرکزی ایفا ایتمکله اولور.

اوغللرم!

بونی‌ده بیلکزکه اکرچه بختیارسکز؛ اما بختیارلغکزك ثمره‌سنی اقتطاف ایده‌بیلمکز ایچون دها چوق چالشمکز لازمدر!

شمدیکی معلومات مکتسبه‌کزده کرچه شایان تقدیردر؛ لکن بنم حقکزده همتم عالیدر. سزی وَوطنکزی جداً شرفلندیره‌جك بر

[*] اطنه‌ده‌کی مکتب اعدادیده ایراد اولنمشدر.

مرتبهٔ اقصی الکمال واردرکه ایشته بن آکا واصل اولمکزی آرزو ایدرم.

سزکده همتکز عالی اولسون! علمك پك آزینه قناعت ایتمیکز؛ زیرا واهب حقیقی، انسانلره علمدن ذاتاً آز بر شی احسان بیورمشدر. [وما اوتیتم من العلم الا قلیلاً]

تناهی ناپذیر اولان علوم ومعارفك، دائما بیلدیککزدن، اوکرندیککزدن دها زیادهسنی استحصاله چالیشکز. کورمزمیسکزکه اعلم الانبیاء افندمز، وارث علوم اولین و آخرین ایکن جناب مقدسلری بیله، ازدیاد علمی طلبله مأمور اولمشلردر. [وقل ربّ زدنی علماً]

اوغللرم!

علم نهدر بیلیرمیسکز؟

علم، برنورانی منهاجدرکه — سالکلرینی مهالکه اوغراتمقسزین — واصل سرمنزل مقصود ایلر. انسانی حیوانات سائرهدن ممتاز ایدن خاصهٔ جلیلهده، علمه استعداددن عبارتدر. آنك برتعبیر دیکریده عقل طبیعیدر، که بوکا: «عقل غریزی»ده دیرلر. عقل طبیعی ایسه عقل سمعی درجهسنه وارمدقجه صاحبنه ثمرهبخش منفعت اولهماز.

عقل سمعی، افواه رجالدن اخذ علوم وکثرت تجارب ایله تنور ایلین عقلدرکه ارباب عرفانك عقول سلیمهسندن کنایهدر.

ایشته لسان شرعده [امانت] تسمیه اولنان بو عرفان وادراکدرکه نیجه مخلوقات آرهسنده انسانه مدار تکریم اولمشدر.

حاصلی اعتبارات اضافیهدن تجرید نفس ایدیلنجه کوریلورکه، هر کس، آنجق علمی نسبتنده حائز شرف امتیاز اولور.

برده بودار امتحان جهانه کلیشمزی مجرد اللهی بیلمك ایچوندر. امام المفسرین، فخر رازی ایسه دیمشدرکه: «هرهانکی فندن اولورسه اولسون «مثلا طبدن، تشریحدن برمسئله زیاده بیلن کیمسه‌نك معرفت ربوبیت «جناب رب العالمینه بردرجه دها زیاده تقرب ایتمش اولور.»

بوندن آکلاشیلیر که: علم نامنه هرنه وارسه انسانك دنیاسنه‌ده، عقباسنه‌ده یارار.

اویله ایسه اوغللرم! تحصیل علمه چالیشکز!

چالیشمقدن اصلا فتور کتیرمیه‌رك زیاده چالیشکز که حقك‌ده، خلقك‌ده نظرنده مرغوب وممتاز اوله‌سکز.

محصول تحصیلکزی، وطنکزك مسعودیتنه، پادشاهکزك اعلای شان وشوکتنه صرف ایتمك اوزره جانکزله، وجدانکزله، شمدیدن عهد و میثاق ایدیکز که اللهك‌ده، ظل اللهك‌ده عندنده مقبول وسرفراز اوله‌سکز.

ینه تکرار ایدرم که صحیحاً بختیارسکز!

زیرا بویله بر دور مسعود ترقی ایچنده وبر پادشاه شفیق ورحیمك سایهٔ لطفنده پرورشیاب فیض عرفان اولیورسکز.

همان جناب حقك، ولی نعمت بی منتمز، پادشاهمز بیوك عبدالحمید خان افندمز حضرتلرینی، سریر سلطنتده دائم وبرقرار بیورسون دعاسنه برآغزدن [آمین] دیه‌لم.

آطنه ۷ ایلول سنه ۳۰۵

مکتوب

بیوکلکك اك بیوك شانی، علوّ جنابك عظمتلی نشانی، دائما اصدقای بندکان حقنده «معامله بالمجامله» ایله لطف واحسانی ارزانی قیلمقدرکه قدرت فاطرەنك بو اخلاق فضلهجهده ذات بیهمتای اکملاندلرنده کوستردیکی آثار کمال، صحیحاً سزاوار اعزاز واجلالدر.

چاکرلری دار الخلافهده شرفیاب صحبت بزرکواران امت اولدیغم مدتجه، پك چوق لطف والتفاتلرینه مظهریتله کسب شرف ایتدیکم برخاندان جلیل‌النشانه لایق، تعظیمات واحتراماتك حسن ایفاسندن عاجز، وبو عجزم، نیاز عفوده حاجز ایکن افندمز، عاجزانه برصورتده جرائم کذشتهیه کشیدهٔ قلم عفو ایله برابر بزرکوارانه برمکتوب بدیع‌الاسلوب ارسالیلهده بو ذرّهٔ خاکی، اعتلای قدر ومنزلتده همسر افلاك بیوردیکز.

ایشته بو، ادای شکری واجب برنعمت عظمادر، که بندهکزی حقیقةً فخر وشرفله دلسیر، ویکیدن باب احسانکزه اسیر ایتمشدر.

بناءً علیه غدای روح روان وزیور زبان صدقیانم اولان ثنای جمیل واجب‌التبجیللری، دائما مجالس انس والفتده نُقل طبقچهٔ تقدیس، اوقات تنهاییدهده خیال بی‌مثال عالیلری، بندهٔ مستدیملرینه نعم الانیس اولهجغنی لسان تعظیم وسرور عظیم ایله عرض ایلرم باقی . . .

عريضه

نام عاجزانه‌مك نقش افكن خاطر عرفان پيرالرى اولمسى كبى هراهل تقديره كوره رُتَبِ رسميه‌نك، حيثيّات اضافيه‌نك كافه‌سندن بالاتر برشرف عظيمه نائليتمدن دولايى منتدارانه عرض واجبات محمدت وشكرانه اجتسار ايلرم.

خمير مايهٔ طينتلرى، بر خاك فيضنا كه اضافتله علاقه‌دار اختصاص اولان ايكى نيكخواهك حسيّات قلبيه‌لرى‌ده يكوجودانه براتّحاد معنوى تشكيل ايتمسى طبيعى‌در. ديمك كه مشتاق شرف ديدارلرى اولان كوكلى مالامالِ سرور وافتخار ايدن تبريكات وَتلطيفات دولتلرندن قلباً نه‌درجه متحسِّس اولديغمى عرض وبيان ايچون وساطت خامهٔ ترزبانه مراجعت احتياجندن مستغنى‌يم. بومثللو تلذّذات روحانيه وَمعاملات قلبيه‌يه ذاتاً حرف وصوت، ترجمان اولمقدن عاجزدر. بناءً عليه شرح وتفصيل ماجرا، تقدير وجدان باهرالعرفان دولتلرينه بالحواله نقد جان، جائزهٔ شعر اَبدار حَسّان، استحسانلرى اولمق اوزره نثار خاكپاى كرم پيما قيلنور. ١٥ شباط ٣٠٥

مكتوب

جناب فضيلت مآبلريله برلكده كچيرديكم ايّامى – كه عهد شبابمك اك سعادتلى، اك فيضلى كونلريدر – نه قدر اختيار اولسه‌م، حتّى اَرْذَلِ عُمره ده وارسه‌م، اونوتورمى‌يم صانيرسكز؟ حاشا!

عزیزم! نقش دلارای محبتکزك یورکمك اَتْ لوحه‌سی اوزرینه قلم قدرت وَدست مشیئت جناب رب العزّته یازلمش اولدیغندن امین اولکزکه آنی امواج دریای حوادثك سیلکه مقتدر اوله‌ماز. هُوِیّتم باقی اولدقجه اوده دائم وپایدار اولور. ظاهرده‌کی تنائیٔ بُلدانه، تباعُد جُثمانه باقوب ده قُربِ معنوی‌یی نَفی وَانکار ایتمك، کُوتَه بینلرك کاریدرکه ایکیمزده لله الحمد او زمره‌دن دکلز. بز:

— در راه عشق، مرحلهٔ قرب وبعد نیست —

دیین سرائر شناسانِ بزمِ قدیمِ اَلَسْتدنز، دکلمی؟ بنده‌کزك کندم کبی سزی‌ده بویله بیلیورم. شو عریضه‌مه برتحفهٔ دیکرده علاوه ایلدم. اوده [سرّ فُرقان] نامیله سورهٔ جلیلهٔ فُرقانه یازدیغم مفصّل تفسیردن مُفْرَز اولمق اوزره آیریجه طبع ایتدیردیکم «اِستِواْ» رساله‌سیدر. بورسالهٔ شریفه‌ك آچیقدن پوسته‌یه تودیع قیلندی. بمنه تعالی حائز عزوصول اولدیغنه دائر برخطاب مستطابلریله تشرّف ایلرسه‌م بنده‌کز ایچون نه بیوك بختیارلقدر. صحائفنك عددیك آلتیوزه تقرب ایتمسی مأمول اولان سرّ فُرقانك‌ده طبعیك قریب ختامدر. ان شاءالله هدیهٔ عیدیه اولمق اوزره آنك‌ده برنسخه‌سنی تقدیم ایلرم . . . . .

مکتوب

اوغلم!

ایکی مقدس نامی محتوی اولمسندن طولایی مکتوبکزی الك عالی

بر حس ایله متحسس اولدیغم حالده سَوَه سَوَه مطالعه ایلدم . صد بارك الله ! معلم ناجیزڭ سزك كبى «خارقهٔ ادب» اطلاقنه سزاوار اولان ذكى طالبلر یتشدیرمكده اولمسیله افراد ملتڭ ایچنده ناقابل نسیان بر یاد جمیل براقه‌جقدر. وار اولسون !

پدر محترمكز حقنده‌كى توصیه‌یى حسن تلقى ایدرك اعتلاى قدر ومنزلتنه چالیشه‌جغمدن امین اولكز. سزك كبى عثمانلیلرجه مدار فخر وشرف اوله‌جق اولاد یتشدیرن بر پدرڭ حقیقت! شایان تبریك وتقدیسدر.

میرآلاى جمال بك ایله الفت ومناسبتكزده حسن خصالكزك علائم باهره وَظاهره‌سندندر؛ چونكه «لاتسأل عن المرأ . . .» قضیه‌سى معلومكزدر افندم . ٥ تشرین ثانى ٣٠٤ دیاربكر

مكتوب

مبارك آیینهٔ خاطر دولتلرینى ژنكدار ایلین خبر كاذبڭ بنده‌كزى ده جدّاً متأثر وَمضطرب ایتمشیدى. جناب حقّه شكر وسپاس ایلرم كه مرأت خاطردن او پاسى كیدرمش ؛ آنى اسكیسى كبى صورت حال ومأل عاجزانه‌مه جلوه‌كاه ایتمشدر .

– ولو بر لسان واثقدن اولسون – خبر واحده قناعتله بر محبّ مجرّب الاطوارى حقنده سوء ظن ایتمك، كامللره كوره بر نقیصه‌در. بنده‌كز ایسه اكرچه اونسبتده حائز كمال دكلسه‌م‌ده پیر وَاهل كمال اولدیغمه، ازجمله جناب مروتمأبلریله عقد ایدیلن روابط محبّتڭ كمال

وضوح ایله دلالت ایلدیکندن اویله برنقیصه‌دن نزاهتی مطلقا وجدان باهر العرفانکز تصدیق ایلردی .

معهذا عریضهٔ متقدمهٔ عاجزانه‌مك ازدیاد اطمئنان قلبه مدار اولدیغی، بوکرده دولتخواه بی‌اشتباهکزی شرفلندیرن ۲۳ تشرین‌اول سنه ۳۰۷ تاریخلی کرمنامهٔ کرامیلرندن استنباط اولنه‌رق مضطرب قلبم کسب سکون وراحت، قلمم شو وادیده حسبحال ایله اسالهٔ مداد شکر ومحمدته مسارعت ایتمشدر. بعد صوری، قرب معنوی‌یه حائل اوله‌مازسه‌ده، امتداد ایام فراقه‌ده شو فنی دنیانك تحملی اولمدیغندن «ربم قریباً مظهر حسن تلاق بیورسون» دعاسیله تصدیعاته نهایت ویررم.

مکتوب

غالبا اشتیاقمزی آرتیرمق ایچون لطف خطابکزی محب مشفقکزدن اسیرکه‌مك ایستیورسکز! سزی‌سونلری، مخاطبات روح پرورانه‌کزدن متلذذ اولانلری بویله اوزدیرمك روامیدر؟

۲۹ تشرین اول ۳۰۷ تاریخلی کرمنامه‌کزی، مشتاقانه برحس ایله متحسس اولدیغم حالده اخذ ومطالعه ایده‌رك سزکله کوروشمش، قونوشمش قدر مستفید و مستلذ اولدم.

موسم، مساعد اولیدی؛ صیت فضل و عرفانی تا موصلدن بری ایشیده ایشیده قولاقدن عاشقی اولدیغم فضیلتلو نائب افندی ایله برلکده تشریفکزی رجا ایده‌جکدم. بو، هربار ممکن اوله‌مازسه، باری

آرالقده ارسال رسائل ایله نصف‌المواصله نشوه‌سنی اولسون اِشراب بیورمزمیسکز؟ الباقی هوالله.

عریضه

ارغنی محکمهٔ بدایت باش کاتبی عبدالله خلوصی افندی‌زاده مسعود افندینك خلاصهٔ مآلی، بیان ضرورت وَ برمأموریته تعیینی ایچون استدعای عاطفتدن عبارت اولان عریضهٔ متقدمه‌سنك وَ مطویاتنك لفیله شرفتسطیر بیوریلان ۲٤ ایلول سنه ۳۰۷ تاریخلی وَ ۹ نومرولو امرنامهٔ سامئ جناب فخامتپناهیلری، هامه‌پیرای تعظیم واجلال اولدی.

افندئ مومی‌الیه، – عریضه‌سنده‌ده بیان ایلدیکی وجهله – عن اصل زیله قصبه‌سی اهالیسندن مومی‌الیه عبدالله خلوصی افندینك اوغلی‌در. چاکرکمینه‌لریله برنجی‌دفعه اوله‌رق ملاقاتی، یکرمی کون مقدم‌دیاربکرده وقوع بولمشدر. شویله‌که: معمورة‌العزیز ولایتنك برقطعه توصیه‌نامه‌سنی مستصحباً دیاربکره کلوب برقاچ کون قالدقدن صکره تکرار خرپوته عودت ایتمش وَ الآن اوراده بولنمش اولمغله حکم ارادهٔ جلیلهٔ جناب صدارتپناهیلرینك کندوسنه تبلیغی، امرنامهٔ سامئ مذکور صورت جلیله‌سنه ذیلاً ولایت مشارالیهایه یازلمشدر.

روش حال وقالندن آکلاشلدیغنه کوره افندئ مومی‌الیه، فن کتابتدن بهره‌دار ایسه‌ده شمدی‌یه قدر معیشتنی تأمین ایده‌بیله‌جك برمأموریت استحصالنه موفق اوله‌مدیغندن اخیراً آناطولی قطعه‌سنی

سیر و سیاحت ایتمك هوسنه دوشه‌رك صامسون، سیواس، ملاطیه، خرپوت طرفلرینی طولاشمش وَ ارباب کرمك بخش قلندرانه یوانده‌کی اعانه‌لریله گچینه‌بیلمش اولدیغی آکلاشیلمشدر.

مع مافیه سوء فکر وحالنه دلالت ایدر برشی ایشیدلمیوب کندوسنی سیاحت نامیله کربت غربته دوشورن دخی محضا سائقهٔ ضرورت مفرطه اولمسیله وَخدمت کتابتده قوللانیله‌جق اولسه قلمندن استفاده مأمول بولنمه‌سیله ایالك آچیله‌جق بر لوا تحریرات مدیرلکنه تعیینی خصوصی؛ مرجع مخصوصنه امر و فرمان بیوریلورسه سایهٔ قدرتوایهٔ حضرت پادشاهیده بر بی‌وایه وَ بی‌چاره‌نك حال واستقبالنی تأمین ایله سفالتدن خلاصنه دلالت و عنایت بیورلمش اوله‌جغنی عرض ایلرم.

باقی. دیاربکر ٢٠ تشرین‌اول سنه ٣٠٧

عریضه

عزّ خطاب مستطاب دولتلریله شرفیاب اولمق، بنده‌کز ایچون حقیقةً نه بیوك شرفدر. هله کائناتك برنجی جلدیله برلکده نشری مقرر اولان دفتر معاونتده نام کمترانه‌مك بولنمسنه‌ده مساعده بیورلمسی، احسان علی الاحسان قبیلندن اوله‌رق دیکر بر شرفدرکه هرایکیسی ایچونده عرض شکران فراوان ایلرم.

ایکنجی جلد ایچون بر مقاله تقدیمی دخی فرمان بیوریلیور. هر امرلری مُطاعدر؛ لکن بضاعه‌سزلك، قورقارم‌که بوامر شرفماله مانع

امتثال اولور. مكركه فيض انفاس روح پرورانه‌لرى، مددرسم اوله ! شو وسيلهٔ جميله‌دن‌ده بالاستفاده پك قديم برنسبت وخصوصيته ترتب ايدن وظيفه‌يى ايفايه مسارعتله زينتساز صحيفهٔ مفخرت اولورم. باقى ...

مكتوب

برماضئ مسعودك خاطرات مسرت غاياتنى احتواسى جهتيله عند عاجزيده غايتله قيمتدار، نوادر آثاردن معدود اولان كرمنامهٔ كراميلرى‌كه هرجملهٔ جميله‌سى، علوجناب عاليلرينه بردليل ناطقدر؛ بوكره رَوح‌افزاى روح روان وَحلاوت مندرجاتى لذتبخش ذائقهٔ وجدان اوله‌رق دعاى اعتلاى قدر ومنزلت سعادتلرى تكرار قيلندى. باقى افزايش محبت قلبيه‌لرى اخص متمنيات اولمغله اولبابده ... ٩ ايلول ٣٠٧

مكتوب

برزمان لسان عذب البيان تازى ايله مظهر آثار دلنوازى اولوردم. بوكره‌ده او شاهد كلچهرهٔ التفات، آشناى قديمى اولديغمز قباى زيباى تركى‌يه بورونه‌رك جلوه ريز بزم مباهات اولدى.

حقاكه شومعاملهٔ دلشكارى وَخاطرسازى، جناب حقك، حضرت مخدوم نجابت موسومه مخصوص برنشانهٔ امتيازى‌در. بناءً عليه عرض شكران فراوان ايله افزايش توجهات مخلص پروريلرى نيازينه شتابان اولدم. باقى نماند هركه نخواهد بقاى تو .

عريضه

. . . خاندانندن . . . پاشانك مخدومى . . . بكى توصيه وسيله‌سيله وَمجرد چاكرلرينى احيا مقصديله بوكره شرفتسطير وتسيير بيوريلان ٢٦ تشرين ثانى ٣٠٧ تاريخلى امرنامهٔ عالىٔ ولى‌نعميلرى هامه‌پيراى تعظيم وَمبارك خط وخاتم اصفانه‌لرينك مشاهده‌سى، موجب من وفخر عظيم اوله‌رق من القديم مواظبى بولنديغم دعوات خيريهٔ مرحمتپناهيلرى زيور لسان مصادقت قيلندى.

پاشاى مومى‌اليه بنده‌لرى حقيقةً . . . نك اسكى خاندانندن اولوب كرك كنديسى، كرك عائله‌سى خلقى، شايان احترام ذواتدن بولندقلرى جهتله طبق امر وفرمان داور اكرميلرى وجهله دائما ايفاى لازمهٔ حرمت وصحابتده تجويز قصور اولنميه‌جغنى عرض ايله كسب شرف ايلرم. باقى، بقاسندن امين اولديغم توجهات مستلزم الفيوضات داور اكرميلرينك ازديادى وَبالخاصه عمر وعافيت وَاجلال آصفانه‌لرينك امتدادى، اخص آمال اولمغله اولبابده امر وفرمان . . .

١٨ كانون اول ٣٠٧

تذكره [*]

جناب حق، دستيارىٔ توجهات مقدسهٔ حضرت پادشاهى ايله اكمالنه موفق بيورسون.

[*] بغداد مجلس ادارهٔ ولايت هيئتنه خطاباً يازلمشدر.

شو آرالق كمال كرمى ايله بدأ وَمباشرت اولنان (هنديه) سد عملياتندن ولايتجه دها مهم برمشغوليتمز يوقدر. حيات مملكته تعلق اولان بويله برايشه ايسه نه قدر اهميت ويرلسه سزادر!

بناءً عليه هيئت محترمه‌كزك قرار وتسبيبيله عمليات مذكوره‌نك مفردات معاملاتنه نظارت ايتمك اوزره مخصوصاً برقوميسيون تشكيل قيلنمش ايسه‌ده مصلحتك حائز اولديغى اهميت فوق‌العاده حسبيله وَعمليات مهمهٔ مذكوره‌نك بمنه تعالى بوسنه اكمالى دولتجه آرزو اولنمقده بولنمسى سببيله تسريع اعمالات وَمنع سوء استعمالات ايچون والئ ولايتك دخى اركان مملكتدن وَاصحاب شرف وحيثيتدن برذات ايله برابر صورت دائمه‌ده موقع اعمالاتده حاضر بولنمسى الزمدر.

حتى بغداده يكى كلديكمده ينه بومسئلهٔ مهمه موضوع بحث اوله‌رق هيئت محترمه‌كز طرفندن «موسم اعمالات حلولنده جمله‌مز سزكله برابر موقع عملياته كيدر، اوراده چادرلرمزى قورار، ختام انشاآته قدر سزكله برابر اقامت وَايشه نظارت ايدرز» بيورمشدكز.

ينه سزلردن مسموع عاجزانم اولديغنه كوره اسلافمز زمانلرنده انشا اولنان سائر عادى سدەلرك بيله اثناى انشاآتنده اركان كرام مملكتدن برر، ايكيشر ذات واليلرله برلكده موقع انشاآتده حاضر بولنمشلر ايدى.

ديمك كه بونڭ فائده‌سى مجرب برقاعده حكمنه كيرمشدر.

ايمدى مخلصكز دخى بمنه تعالى اوكمزده‌كى پازار ايرتسى كونى مذكور سدك انشاآت موقعنه عزيمت ايتمك اوزره اولديغمدن، تخفيفاً

لمشقّه هر اون بش کونده بر دکیشمك اوزره علی طریق المناوبه اعضای کرامدن بر ذاتك رفاقت عاجزانه‌مده بولنمسنی وایلك نوبت هر کیمه اصابت ایلرسه یوم مذکورده برمله برابر کیتمسنی آرزو ایلرم.

همان جمله‌نك حضورنده قرعه کشیده‌سیله نوبت ایامنك تعیین واشبو ورقهٔ عاجزی‌یه ذیلاً بامضبطه تبیین بیورلمسی مرجودر. والله الموفق. بغداد ٧ تموز ٣٠٦

تلغرام [*]

بعض تزیینات وترصیناتی اکمال ایچون سرمهندس، حله قنالنك رسم کشادینی بوکونه تعلیق ایتمشیدی.

هندیه سدده‌سنك طبقهٔ تحتانیه‌سی کاملاً ختام بولوب الیوم طبقهٔ فوقانیه‌سنك اکمالیله اشتغال اولندیغی کبی یوز بو قدر مترو عرضنده وبیك ایکی یوز مترو طولنده آچیلان قنالك حیرت بخش عقول اولان اوجسیم حفریاتی، لله الحمد سایهٔ عمرانوایهٔ حضرت خلافتپناهیده تیسر تمای حسن حصول اولمشدر. ارکان ولایتدن، امرای عسکریه‌دن، ولایتك الویهٔ ثلاثه‌سی علماسندن، ساداتندن، معتبرانندن خیلی ذوات ایله بغدادده مقیم دول متحابه قونسلوسلری و بشبیك قدر عمله و بر باندو موسیقه حاضر بولندیغی حالده بوکون ساعت اوچ بچق راده‌لرنده رسم افتتاح اجرا اولنه‌رق تخمین سابق وجهله قنالك صدرندن برمترو ارتفاعنده صولر حِلّه جهتنه سیل منحدر کبی جریانه باشلامشدر.

---

[*] زوراء غزته‌سندن منقولدر.

تقدیر رب العالمین، امر امیر المؤمنین ایله نهر فراتك بویله مجرای قدیمنه طوغری جریان وعین ماء الحیاة كبی بر ملك جسیمك احیاسنه شتابان اولمسی، محض كرامات سنیه وموفقیات جسیمهٔ حضرت خلافت‌پناهیدن اولهرق دعوات مفروضهٔ حضرت شهنشاهی، بیكارجه آنقره‌لردن كمال خلوص ورقته مرفوع بارگاه اقدس الٰهی قیلندیغی وسدك دخی بر آیه قدر اتمامی، الطاف الٰهیه‌دن مأمول ومستدعا بولندیغی مع التشكر عرض وتبشیر اولنور. ١٣ تشرین اول ٣٠٦

مكتوب

موسیو!

سزی عن صمیم القلب تبریك ایدرم.

هندیه سدینك انشاسنده هم سزی، هم سوكیلی وطنكزی شرفلندیره‌جك بیوك بر مهارت كوستردیكز.

اگرچه وسائط لازمه‌نك عدم مكملیتی جهتیله بومهم عملیاتك اجراسنده چوق زحمت چكدیكز؛ لكن حكومت محلیه‌نكده ممكن اولدیغی قدر تدارك لازمه وایفای وظیفه خصوصنده سزی بحق شكایته مجبور ایتمدیكنی حسب الانصاف اعتراف ایدرسكز صانیرم.

بو فقره‌یی یازمقدن مقصودم، نقصان وسائط جهتیله چكدیككز زحمتدن دولایی حكومت محلیه‌یی معذور كورمكزی رجا ایتمكدر.

شوراسنی‌ده علاوةً رجا ایدرم‌كه: بوجسیم عملیات [illegible]

طرز انشاسی، ایجابات ومقتضیات فندن اولمق اوزره طرفکزدن قسماً تبدیل ایدلدیکی جهتله سزك وبزم بغداده وقوع ماموریت ومواصلتمزدن اول، مثلا: احطاب، طوغله، طاش وسائره کبی تدارك ایدلمش اولان لوازم انشائیه‌دن نه قدر استفاده ایدلمشدر؟ یعنی: بونلردن نه‌قدری بو انشا آتده استعمال اولنمشدر؟ یوقسه بونلردن، یعنی شو مقدما تدارك ایدلمش اولان لوازم انشـائیه‌دن موفقیت حاضره‌یی حصوله کتیرن عملیات مهمه‌ده هیچ برشیمی استعمال اولنمامشدر؟

برده، اسکیدن «عمر پاشاجدولی» نامنی آلمش اولان وشمدی «حله» جدولی نامیله یاد ایدلمکده بولنان ۱۲۰۰ مترو طولنده‌کی قنالی، سز بورایه مأمور اولوب کلدیککزده نه حالده بولمشدیکز؟ وبوقنال، اول وآخر قاچ بیـك مترو مکعب طوپراق حفریله وجوده کتیرلمشـدر؟ نصل تحکیم ایدلمشدر؟ وبوحفریاتك نه مقداری سزك - بزم بغداده وصولمزدن مقدم - نه مقداری سزك بزم ورودمزدن صکره اجرا اولنمشدر؟

کذلك همت مهارتکارانه‌کزله یاپیلان سدك انشاسیچون طلبکزله بزم زمان مأموریتمزده حکومت محلیـه، طاش، طوغـله، عسـپیه، کراسته وسائره کبی نه‌قدر اشیا تدارك ایتمش؟ وبوتدارك اولنان اشیایی حکومت محلیه نره‌لردن؟ نصل واسطه‌لرله؟ ونه‌قدر مدت ظرفنده وجوده کتیره‌بیلمشدر؟ وشو عملیات جسیمه‌نك هیئت مجموعه‌سی اعتباریله، نه‌قدری بزدن اولکی؟ ونه‌قدری بزدن صکره‌کی زمانلره عائد بولنمشدر؟ بورالرینی ممکن اولدیغی قدر سرعتله، حسـابلی، مفرداتلی غایت واضح اوله‌رق طرفمزه بیلدیره‌سز.

نهایتسز، اهمیتلی مشغولیتکز آراسنده سزی شویله برموازنه اعطاسنه دعوت ایتمك، مناسبتسزکبی ایسه‌ده ولاتی سزدن بویله برموازنه ایسته‌مکه مجبور ایدن بعض سببلر واردرکه بو سببلری، باخصوص مسببلرینی بیلسه‌کز، حسب الانسانیه هم غایتله متأسف اولوردیکز، هم‌ده ولاتی بوخصوصده کرچکدن معذور کورردیکز.

او سببلردن بریسی‌ده، بغداددن (طاهر) امضاسی مستعاریله درسعادتده طبع اولنان غزته‌لردن (ترجمان حقیقت) غزته‌سنه کوندریلوب درج ایدیلن ساخته برمکتوبدر.

ایشته شو استیضاحاته سبب، بومکتوبدر.

سزی دها زیاده اشغال ایتمش اولمامق ایچون او ساخته مکتوبك معلّل بالاغراض اولان محتویاتنی ترجمه وَنقل ایتمکدن صرفنظر ایلدم.

شوقدر وارکه: بروجه‌بالا سزدن طلب اولنان ایضاحاتی، صورت مکمله‌ده اعطایه خامه‌زن همت اولورسه‌کز مکتوب مذکورك کافهٔ محتویاتنه ردی ناقابل برجواب مُسکِت ویرمش بولنورسکز.

معلوم اولان مشغولیت مهمه‌کز آره‌سنده سزی شویله بر زحمته قوشدیغمدن دولایی تکرار بیان معذرت ایلرم. حرمت و محبت مخصوصه‌مزك تلقیٔ توثیقاتی مرجودر.

مکتوب

توجهات قدسیت آیات فاضلانه‌لرینك بقاسنی مبشر اولان ٩ ایلول

۳۰۷ تاریخلی تحریرات کرم بینات رشادتپناهیلری — ملفوفی بولنان ایکی قطعه استدعانامه ایله برابر — رسیدهٔ دست تکریم اولدی. مذکور استدعانامه‌لر اوزرینه ماردین متصرفلغنه یازیلان ایکی قطعه تحریراتک لفاً ارسال قلندی.

جهت جامعهٔ اسلامیه واخوت دینیه حسبیله بیننزده جایگیر رسوخ واستقرار اولان محبت حقانیه، تأکیدات رسوم عدیه‌دن مستغنی اولمقله برابر آرالق آرالق مخاطبات علیهٔ روح افزالریله مصیب اولدقجه، نائل فیض روحانی اولدیجمنه مستغرق انوار سرور اولدیغم ایچون بو خطاب مستطاب ایله دائما حصه‌یاب اولمقلغمی تمنی ایلرم.

درسعادت ایچون طلب بیوریلان توصیه‌نامه‌لر دخی حین عزیمت علیه‌لرنده ان شاء الله تحریر وتقدیم اولنور. باقی، بقای فیض نظر سامیلرینک اخص متمنیاتدر. الباقی هوالله والامر لولیه.

۱۸ ایلول سنه ۳۰۷

مکتوب

بوکره‌ده جوانب وانواع نوازش والتفات بی‌حسابی حاوی احسان بیوریلان فرسی العباره برقطعه لطفنامهٔ وفعلامهٔ نجیبانه‌لرینک راحه زیب ورود و مستلزم مسار نامعدود اوله‌رق ذکر جمیل بی عدیل مروتپناهیلری زیور لسان مصادقت بیان قلندی.

حقا که مقتضای اصالت و نجابتی اجرا بیوریبیورسکز. ابراز خلوص ومحبتده دائما احراز شرف تقدمله بوخیرخواه بی اشتباهکزی

محجوب وَشرمسار ایدییورسکز. بیوکلکك الك بیوك شانی‌ده بودر.

همان جناب کردکارن عمر و عافیت وَ اقبال عالیکزی دائم وَ پایدار بیورسون. بندۀ نوزاد (محمد علی کامران) مبارك اللرکزدن اوپر. نجابتلو ناظم الشریعه حضرتلرینه عرض تعظیمات ایدەرم. باقی اولەسین همیشه باقی.

مکتوب

٥ ایلول سنه ٣٠٧ تاریخلی لطفنامۀ والای کرامیلری کمال ممنونیتله اخذ ومطالعه اولندی. اربیلدن اثنای مروزمزده جناب سعادتلرندن مشاهدەسیله منتدار اولدیغم آثار جمیلۀ مهماننوازی ومروّت، کوکلمدە اویله برحسّ شکرکذاری وَمحبت اویاندرمشدرکه جسممده حسّ حیات باقی اولدقجه آنی تقدیردن، نام سعادتلرینی خیر ایله یاد و تذکیردن کری قالمیەجغمی تأمین ایلرم.

شو لطف والالری ایسه اوحسّ احترامی تزیید ایدەرك افزایش محبته سبب اولمغله بالخاصه بیان تشکرله ختمِ مقالۀ اخلاص ومودت اولورم. باقی....

مکتوب

١٩ تشرین‌اول سنه ٣٠٧ تاریخلی مکتوب وفا اسلوب عالیلرندن دخی مستفاد اولان مأثر حقوقپروری، موجب مزید ممنونیت عاجزی اولدی.

ذات سـامئ جناب نظارتپناهیدن بحق امید و انتظار اولنـان مکافاتك، ان شـاءالله قریباً شرفظهوریله‌ده ایفای لازمهٔ تبریك وتهنیته موفقیتمی، الطاف آلهیه‌دن امید ایلرم؛ فقط معلوم عالیلری‌درکه هرشی وقت مرهوننده حیز آرای حصول اولور.

بناءً علیه امیـد وانتظارك خلافی اوله‌رق شـاهد مهجمال امل، شاید برآز کجه عرض دیدار ایتسـه‌بیله ینه نومید ومأیوس اولمایوب وقت مرهوننك حلولنه انتظار ایدلمك لازم کله‌جکی بیان واخطاردن مستغنی‌در برادرم افندم.

مکتوب

مأموریتله تکرار دیاربکره کلمك مقدّر ایمش؛ کلدك. بوعاطفت جلیلهٔ حضرت ولی‌نعمت بی‌منته‌ده عرض شکران فراوان ایلرم.

تبریکات واقعهٔ مخلصپروریلری دخی بو نقطهٔ نظردن واقع اولمش اولماسنه بناءً شو لطف والتفات دلشکاریلرینه‌ده عرض تشکر وَمحمدت وَ منتداری اولدیغم توجـه وَمحبت قلبیه‌لرینك ازدیادینی نیاز و رجایه مبادرت ایلرم.

یوزغاد، یك سودیکم، غایت دلنشـین برمملکت؛ اهـالیسی‌ده علی الأکثر جمیل الصوره، حمید السیرة اولمغله اکابری، اصاغری حقلرنده حسن نظر کریمانه‌لرینك انعطافنی‌ده بشقه‌جه رجا ایدرم باقی...

مکتوب

واقعا بنده‌کز قصورمی معترفم! دیاربکره کانجه بر مواصلتنامه یازوب یوللامق بورجم ایدی؛ چونکه موصلده کرك ذات سعادتلرندن، کرك سائر ارکان ولایت وَمعتبران مملکتدن کوردیکم حسن معامله وَرعایتڭ سزاوار شکر ومحمدت اولمغله بو وظیفهٔ منتداری‌یی تحریراً دخی ایفا ایتمك لازمه‌دن ایدی.

لکن عریضه تقدیمنه مسارعت ایتمش اولیدم، شمدیکی کبی شرف مسابقتی ذات عالیکز قازانه‌ماز ایدیکز. ایشته بنده‌کزك تنبللکمڭ سزه بویله برشرفی ده قازاندیرمش اولدیغندن بوبابده‌کی قصورمزدن‌ده استفاده بیورمش اولدیکز.

کرمنامه‌کزی غایت لذتله اوقودم. موصلده کچیردیکم شرفلی ساعتلری تخطر ایده‌رك کوزلرمدن سرشك تحسر آقتدم. جامع‌المشتاقین اولان اللهڭ بزی ینه خیرلوسیله قاوشدیرمغه قادردر.

.... افندی وَ بزم خانه صاحبی بك افندی برادرلرمزه احترامات فائقه‌مزك تبلیغی مرجودر، باقی...

مکتوب

۳ تشرین ثانی ۳۰۷ تاریخلی تحریرات بهیه‌لری آلندی. حقوقه رعایتکز موجب ممنونیت اولدی.

سزك کبی محاسن‌شناس اولانلریڭ الله تعالی برخوردار ایدر.

عتبات عالیاته یوز سورمك شرفنه نائل اولدقجه بومحب خیرخوا-
هكزی‌ده دعادن فراموش ایتمه‌مكزی رجا ایده‌رم.
سنذنك احوالنه دائر آرالقده معلومات ویررسه‌كز اوده بشقه‌جه
موجب ممنونیت اولور. ٢١ تشرین ثانی ٣٠٧

مكتوب

ذات والای رویتكاریلریله برلكده كچیریلن ایام مسعوده‌نك یاد
جمیلنی متضمن اولان ٢ ایلول ٣٠٧ تاریخلی لطفنامهٔ والای كرامیلری
صحیحاً موجب سرور وانبساط اوله‌رق مكرراً تلاوت وَمطالعه ایله
استفاده واستلذاذ قلندیغنی كمال ممنونیتله بیان و اشعار؛ حسن توجه
وَمحبت قلبیه‌لرینك دوام واستقرارینی رجایه ابتدار ایلرم. باقی لطف
واراده برادرم افندمكدر. ٩ ایلول ٣٠٧

مكتوب

ماردین جزا رئیسی . . . . . افندی داعیلرینك توصیه‌سی
وسیله‌سیله دودست اشتیاق وافتخاره آلدیغم وَمطالعه‌سیله حقیقةً
مفتخر و مباهی اولدیغم لطفنامهٔ قدرشناسیلرینك مندرجات بدیعه‌سی،
مخلص بی ریالرینی مادام الحیاة خاطر عنایت مظاهردن چیقارمامق
وَهركون بوصورتله یاد ودلشاد بیورمق كبی برشرف و مزیت جهان

قیمتی تأمین و تبشیر ایتمسندن طولایی حاصل اولان فخر و مباهات وجدانیه‌می فی‌الجمله شرح وتفسیر ایله عرض لوازم شکرانیته جرأت ایلدم. هرحالده. ١٠ ایلول ٣٠٧

مکتوب

دیار بکره مواصلات عاجزانه‌می بیلدیرمك وَموصلدن کچرکن حق عاجزانه‌مده کوستریلان مآثر جمیلهٔ مهمانوازانه‌دن طولایی قلماً دخی بیان تشکر ایتمك، انسانیت اقتضاسندن ایکن، کاپیرکلز مشاغل‌طاقتفرسای حکومته طالەرق شمدی‌یه قدر اومقدس وظیفه‌یی ایفا ایده‌مدیکم ایچون بحقٍ محجوب وشرمسار ایدم.

بو دفعه کرمنامهٔ سعادتلرینك شرفورودی، حجابمی آرتیرمش وَبنده‌کزی، جناب مرؤتمآبلرینه ایکی قات اولەرق بیان تشکره مجبور ایتمشدر.

شو تأخر ضروری الصدوردن عبارت اولان قصورمك مظهر عفو وصفح جمیل اوله‌جغنی، الطاف علیه‌لرندن امید و انتظار وَشو وسیله ایله رجای بقای توجهات قلبیه‌لرینه‌ده ابتدار ایلرم، برادر اکرمم افندم. ١٦ تشرین اول ٣٠٨

مکتوب

بالسّلامه مدینة السّلامه وقوع حسن مواصلات سعادتلرینی مبشر

اولان بلاغتنامهٔ نامیٔ کرامیلری، رسیدهٔ دست توقیر وَشو وجهله‌ده ابراز بیوریلان مآثر جمیلهٔ دلشکاری ومودّت، موجب منّ وحظّ وفیر اوله‌رق دعای اعتلای قدر ومنزلت سعادتلری خلوص قلب ایله زیور زبان مخالصت قلندی.

آرالقـده ارسال رسـائل ایله قاعدهٔ مرغوبهٔ مخادنت وموالاته رعایت وَاوصورتله‌ده جام دل محبّت مائلك لبریز سُلافة الصهبای مسرت بیورلماسی متمادر. باقی... ١٦ تشرین اول ٣٠٧

مکتوب

لچن سنه شدت حرارت زمانلرنده چکدیککز زحمتك وَکوردیککز خدمتك مکافاتی اولمق اوزره عواطف سـنیهٔ حضرت پادشاهیـدن عهده‌کزه توجیه بیوریلان رتبه‌دن دولایی بیان تشکری حاوی مکتوبکزی ممنونیتله آلوب مطالعه ایلدم.

سزك کبی محاسن‌شناس اولانلرك استقبالی امیندر.

بومسلك مستقیمده ثابتقدم اولدقچه، انشاءالله سایهٔ حضرت ولی نعمت بی منتده دها چوق ترقی ایدرسکز. همان تبریکات خالصانه‌مزك قبولیله بزی خیر دعادن اونوتمامکزی رجا ایدرم اوغلم. ٢٠ تشرین ثانی ٣٠٨

مکتوب

بوکرّه‌ده ذوق بلاغت عربیه‌دن ذائقهٔ جانی مستفید ایدن ٥ ربیع

الاوّل ۳۰۹ تاریخلی لطفنامهٔ مروّت علامه‌لری، اُدبای آمِد میاننده الدن اله کزمش، وَاکرچه اشارات خفیّه وَدلالات لفظیّه‌سنه وقوف، بیوك بر عرفانه موقوف ایسه‌ده ینه هرکس عقل وادراکی قدر نصل بر ناثرِ دُرْ نثارِ سحر آفرینك اثر بدیعی اولدیغنی سزمشدر .

موسمك برودتندن قریحه‌مزه جُمود عارض اولمامش اولیدی بالمقابله لغت شریفهٔ عربیه ایله تحریر جوابه جرأت وَاو مبارك لسان ایله تفصیل ماجرای محبّت ایتمك ایستردم؛ لكن نه چاره كه شمدی قریحهٔ قریحده او قوّت مفقود، خامهٔ شكسته زبانده اسکی جسارت نابود اولمغله ینه بزم معهود اسکی ترکجه‌دن استمداده مجبوریّت الویرمشدر .

حلّه متصرفلغنه تحویل مأموریّتی ایشیدیلن سعادتلو انیس افندی حضرتلری، حقیقةً خیر الجلیس، بركتابِ نفیسِ فضائل دیمكه لایق اولمغله حلّهٔ فیحایی، آنك مقارنت وجود مباركیله تبریك ایلرم. الباقی هو الله والامر لولیّه

مكتوب

بوكرّه‌ده اخذ ومطالعه‌سیله تشرّف اولنان ۱۱ ربیع الاخر سنه ۳۰۹ تاریخلی عربی العباره مكتوب بلاغت اسلوبلرینی كتیرن كیسه‌یی كورمك نصیب اولمادیغیچون شو جوابمز بوكونه قدر تأخر ایتمشدر .

اوّل و آخر، حق عاجزانه‌مزده سزاوار بیوریلان حسن نظر

مخالصپروريلرينڭ بندهكزى اداى حق تشكرندن حقيقةً عاجز براقهجق درجهده اولوب شو فيض سازيڭ دوامنى استدعا ايلرم.

ماردينه مخصوص فواكه لذيذهدن احسان و ارسال بيوريلان [ملبّس] ڭ حقيقةً غايت انفس برشيدر. تناول ايتدكجه ياد جميل بى عديللرينڭ برقندها حلاوتبخش ذائقهٔ جان اولمقدهدر. اوتهدن برى سزاوار بيوريلان حسن نظر رشادتپناهيلرينك حق عاجزانهمده دوام فيض انعطافى اخص متمنيات اولمغله اولبابده...

مكتوب

همشهريمز يوزباشى فتوتلو على افندى بندهلرى واسطهسيلهده برقطعه تلطيفنامهٔ كراميلرى بالورود مسرتبخش فؤاد صدق معتاد اولدى.

تحويل مأموريت مناسبتيله اولجهده تبريكات و تلطيفات مخالصتپرورلرينى حاوى ديكر برقطعه كرمنامهٔ دولتلرينڭ پيرايهٔ دست افتخار اولمشدى. بعد صورينك قرب معنويه دخل و تأثيرى اولهمهجغى مسلماتدن ايسهده مسافهجه مقاربتڭ بعونهتعالى حصول مقارنته مقدمه اولهبيلهجكى دخى غيرمنكر بولنماسيله شو تحويلدن حقيقةً ممنون اولدم. همان «رتبزڭ جملهمزى رضاى عالىٔ همايون حضرت ولى النعمت بى منته موافق خدمات حسنه ابرازينه موفق بيورسون» دعوات خيريهسنه دعاى اعتلاى قدر و منزلت دولتلرى ترديف قيلنهرق و مبارك كوزلركزدن اوپهرك عرض اخلاص صدق اختصاصه مسارعت ايلرم باقى.

مکتوب

٥ تشرین ثانی سنه ٣٠٧ تاریخلی تحریرات بهیه‌لری مع‌الممنونیه اخذ ومطالعه اولندی. صدق واستقامت، وفا ومروّت، انسانك یگانه زینتیدر. بونجه رفقاکز ایچنده شو صفات ممدوحه ایله تمیّزکز، سزك ایچون حقیقةً بر بیوك شرفدر. ایشته بوشرفه نائلیتکزدن دولایی سزی تبریك ایدرم. بومسلك مستقیمدن انحراف ایتمزسه‌کز سزی هرکس سور، سزه هرکس ابراز امنیت و محبت ایدر. بر خوردار اول اوغلم.

٢٠ تشرین ثانی سنه ٣٠٧

مکتوب

پیاده . . . آلایك میرآلایی . . . بك افندی‌یه بوکره بالورود ١٧ ایلول سنه ٣٠٧ تاریخلی تحریرات علیهٔ کریمانه‌لرینی اعطا ایله فرق مباهاتمی تزیین ایلدی. میر مومی الیهك ناصیهٔ حالنده دخی آثار نزاهت وحصافت نمایان اولمغله آرقداشلغنی جانه منت بیله‌رك ان‌شاءالله تعالی استحصال رضای عالیٔ ولی‌نعمت بی منت خصوصنده همدست وفاق وَ دعای بی ریای دولتلرنده‌ده متّحدالقول اتفاق اوله‌جغمزی عرض ایلرم. باقی ازدیاد توجهات جلیله‌لری اخص آمال عاجزانه‌مدر.

مکتوب

بوکره کمال ممنونیتله اخذ ومطالعه ایلدیکم کرمنامه‌لرینه قلبنده‌کی

حسّیات محبتی یکیدن اویاندیرمش و علوّ قدرکزی بر قات دها تقدیر ایتدیرمشدر.

خطهٔ عراقیه اهالیسی ایچنده پك نادر بولنان ذات مرؤتسماتلری کبی وفاکار، حقوقپرور برمحترمده بولندیغنه حقیقةً ممنون ومتشکرم.

بغدادده ایکن خدمت سعادتلرینی تقدیر ایتمش وفیض و رفعت کریمانه‌لرینه‌ده دلالت ایتمك ایسته‌مش ایسه‌م ده قدر، حصول امله حیلولت ایتمش ایدی؛ آنکچون قلباً حالا متأثرم.

مع مافیه ذات والای رویتکاریلری کبی اصدقای بندکان سلطنت سنیه‌نك خدمات صادقانه‌لری، سایهٔ حضرت ولی‌نعمتده هیچ بر وقت ضایع اولماز. انشاءالله تعالی برکون‌کلیرکه استحقاقکز اولان مکافات سنیه‌یه‌ده نائلیتله کامیاب اولورسکز. باقی ازدیاد محبّت قلبیه‌لری اخص آمالدر.

١٦ تشرین اول ٣٠٧

مکتوب

٢٣ تشرین ثانی ٣٠٧ تاریخلی وارد اولان تحریرات والالری، مع‌الممنونیه اخذ ومطالعه اولندی. جناب حقك، ذات مرؤتسماتلرینه براحسان مخصوصی اولان ذکا واستعداد فطری، دائما رهبر نجات ومدار جلب فیوضات اوله‌جغنده اشتباه یوقدر. صدق واستقامت ایسه شعارکزدر.

همان حامیٔ راست روشان راه صواب اولان جناب ملك وهابه

متوكلاً ایفای وظیفه‌یه دوام بیوریلور ایسه، ار كج مظهر عاطفت حضرت پادشاهی وَبین الاماثل نائل شرف امتیاز ایله مفتخر ومباهی اوله‌جغكزی، عدل واحسان الٰهی ضامن وكافلدر اوغلم!

مكتوب

غرهٔ ربیع الاول ۳۰۹ تاریخلی لطفنامهٔ عالئ كرامیلری، مخلص خالص الجنانلرینی حائز نصاب مباهات، وَ علو جناب مكارم مآب نجیبانه‌لرینی برقات دها اِعلا واثبات ایلدی.

بینمزده جایگیر رسوخ واستقرار اولان موالات صمیمیه ایجابنجه اِخبار سلامت مواصلت، وَاستفسار حال وخاطر و عافیت ایچون عریضه تقدیمی، بنده‌كزه عائد بردَین واجب الادا ایدی؛ لیكن نه‌چاره‌كه بوراده تفصیلی نامناسب اولان بعض اسباب، بنده‌كزی او وظیفه‌یی‌ده ایفادن منع ایتمكله بو بابده‌ده ذات دولتلری حائز شرف مسابقت اولدیكز.

مع مافیه، خصال مكارم اشتمال نجیبانه‌لری، بوقصورمزلده معفو ومعذور طوتیله‌جغنه الده بربرات امنیت واعتماد اولمغله مبحث اعتذارده اختیار اختصار وَ رجای افزایش حسن توجه وَمحبت عالیه‌لرینه ابتدار قلندی. الباقی هو الله والامر لولیه

مكتوب

سلماً سلیمانیه‌یه مواصلت علیه‌لری، ۱۳ كانون ثانی ۳۰۷ تاریخلی

کرمنامهٔ رشادتپناهیلرندن استبشار اولنمغله موجب مزید ممنونیت اولمشدر .

ولوکه لمحة البصر قدر اولسون، دیاربکردن اثنای مرور مستلزم الحبور عالیلرنده صحبت روحپرورانه‌لرندن ایدیلن استفاضه‌نك، دل‌محبت مائله القا ایلدیکی ذوق روحانی، قابل زوال دکلدر . او آیینهٔ معنوی‌یه عطف نظر اولندقجه، مشاهدهٔ جمال بی‌مثال فضیلت‌پروریلریله استفاده واستلذاذ ایدلمکده اولدیغنی مع‌التشکر عرض ایلرم .

نکاه معالی‌پناه مرشدانه‌لرینك حق عاجزانه‌مده بقای فیض انعطافی اخص آمالدر. الباقی هو الله

مکتوب

مآثر مفاخری عصرمز تاریخنك اك پارلاق صحیفه‌لرینی تزیین ایده‌جك براديب كاملك شرف خطابنه وبوسببله دولت انتسابنه نائلیت عاجزانه‌مه باعث اولدیغچون . . . افندی حقنده قرداشجه‌دن زیاده قیوبولداشجه معامله‌یی بردَینِ واجب الادا بیله‌رك وهیچ برغرض دُنْیوی تحتنده اولمامق شرطیله چوقدنبری هوسکار اولدیغم معارفهٔ جمیله‌لرندن — ولوکه غائبانه اولسون — بووجهله مشتاقانه استفاده ایدرك کندیمی افندیٔ مومی الیه قدر اوله‌مزسه‌ده آنك برمنسوبی نسبتنده افندمه سودیرمکه چالیشه‌جغمی قول صادقله تأمین وبوعاجزی قرداشلغه دکلسه‌ده سزجه مقدس اولان قرداشلغك مفتونلری زمره‌سنه قید

وَقبول بیوره‌جقلری امیدیله تسلیت قلب حزین ایلرم . باقی نه‌دیه‌م کاولمیه معلوم شریفك .
۲۰ تشرین اول ۹۵

مکتوب

بودفعه دخی کتاب نفیس افضلانه‌لری — که سَرّا وضَرّاده انیس دل وجان وَمدار سکون جناندر — اثماله زیب تکریم وَتقدیس اولدی . حقوق پرورا ! مخاطبات غمزدالرندن مستلِذّ ومستفید اولورسه‌مده اسکی برترك شاعرینك :

فراق اودینه نیدر؟ کفتکوی وصل حبیب
صدای آب روان قاندیررمی عطشانی ؟

دیدیکی کبی نه ممکن که نائرۀ حسرت و اشتیاق ایله یانمش اولان قلب حزینه برمراسلۀ کریمه رشاشه پاش تسلیت اوله‌بیلسین! یعنی: لهیب دوزخ شرار فرقتی ممکنمیدرکه برضامله صو سوندرسون ؟

بونکله برابر مفتخرم که حقیقةً :

لقد زاد الهوی فی البعد بینی
وَبین البین بعد المشرقین

باقی . . . ۲۲ تشرین اول ۱۲۹۵

عریضه

معارف نظارت جلیله‌سنك صورتی ملفوف تحریرات مذیله‌سنده مبحوث عنه اولان قری مکاتب مسئله‌سی دیناً وَسیاسةً غایتله مهم اولوب

بناءً علیه بو امرك سائر وصایای عادیه کبی اهمیتسز تلقی ایدلمه‌مسنی اخطاردن صکره صور اجرائیه‌سنه دائر خاطره کلن بعض شیلر بروجه آتی بیان اولنور.

شویله‌که: جمله‌نك معلومی اولدیغی اوزره قرای مسلمه‌نك اکثرنده مکتب و مسجد مفقود اولدیغی کبی اطفال اهالی‌یه عقائد دینیه‌لرینی اوکره‌جك و اوقات خمسه‌ده ادای صلوة ایله برابر اجللری کلوبده وفات ایدنلرك جنازه نمازلرینی قیلدیره‌جق اهل علمدن کیمسه دخی بولنمدیغی جهتیله اهالینك چوغی عقائد دینیه‌سنی بیله اوکرنمکسزین بیویوب کیتمکده و جنازه‌لری وقوعنده غسل و تکفینی اجرا و نمازینی ادا ایچون محال بعیده‌دن خواجه جلبنه مجبوریت کورمکده‌در. بو جهالت سببیله ایسه حسابه کلمز نیجه فنالقلر تولد ایتمکده بولندیغندن شو امردن بالاستفاده حالی متحمل اولان و مکتب و مسجدلری اولمیان کویلرده مختصر بر بنا انشاسیله مسجد و مکتب اتخاذ قلنمسی و اجرتی اهالینك صدقهٔ فطر و نذورات کبی دائما مشایخ و علمایه ویرمکده اولدقلری صدقاتدن و کوبجه تعهد ایدیله‌جك ذخیره و بکمز کبی سائر عینیاتدن تسویه ایدلمك اوزره هر کویه امامته و تدریسه مقتدر بر خواجه انتخاب و تعیین اولنمسی لابد و لازم ایدوکنی اهالئ قرانك سوز آکلارلرینه بالاطراف تفهیم ایدەرك بووجهله بالاقناع موافقتلری استحصال قلنان کویلرده بلا تأخیر معلملك و اماملق وظیفه‌لرینی برلکده ایفایه مقتدر خواجه‌لرك تدارك و تعیینیله برابر موسم مساعد حلولنده مسجد و مکتبلرك ینه کویلیلر معرفتلریله انشاسی و الیوم هانکی کویلرده مسجد

وَمکتب وَامام وَمعلم موجود، هانکی کویلرده مفقود اولدیغنی وَمفقود اولان کویلردن هانکیلرنده مسجد وَمکتب انشاسی قرارلشدیرلدیغنی وَبو کویلرك امامت وَمعلملك وظیفه‌لرینی ایفا ایچون نه قدر عائدات ایله کیملرك انتخاب وَتعیین قلندیغنی مبین هرناحیه وَهرقضا ایچون بشقه بشقه بر قطعه دفترك تنظیم وَارسالی ضمننده اهالی‌یه سوز آکلاتمغه وَبو ایشلری بجرمکه مقتدر علما وَمشایخدن مناسب اولانلری مدیر وَقائممقاملر رفاقتلرینه آلوب بالذات کویلره چیقملری وَبوایشی طول مدت اوزاتمایوب کانون ثانی ایچنده بهمه حال حد ختامه ایصال ایله دفاتر مطلوبهٔ مذکوره‌یی یاپوب کوندرملری لازم کلیر. چونکه شو مصلحت مهمه دولتجه فوق‌الغایه نظر دقت واعتنایه آلنمش اولوب حتی ولایتنه ملفوف تحریراتی ملحقاته تبلیغ ایتمکسزین نتیجهٔ اجرا آت تلغراف ایله استعلام وَاستعجال بیورلمش اولدیغندن هرهانکی مدیر وَقائممقام مساجد ومکاتب لازمه‌نك انشاسنه وَخواجه‌لرك تعیيننه موفق اولورسه نزد عالیده بغایت ممدوح، موفق اولمیانلرك دخی بالعکس مقدوح اولملری طبیعیدر.

کرك مأموریندن، کرك تشویق وَاقناع ایچون برلکده کوتوره‌جکلری مشایخ وَعلمادن بوبابده ابراز آثار موفقیته مسارعت کوسترنلرك مناسب رتبه وَنشانلرله تلطیفلرینه دخی ولایتجه توسط اولنه‌جغی صورت صحیحه‌ده وعد اولنور.

دنیوی، اخروی باعث اجر جزیل اولان شوامر خیرك حیز حصوله کلمسیچون دریغ همت ومعاونت ایده‌جك برکیمسه‌نك وجودی متصور

اولمادیغندن بروجه محرر سریعاً ایفـای متتضاسـنه همت بیوریله‌جغی قویاً مأمول وَمنتظردر . وَبالله التوفیق .

١٦ کانون اول ٣٠٧

مکتوب

نه موطلو سزك کبی نورسیدگان معرفته‌که سایهٔ پدرده تحصیل علم و هنره سعی وَ وورزشـلر ایده! نه قوطلو ایمش پدرکزکه ثمرهٔ فوأدینه ایللر بیله بویله نوازشلر ایده!

سزك امرنامهٔ لطیفکزکه هرحرف رنکینی بیلنه برکتاب حکمت، هرفقرهٔ دلنشینی آکالایانه بردرس عبرت ایدی.

خامهٔ سحر آفرینلرینـه هزاران آفرین اوقوتدی. حقاکه نتاج قدرت، بالای استحقاقکزده حریری نامنی، بدیع همدانی اتیامنی آکدیره‌جق بر پرنیان بیان طوقوتدی.

همان مولای متعال، ذات معارف سماتکزی اصابت عین الکمالدن مصون؛ فیوض نامتناهیسنه مقرون بیورسون برادرم افندم .

فی ٢٢ تشرین اول سنه ٩٥

مکتوب

حکیم حکمت شناسم افندم!

چوقدنبری مهجور التفاتکز اولدیغم حالده کچنده برقطعه کرمنامهٔ کرامیـلرینك شرفورودی، ذهنمده دوران ایدن اندیشـه‌لری ازاله

ایلدی. لکن مآل اشعار سامیلرندن مستبان اولدیغنه کوره برطاقم توهمات بیهوده ایله اتعاب فکر ایتمکده بولندیغکز آکلاشلمغله تأسف ایلرم. بومثللو اوهام باطله‌یه وجود ویرمك، ذات حکمت سماتلری کبی برکامل خِرَد کاردن جداً استبعاد اولنور.

شو توهمات خِرَد فرسانك دفعیچون دواء برؤالساعه اولمق اوزره همان عربه سوار اقبال اوله‌رق آطنه‌یی تشریف ایله برمدت بوراده خیرخواه قدیمکزله برلکده امرار اوقات بیورمکزی توصیه ایلرم.

مفتون صحبت والتفاتکز اولان بنده‌کز کبی بر محب صادقی شو لطفدن محروم ایتمکه مروّت عالیجنابانه‌کز قائل اولمسه کرکدر. ینه لطف واراده افندمکدر.

...

مکتوب

برادر محترم افندم!

مؤمنلر، یکدیکرك مرآتی اولدیغنی بیلدیرن مخبر صادق افندمزه هزاران صلاة وسلام اولسون! هرشیئه فیض افشان شمول اولان بوحکمت نبویه‌یی ایکی قلب صفوت مآبك تعاکس حسیاتنده تطبیق ایله تصدیق ایده‌بیلیرز. بناءً علیه فی ۱۸ تموز سنه ۳۰۵ تاریخلی کرمنامه‌کز یالکز سزك دکل، مخلص خالص الجنانکزکده حسیات قلبیه‌سنه ترجمان بیان اوله‌جق کلمات حقایق بیّناتی متضمّن اولمسیله شو اتّحاد فکر وحسدن دولایی ایکیمزکده شایان تبریك اولدیغمزی بیانده تردد ایلمم.

ازدیاد فیض ورفعتکزی خالصانه آرزو ایلین بو اقبالخواه بی اشتباه‌ هکزك حرمت و محبتی ذات والای حقوق پروریلرندن هیچ بر وقت مُنْفَكْ اولمیه‌جقدر برادرم افندم.

مکتوب

استاد مکارم خصلت افندمز!

مستفیدان کمالکزدن اولدیغم جهتله عِزِّ خطابکزه نائلیّت کبی بر عاطفتك قدرینی بحقٍ تقدیر ایلرم. بوجهتله شرفنامهٔ فضائل پیرالرینی جوابسز براقمق کبی قیمت ناشناسانه بر حرکتك بنده‌کزدن صدورینه امکان تصور ایتمك، بیهوده وباله کیرمك دیمك اوله‌جغندن استاد فضائل منقبتم افندمی آندن اسیرکه‌مك ایسترم.

. . . افندی پدرمزه اولان مکتوبمده ذات فضائلپناهیلرینه عائد بر وجیبه‌یی ایفا ایدیشمدن دولایی تنزّلاً بیان بیوریلان ممنونیت، محضا علوجنال وکمال عالیلری اثری اوله‌رق متقابلاً عرض کمال شکران ومحمدت ایلرم.

ضم معاش امرینك شرفورودی، مخدوم نجابت موسوم فاضلانه‌ لرینك توظیفی کبی طبیعی‌الحصول اولان شیلر ایچون بو عبد عاجزه هیچ بر منتکز یوق ایکن اولبابده‌ده بیان تشکّره اجالهٔ کُمَیْتِ همت بیورلمسی، مجرّد خیر خواه بی اشتباهلرینی تلطیف مقصدینه مبتنی اوله‌جغندن بوده علوّ جنابکزه دلالت ایدر بر بیوکلکدرکه جداً سزاوار تقدیردر.

آره‌مزده‌کی بُعدِ صوری، شرف قُربِ معنوی‌یه حائل اوله‌میه‌جغندن فیض همتکزدن همیشه مستفید اوله‌رق دعای دوام عمر وعافیت استادانه‌لرینه دوام ایلرم.

ترویجی اراده بیوریلان پوصله مندرجاتندن عاجزلرینك تکرار خبردار بیورلمسی مرجودر. باقی، امر واراده افندم حضرتلرینکدر.

فی ۳۰ اغستوس سنه ۳۰۵

مکتوب

اخ فی الله، یار حقایق آگاهِ عرفان پناهم افندم!

نه وقت کوکلکزه مراجعت بیورسه‌کز، هیولای وَلای بیریامی آنده منعکس کوره‌جککزدن امین اولمسه‌م، بنده‌کزده بحث طویل الذّیل تَوَدُّدی هیچ دکلسه افندم قدر اوزاته‌رق مقالهٔ شوق انکیز محبّت، مستقل برکتاب، فقرات حسرت آمیز مودّت، اوکتابه بشقه بشقه برر فصل وباب اولوردی.

مراتب صوریه‌نك منتهاسی عندمده رواتب حقیقیّه‌نك قَدَمهٔ اُولاسی اولان حُبِّ فی الله یولنده نیم نکاه تعارفه بیله مُعادل دکلکه، حتّی مدار سعادت دارَین بیلدیکم محبّت حقانیّه‌مزه شو بولندیغم حالت — که حقیقتده برجزئی تقصیر ایله جالب سخط رب العزتدر — ایراث خلل ایده‌بیلسین!

مراسلهٔ لطیفهٔ کرموریلرنده‌کی مقدّمات مبسوطه‌نك الجاسیله بویله برخیالی تصویره، یعنی: شو مقالی تحریره بیله کوکلم راضی دکلدی.

چونکه انسان، قصـد رؤیتله مرآته باقینجه کندی هیولاسندن غیری برشی کوره‌میه‌جکی اَجْلای بدیهیّاتدن اولوب ایکیمزکده النده ایسه بویله برر تَجَنجل مُصَیْقَل، موجود وهمـه آن، آنده صُوَر وتماثیل بدایع نکار امانی مشهوددر.

ایشته بومشاهدات معنویّه، اثبات روابط قلبیّه‌یه بنده‌کزجه اعدل شهوددر.

بناءً علیه بحث تَحَابّ، علی وجه الاستحبـاب، قصر وایجاز ایله اولنابده خلاصهٔ کلام، بو وجهله مسکی الختام قلنـدی. باقی، اخوّت ومحبّت، مستزاد ومستدام باد بالنّبیّ وآله الامجاد.

٣٠ تشرین اول ١٢٩٥

عریضه

جناب حقک مجرّد احیای دین ودولت ایچون بو امت مرحومهٔ محمدیه‌یه الک بیوک لطف واحسانی اولان ولی‌نعمت بی‌منتز امیرالمؤمنین خلیفهٔ رسول رب العالمین افندمز حضرتلرینک نام اقدس همایونلرینی الی الابد خیر دعا ایله یاد ایتدیرمکه بشـقه‌جه بر وسیلهٔ جمیـله اولمق اوزره حسب البشریّه استراحت بدنه مخصوص اولان اویقو زماندن تصرّف صورتیله اختلاس ایدیلن اوقات چاکرانه‌می قرآن عظیم الشّانه ترکجه برتفسیر تحریرینه حصر ایدرك، مقدّما سورهٔ کریمهٔ فاتحه تفسیری یازیلوب طبع ایدلدیکی کبی اخیراً سورهٔ شریفهٔ یوسف علیـه السّلام ایله سورهٔ فرقانه، سورهٔ هل أتی‌یه برر تفسـیر تحریرینی جناب مُنْزِل القرآن تیسیر بیورمش ایدی.

اوچ جزء اوزرینه مرتّب اولوب [احسن القَصَص] نامیله توسیم قلنان سورهٔ یوسف علیه‌السلامك برنجی، ایکنجی جزءلری بوکره سایهٔ معارف سرمایهٔ حضرت خلافتپناهیده طبع وتمثیل اولنمش وجزء ثالثی‌ده دردست طبع بولنمش اولمغله شمدیلك جزئین مطبوعینك ایکی نسخهٔ مجلده‌سی بالواسطه حضور سامیٔ آصفانه‌لرینه تقدیم قلندی.

بونلردن برنسخه‌سی وساطت جلیله‌ٔ دین پرورانه‌لریله بالعرض مشمول نظر کمالات اثر حضرت ظل اللهی بیوریلورسه شو اثر عاجزانه‌مك اجر جزیل دنیویسنه نائلیتله حقیقةً کامیاب اولمش اولورم. ینه هر حالده امر وفرمان حضرت ولی الامرکدر.

٢٥ ربیع الاول ١٣١٠

عریضه

حکومته متعلق ایشلرده دائما حسن خدمتلری، دولت وممکلت حقنده مآثر صدق وحمیّتلری مشهود اولمقدن ناشی مکافاة سنیه‌یه استحقاقلری درکار اولان بعض بندگانك اسامیسنی مبین پوصله لفاً تقدیم قلندی. بندگان مومی الیهمك اسملری بالاسنده اشارت اولندیغی وجهله تلطیف وتسریرلری انواع لطف واحسان بی پایانی، عموم تبعهٔ صادقه‌سی حقنده مبذول وارزان بیوریلان ولی نعمت بینتمز شوکتلو پادشاهمز افندمز حضرتلرینك علوّ شانِ مکارم نشانِ ملوکانه‌لری اقتضای عالیسندن اولمسنه نظراً مجرّد خاکپای معالی احتوای حضرت

ظل اللهی یه درکار اولان صدق وعبودیتلرینك ازدیادینی موجب اولمق اوزره اجرای ایجابی خصوصنه مساعدهٔ لطفعادهٔ جناب نظارتپناهیلرینك بی دریغ وسزاوار بیورلمسنی بالخاصه نیاز واسترحام ایلرم. باقی؛ هرحالده ١٧ کانون ثانی ٩٥

عریضه

مأمورین ولایت ایچنده خالصانه ومقدمانه ایفای حق وظیفه ایدنلرك شوق و غیرتلرینی تزیید ایچون مکافات سنیه یه مظهریتلرینه دلالت ایتمکی حسب الصداقه بر دین واجب الادا حکمنده بیلدیکمدن وایکی آیدن بریدر رفاقت چاکرانه مله ملحقات ولایتی طولاشه رق کرك کندی امور مأموره لرینه متفرع خصوصاتك حسن تمشیتی، کرك یکرمی سنه یه قریب زماندنبری کورلمیان محاسبات مالیه نك تدقیق و رؤیتیله محللرنجه عادتا متعسر الحصول عد ایدیلان بونجه حقوق مشروعهٔ خزینه نك کمال یسر وسهولتله یرلو یرندن تحصیلی کبی ایشلرجه همت حمیتکارانه وخدمات حسنه لری مشهود اولان ولایت اعشار مفتشی رتبهٔ ثانیه اصحابندن عزتلو مختار افندی ایله ولایت تحریر املاك ممیزی مدرسیندن مکرمتلو سلیمان رشدی افندی بنده لرینی صحیحاً او مکافاته لایق کوردیکمدن سایهٔ فیضوایهٔ حضرت پادشاهیده بونلر دخی ولی نعمت بی منتز افندمزك چراغ مخصوصلری عدادنده بولنمق اوزره احمد مختار افندینك رتبه سنك متمایزلغه ترفیعی وسلیمان رشدی افندینك دخی رتبهٔ علمیه سنی ملکیه یه تحویل ایله عهده سنه رتبهٔ ثانیه صنف ثانیسنك

توجيهى خصوصنه استحصال مساعدهٔ سنيه‌يه عنايت جليلهٔ اهلپرورئ داور اعظميلرينك شايان وسزاوار بيورلمسنى نياز واسترحامه اجتسار ايلرم. باقى...
٢٩ تشرين اول ٩٥

مكتوب

اضطراب حالكزى مصوّر اولان ٢٠ تموز ٣٠٥ تاريخلى تحريرات عليه‌لرينى آلمازدن اوّل، درسعادتدن عودت ايدن . . . افندى برادرمزك ويرمش اولديغى معلومات، خيرخواه قديمكزى دوچار انواع كدورات ايتمش ايدى. «هر ايشك باشى، صاغلقدر» مثل مشهورينى تخطر ايدرك تسليت بخش خاطر اولملى، جناب حقدن دائما صحّت و عافيّت طلبنده بولنملى يز.

ذات سعادتلرى، هنوز متقاعد اوله‌جق چاغه رسيده اولمامشسكز. دولت و مملكته دها پك چوق خدمت ايده‌جك بر سن و سالده بولنيورسكز. مع مافيه اقدم مطالب اولان كوكل راحتنى متقاعد اولمقده بوله‌جغكزى جزم ايتمش ايسه‌كز، بوخيرلى تشبثكزى تعقيب ايديكز. شو قدركه اصلا انديشه و مراق ايتميوب دائما كوكلكزى معتاد قديمكز وجهله شن طوتكز.

آطنه‌نك صيجاقلرينى صوريورسكز؛ حقيقت جاى سؤالدر! يالكز شوراسى بزم ايچون مدار تسليتدركه آطنه‌نك اگرچه صيجاقلرى تحملكداز در؛ فقط عقربلرى همان يوق دنيله‌جك قدر آزدر! الباقى هو الله.

مکتوب

کچنده قائن پدرکزك وَدها صکره سزك بقای توجّه و محبّتکزی مشعر اولان ایکی قطعه مکتوبی آلوب لذّتله مطالعه ایلدم. حقوقه اولان رعایتکزی وَدوستلقده ثبات کبی انسانیتکزی کوردکجه حقکزده حرمت وَمحبّتم افزون اولمق طبیعیدر. سزك کبی محاسن شناس، اصحاب حمیتك وجودی هریرده عزیز وَنادردر. ایشته مجرّب وَمعلومکز اولان بونجه مشاغل عظیمهم آره‌سنده بویله هر مکتوبکزه جواب یازمق کبی برغیرت موالات پرورانه‌ده بولنمقلغم دخی محضا بو سجیّهٔ رضیّه‌کزی کمال تقدیردن ایلری کلیور. قائن پدرکزه‌ده بورالرینی تفهیم ایله برابر سلام مخصوصمزك تبلیغی مرجودر.

ایکیکزك ده عیدکز سعید، عمرکز مدید اولسون اوغلم!

مکتوب

کلمات طیّبه‌کزله جسم علیله افاضهٔ روح ثانی بیوردیغکزه‌می، یوقسه [سرّ قرآن]ی تقریض ایله ایفای حرمت سبع المثانی بیوردیغکزه‌می؛ الحاصل شو بنی متشدار ایدن الطاف علیه‌کزدن اوّل باوّل هانکیسنه شکرکذار اوله‌جغمی تعیینده متحیّرم. ایشته او بدایع مشحون، نامهٔ کرامیلری بنده‌کزی بویله بر وَلَهٔ وحیرت ایچنده براقشدر!

جلب فیض وفتوح حضرت سبّوح امیدیله یازدیغم رسالهٔ روح دخی تعلّق نظر کمالات اثرلریله شرفیاب اولمغه کیدییور!

[سرّ قرآن] ك دردست طبع وتمثیل اولان جزء ثانیسنیده ، ثالثنیده، اخیراً یازدیغم [آراء الملل] یده ان شاءالله قریباً تقدیم ایله کسب شرف ایلرم .

ذائقۀ جان، مخاطبات ادیبانه‌لرینك مشتاقی ، وِجدان وجنان ایسه حسرتکش تلاقیدر . مع مافیه خیال بی‌مثالکز بزم الستدن بری دیدۀ تَرْده منطبع وَباقیدر .

مکتوب

رتبۀ متیّنۀ جدیده‌لرندن طولایی اخِ صدیقکزجه حاصل اولان مسرّتڭ، پك بدیهی وَطبیعی برحالت اولدیغندن آنی عرض وبیانه تصدّی، یالکز تصدیعی مُؤدّی اوله‌بیلیر . تبریك وتهنیته کلنجه بنده‌کز او وظیفۀ متحتّمه‌یی ایفا ایچونده رونق وَبهجتی بوندن چوق زیاده دیگر بر زمان مسعودك حلولنه ترقّب وَانتظار ایده کلدیکم جهتله اوامنیّۀ سنیّه‌نك حصولنه، وَوقت منتظرك حلولنه مقدّمۀ نتیجة الخیر اولان بوتوجیه وجیهی فقط تجدید روابط اختصاص، واستزادۀ توجه ومحبت حقانیه‌لریچون عرض مراسم اخلاصه نعم الوسیله اتخاذ ایله بالاستبشار اشبو ورقپارۀ ناچیزی ترقیم وتقدیمه اجتسار ایلدم.

باقی بویله بر طرز لااُبالیانه‌ده ادارۀ مقاله باعث جرأت اولان اخوّت وَمحبتزك دوام وازدیادندن بشقه امل وَآرزوی عاجزانه‌م اولمامغله اولبابده

٢٠ تشرین اول ٩٥

عریضه

اخلاق فاضلهنك مُتَمّمِی دینمکه شایان اولان دلشکارلق خصلت مقبولهسیلهده اتّصاف دولتلرینه بیوك بر دلیل وَبندهٔ مستدیملرینی باعث اعزاز وتبجیل اولان ۲٤ شوال ۹٦ تاریخلی کرمنامهٔ نامیٔ کرامیلری هامه پیرای تعظیم وَموجب من وفخر عظیم اولدی.

ذات دولتلری کبی بر وجود کاملك مخاطبات علیهٔ ادیبانه وَملاطفات بهیهٔ بنده پرورانهسنی استجلاب ایدهجك هردرلو وسائلدن استفادهیه چالشمق بندهکزجه عادتا مجبوری اولدیغیچون کرمنامهٔ دولتلرنده مبحوث عنه اولان مسئلهٔ توسطڭ فائدهسی ینه بندهکزه عائد بر وظیفهٔ متحتّمه حکمنده بولنمقدن ناشی تشکّره دکل، تذکره بیله دکمز طبیعی برحال، وَدوام حسن نظر کریم رحیمانهلری اخص مآرب مافی البال اولمغله اولبابده ۲۰ تشرین اول ۹۵

عریضه

نامِ اقدس همایون حضرت خلافتپناهییی الی الابد زیور السنهٔ تبجیل وتقدیس ایدهجك مآثر بدیعهٔ جلیلهدن اولهرق لچنده عملیات وتحکیماتنك ختامیله رسم کشادی اجرا قلنان حِلّه قنالنك وَتفرعاتنك مخصوصاً فوطوغرافله آلدیریلان متعدد رسملری، هانکی نقطهلری ارائه ایلدکلرینی مبین یاپیلان اوفاق برخریطهڭ مشمعهیه صاریلی اولدیغی حالده پوستهیه تودیعاً پیشگاه سامیٔ نظارتپناهیلرینه تقدیم قلندی.

ولی نعمت بی منتّرز، نفائسپرور وَمراحمکستر افندمز حضرتلرینك بدایع موفّقیات وَجملهٔ مبرّات سنیّهٔ شاهانه‌لرندن اولدیغیچون مناسب کوریلورسه مشمول لحاظهٔ حکمت افاضهٔ جناب خلافتپناهیلری بیورلمق اوزره عرض عتبهٔ علیا بیورلمسنی وَبوعملیّات نافعه وَجسیمه‌ده حسن خدمتلری سبق ایدن، ملفوف پوصله‌ده محرّر الاسامی بندکان صداقت نشانك اسملری بالاسنده اشارت ایدیلن رتبه وَنشانلرله تلطیفی خصوصنه ارادهٔ مکارم افادهٔ حضرت ظلّ اللّهینك استحصالنه‌ده مساعدهٔ سامیهٔ آصفانه‌لرینك بی‌دریغ طوتلمسی صورت مخصوصه‌ده نیاز واسترحام اولنور، باقی . .

مکتوب

مفتون اهلیّت واستقامت اولدیغی ذات دولتلرینی سومکله اثبات وَبوسوکی ایله عالم انسانیّته قارشی اعلان مباهات ایدن عبد راقم الحروفك طریق اخلاصدن انحرافنه امکان، تصوّر بیوریلورسه حقیقةً الم شامل معناسیله تأسّف ایدرم .

تعارف ازلی مقتضاسی اولان شو محبت خالصه‌یی لوح اعجاز نمای دلدن سیلمکه پنجهٔ سختکیر ملك الموت بیله مقتدر اوله‌ماز. اوبر برکنار لاهوتیدرکه هوّیتم باقی اولدقجه ثابت وپایدار اولسه کرکدر.

شوراسنی ده علاوهٔ مقال ایتمه‌یی وجیبه‌دن عد ایلدم که شمدی به قدر نائلیتیله مفتخر اولدیغم عنایتنامه‌لرینك هیچ بری جوابسز براغلماش،

هربری شرفوارد اولدقجه کوزم، کوکلم نورسرور ایله طولارق وَاو نُور سرور، مداد مشکین فامه انقلاب ایله درحال میزاب خامه‌دن ساحهٔ قرطاس بیانه دوکوله‌رك عرض ماجرایی دل زاره ترجمان اولمغه کیتمش‌در.

امّا بعض عوائق سببیله عریضه‌لرم حائز عزّ وصول اوله‌مامش ایسه آنك‌ده مسئولیّتی البته بنده‌کزه عائد دکلدر.

هرحالده صدق واخلاص عاجزانه‌مك الی‌الابد تغیّرناپذیر اولدیغنه امنیّت واعتماد بیورلمسنی رجا ایدرم، باقی..

مکتوب

رُوح البیانی رَوح‌بخش دل وجان اولان نامهٔ بلاغت نشان فضائلپناهیلری مالشِکاهِ نکاهِ ایقان اولدی.

بصر حِسّی، هنوز مشاهدهٔ جمال جمیل بی‌مثیللریله منوّر اوله‌مامش ایسه‌ده بصر بصیرت، بزم اَلَستدن بری سُلافَة الصّهبای اُنس وشهود ایله مُستدر.

جناب حق، راحت ابدان ایچون انسانه تخصیص وَاحسان بیوردیغی اویقو زمانندن تصرّف صورتیله خدمت مقدّسهٔ حضرت قرآنده اختلاس وقت ایدن برعبد عاجزك سعیی، نزد ناقد نظران اولی الابصارده مظهر تقدیر اولدیغنی شو مکتوب مرغوب دولتلری تبشیر ایتمکله سجده برِ شکرِ یزدان اولدم.

ان شاء الله عهد اقدس همايون حضرت عبد الحميد خان غازيده دستيارئ همّت معنويّهٔ دين پرورانه‌لريله سراسر، حضرت قرآننه بو طرزده برتفسير تحريريله تركى زبان اولان اخوان دينه برياد كار عمر اهدا ايچون جناب مُنزِل القرآندن اميدوار عون وتوفيقم. باقى: حسن نظرِ كمالات پرورپلرينك حقّ عاجزانه‌مده بقاى فيض انعطافى اخص آمال اولمغله اولبابده . .

من والئ ولاية بغداد المنصوب من قبل ظلّ الله على العباد خادم امير المؤمنين خلّد الله خلافته وَادام لنا عنايته وَ رعايته الى الشيخ النبيل ابن راكان عجل رئيس الدهامشة الّذى سهام حزمه غيرطائشه من عشيرة عنزه

الحمدلله الّذى جعل آدم خلفة فى الارض والصّلوة على نبيه المبعوث الى كافّة النّاس المنتشرين فى هذه الساحة الغبراء بالطّول والعرض وَالسلام على اله الاطهار و اصحابه الاخيار.

امّا بعد فلّما تبين عندى مافُعل بابيك المرحوم الّذى قتل وَهو مظلوم قلت انا للّه ان هذا من عمل الشيطان . فسيصل على فاعل هذه الفَعلة المنكرة غضب الرحمن فانه تعالى قال فى محكم كتابه وعزيز خطابه وَمن يقتل مؤمنا متعمدا فجزاؤه جهنم خالدا فيها وغضب الله عليه ولعنه واعدّ له عذابا عظيما

وَ بعد ماجرى ماجرى بينكم ثبت عندى بالتحقيق ان الدهامشة

وهم خير فريق لايمكن بعد هذا ان يرحل منهم احدا وينزل تحت امر من كان رئيساً لكم من قبل فالتمستان فجئت طايعا وَلامتثال امرنا مسارعاً. فوجدتك حريّا بالرّياسة عارفا بامور السياسة فنظرتك بنظر الرّأفة وَالعناية وَارسلتك الى مركز الولاية. فواجهت فيه اركانها وَشافهت اعيانها فرجعتَ اليّ بكتاب ينبئ عن القرار الّذى تقرّر بعدما جرت المذاكرة والمشاورة حسبما يقتضيه القانون بمجلس الادارة وَهو مرجع امور الولاية بانه اجتمع رأى اهل المشورة على اقامتك مقام ابيك و توليتك امر عشيرتك و اقربيك و انت اعطيت المواثيق بانك تؤدى كل عام فى شهر ايلول الى الخزانة الجليلة ستين الف غرش صاغ عوض ما كان يؤخذ من عشيرتكم ايام رياسة فهد بن هذال فها انا ذا امضيت ذلك القرار وتلك الكتابة لما رأيت فى سيماء وجهك من آثار النجابة ولاشك انك الّذى استجار بالحكومة السنيّة فاجارته وبسيف حمايتها حمته بعدما كان ابن عمك قدجار عليك وَوجه سهام بغضائه اليك.

فاوصيك ان لا تنقض العهد ولاتتبع غير سبيل الرشد كما هو الظن بك والمتوسّم من حسبك ونسبك فإن استقمت كما امرت تنال البر وترتع وَتستريح تحت ظل حماية السلطان فى البرّ وان بدلت وَغيرت سيرة الامراء المطيعين لامور المؤمنين وَاتبعت سبيل المفسدين فاذن انت لست بحرّ وحرىّ ان ينزل بك منا الضر ان الينا ايابك ثم ان علينا حسابك.

ثم اعلم يا اخا العرب انك وان وليت امر عشيرتك على وفق القوانين النظاميّة لكنك لست عليهم بمسيطر بل انك راعٍ وَمسئول عن الرعيّة

فارفق بهـا واتق الله البصير السميع وَ امنع عشيرتك عن الاذارة حيثما تستطيع فان مَن حَولكم من الاعراب اخوانكم فلاتقطعوا الرحم الموصول لديكم وان حدثت بينكم حادثة فاصلحوا بين اخويكم لان المؤمنين اخوة فلتأخذك عليهم الغيرة والنخوة كما قال الله سبحانه (وان طائفتان من المؤمنين اقتتلوا فاصلحوا بينهما) كما امرنا الله به واتق وحاميه الاشياء المحرّمة واحذرك وقومك عن قتل النفوس المحترمة. لقوله جل شانه فى كتابه العزيز (ولاتقتلوا النفس التى حرم الله الابالحق) وقوله عزمن قائل (من قتل نفسا بغير نفس او فساد فى الارض فكانما قتل الناس جميعاً ومن احياها فكانما احيى الناس جميعا) فاختر ماشئت من القتل والاحياء وعذاب الله اوالجزاء

وما اظنك ايها الرجل البصير والحازم الخبير تؤثر القتل على الحيوة والجحيم على نعيم الجنات وتخلقوا باخلاق اولياء الله الكرام واقتفوا آثار النبي والصحابة عليه وعليهم السلام وكونوا اشداء على الكفار رحماء بينكم ولاتنازعوا فتفشلوا وتذهب ريحكم والزموا طاعة السلطان لانه ظل الله فى الارض والطاعة له فى رقابكم فرض كما قال الله تعالى (اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولى الامر منكم)

فعليك وعلى عشيرتك بالسمع والطاعة فان فى طاعتكم لاميرالمؤمنين سعادة الدارين وسارعوا الى الخيرات واجتنبوا الفواحش ماظهر منها ومابطن وادوا فرائض الله سيما الصلوات لان الصلوة تنهى عن الفحشاء ولاتهملوا اداء مافرض عليكم وتعهدتم من رسوم الودى فانه زكوة مالكم

التى امرنا الله باداأها كل سنة الى بيت مال المسلمين فان تفعل ما اوصيتك به من امر الله وامر نبيّه وامر السّلطان تفوز فوزاً عظيماً والعاقبة للمتقين لازلتم فى امان بظلّ السّلطان مستظلين ادام الله دولته واعلى كلمته الى يوم الدين.

مكتوب

اعزّ الله السيّد الجليل النّبيه النّبيل؛ لقد زبّر وافاد وحرّر واجاد، بألفاظٍ رائقةٍ معانيها فائقةٍ مبانيها، وأتى بكتابٍ وايّ كتابٍ عنوانه مُنبئ عن شأن كاتبه بأنّه ممّن أوتىَ جوامعَ الكَلِم وفصل الخطاب. شرح الله صدره للاسلام فجاء بعونه تعالى بأنوارٍ ساطعةٍ برهانها، مُفيضاً فيض الاشراق على قلوب الاحباب بلبّ اللبّاب، من فنون الحكم والآداب الّتى خُصّت بها ذاته الشريفة من بين الاتراب، فوعزّةِ العلم وحرمة الادب. انه لَحَقيقٌ بِأن يقال فيه: «هذا افصح العرب وهو حَرِيٌّ ببلوغ الارَبِ فى البلاغة بفضل ارّب» حارت العقول فى فيفاء فجاء مضامينه ونكاته، فلو قيل فى شأنه انه نبىّ الايجاز، لكُنْتُ اوّل مصدّقٍ به لِانّ كتابه هذا احدى معجزاته، فها انا أُقسِم بالله وآياته، انى لمّا امعنتُ النظر فى لطائف مصوّناته، فهمتُ ما فهمتُ من دلائل إعجاز بيّناته، وكلّما سَحَت عيناى فى تيّار كراماته، لا زلت مستغرقاً بأنوار المسار من سبحات لطفه والتفاته. هذا

وانا الفقير اوّل من آمن بفضله واقرّ بكماله، ونال مانال من عميم

افضاله، حفظه الله مع اخيه و آله من صروف الدهور، مادار القمر المنير فى بروجه و طلعت البدور فى السّماء و طوّل الله عمرهم و رفع قدرهم بالنّبىّ و آله . واُقدّم و اُوفى واجبات التّحيّة والتسليم الى ذالك الاخ الكريم خلاصة سلالة القادرية الحسينية وغصن رطيب للدّوحة العلوية . والسّلام عليكم اهل البيت . حرّر فى اليوم السابع من رمضان لسنة ١٣٠٧ .

تحريرات

بعداداء ماوَجَبَ اَقولُ الحقّ وَلاعجبَ كيف يُقَوِّمُ اِزْوِرازَ الْوُزَراء وانتِ يازَوْرآءُ منذ خُلِقْتِ لازِلْتِ زَوْرآء وكيف يمكن تأليفُ قلوبٍ شتّى للاُمرآء وعينُ اَعيانِكِ مُنْذُ انْفَتَحَتْ لازلتِ عورآء لابل يمكن بتوفيق موفّق الامورِ وبمَدَدِ مَن كان مِدادُ اقلامه مركّباً مِنْ سواد عيون الحور

نَعَمْ وَمَنْ مِدادُ اقلامِهِ بذلك التركيب العجيب مركّب لاشكّ انّ سحر كلامه يُسَخِّرُ فى هذه البسيطةِ الغبرآءِ افئدةَ كلِّ بسيط ومركّب. بديعُ الجمال رفيعُ الكمال الذى وَسِعَ كرسىّ قلبِهِ الشريف سموات العُلى فورَبِّ الّذى كان عرشُهُ على المآء اِنْهو الآسيّدُ سادات النُقبآء حضرةُ الفاضلُ السّمحُ النّبيلُ النّبيهُ ابوالهُدى واحدُكمّلِ ورثةِ الانبيآء وارثُ فتاةِ المكارم والفضائلِ والعلامِن آبائه البَرَرَةِ الكرامِ النُّجبآء

واَيْنَ هذا واَخلاقُ العُربان فوحقّ القرأن لوصَحِبَهُ سحبانُ وائل لَبَقِىَ عنده متحيّراً اَعيى من باقل ولورآه حسّان لاستحسنه احسنَ الاستحسان «اَجَلْ»

[وكيف ينكر فضل بعد ماشهدت، آىُ الكتاب به والعقلُ والأثرُ]
اَليسْ قال الله تعالى فى كتابه العزيز «وَ اِنَّكَ لَعَلىٰ خُلُق عَظيمٍ»
وَمَنِ الْمخاطَب بهذا الخطابِ الكريم اَلَيسَ جَدُّ ذلك الرّجلِ العظيمِ واَليْس
قال النّبى عليه وعلى آله السّلام (اَنَا سَيِّدُ وُلْدِ آدَمَ) ومنْ حاز هذا السُّودَدَ
بالارث والاستحقاق سِواه والحقُّ كما قلتُ مرتجلاً فى وصفه وثناه:

شعر

عَلا فوق العُلى مجداً وقدراً — ادام الله مولانا عُلاه
فهيمٌ يفهم الاسرار طرّاً — عليمٌ فاق علماً مَنْ سِواه
بفيه منْهَلٌ عذبٌ فراتٌ — مَنِ استمع الحديثَ كذا رواه
هو الغوثُ الغياثُ اوانَ جدْبٍ — يُغاث النّاسِ فيه مِنْ نَداه
توارَتْ بالسّحاب غداةَ يوم — كَأَنّ الشّمسَ تخجلُ مِنْ سَناه

فها اَنَا اَشرَعُ فى جواب كتابه المنيف جليلِ الشّان، عظيمِ البرهان،
النّاطق بالحقّ والصّواب، وكلّ ماحواه عينُ الحكمةِ وفصلُ الخطاب

الحمدلله الذى مَنّ عَلَىّ بإمالة قلبٍ سليمٍ اِلَىّ هو اَصفى مِنَ الياقوت
وزيّن لسانى وجنانى بدُرر جميلِ ذِكْرِهِ وذُكْرِهِ وَجَعَلَهُ لى غذاء الرّوح
والقوت والصلوة والسّلام على علّة الوجود وخلاصةِ الموجود صاحبِ
الحوضِ الموردِ والكتابِ الموقوتِ

امّا بعد، فقد يَعْرُضُ المحبّ الى حبيبه وحبّةِ قلبه انّه لافخر اَفخر
مِنْ فخرٍ ينالهُ المخاطَب بعزّ خِطابكم اللّطيفُ اهل البيت، بِان تتفضّلوا
وتأمروا على من يحتاج الى نصحكم الشّريف بكيت وكيت،

نَعَمْ جآء فى الأَثَرِ (انّ الدّين النّصيحةُ) ولايُعْرِض عنها سوى الضالّ نعوذ بالله من سوءالحال فالمرجو من الله العلىّ المتعال، اَن يُوفّقنى لحسن الامتثال، فيما امرتمونى فى الحال والاستقبال،

واما آلُ الآلوسىِ فوالله هم خيرالآل، اَمْرُ الفضل والتّقى فى الزّورآءِ مِن قبلُ ومِن بَعْدُ اِلَيْهِم قَدْ آلَ. لاسيّما اِنّهم من مُحِبّيكم ومُنْتَخَبيكم فلولا لهم غيرْ هذهِ الفضيلة لَكَفَتْهُمْ، وبهذه الوسيلة الاثيلة لاشكَّ اِنَّ وُلاةَ الأَمْرِ لاَ كْتَنَفَتْهُمْ. وكفى بهذا الاِفصاح تأميناً لِصحابتى اياهم، مادُمْتُ متشرّفاً بلُقياهم، اَحْياهم اللهُ وحَيّاهم.

اُيّها القلم الى متى السّجود فى محراب بساط القرطاس، قُبالةَ قِبلةِ العلماءِ وخيرِالنّاس، ارفع رأسَكَ وقُمْ واَحْمِدِ الّذي شرّفك بتحرير جوابٍ شافٍ كافٍ ، لذلك الفهّامةِ الأَلمَعِىّ مَنيع الجنابِ عن زَلَلِ مثلك عافٍ و اَوْجِزْ كلَّ الايجاز، واَحْتَرِزْ من الاطنـاب لانّهُ غيرْ مجاز. والتطويل، لاينبغى لدى الحَبْرِ الجليل واَكْتَفِ بالقليل، كما قدقيل: «خيرالكلام ماقَلَّ ودَلَّ» وبه الكفاية سلامٌ عليكم اَهْلَ الْبَيْت.

تحريرات

الحمدلله الذى شرفنى بوصول كتـاب اىّ كتاب، واعزنى ببديع خطاب مستطاب ، فوربّ نوح ان سطوره كانها امواج فوق امواج، او كنجوم سماء لها اَفكارُكُمُ الشّامِيَةُ اَبْراجٌ، او نسيم قبول حمل متن مَهَبّهِ غاليات اللطائم، او فرائد درر قذفها يم الفضل من بحر علمكم المتلاطم،

فحسبنى الناظر لما تناولته مغشيا علىّ، لا بل ظن انى غريق به من شدة اشتياقى حين تلقيته بيدىّ فوالذى ارسل رسوله بالهدى ودين الحق، لانطق عن الهوى وقولنا الصدق، إنْ هذا الاّ كتاب كريم، اتى من سيد كريم، كيف لا وقد اعرب عن خالص المحبة والوداد، وكامل الالفة والاتحاد، فاقر الناظر، وسر الخاطر، واطرب قلبا لا يزال يشتاق لجمال كمالكم، فها هو المرأت المنطبع بها جميل جمالكم، حارت العقول بما فيها حين غدى طرفى اليها ناظر، مشاهدا بها غصن دوحة مجدكم الناضر، مع انه لايرى فيها سوى الصور والاشباح، لكن الارواح لشدة غرامها اليها ترتاح، فَانّىٰ لى اذا تشرّفت بلقياكم، ابقاكم الله و حيّاكم، ومنّ على الواله المشتاق بنظرة محيّاكم،

هذا وانى قد تأملت فى الفضائل التى خصها الله بذاتكم الشريفة، انها وان كانت عزيزة فرأيتها على سائر الفضائل منيفة، و هى فيكم غريزية جبلّية، وفرعية فى سواكم وفيكم اصلية، وماحصلت الا ببركة القرب وشرف الجوار، من سيدنا حضرت حيدر الكرار، وصهر النبى المختار، و القاصم فقار الكفرة بسيفه ذى الفقار، رزقنا الله شفاعته وشفاعة اولاده الطيبين الاطهار، واسعدنا بمشاهدة مشهد ذلك الامام الاطهر، واحلنى بفناء محل مرقده الازهر، و آنسنى بلقاء مواليه لا المُغالين فيه، والمفاوضة بطيب الاحاديث مع مُجاوريه، لكى افوز فوزا عظيما واعده مغنما جسيما والحمد لله ربّ العالمين

مکتوب

الحمدلله الذی اعز راقم الحروف بعز خطابکم الشریف حیث اراح قلبه المستهام، وازاح عنه علل الحسرات والاسقام، حفظالله سبحانه بدر فضلکم من الخسوف وحمی شمس افضالکم من ان یعتریها الکسوف، ۳۸

اما بعد فلما تزینت حدقة الناظر، بشرف تلاوة ذلك الکتاب الباهر، الوارد من همام کریم، جنـاب الشیخ الاجلّ الواجب التبجیل والتکریم، عطف طرفه نحو سـواده، فکحل جفنه باثمد مداده، فاشرق منه نوراً یتلألأ تلألأ الهدی، علی من استهدی، فکأنّ هذه السطور، ارتسمت من سواد عین الحور، حاکیة بانتظامها قلادة النور فی النحور فسـارعت قدماه فی المسعی واحسن الله مسعاها، واقتبس منه قبساً یضاهی فی اشراقه الشمس وضحیها. «ان هو الّا نور علی نور یهدی الله لنوره من یشاء»

هذا واما ما اَمَرَ بسرعة انفاذه واَكَّدَ، فامر یَسیرٌ لیس له الرد، ولکن لو علم الموصی مافعل الموصی له بشیعة الوصی فی الغَرِیّ مِن تقصیر فی التحقیق، لما رأه للوصیة بحقیق، ومع ذلك انا باذل جهدی فی انفاذ ذاك الامر المطاع، اللازم الاتباع، دمتم سالمین مستریحین فی اطیب زمان واحسن مکان.

...

تحریرات

اخص بمزید السّـلام، یامن بفضائله فاق الانام، کتابك الذی فُزْتُ بمطالعته مُعرِبٌ عمّا کان عندی مُنجَماً بعد تلاوته من غزارة علمك وکمالك، لاسیما من فصاحة مقالك فالآن حصحص الحق، وتَقَیَّد ماهو المطلق، لورأی

نثرك البديع الهمدانی، لخجل من مقاماته وقال للحريری يا جامع اشتات البديع والمعـانی، أَزاعِمٌ انت بانك المفرد فی جمع ماتشتت من كلا العرب وليس لك مدانی؛ لاوحق البيان، ان هذا الرجل العظيم الشان، كما ترى أتی كل ماأتی فی كتابه هذا باحسن تبيان، حيث تعجز عن اتيان مثله البلغاء ولوكانوا فی الفصاحة امثال سحبان وانجال يعرب بن قحطان، هذا هو الحق وان كنت عاجزا عن تقرير مزاياه، بل عن ادراك معناه، لسبق العجمة فی لسانی فاعذرنی ايها السيد الالمعی، واقنع فی تقريظ كلامك بما معی،

واما ماقلدت به جيد تفسير سر الفرقان من اللؤلؤ المنثور فبا لنسبة الی المفسَّر لاالمفسِّر لحری بان يكتب بماء الذهب اوبالنور، علی صفحات الحور، وانا قاصر عن اداء شكره الواجب الاداء، فلذلك اقتصرت بهذا الدعاء، اجلك الله اجلات العلم، وحزت رتبتی الفضل والحلم هذا.

ورجائی منك يا قرة عينی ان كان عندك شرح عقائد النسفی للسعد فارسله الیّ مع حاشية الخيالی، حتی بمراجعتی اليهما يتقوی مافی خيالی، وانا معيدهما مع من اتی بهما فورا، حفظكم الله اهل الحلة من ان اصبح ماؤكم غورا والسلام.

تحريرات

اعز الله الفاضل النبيل النبيه، حيث تلطف علی محبه واخيه، بارسال رسـالة منبئة عن كامل المحبة و خالص الوداد، مؤكدة بالوفاق والاتحاد، وانالاازال شـاكرا لتلك الهمة العالية الی يوم التنـاد. مما جری به

يراعكم و ذكرتموه، والى نحونا ارسلتموه. من الحادثة الواقعة يوم عاشوراء، بالغرّى على ساكنه افضل الثنآء. فوالله لما رمقتها المحاجر، واطّلعت عليها النواظر، كادالعقل يطير، وتطيش الحواس فلا ادرى الى اين تصير وسيرى المعتدى شدّتى وباسى، وستجول فى ميدان العدالة افراسى، ونحن امس قبل غروب الشمس حرّرنا لصاحب السعادة جلال پاشا متصرف كربلا بان يرتّب لجنة من ذى العقول، واصحاب الرأى الذى لهم الى المطالب وصول، لتحقيق هذا الامر الخطير، وجبر الكسير، وانتم ان شآء الله آمنون مطمئنون؛ وسيعلم الذين ظلموا اىّ منقلب ينقلبون.

و اعلموا انّ سوطَ الدّولة العليّة معدّ لمجازات المجرمين لا برحتم مستظلّين بظلّ اميرالمؤمنين هذا وسلامى على العلمآء والسادات المقيمين بِالْغَرِيِّ النّاظرين، ماتفعل الحكومة فى الظالمين، وما يلزم لنا من جزآء المعتدين وسيجزى كلّ امرئ بما عَمِلَ، وتداوى بكأس العقوبة علّة من جَهِلَ، وليكن هذا الكتاب جوابا لجنابك العلىّ ولاخينا الشّيخ على افندى واقتصرت على الميسور لقلة البضاعة، فى مثل هذه الصّناعة، ولفرط الاسف ومزيد الحجاب، من وقوع هذه الحادثة ايام ولاتى فى مرقد ابى تراب ودمتم سالمين.

تحريرات

لمّا تشرّفت بوصول كتاب الحضرة العليّة العلويّة، وطراز العصابة الفاطميّة، وامتلأ قلبى بالانوار السّنيّة الحسنيّة والحسينيّة، فاعترتنى الرأفة

بما حكيتم من تأوّد المرأة العلويّة، و على نجلها النجيب المستحق للتربية والتأديب، على مافرط منه فى حقّ خاله العالم الجليل الاريب .

وكانّى كما تعلمون قد أُنْبِئْتُ من قبل بما امرتم به، واشرتم اليه، فاصدرت امرا بتخلية سبيله، بشرط اَن يوثق الحكومة بارائة كفيله، يتعهّد بحسن ادبه مع خاله فى استقباله وحاله، واعطيت ذلك الامر الى السيّد الاعزّ كيلانى زاده عبدالرحمن افندى يواصله اليكم ويقدّمه لديكم هذا ولايخفى على جناب المستطاب انه من كان ولىّ الامر يراعى حقوق الام والابن والخال، متساويا على مقتضى الحال، فيفعل بما يجب وتقتضيه الحكمة، فيما فيه صلاح الامّة فانّى للمصلحة هكذا رأيت، فآمل ان لااعاب من قبل هذا على مافعلت، والسلام عليكم اهل البيت.

تحريرات

للّه درّك ايها الفاضل الذى امتلأ صدره الرحيب من الفضل والادب، فتفجرت على لسانه ينابيع الحكم، والكامل الذى حاز من الفضائل مايوجب العجب، فلذا فاق اقرانه وتقدم، فلقد ابهرنى تحريرك المنتظمة سطوره من فرائد عقود نحور الحور، وحيرنى تقريرك الذى ترك بفصاحته سحبان وائل فى دثور، فوالذى انزل نون والقلم ومايسطرون، ان كتابك هذا لحرىّ ان يجعل رقية سليم، وتميمة فطيم، ولابدع فانت تمى الحيدر الكرار، والمقتبس من علوم ذلك الامام الذى لم ترمثه فى العلم عين الليل والنهار. وكتاب مقاتل الطالبيين الذى تفضلتم بارساله قدوقع موقع القبول

واستوجب ممنونيتی قدر تفصيله واجماله فلا زلتم للمكارم اهلاً، وللفضل والفضائل محلاً، والسّلام عليكم ورحمةالله وبركاته.

تحريرات

حسبكم قرابة المصطفى فخرا فهو خير وصف جليل، يغنيكم عن كلّ وصف جميل، ولذلك اقتصرت على افادة المرام فاقول ايّها الامام الهمام ان من المعلوم انّ امورنا مربوطة بحبل القانون فالجانی مايراه القانون انّه جان، وان زعم الناس كمال نجاته، والناجی مابرّأه القانون وان تكلم الخلق فی فساده وسيئاته، هذا والّذی تكرهون لقاءه وتمنعون وجوده فی بلدكم بل تحبّون فناءه قدبرّأه القانون مما نسب اليه، وصار ذلك سبباً لردّ ماتكلّم عليه، ولم نر وجهاً للسؤال والجواب ،فضلا عن التنكيل والعقاب ومن برّأه القانون دام على عمله وآمن فی حلّه ومرتحله و والی الولاية وان تولّی امرالعموم لكن ليس له التصرف فیالامور القانونيّة بل عليه ان يمضی القرار الصّادر من مرجعه ومعتمده، وان كان خلاف معتقده، ومع ذلك فلمزيد مالی معكم من الخلوص، سئلت المتصرف عن هذا الخصوص، فان اجاب بما يمكن معه التعديل ويهديه الی سوآءالسبيل امضيت ذلك الامر، ورفعت عنكم وعنه الضّر هذا منتهی جهدی رعاية لكم وللدين واخر دعوانا ان الحمد لله ربّ العالمين والسّلام عليكم اهل البيت.

بغداد نطقنك ترجمه‌سيدركه بالاده بيان اولنديغی وجهله اطنه علماسندن قزاز زاده فضيلتلو الحاج محمد نوری افندی طرفندن زورا غزته‌سنه ارسال واهدا بيورلمشدی.

ايها السّادات، ابشروا بمُعظم الفوز والسّعادات. لقد بسط الله عليكم ايادىَ نعمه، ونشر عليكم صحائف منّه وكرمه، وشرّفكم بمتابعة السّلطان الجليل، واظلّكم بظلّه الظّليل. وامدّكم بعوارف عدله واحسانه فجعلكم اخياراً، ونظّمكم فى سلك عبيده فتركّكم احراراً.

ملكٌ يدين بسنّة وشريعة ورع يفوق على الملوك جليل
فهو الّذى عمّ البرايا عَدْلُهُ انّ الزّمانَ بمثله لبخيل

فاشكروا الله على مادعاكم، و هديكم ووقاكم. واشكرو اله على ما انعم عليكم ظلّا ممدودا، وخصّكم بجلائل الطافه فصرتم للخلائق محسوداً.

ملك يلوذ اليه كلّ خليقةٍ، هادٍ الى سُبُل الرّشاد دليل
فمن اقتدى بهداه فهو سابق، بصلاح دينٍ والصّلاحُ جميلُ

فاسمعوا الى طاعته وانيبوا، واصغوا الى اوامره واجيبوا. فعليكم بمتابعة الامر قال الله تعالى [اَطِيعوُا اللّهَ وَاَطِيعوُا الرَّسُولَ وَاوُلى الامْر] فطوبى لمن نال هذا الفلاح والصّلاح، وَرَقىٰ مراقى ذلك الفوز والنّجاح

ايها السادات اعلموا انّ السّلطان الاعظم وخليفة رسول الله على العالم، صاحب النّجْدَةِ والجلالةِ ووارث السلطنة العظمى لاعن كلالة، لحظنى بعين عنايته ومدّ علىّ ظلّ رعايتهِ، ورفع قدرى وشرح صدرى وميّزنى باجل الخلاق، وقلّدنى صارم ولايةِ العراقِ، وهو اعظم الولايات موضعاً، واهمّها موقعاً، وادقّها سياسةً، واشقّها رياسةً. واعلاها منارا واوضحها شعاراً، واحسنها ارضاً، وايمنها طولا وعرضاً، وما انا وعروج هذا السّماء واين الحضيض من السّماك الاعزل الاسمى، ولكن اكسير نظره يجعل

اللّجين تبراء والعقيق درّاء فها انا اقيم بواجب الوظائف تصديقاً لظنّه، واريدالتوفيق لادامة لطفه ومنّه،

اعلموا انّ الوالى لاعباء الرعيّة حامل وهى حمل عظيم تُثَقِّلُ الكاهل، والولاية امانة، مكفولة بالحفظ والصيانة، ومن شعباتها دفع المظالم وجلب المغانم وتعمير البلاد، وترفيه العباد، فهذه قباب غالية ذات ابواب، تنقطع قبل نيلها الاسباب، ومراحل كثيرة نائية الاقطار، تنقضى دون وصولها حبال الاعمار، فلئن استعنّا بحول الله وقوّته، وتوسّلنا برسول الله وعترته واطعنا سلطاننا، وشنفنا باوامره اذاننا. واعتصمنا بالشّرع المبين، والحبل المتين. وقوّمنا نيّاتنا، واخلصنا طيّاتنا. فعسى الله ان يرفع عنّا اصراً، ويسهّل لنا امراً ويعطينا توفيقاً وما احسن رفيقاً.

واعلموا انّ الشرعَ والقانونَ تَوْأَمَانِ، بل هما فى الحقيقة مثل كفتى الميزان. فمن تحلّى بحليهما فقد خلص من شين العذل و من عدل عنهما فقد برئ من العدل. ولايستقيم بدونه صلاح، وهل تقوم اجساد بلا ارواح فاذا صلحتم تنالون بصلاح عُمّالِكُمْ، فانّهم بمنزلة اعمالكم. وانا لا آمَنُ من عثراتى، وزلّاتى وهفواتى واىّ صارم لاينبو، واىّ جواد لا يَكْبُو فان رأيتم منّى قصورا فاخبرونى، اوغفلة اوذهولا فاخطرونى، فانّى اتجنّب بالانصاف عن الاعتساف. واتوقّى عن الاصرار بعدالاخطار وانتهج محجة الحقّ ولا ادع، فانّ الحقّ احقّ ان يتبع. واتفحص الموارد والمناهل، واطمح نظرى الى القول لاالى القائل. فكم للسّحاب دَرَّةٌ وفى الذَرّة دُرَّةٌ. وللخامل مزايا، وفى الزّوايا خبايا. بَيْدَ انّى اصون شأنى وازرى، ولا اشرك احدا فى امرى. فان وظيفة المرءله عشيقة، مصونة

عن ايدى التعرض عتيقه. فاشاوركم، ولا احاوركم واخالطكم فى المجاملة وامتاز عنكم حين المعاملة. ومع هذا لااقتحم فيما منعته، ولا اعترى الى ماقذعته و اعترف مافى وظائفكم من الامر الاهم و اجتنب عن التزام مالا يلزم.

ايها السادات. ان السياسة، من اركان الرياسة، فانا ان شاءالله تعالى أَحمِى مَقامَكمْ، و احرس مُقامَكمْ واقيم العدل والاحسان، واقوم قواعد السلطان. واقدّر لكل صادق صدقه، واعطى كل ذى حق حقّه، واخفض جناح الرّأفة على المظلوم، واجيبُ السآئل والمحروم. واُعَمِرُ بلادكم، واورّق عيونكم وفوأدكم و اشرع لكم من السّياسة منهاجاً، واوقد لكم من الحراسة سراجا وهّاجاً. فسترون بلدتكم هذه روضة بانوار النّباهة تَزَيَّنَتْ، واخذت من المحاسن زخرفها وَازَّيَّنَتْ. وشموس الرفاهية بازغةً فى ذراها، وزهور السرور نابِئَةً على رُباها. وَلَتَجِدَنّى ارفق على الرعيّة، واشفق على الضعفآء فى الخفيّة والجليّة، واصدق الولاة فكراً واطوعها للسلطان علانيةً وسرّا. ولتدعن بدوام عمره على توالى انعامه وليشكرنه كل منكم بِاَلْسِنَتِهِ واقلامه. فاطال الله عمره واجلاله وبسط على الورى عدله وظلاله ولازالت سرادقات امانه على البرايا منشورة والوية حماسته فى الافاق منصوبة ومنصورة آمين وارجو من الرفقآء الكرام والاعيان، المعونة الكاملة فى كل حين و زمان، والله الموفق لسبيل السداد ومنه العناية والاستمداد.

جزء ثانی مکتوباتك خطا صواب جدولی

صحیفه	سطر	دیزیلشی	صحیحی
٧	١٥	ایدیدیلن	ایدیلن
١٠	٢٠	ورروحانیتی	روحانیتی
٦٧	١٧	عریضه	تحریرات عمومیه
٨٠	١٨	برخریطهٔ مشمعه یه	برخریطه ایله برابر مشمعه یه

ترکه کتبخانه‌سی

C|-|-
V|64

OSMAN